چوونە دەرەوەی هێزەکانی ئامریکا لە ئێراق و فۆبیای گەڕانەوەی داعش!.. سامان کەریم

بڕیارە بەیانی ٣٠ی سێبتەمبەر ئێراق کۆتایی بە بوونی هێزی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بهێنێت لە وڵاتەکەدا. کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا لە ئێراقدا بە کوردستانیشەوە، شایی و شینی پێکهێناوە، لە ئێراقی کوردی شینە(سەرەڕای ڕاگەیاندنی دوو ڕۆژ پشوو) و لە ئێراقی عەرەبی شاییەو سێ رۆژ پشوو ڕاگەیەنراوە. کشانەوەی ئامریکا بە ڕێکەوتنی پێشتر بووە نەک کوتبڕ، بەڵام هێزەکانی بزوتنەوەی کوردایەتی بەگشتی وتەنانەت لە کوردستانی ئێران و ئەوانی دیکەش شڵەژاون، بەتایبەت سەرکردایەتی پارتی دیموکراتی کوردستانی ئێراق لەوەش زیاتر دەستیان کردووە بە جموجوڵو پەرچەکردارێک کە لە ڕوانگەی خۆیانەوە ڕێگری بکەن لەم هەنگاوەی ئامریکا، یان لایەنی کەم چەکی پێشکەوتوو و سیستمی بەرگریان بۆ بەجێبهێڵن. بەڵام ئامریکا نە دۆستی هەیە و نەشەرم نە هاوپەیمانی هەیە نە دوژمن، هەمیشە مامەڵەی سەرمایەدارانە دەکەن، سەرۆکی پارتی زۆر باش ئەمە دەزانێت و لەم بارەوە ئەزموونی زۆرە. جیاوازی ئەمجارە ئەوەیە کە ئامریکا ئیتر جارێکی دیکە بە جبەخانەی گەورەی سەربازی و هێزەکانی مارێنزەوە ناگەڕێتەوە بۆ ئێراق. بێگومان بەم پێیە پارتی دیموکرات و سەرۆکەکەی سەرمایەو هێزێکی گەورەیان لەدەستداوە و مافی خۆیانە هوشیاری بدەن و بترسن.

لەم چوارچێوەیەدا مەسعود بارزانی لە چاوپێکەوتنی لەگەڵ کەنالی الشرقیة نیوز دا ٢٧ی ئەیلول بڵاوبۆتەوە بە ئاشکرا دەڵێ: “هیچ گەرەنتییەک نییە بۆ ڕێگرتن لە گەڕانەوەی داعش.” وە لەوەش زیاتر دەڵێ”ترسی گەڕانەوەی داعش”هەیە، لە هەمانکاتدا دەنگ گۆی ئەوە بڵاوبۆتەوە کە زیاتر لە سەد ئەندامی داعشی لە زیندانیەکانی بادینان ڕایانکردووە!!. گریمان کاک مەسعود و مەسرورو نێچیرقان ئاگادار نین وساڵی ٢٠١٤ش کە داعش هات و شەنگاڵیان ڕادەستکردن ئاگادار نەبوون کە داعش هێرش دەکات و یەزیدیەکان ئەنفال دەکەن. مەسعود بارزانی لە هەموو کەس باشتر دەزانێت کە داعش دروستکراوی ئەمریکاو دەستەکانییەتی لە ناوچەکەدا، کەواتە پارتی ترسی چی هەیە لە داعش؟ یان بۆ ئەوەندە دەترسێ؟!. پارتی دەزانێت ئەگەر داعش هێرش بکات، ئەوە سیاسەتی ئەمریکاو وڵاتانی ناوچەکەیەو ناونراوە

داعش، ئەگەرنا ترس پێویست نیە لە هەرشکردنی 1500 یان ئەوپەڕی دە هەزار داعشی بەسەر کوردستان یان بە سەر ئێراق- زۆرترین ژمارەی داعشیەکان لە ڕاپۆرتە ئەمریکیەکان باسدەکرێت لە هەرشی ساڵی ٢٠١٤ بەسەر موسڵ و شنگال 1500-800 چەکداربوون- لە بارێکدا کە ٣٦ساڵە هێزەکانی پارتی و حکومەتی هەرێمی پارتی دەسەڵاتدارن وموچەی سەدان هەزار سەرباز و پۆلیس و ئاسایش و دژە تیرۆر دەدەن!!! ئەمە بەجیا لەو هەموو هێزو حەشدی شەعبیەی ئێراق!!. ئەگەر ترسێک هەیە لە لایەن پارتی و مەسعود بارزانی و مەسرورەوە(مەسرور بارزانی بە ئەمریکا دەڵێت شەرمەزاریە!!) ئەوە ترسە لە نەمانی پێناگیری ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی، ترسە لە پێگەی خۆی لە کوردستان و ئێراق و ناوچەکەدا، لەمبارەوە مافی خۆیانە بترسن و داوای مانەوەی هێزەکان و چەک لە ئەمریکا بکەن ، بەڵام مافی ئەوەیان نیە بە داعش خەڵکی کوردستان بترسێنن، ئەی پێشمەرگەکان و زێرەبانی لە کوێن؟! ئەی پۆلیس و ئاسایش دژە تیرۆرتان چکارەن؟!ئەی دەوڵەتی سەربەخۆو ڕیفراندۆم و ئابوری سەربەخۆ چیان لێهات؟!ئەو هەموو پاشەکەوتی موچەو گومرگی برایم خەلیل و باجەکانی دیکە چیان بەسەرهات؟! ئەو هەموو سەروەت و سامانەی کوردستان کە بە ئەم هێزانە سەرف کراوان بۆچی بووە؟ مەگەر تەنها بۆ تۆقاندن و ترساندنی خەڵکی کوردستان بوو؟!!بەکورتی ترسی پارتی و سەرەکەکەی لە بچووکبونەوەی قەبارەو سەرمایەی هێزەکەیانە. قۆناغیک کۆتایی هات کە ٢٣ ساڵی خایاند، قوناغیکی تازە دەستی پێکردوە کە سیماکانی دیارە بەڵام جێگیر نەبووە.
زۆر ڕۆشن لە ڕاگەیاندنی ئەو سەرکردانەی پارتیدا ئەوەیە، کە بە چەندین جار دوبارە بۆتەوە: ، ئەهەی پاراستنی خەڵکی کوردستان کاری ئەوان نیە، ئەوان تەنها پارێزەری سەرمایەو کۆمپانیاکانی ناوچەی خۆیانن. کرێکاران و برسیەکانی کوردستان بە بەرگری کردن لە خۆیان تەنها هێزی خۆیان هەیە کە پێویستە یەکگرتوو و یەکخراو بن.

سامان کەریم
٢٩ سیبتمبەر ٢٠٢٦

چەپو کۆمۆنیزم، دوو بزووتنەوەی چینایەتی جیاواز!.. سامان کەریم

لە کۆمەڵگای سەرمایەداریدا، دوو چین هەیە: بورژوایی و پڕۆلیتاریا. کۆمۆنیزم بزوتنەوەی یەکگرتوو ڕێکخراوی پڕۆلیتاریایە بۆ داڕمانی سستەمی سەرمایەداریو بنیاتنانی سۆشیالیزم. ڕاستوچەپ بزووتنەوەو ئەحزابو ڕێکخراوە سیاسیەکانی چینی بورژواین. چەپو ڕاست هاوچینو بەم پێیە هاوئامانجن، جیاوازییان لە بەڕێوەبردنی سستەمی سەرمایەدایە. چەپ مردووە، بەڵام هەمیشە دەخوێنینەوەو دەبیستین کە " چەبو کۆمۆنیزم"وەک دوانەیەکی چینایەتی بەکاردەبرێن لە حاڵێکدا دژ بەیەکن. ئەم تێڕوانینە لە نێو چەپەکانی هەموو دونیا دەبینین، و بەشێکیزۆری کۆمۆنیستەکانیش ئەو خەشباوەڕیەیان هەیە. چەپمردووە زیندوو نابێتەوە، بەڵام پێویستە ڕۆشنبێت کە چەپ هەمان ڕاستە لە بەرگی ڕادیکاڵو هەڵخەڵەتاندنی پرۆلیتاریادا. بورژوایچەپ ڕیگرێکی گەورەی بەردەم خەباتی پڕۆلیتاریا بووە لەماوەی لە١٢٥ساڵی ڕابووردوودا.

بۆ کورت، چەپو ڕاستی پێشزاین!

پێشزاینو تا دوای شۆڕشی فەرەنسا چەپوو ڕاست دوو چەمکی سیاسینەبوون. یەکسانخوازیو ئازادی خواستەکی دێرینەو بەپێی ئەو خواستە ڕاستو چەپ لە مێژووی چینایەتی دێرینەوە ئاماژەی پێکراوە، نەک وەک ئاڕاستەی سیاسی بەڵکو وەک ئاماژەو میتافۆرمێک بۆ دوولایەنی-دوالیزم – جیاواز ولەهەمانکاتدا پێکەوە بەستراو، وەک شێروخەتی دراوێک: خێرو شەڕ، شەو ڕۆژ، ژیانو مردن، تاریکیو ڕووناکی، نیرڤانا "بەختەوەری ڕەها"و ئازارو ناخۆشی " Suffering "/ ژن و پیاو کە پیاو ڕاستو ژن چەپە، یان دەستی ڕاستو چەپ، لایەڕاستی سوڵتانەکان هەمیشە پێگەی بەرزتربووە لە لایچەپ. لەمبارەوە"کریس ماکمانەس "دەنوسێت:"دابەشبوونی ڕاستو چەپ لە جەستەوە دەستیپێکرد، پاشان لەنێو ئاینو ئەفسانەدا سەرهەڵدەداو دواتر لە سیاسەتدا بەکارهێنرا"(Right Hand, Left Hand/2002). لێرەدا ئەمباسەم وەک پاشخانێکی مێژوویی باسکردووە بۆ ئەوەی تێبگەین کە دانیشتنی لای چەپو ڕاستی ئەنجومەنی نیشتمانی فەرەنسا لە دوای شۆرشەوە لایەنیکەم مێژوویەکی هەبووە ئەگەرچی زارەکیبێت. وتمان تا شۆرشی فەرەنسا ڕاستو چەپ وەک هوشیاری زارەکی

بەکارهاتووە. دواتر لە شەشەوە تا کەتایی سەدەی نۆزدە، ڕاستوچەپ دەبێتە شەبەنگێکی فراوانی سیاسیو دواتر جیهانی. دوو بەڵگەی نەنوسراو لە ئەزموونەکانی مێژوو دەبینین، یەکەم: ڕاستو چەپ لە دامەزراوەیەکدا تێکەڵدەبنوو دتوێنەوە، سەرەڕای جیاوازیان یەکتری تەواودەکەنوو بەیەکترنابن، دامەزراوەی چینی چەوسێنەرن. ڕاست بەچەپ نابێت، بە پێچەوانەشەوە ڕاستە. لە یۆنانی کۆنو ئاینی تاکخوداییەکاندا هەر وابووە. لە ئیسلامدا ڕاستواتە: ڕێگای ڕاستو چاکەو بەرەکەت، و چەپواتە: ڕێچکەی ناڕاستو هەڵە. ڕاستو چەپ لە مێژووی دێرینەوە دوو باڵی جیاوازی نەو چینی چەوسێنەر بوون، خاوەن کۆیلە و زەویوزارو دەسەڵاتیان لە بەرانبەر کۆیلە و جوتیارو کرێکاراندا. ئێستاش چەپوو ڕاستی سەرمایەداری دژی پڕۆلیتاریا. دووەم: وەک ئەمسەردەمە هەمیشە باڵی چەپ، ئاراستەیەکی قەزوەنوو ناڕاستو هەڵە بووە لە ڕوانگەی چینی دەسەڵاتدارەوە. لەمبارەوە ماکمانەس دەنوسێت:"لە هەر سەردەمێکی مێژوویدا مرۆڤ سەیری هەر کیشوەرو کلتورێک بکات ڕاستو چەپ هەمای تایبەت بەخۆیان هەیە، ڕاست هەمیشە باشەو چەپ خراپە".(هەمان سەرچاوە)
وەک ئەزمونێکی مێژوویی دەتوانین ڕیفۆرمەکانی"ئۆرۆکاجینا" بە چەپ پێناسە بکەین"دەسەڵاتداری شاری لەکش/سۆمەر/ لەساڵی ٢٣٥٠ پ-ز / لەکش لە شاری ناسریەی ئێراقەوە ٤٨کم دورەو ئێستا ناوی –تل هبة-یە ". لەمشارەدا ململانەو خەباتی هەژارو جوتیارو کرێکارو کۆیلەکان دژبەسستەمی تابوریکەشک"قەسر/پاڵاس-Palace Economy "سەریهەڵداوە، بەپێی دەقە نوسراوەکان بۆ یەکمجار لە مێژوودا بزوتنەوەیەکی ڕیفۆرمیستی دەردەکەوێت. هەژارەکانی ئەو ناڕەزایەتییە ئورۆکاجینا- -Uru-inim-gina " پارێزگاری ئەم سەردەمە" ڕابەریاندەبێت. ئەم بزوتنەوە چەپە" لەبەرانبەر دەسەڵاتی دەوڵەتدا وەستاوەو داوای لابردنی باجو کەمکردنەوەی چەوساندنەوەیانکردووە کە پەرستگا سەپاندویەتی بەسەر بەوەژنو منداڵانی بەسەرپەرشتدا(من الواح سومر/ صاموئیل کریمر/و: طە باقر/ل:١٠٥/بەدەستکاریەوە). بەهەمان شێوە لە یۆنانی کۆندا لە یاساکانی سۆلۆن – Lois de Solon-شاعیرو حەکیمی ئەو سەردەمەی ئەسینا(594 – 572 پ.ز) هەنگاوێکی ڕیفۆرمیستی فراوان پیادەدەکرێت. دەبینین ئەم چەپە میتافۆرمە لە نەو چینی دەسەڵاتداردا دەرکەوتووە، سەرەڕای ئەوەی کە بزووتنەوەو هەنگاوەکان بناغەیەکی چینایەتیان بووە، واتە خواستی فراوانی هەژارانو پڕۆلیتاریای ئەو سەردەمە بووە، بەڵام باڵی "چەپی" دەسەڵاتدار توانیویەتی خواستی بزوتنەوەکە لە ئاڕاستەیخۆیدا ڕێکبخاتەوە.
ئەو پێشەکییە، پاشخانی مێژوویی دابەشبوونی ئەندامانی ئەنجومەنی

نیشتمانی فەرەنسایە بەسەر لایچەپو ڕاستی مەلیکدا، لە کۆبوونەوەکانی ساڵی ١٧٨٩ی دوای سەرکەوتنی شۆرشی بورژوایی. لایڕاست قەشەکانو خاوەنزەویوزارە گەورەکانبوون، خواستی مانەوەی پاشایەتیانبووە، لایچەپ شۆڕشگێڕەکانو ئەوانەی خوازیاری ئاڵوگۆڕی زیاتر بوون. ئەگەر سەرنجبدەین لەرەشدا چەپو ڕاست، کۆنو نوێ، شۆرشگێر و کۆنەپارێز لە چوارچێوەی چینی دەسەڵاتداردابوون، واتە شۆرشگێرەکانی بورژوایی کە سەرکەوتوون بەسەر سیستەمی فیودالیدا، لەگەڵ چینە کۆنەکەی پێشوو کە هەوڵیانداوە مانەوەی خۆیانبە جۆرێک بپارێزن. لە دوایهاتنەمەیدانی چینی پرۆلیتاریا وەک چینێکی شۆرشگێر و یەکگرتوو بەتایبەت دوای شۆڕشی کۆمۆنارەکان، بورژوایی لە ئەوروپا بۆ ڕاگرتنی دەسەڵاتەکەیو وەڵامدانەوە بە کۆمەڵگا پێویستیبە ڕیفۆرمبووە، چەپی بورژوایی وەڵامبە خواستی چینەکەی دەداتەوە وئامانجی پڕۆلیتاریا لە چوارچێوەی کۆمەڵگای بورژوای دادەڕێژێتەوە. دواتر لە ئاستی چەمکو بزوتنەوەو ڕێکخراو ئەحزابو مانشێتی جیاوازی ڕیفۆرمخوایی و کۆمۆنیزم و سۆشیالدیموکراسی و دواتر دژی ئیمپریالیو هەروەها نیشمانپەروەریو مافی چارەیخۆنوسینو دەزگای جیهانی جیاوازدا، خۆی نمایشدەکاتو دەیەوێت نیشانیبدات سەرمایەداری لایەنگرو پارێزەری خۆشبژیەتیو مافەکانی مرۆڤی پڕۆلیتاریایە. لەمنەوەدا ئینتەرناسیونالی دووەمو دواتر شۆرشی ئۆکتۆبەرو ئاکامەکانیو ئینتەرناسیونالەی سێ، کاریگەری جیهانی گەورەیان بووە بۆ بەهێزکردنی ئەو ئاڕاستەیە، کە تا ئێستا کۆمۆنیزم گیرۆدەیە بەدەستیانەوە.

چەپ: هێزێکی گەورەو فراوانی جیهانی

بزوتنەوەی چەپ، دەبێتە هێزێکی گەورەی سیاسی، بەسەدان ئەحزابو ڕێکخراوەو دەزگاو سەندیکاو یەکێتیکرێکاری لەکۆڵیو جیهانی جیاواز و بە دیدیجیاوازەوە پێکدەهێنن، بەتایبەت دوای شۆرشی ئۆکتۆبەر وسەرکەوتنی حزبی بەلشەفیو پێکهێنانی ئینتەرناسیونالیسێ لەلایەن لینینەوە. لەدوای سەرکەوتنی شۆرشو پێکهێنانی حکومەتی بەلشەفیەکان، کۆمەڵێک ڕیفۆرمی کۆمەڵایەتی گەورە کرا بە قازانجی پڕۆلیتاریاو هەژارەکانی یەکێتیسۆڤیەت، لە هەمانکاتدا لە 15نوفمبر 1917 ڕاگەیاندنی مافی چارەیخۆنوسین لە ڕوسیادا ڕاگەیەنرا و دوای دووما نگ ڕاگەیاندنی ١٤خاڵەی ویلسۆن سەرۆکیئەوکاتی ئەمریکا لە 8ینایر1918بڵاوکرایەوە، خالێکی مافی چارەیخۆنوسینبوو. پاراستنی ئەو بزووتنەوانەی کە خواستی جیابونەوەو پێکهێنانی دەوڵەتی نەتەوەیان هەبوو لە یەککاتدا بووە سیاسەتی یەکێتیسۆڤیەتو ئەمریکا، پاشان لە سالە ١٩١٩، دوای پێکهێنانی “کۆمۆنترن” ئەمداوایە پایەیەک دەبێت لە سیاسەتی دەرەوەی یەکێتیسۆڤیەت.

سیاسەتی ئەمریکیوسۆڤێتی ڕووی لە ئامانجێکبوو، کەمکردنەوەی نفوزو پێگەی وڵاتانی سەرمایەداری داگیرکەری ئەوسەردەمە کە زۆربەی وڵاتانی گۆیزەویان داگیرکردبوو. خواستی چارەیخۆنوسین لەئاستی جیهاندا بەتایبەت دوای جەنگی جیهانیدووەم، وەک پێداویستیەکی دەستبەجێی سەرمایەو لابردنی بەربەستەکانی بەردەم گەشەو فراوانبوونەوەو زاڵبونی تەواوی بەسەر گۆیزەویدا، بوو بەبزوتنەوەیەکی فراوانی جیهانی. پێشکەوتنخوازیو ئازادیخوازی بووە میلوانکەی ملی بزووتنەوەی " بورژوایی نیشتمانی!!" و ناونران" بزوتنەوە ڕزگاریخوازەکان". بەمپێیە وەک ڕادیکالترین بال□ی چەپیبورژوایی مۆری خۆیان لە مێژوودا، لە هەمانکاتیشدا بەشێک لەم هێزە نەتەوەییانە کە لە پێناو " سەرمایەی نیشتمانیدا" دەجەنگان لەوەش زیاتر مۆری کۆمۆنیستیان هەڵواسی بە ئاڵاو دروشمەکانیانەوە.
ڕیفۆرمە ئابورییەکانی یەکێتی سوڤیەت بە ڕابەری لینین، ئەگەرچی لەو سەردەمەدا وەک دەستکەوتێکی گەورە بۆ پڕۆلیتاریای سۆڤیەت دەبینرا، بەڵام پڕۆلیتاریای داماڵی لە ئامانجو هیوایەک کە بووی بە ئایندەی شۆرشەکەی، لە جیاتی ئامانجێک کە پڕۆلیتاریا بووی لە پێکھێنانی بەڕێو□ بەری هەرەوەزیو کۆمۆنی، دەوڵەتێکی سەنتڕالی بەهێزی ڕاگەیاند کە پێشهەر ئامانجێک ڕادەستکردنی پڕۆلیتاریا بوو بە بورژوایی لە ڕێگەی ڕیفۆرمی ئابوریەوە. دوایجەنگی جیهانی دووەمو دووبارە دابەشکردنەوەی جیهان، ئەم ئاڕاستەیە دەبێتە ئاڕاستەیەکی جیهانی. وڵاتانی "نیشتمانی!" وەک قارچک بەناوی نەتەوە یان کۆمۆنیزمو سۆشیالیزمی جیاوازەوە سەردەردەهێنن لە ئاسیاوە تا ئەفریکاو ئەمریکای باشور. سۆشیالدیموکراتەکان لە ئەوروپا کورسیەکانی پەرلەمان داگیر دەکەنو دەوڵەتی خۆشگوزەران پێکدەهێنن، یەکێتیە کرێکارییەکان دەبنە پایەی ئەم هێزە بورژواییە چەپو ڕیفۆرمیستانە. ڕیفۆرمی دەوڵەتی ناسیونالیست جێگای کۆمۆنیزم دەگرێتەوە لە ئاستی ڕایگشتی جیهانی و سەنتەرەکانی خوێندنو پەروەردەو لێکۆلینەوە فکریو سیاسیەکاندا، کە تائێستا پڕۆلیتاریا بەدەستیەوە دەناڵێنێ. ئەم" کۆمۆنیزمە!!"و ئەمجۆرە لە بەڕێوەبردنی سەرمایە(چەپ) لە سال□ی ١٩٩٠ دادەڕمێتو بەرگەی ململانێی بازاڕ ناگرێت، لە گەڵیدا بال□ی چەپی بورژوایی پایەی ئابوری مانەوەی خۆی لە دەستدەدات.

ئاوابوونی چەپ پایەکەی ئابورییە!

ئەنتۆنی گیدنز دەڵی: "گلۆبالیزم دەستەواژەی ڕاست و چەپی بەتاڵکردووە". بێگومان سەرمایەداری هەمیشە گلۆبال□بووە، بەڵام ئەم نوسەرە خاوەنی ڕێگایسێهەمە واتا□ ل□ نێوان ڕاستو چەپی بورژوایدا(بەقەولی ئەوان لە نێوان سۆشیالیزم و

سـەرمایەداریدا) نەوەندگیریدەکەن. لیـبرالیزمینوێ چەمکی ئابوریسیاسیە، چەبوونەوەو سەنترەلکردنو کەڵەکەی فراوانی سەرمایە، بەهەی گەشەو پێشکەوتنی هێزەکانی بەرهەمهێنانەوە، پایەی ئەو ئاڵوگۆڕانەیە. لیبرالیزمینوێ هەر کۆنەکەیە، بەڵام لە هەلومەرجی مێژووی جیاوازدا پیادە دەکرێت. هەلومەرجێک کەتیایدا بناغەی ئابوری هێزە بەرهەمهێنەرەکان ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی بەسەردا هاتووە، لە جیهانەکەوە کە پیشەسازی کلاسیک نیشەجێی بازاڕە ناوخۆیەکانبوو، لە هەر ڕشتەیەکی پیشەسازی وەک: کانزاو ئامێرو میتاڵەکانو و نەوتوگازو ئۆتۆمبێلسازیو جلوبەرگوچنینو ئامێرەکانی نەوماڵدا…دەیان هەزار کرێکار کاریانتێدادەکرد و لە یەکێتیە کرێکاریەکانو دەوڵەتێکی خۆشگوزەران –بەجیا لە دابەشبوونی بورژوایانەی دیکتاتۆریو دیموکراسی- بەهرەمەندبوون، بە جیهانێکی تەواو تازە لە کاری ڕۆبۆتو هۆشمەندیدەستکردو گەشەی لە ڕادە بەدەری هێزەکان بەرهەمهێنان تا ئاستی ئەوەی باسلەوەدەکرێت کە سەرمایە پێویستی بە هێزیکاری پڕۆلیتاریا نەماوە !!. ئەمە بناغەی سەرەکی نەمانی یان ئاوابوونی بورژوایی چەپە لە ململانێی کۆمەڵگادا.

ئەمریکا ڕابەری سەرمایەداری جیهانی تەنانەت چاوەڕێی پێگەیشتنی ئەو شۆرشە زانستیەی نەکرد، بەڵکو بە هاوشانی ئەو پێشکەوتنەو لە ماوەی ٣٦ ساڵی ڕابووردوودا، هەنگاوی گەورەی گرتە بەربە جێخستنی ئەلگەی لیـبرالیخەی لە ئاستیجیهاندا وەک: پریڤـاتیکردن- بەتایبەتیکردن-، نەهێشتنی دەوڵەتی خۆشگوزەران، ئازادکردنی بازاڕیکار، ئازادکردنی نرخی دراوەکان، دورکەوتنەوە لە یەکێتیە کرێکاریەکان، فرۆشتنی تەواوی موڵکی گشتی بە سەرمایەدارانی تایبەت(کارگەکان، زەویەکان و سامانەکانی ژێر زەوی، دەزگا خزمەتگوزاریەکان، زیندانەکانو پۆلیسو سوپای تایبەت…) ئەم هەنگاوانە لەدەوروبەری ساڵی ١٩٨٠وە دەستپێدەکاو ئێستا بەکۆتایی خەریگەیشتووە. پایەی کۆمەڵایەتی هەموو چەپی دونیا سەرمایەداری دەوڵەتبوو، ئەوەی ئەوروپا ناوی دەوڵەتی خۆشگوزەرانبوو بە کۆمەڵێک ئیمتیازاتی سیاسیو دیموکراسیەوە، ئەوەی ڕۆژهەڵات دەوڵەتی سەنتراڵبوون-دیکتاتۆر!!- لە ناسیونالیزمی عەرەب-سۆشیالیزمی عەرەب- وە بگرە تا چەپی لاتینی و ئاسیایی.

بەپراتیک دەرهێنانی ئەم سیاسەتە ئابوریەی ئەمریکا بە ئابلوقەی ئابوری و جەنگە گەورەکانو تیرۆری مۆدێرنو شۆرشی پرتەقاڵیو بەهاریعەرەبیو ڕژێم چەینجەکان پیادەکران. بەمپێیە چەپ پایەئابوریەکەی لەدەستدا. وەکناو ماوە، نمونەی سوشیال دیموکراسی ئەوروپا بەڵام لە ڕاستەکان ڕاسترنو وبەرنامەی ئەوان جێبەجێدەکەن. دواین هەوڵی ڕادیکاڵترین چەپ (پارتی هاوپەیمانی چەپی ڕادیکاڵی

یۆنانی “سیریزا”)ساڵی ٢٠١٥ بوو لە یۆنان کە پاشبردنەوەی بە شکستێکی گەورە دەسەڵاتەکەیان کۆتایهات. ئەوەی جێرمی کۆربن لە بەریتانیا “حزبەکەت” ی پێکهێنا لە نۆڤەمبەری ٢٠٢٥دا، ئەگەر لە دەنگدانیش بیباتەوە!!، بڵقێکی تەقیووە. چەپە کوردەکانی پەیەدە و هەسەدە، پێشئەوەی تامی ڕووخانی ڕژێمی پێشووی سوریا بکەن هەموو بەرنامەی بەڕێوەبەری خۆسەریو ناوچەیەکی زۆریان لەدەستدا، جگە لە پەیڕەوی حکومەتی جۆلانی و ئۆتۆنۆمیویەکی بەرتەسک نەبێت، هیچیدیکەیان پێنەبڕاوە. سەدەها نوسەریچەپ پێماندەڵێن چەپ مردووە، بەڵام ئەلتەرناتیڤەک نادەنبەدەستەوە، نوسەرێکی هیندی دەنوسێت:”لەڕاستیدا چەپ وەک قەوارەیەکی ڕێکخراو و دامەزراوەیەکی ڕۆشنبیری و سیاسی، مردووە.”(Yogendra Yadav) بەڵام دوایی بەچەندین ڕێگای بەبناغە دەگەڕێینەوە بۆی.

بورژوایچەپ بناغەکەی داڕوخاوەو پایەی ئابوری نەماوە، ژیانئاوایکردووە لە ململانێکانی کۆمەڵگا.ئەم هەلومەرجە دەروازەیەکی ڕۆشنترو ئەرێنیتری ئاوەڵاکردووە بە بزوتنەوەی پڕۆلیتاریا وەک هێزێکی ڕێکخراوو یەکگرتوو؛ کۆمۆنیزم.

لە کۆتایدا: کۆمۆنیزم بزوتنەوەی ڕێکخراوو یەکگرتووی چینی پڕۆلیتاریایە. ئامانجی کۆمۆنیزم کۆمەڵگایەکی سۆشیالستییە. کۆمۆنیزم ناتوانێت لەکۆیێ دابمەزرێت، بەڵکو جیهانییە، ئەوە ئەزموونی مێژووە. کۆمۆنیزمو چەپ دووبزوتنەوەی چینایەتی تەواو جیاوازن. لێرەدا باسەکە باسی دوو چینی کۆمەڵایەتییە نەک وردەکارییەکانی خەباتی ڕۆژانە. پڕۆلیتاریا بەردەوام هەنگاو دەنێت بۆ دابینکردنی هەلومەرجەکانی یەکگرتووبوونی خۆی، بۆ کۆمۆنیزم. چەپ مردووە، بەڵام خەباتی چینایەتی بەهێزێکی جیهانی گەورەوە بەردەوامە، ئەوە مەیدانی کۆمۆنیزمە.

سامان کەریم/ ١٥ی فێبریوەری ٢٠٢٥

عەفرین و تێڕوانینێکی

مارکسستی! ... سامان کەریم

عەفرین داگیر کرا. عەفرین لەلایەن سوپایەکی گەورەو بە جبەخانەی تەکنەلۆژی جەنگیەوە، دواجار داگیرکرا لەلایەن ڕژێمی بورژوای ئەردوگانەوە. ئەمە لەسەرەتاوە ڕۆشن بوو، سەرەرای بەرگری جەسوورانەی هیزەکانی پەیەدە” یەپەگە” و”یەپەژە”، سەرەڕای خۆپیشاندانی چەندین ڕۆژەوە بەردەوامی کوردەکانی هەموو کوردوستانەکان و حزبە کەمۆنیستیەکان و ئازادیخوازان و هەم لە دەرەوەو هەم لەشارەکانی کوردستانی عیراق و سوریا و ئیران.... سەرەڕای هەموو ئەوانە عەفرین داگیر کراو هێزەکانی پەیەدە پاشەکشەیان کرد. ئێستا عەفرین سوپای داگیرکاری تورکیای تیایە لەگەڵ تیرۆریستە ئیسلامیە بەکرێگیراوەکانی.

گومان لەوەنەبوو، وەنیە کە بە کەمۆنیزم بەرگریکردن لە عەفرین سیاسەتیکی دروستی کەمۆنیستی بوو، وە لەمبارەوە کەمۆنیستەکان لە ڕیزی پێشەوەی ئەو هێزو کەسانە بوون، کە دژی شەر بوون وە دژی هێرشەکانی سوپای فاشستی تورکیا بون بۆ سەر عەفرینو پیشتوانی خۆیان بۆ هیزەکانی پەیەدەو خەلکی چاونەترسی عەفرین ڕاگەیاند و بە پراتیکیش ئەوەیان نیشان دا، چ لە دەرەوە وە چ لە شارەکانی کوردستان. وە لەڕۆژەکانی سەرەتای هێرشی سەربازی تورکیادا بوو کە حزبی کەمۆنیستی کریکاری عێراق ناڕەزایەتی خۆی نیشان دا، لە شاری بەغدا. بەڵام باس و ڕوداوەکە بە مە نەک تەواو نابێت بەڵکو، ئەم پراتیکە دروستە لە چوارچیوەی هەلومەرجی دژوارو ئاڵوزی ناوچەکە ونەبوونی درکەکی ڕۆشنی مارکسستی بۆ کەی هەلومەرجی ناوچەکە، ون دەبێت، بە قازانجی ناسیونالیزم. لەمبارەوە ئەمە یان نەمانوسیوە، یان زۆر کەممان نوسیوە. بەش بە حالی خۆم پۆستەکی کورتم لە فەیس داگرتوە ، کە زیاتر باسی شیوەی کاری کەمۆنیستیم کردوە، نەک سیاسەتیکی هەمەلایەنەی کەمۆنیستی.

ئەم باسە بۆچی پیویستە وەلام وەربگرێتەوە، بۆچی مەسەلەیەکی گەورەیە؟! بۆچی دەبێت مارکسستەکان هەڵوێستی ڕۆشنیان هەبێت و ڕیزی سیاسی و سەربەخۆی چینی کرێکار لەم قۆناغە هەجگار ئاڵۆزو پڕ گرێوگۆڵە، جیابکەنەوە ، هەم لە ناسیونالیزمی کورد وەهێزەسیاسیەکانی لە هەموو کوردستانەکان، وە هەم لە ئیسلامی سیاسی وە لەڕەوانگەی ” ئینسانیەتی” ی ڕۆژئاواو ئەمریکاو و هەم ووڵاتان و زلهێزەکانی نیو سوریا ... ئەمریکاو هاوپەیمانانی و روسیاو هاوپەیمانانی... ئالۆزی مەسەلەی عەفرین یان کەرکوک بۆ نمونە ... لە هەلومەرجی مەژوی

ڕاگوزەری " ئینتقالی" ئێستا سەرچاوە دەگریت. باسی عەفرین لە ئێستادا باسی بەرانبەرکە و ململانەی " کورد" و "تورک" نیە بەتەنها بەڵکو هەلومەرجەکە فراوانتر وە ئاڵۆزترە. بە پێچەوانەوە عەفرین وکەرکوک و ئەم ڕووداوە مەرگبارانە لە چوارچیوەی ئەم هەلومەرجە تازەیەدا ڕودەدەن و دەبنە ڕوداوو مەسەلەیەکی نیو دەوڵەتی، نەک بە پێچەوانەوە. واتە ئەگەر مەسەلەی دوبارە دابەشکردنەوەی ناوچەکە و دوبارە ڕیخستنەوەی هێزهاوسەنگی نەبوایە لەنێوان زلهێزەکانی دونیاو ناوچەکە، ئەم ڕوداوانە بەم شێوانەی کە ڕویان دا، هەرگیز نەدە بوون.

لە ڕوانگەی کوردایەتیەوە " پەیەدە" لە هەموو کارێکی دا جیگای پشتوانی و کۆمەکە وەکو چۆن یەکێتی نیشتمانی پراتیکی دەکات. بەلام لە ڕوانگەی کۆمۆنیستی یەوە وانیە، لە سیاسەت و پراتیکی دیاریکراودا لە جەرگەی ئەم هەلومەرجە دژوارەدا، جێگای لێکدانەوەی جیاوازە. بە نمونەو زیاتر ڕۆشنکردنەوەی باسەکە. "پەیەدە" لە عەفرین جێگای پشتیوانی بوو وە هەیە، لە کۆبانی بەهەمان شیوە، لە هەردوو بارەکەیدا مقاوەمەتی کردوە دژ بە داگیرکەرو تیرۆرستان و هەروەها خەڵکەکەی پاراستوەو لە فەزایەکی ئارام و ئەمندا ڕایگرتوون… لەم ڕوانگەیەوە دروستە وە پیویستە هاوپشتی بکرێت. بەلام " پەیەدە"و هێزەکانی بە نمونە لە ڕەقەو دەر ئەلزور کە پێش لەشکری بە ئەمریکا دەکەن پێویستە ڕەخنەیان لێبگیرێت وەک بەرەیەکی شەڕو پیش لەشکری کردن بۆ هیزەکی وەک ئەمریکا. ئەم سیاسەتەی " پەیەدە" بوو وای کرد کە هاوپشتی جیهانی دژ بە هێرشی تورکیا بە سەر عەفرین هێجگار دابەزیبوو بە بەراورد لەگەڵ هاوپشتی جیهانی بۆ کۆبانی. لەگەڵ ئەمریکا بوون، باجی هەیە.

مەسەلەی " کورد" ئەمڕۆ لە چوارچیوەی سیاسەتی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا کایەی پیدەکرێت، ئەمریکا بەری دەدا، فەرەنسا یان بەرتیانیا دەیگرێتەوە، وە پێچەوانەوە هەر ڕاستە. کایەی پیدەکرێت نەک لەڕوانگەی بزوتنەوەی کوردایەتیەوە کەهەمیشە باسی ئەوەدەکەن ئەمریکا" خیانەتی" لیکردون، بەڵکو کایەیەک کە لەچوارچیوەی ئیستراتیژیەکی عەمەلی نادیاری ئەمریکاو ڕۆژئاوادا بەپێی بەرژوەندی خۆیان لەم هەلومەرجەدا دێت و دەچیت. سیاسەتی کردنەوەی قەیرانەکان و بەجێهێشتنی لە لایەن ئەمریکاوە بۆتە تەوەرەیەکی سەرەکی لە سیاسەتی ئەم قۆناغەیدا. " هێزە ناسیونالیستەکانی کورد" لە چوارچیوەی ئەم سیاسەتی ئەمریکادا ڕۆڵی سەرەکی دەگێڕن. بەلام تەنها لە چوارچیوەی ئەم تەوەرە سیاسیەیدا، نەک لە کەی ئیستراتیژی

سیاسی و ئامانجی سیاسی ئەمریکا لە ناوچەکەدا. هەر بۆیە بونەتە داردەستی هێزە گەورە جیهانی و ناوچەیەکان.

تێگەیشتن لەم ڕاستی یە ئاسانە. ئەمریکا لەکاتی ڕیفراندۆمی کوردستانی عیراقدا، بەقەولی سەرانی بزوتنەوەی کوردایەتی " پشتی لەکورد کرد" و لە هێرشی سوپای عیراقو حەشدی ئیسلامی دا بەسەر کەرکوک، نەک فزەی لەوە نەهات، بەڵکو بیانوی بە هێرشەکە دەهێنایەوە. بەلام ئێستا دیسان دەیەوێت هێزەکانی " پێشمەرگە" بچنەوە ناوچە جێناکۆکەکان کە لە ١٦ی ئۆکتۆبەری ساڵی ڕابوردووەوە بەپشتیوانی ئەمریکا دەرکراوون لێی. ئەوە ڕاستیەکی حاشاهەڵنەگرو مێژووی هێجگار تازەیە. وە سیاسەتی ئەمریکا لە هەردوو بارەکەیدا ڕۆشنە. بەلام پێدەچیت بورژوای کورد و بەتایبەت بزوتنەوەی کوردایەتی و هێزەکانی تەنها لە جێگەی ئەمریکا ئاو بخۆنەوەو بەیان تەرک ناکرێت سەڕەرای " ئاش بەتاڵ" و " ٣١ ی ئاب" و " ١٦ی ئۆکتۆبەر" و " عەفرین" و دواجار ئەوە ئەمریکا دەڵێت " سوریا چۆل دەکەم" ، ئەو ٢٢٥ ملیۆن دۆلارەشی لە " هەسەدە" بڕی بە پێی بڕیاری ترامب، مەگەر سعودیە تەواوی بکات. ئەم جۆگەلەیە ئاوەکەی سازگار دیارە بە سەرانی بزوتنەوەی کوردایەتی. سەیرو سەمەرە ئەوەیە دە خەشکەی بەوەی ماکرۆنی فەرەنسا رزگارت بکات و هێزت بە بنەرەت!! وە ئەگەر ناردیشی هیچ نیەو زیاتر بە بە شایی پێکردنەوەیە. بەلام ئەوە ئیتر تەنگەیشتنە لە دونیای سیاسەت لەمرۆدا.

ماکرون و هۆلاندو بلێر و تەرزامای وهەموو ئەو نۆکەرانەی سەرمایەو ئەمریکاو لیبرالیزمە نوێیەکەیان زۆر لەوە جەبونترو بێ دەسەڵاتترن کە بتوانن بەبێ ئەمریکا یەک هەنگاو بنێن. مەسەلەی سەرەکی ئەوەیە ئستراتیژی ئەمریکا لە ناوچەکە شکستی خواردووە، سەرانی بزوتنەوەی کوردایەتی بە " پێیەدە" شەوە نایانەوێت دان بەم راستیەدا بنێن، بە قەول و پەیمانە لەفزیەکانی تەدەکەون.

باسی عەفرین گرینگە و پێویستە سیاسەتەکی رۆشنی مارکسستی لەبارەیەوە پیادەبکەین ، بەدیاریکراوی لە هەلومەرجی کۆمەلایەتی و مێژوویی ئەم ساتە وەختەو و هەروەها سیماکانی یاسای بزوتنەوەی مێژوو لەم قۆناغە ناسک و خەتەرناک و ڕاگوزەرەی خەباتی چینایەتی دا، جێگاو ڕیگای ئەم ڕوداوە و ئەم باسە زیاتر گرینگتر دەکات. لەکاتێکدا کە تەواوی ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەراست لەسەر ئاگرەو لەم نێوەدا مەسەلەی "کورد" لەم چوارچیوەیەدا پانتاییەکی گەورە پەیدا دەکات. بەکۆنکرێتی ئەگەر سەرنج بدەین ناسیونالیزمی کورد لە ئێران وە ئۆپۆزسیۆنی بورژوای ئیرانی خۆی ئامادە دەکات بۆ لەدانی ئیران

یان تێکچونی هەلومەرجەکەی … هەلومەرجی سوریا ئالۆزتر بوە، لە عیراق دیسان هێز هاوسەنگیەکان چاوەڕێی ئالۆگۆری گەورەترن، بەتایبەت لە دوای هەڵبژاردنەوە، هێزەکان هەموو چاوەڕێی ئەنجامی هەڵبژاردنن و ڕیزی بزوتنەوەی کوردایەتی هەرگیز هەندە شەقوشە نەبوە. نەو خۆی تورکیا بەهەمان شیوە زیاتر ڕووی لە لێکترازانە وەک لە ئەمن و ئارامی.

لە هەلومەرجو چوارچیوەیەکی ئاوادا ناسیونالیزم دەتوانیت خۆی دەمەزەرد کاتەوە. ناسیونالیزمی کورد، لەعیراق بەهەی شکستی ” ڕیفراندەم “و چارەکە موچەو بلاوبونەوەی برسەتی و گەندەڵییەکی هەوسارپساوەوە، دواتر خۆپیشاندانەکانی دژ بە چارەکە موچەوە، زۆربە دەخوات ” بروخی دزو…” و” تاڵەبانی و بارزانی ئەندازیاری تاڵانی…” بەڵام بەهەی ناسیونالیزمی پەکەکەو پەیەدەوە دەمەزەرد دەبێتەوە، ناسیونالیزمی کورد وەک ناسیونالیزمی عەرەب لەکۆڵەی نیە لە پانتاییەکی فراواندا دەتوانێت بەشێوەی جیاواز خۆی دەمەزەردو زیندو کاتەوە. بۆ نمونە مانەوەی سوریا ئومیدو هیوایەکی گەورەی دایە دەست ناسیونالیزمی عەرەب لە ئاستە ناوچەییەکەیدا، ئێستا لە میسرو لە لیبیاو تونس و تەنانەت عیراق و هەروەها جەزائیر گوێو تینەکی دیکەی بەخۆیەوە گرتوە. بۆ کوردستانیش ئەم دیاردەیە دروستە، جا لەوانەیە حزبەک لە حزبەکان لاواز بەت، بۆ نمونە یەکەتی و پارتی بەڵام بە ئەوەی ناسیونالیزم وەک بزوتنەوەیەکی کۆمەلایەتی زۆربەیەکی گەورەی لێکەوتبێت. کۆمۆنیزم دەبێت لەمبارەوە هەنگاو بەهەنگاو لە هەوڵی جیاکردنەوەی ڕیزی سەربەخۆی چینایەتی کرێکاردا تیبکۆشێت و هەول بدات ئەم ڕیزە ئامادەو ڕێکخراوبکات.

ڕوانگەی ناسیونالیزم بۆ شەڕی عەفرین

ناسیونالیزمی کورد، بەگشتی و لەئاستی ناوچەی و هەروەها ناسیونالیزمی پەکەکەو پەیەدە وەک بەشیک لەم بزوتنەوەیە، تەروانین و ڕوانگەی تایبەت بەخۆیان هەیە سەرەڕای چەند جیاوازیەک لە نەوانیاندا لەباری فۆرمەوە بەڵام لە ناوەڕۆکدا ناسیونالیزم ” کورد” و” کورد بوون” و” نەتەوەی کورد” یان ” پێکهاتەکان” و ” جوگرافیاو سنوری کوردستان” دیارە جوگرافیای جیگا باوەڕی خۆیان، لە هەموو شتێکی دیکە زیاتر لا پیرۆزە و لەپێش هەموو ژیانی ماددی و واقعی ئینسانەوە ئەژمارەکرێن ودەبنە بناغەی هەر تێڕوانین و هەلویستێکی سیاسی و پراتیکی و بەرنامەیش.

باسی ” موچە ” و برسیکردنی خەلکی کوردوستانی عیراق بە ماوەی

دووساڵە زیاتر بە کرێکارو فەرمانبەرو ماموستاوە، بە ئەم بزوتنەوەیە هەر باس نیە. هیچ هێزیک لەو هێزانەی بزوتنەوەی کوردایەتی لە هەموو کوردستانەکان لەسەر برسەتی دووساڵەی خەڵکی کوردستانی عیراق نەهاتەدەنگ وهاوپشتی دەرنەبڕی بە خەڵکەکەی…دەسەڵاتی ئەم بزوتنەوەیە وەک نوێنەری بورژوای کورد بە ئاستێک بێ باکە لە ئاست ژیان و گوزەرانی خەڵکدا کە لە مێژودا بێ وێنەیە… بەلام کوێخا بون و ڕابەری خۆی بە هەموو " کورد زمانەکان" لە ژیر ناوی " نەتەوەی کوردا" وەک ئایدۆلۆژیایەک بە پیرۆزە، نەک لە بەر خەڵکەکەی بەڵکو لەو ڕێگایەوە دەتوانیت خەڵک بەلاریدا بەریت ، ڕیزی چینایەتی کرێکار لەسەر پایەی " نەتەوە" لەت بکات و دەسەڵاتی سیاسی خۆی یان هێزی خۆی گەشە پێبدات.

خەڵکی کوردستانی عیراق سەرەڕای بێ موچەیی و برسەتی دژ بە پەلاماری تورکیا بۆ سەر عەفرین هاتنە دەنگ و خۆپیشاندانی گەورەیان سازدا لە زۆربەی زۆری شارەکانی کوردستانی عیراق، بەلام " یەدەپە" و " یەپەگە"و " یەپەژە" و " هەسەدە"و " پەکەکە" هیچ کامیان یان بەناوەکیانەوە، نەهاتنە دەنگ و بەیانەکی هاوپشتی خۆیان نەنوسی بە ئەو سەدان هەزار کریکارو ماموستاو فەرمانبەرانەی کە هاتونەتە سەرشەقام بە هاوپشتی ئەوان. ئەم ڕوانگە باوەی بزوتنەوەی کوردایەتی، لە ڕوداو هێرش و داگیرکاری عەفریندا بە شیوەیەکی سەرنجراکێش نەک تەنها لە نێو بزوتنەوەی کوردایەتی دا کە " بزوتنەوەی خۆیانە" بەلکو لەناو بزوتنەوەی کۆمۆنیستی دا بەهەمان شیوە خۆی نیشاندا، وەک ئەوەی ئەم بزوتنەوەیە هیچ وانەو تەجروبەیەکی لە ڕوداوەکانی جەنگی خەلیج وەرنەگرتبێت کە مەنسوری حیکمەت بەشیوەیەکی ڕوشن پێش ٢٧ ساڵ لەمەو بەر ئاماژەی پێدەکات. ڕوداوەکانی عەفرین جارێکی دیکە نیشانی دایەوە کە بزوتنەوەی ئێمە، باش نەکوتراوە دژ بە ڤایرۆسی " کوردایەتی" و لیکدانەوە بەپێی بەرژەوەندی نەتەوە. ئەم ڕوانگەو بوچونەی ناسیونالیزم لە پەیوەند بە عەفرینەوە دەکرێت لەم خالانەدا، کورتی بکەینەوە:

یەکەم: جیاکردنەوەی عەفرین لە جیهانی دەوروبەرو ڕوداوەکان: لە روانگەی ناسیونالیزمی کوردەوە، شەڕی عەفرین ، ئەو ڕۆژە دەست پیدەکات کە تورکیا هێرشەکەی دەست پیدەکات. بەلام عەفرین چۆن و لەسایەی کام هەلومەرجەدا "پەیەدە" دەبیتە خاوەنی، لەم ڕوانگەیەوە جێگای پرسیار نیە. چۆن "پەیەدە" دەبێتە خاوەنی قامیشلو؟! هەر مەسەلە نیە، ئەم تیڕوانین و بیرکردنەوەیە، پرسیاری وا نایەهێنێتە بەردەم خۆی. " پەیەدە" چۆن دەبێتە خاوەنی چارەکێک لە زەوی سوریا

یان چۆن دەبێتە خاوەنی کوردستانی سوریا، جێگای پرسیار نییە!!. ” پەیەدە”و “یەپەگە” و” تەیەژە”و ” هەسەدە” چۆن دەبنە پێش لە شکری ئەمریکا لە دیرئەلزۆرو ڕەقە کە هیچیان کوردستان نین و سەر بەکوردستان نین، نابێتە جێگای پرسیار؟!! ئەم هێزە چۆن دەبێتە پێش لەشکری ئەمریکاو سوکانەکەی بادەداتەوەو لەحکومەتی سوریا و ڕوسیا چەند هەنگاو دەکشێتەوە ئەسڵەن جێگای پرسیار نییە بۆ ئەم تێروانین و فەرهەنگە. عەفرین کوردییەو کوردی لێی یە و پەیەدەی لێی یە… مادام مەسەلە ” کوردە” تەواو، لێرەدا ئیتر هەموو شتێک دەوەستێت. لەم روانگەیەوە تەنانەت خەباتی چینایەتی دەوەستێت و لە عەفریندا دەچیت بە هەوادا. عەفرین کۆتایی خەباتی چینایەتییە!!.

لە ڕوانگەی کۆمۆنیستیەوە، مەسەلەی عەفرین زۆر پێش هێرشی تورکیا بەسەر عەفرین دەست پیدەکات. دەگەرێتەوە بۆ سەرهەڵدانی بزوتنەوەی “بەهاری عەرەبی” لە ناوچەکەو بە تایبەت لە سوریا. هەلومەرجی سوریا، بە هیچ شیوەیەک لۆکەلی نییە و جیهانیەوە جەنگی جیهانی بە وەکالەت بە ڕێوە دەچیت. ئەم باسە فراوانترەو لیرەوە راستەوخۆ دەچینە سەر ئەوەی کە تورکیا هێرشی دڕندانەو فاشیزمانەی خۆی دەکاتە سەر عەفرین. بەلام هەر کەس کەمێک ئاگاداری هەلومەرجی سوریا بێت دەزانێت، کە ڕێکەوتنێکی ئاشکرای نێوان ڕوسیاو تورکیا هەیە، لەگەڵ ڕیکەوتنێکی ناڕاستەوخۆی سوریاو تورکیا و بە ئاگاداری ئێران، وە خۆ لادانی ئەمریکا لە هێرشەکە و پشت گوێخستنی هاوپەیمانەکەی سەر زەوی” پەیەدە” دروست وەک ١٦ی ئەکتۆبەری کەرکوک.. ئەمە ڕاستییەکەو شەڕی عەفرین ئینجا دەست پێدەکات. بەڵام ئەو راستیە لە چوارچیوەی هەلومەرجێکی جیهانی و ناوچەیی هەجگار دژواردا لە سوریادا چۆتە پێشەوەو دەچێتە پێشەوە.

بە ناسیونالیزم بەرانبەرکەی تورکی فاشست و کورد هەیە و لەدەرەوەی ئەوە هەموو شتێک بەتاڵە. تەراتێنی ئەمریکا لە ناوچەکەدا لە سالە ١٩٩١وە تائێستا کە بۆتە هۆی کاولکاری و مەینەت و نەهامەتی و شەڕ وکوشتاورو، هەلتەقانی تیرۆریزم ، لە ڕوانگەی کوردایەتیەوە، نەک جیگای ڕەخنە نییە، بەڵکو جێگای پیرۆزبایی و گوڵبارانکردنە. ڕوانگەی مارکسستی دروست بە پێچەوانەوە کەی گشت ئاڵوگۆرەکان لە نێو سوریادا بە شێوەیەکی ڕۆشن هەم پێکەوە گرێ دەداتەوە وەهەم بەپیی ساتە جیاوازەکانی ئەم قۆناغە ڕاگوزەرە، سیاسەتی دروست دیاری دەکات. کۆمۆنیزم لە هیچ کات و هەلومەرجێکدا بۆی نییە وە ناتوانێت بچێتە پال ئەمریکا و بەرەکەی یان ڕوسیاو بەرەکەیەوە، کۆمۆنیزمی ڕێخراو هەمیشە لە هەولی ئەوەدایە کە بەر بەم جەنگە

بگرێت و لەم ڕێگایەوە هەوڵ بدات ڕێزی سەربەخۆی چینایەتی کرێکار بەهێزتر بکات و ئامادەی بکات بۆ شەڕی دەسەڵات.

دووەم: یاریکردن و گرەو دانان لەسەر وولاتانی زلهێزو جیاوازی نێوانیان: ناسیونالیزمی کورد بە هەموو هێزەکانیەوە مان و نەمانیان لەسەر جیاوازی و ناکۆکیەکانی نێوان ووڵاتانی ناوچەکە بوە. ئەمڕۆ لەوە گەورەترو زیانبارتر مان ونەمانیان بەستەتەوە بە زلهێزانی جیهانەوە. " پەیەدە" لەسەرەتاوە بە ئەمری واقع، بوە خاوەنی ناوچەیەکی گەورەو هێزێکی بەرچاو، پارەو پول و تەقەمەنی. بەئەمری واقع، واتە بەپیی هەلومەرجەکە لەسەرەتاوە حکومەتی سوری لاواز بوو، ئەو ناوچانەی بەپێی ڕێکەوتنێک خستە ژیر دەستی ئەوان. لەم نیوەدا پارەو پول وکۆمەکی دەکردن، تائیستاش کۆمەککردنی حکومەتی سوریا بەردەوامە ئەگەرچی بەشیوەیەکی کەمتر. " ئەمری واقع" واتە لە لایەن " پەیەدە" وە تنازلێکی سیاسی بەرچاو نەکراوەو هێز هاوسەنگیەکی دیاریکراو سەپاندویەتی. کە ئەمە نەک جێگای ڕەخنە نیە، بەلکو سیاسەتێکی دروست وە ژیرانە بوو. کەس هەیە ئەوە نەزانێت کە ئەمریکا هەمیشە حسابی قازانج و زەرەر دەکات و سیاسەت و بەرژەوەندی خۆی تەنها پێوەرە، نەک هیچ شتێکی دیکە.

بەلام دواتر " پەیەدە" بە بەرچاوی حکومەتی سوریاو ڕوسیاوە پیش لەشکری بە ئەمریکا دەکات لە ڕەقەو دیر ئەلزور!! لەشەری کۆبانیدا لەو تارێکدا ئاماژەم بەوەدا، وهیوام خواست کە ئەم هێزە بەتەواوی پێی نەخزێت، بەلام خزا. ئیستا چارێکی نیە، یان دەبێت بەلاوازی خۆی تەسلیمی سوریا بکاتەوە لەڕێگای ڕوسیاوە بێت یان راستەوخۆ، و بە تەسلیم کردنی هەموو چەکەکانی یان دەبێت چاوەڕوانی هێرشی یەک لەدوای یەکی تورکیا بێت و لەمبارەوە وەرەقەی سیاسی هێجگار کەمی لە بەردەستە. مەگەر شانسی ئەوە بهێنێت هەلومەرجی تورکیا تێک بچێت، کە ئەویش ئەگەر ماوەیەکی کورت لە بەرچاو نەگرین لە دوا ئەنجامدا بە زەرەر بۆ خەڵکی ناوچەکە دەشکێتەوە.

لێکترازانی هەلومەرجی تورکیاو بەبێ بوونی ئەلتەرناتیڤێکی باشتر، هەلومەرجی ناوچەکە بەرەو لێکترازانێکی خەتەرناکترو مەرگبارتری ئەمنی و سەربازی زیاتر دەبات. لەمبارەوە سیاسەتی پەکەکە جیگای سەرنجدانە. پەکەکە لە زمانی موراد قەرەیلانەوە بە ئاشکرا دەڵیت و بانگەوازی حزبەکانی کوردستانی ئێران دەکات کە لەم هەلومەرجەدا ڕووی چەکیان نەکەنە کۆماری ئیسلامی ئێران، چونکە بە قازانجی تورکیاو سعودیە تەواو دەبێت.
قسەکانی ئەم بەڕێزە هەم ڕاستی ئەم بوچونەی ئەمە دەسەلمێنیت لە

لایەک وەهەم سەرلێشوایی ئەم بزوتنەوەیەو ڕا بەرانی. لە سوریا " پەیەدە" لە گەڵ ئەمریکایە، لە قەندیل پەکەکەو پژاک لە گەڵ ئێران، لە کوردستانی عیراق هێزەکانی بزوتنەوەی کوردایەتی دا بەشبون. یەکێک لە ئەنجامەکانی چونە پیشەوەی ئەم هەلومەرجە لە سوریا یان لەتبونی " پەیەدە" یە بەسەر دووباڵدا و جیابونەوەی باڵی سەربازیەتی، لە باڵی سیاسی بەهۆی ئەوەی لە ژێر فشاری شەڕدایە…یان تەسلیمبونی باڵی سیاسیە بە باڵی عەسکەریەکەی، بۆ نیشاندان و پاراستنی یەکریزی. ئەم لینکەی خوارەوە قسەکانی بەریز موراد قەرەیلانە بە تۆمارکراوی.
https://www.facebook.com/firooz.mamoei/videos/2099148903445170/ بۆ زیاتر تێگەیشتن لە ناوەرۆکی چینایەتی و بورژوایانەی " پەکەکە" سەرنج بدە وتاری " لە وەڵامی دووپرسیاردا، تایبەت بە پکک و یەدەپە- سامان کەریم" ٢٥ئۆکتۆبەری ٢٠١٤ . [مالپەری دەنگەکان](#).

سێهەم: وێرانکردن و کۆمەلکوژی وتێرمی " ئینسانیەت": ئەگەر باس لە کوشتنی ئینسانە، وە باس لە ئینسانیەتی " ئینسانە" ئەوە کاولکردنی موسڵ و دیر ئەلزۆرو ڕەقە هەموویان جیگای ئیدانە و مەحکوم کردنن. هەموویان ئینسانی لێ یە. جا عەرەب یان کورد یان شیعە یان سوننە، درزی و سریانی و کلدانی و کاسۆلیک و ئەرسەدۆکس، یەزیدی و تورکمان… هەمووی مەحکومە لە ڕوانگەی ئینسایەتی کرێکارەوە، بەلام ئینسایەتی بورژوایی، جیاوازی هەیە دەکەوێتە دوای بەرژەوەندی ئاراستەی سەرمایە بە پێی پۆرالیزیۆنی هێزەکان. مارکس لە کاتی خۆیدا وەلامی ڕۆشنی بە تێرمی " ئینسانیەت" دوا□ تەوە وەک مەفهومیکی بورژوایی. چینی کرێکار ئینسایەتی تەواو جیاوازە.

لە عەفریندا مەسەلەی "ئینسانیەت" دەکشێت و فراوان دەبێتەوە، لە ژێر ناوی ئەوەی کە مقاوەمەتی لێیە. ئەم ڕوانگەیە، وانیشان دەدات کە پاریزگاری لە عەفرین و پاریزگاری نەکردن لە شوینەکانی دیکە هۆکەی " مقاوەمەتە". بەلام باسەکە باسی ئینسانیەتە یان مقاوەمەت؟! ئەم ڕوانگەیە بەرگریکردنەکەی لە ئینسانیەت مەرجدارە بە " مقاوەتەوە"، کەواتە باسی ئینسانیەت ل□□□دا دەچیت بە هەوادا. پاشان ئەگەر مقاوەمەتە. وە لە شوێنی دیکەش ئاماژەم پێکردوە، تورکمانەکانی شارێکی بچووکی وەک ئامرلی (شارێکی تورکمان نشینی بە مەزهەب شیعەیە لە عیراق!!) دوو مانگی تەواو لەژێر گەمارۆی داعشدا بوون مقاوەمەتێکی باشیان کردو داعش هەر بۆی نەگیرا … بەڵام کەسێک نەیوت دەستان خۆش بێت؟! بە جیا لەوەی کە دەکر□ت □ ئاماژە بە چەندین

شارو چاروچکەی دیکە بدەین لەمبارەوە بە تایبەت لە سوریا. لە دوا ئەنجامدا دەگەینەوە سەر ئەوەی ئەم کۆمۆنیزمە هەم کاولکاریەکەی وەهەم بەرگریکردنی لە مقاوەمەت، مەرجدارە کە ”کورد” یان ”کورد” پێکهاتەی سەرەکی بێت تیایدا. ئەگەر نا چاوی نایبینێت. ئەمە نوسراو نیە تەجروبەیەکی زیندوی ئەم ٦-٧ ساڵەیە.

بەم پێیە سیاسەتی کۆمۆنیستی تەواوی هەلومەرجی لەبەرچاوە، وە لەسەر پایەی بەرژەوەندییەکانی بزوتنەوەی خۆی، بزوتنەوەی چینایەتی کرێکار هەنگاو بەهەنگاو دەچێتە پێشەوە. بەرگری لە عەفرین دەکات، بەلام ڕیزی سەربەخۆی چینایەتی نەک دەبێت ڕابگرێت، بەڵکو لەهەر ئالوگۆڕو ڕوداوێکدا، قەیران و تەنگژەی بورژوایی بە قازانجی بزوتنەوەکەی بشکێنێتەوە. لەهەموو ئاڵوگۆڕەکاندا پیویستە لە ئاستی پراتیکدا سنورێکی ڕۆشنی چینایەتی هەبێت. کۆمۆنیزم دەتوانێت لەهەر مەیدانێکدا هێزی سەربەخۆی نیشانی کۆمەڵگا بدات، بە پراتیکی سەربەخۆی چینایەتی. لە عەفریندا دەکرا، دەیان شیوازی کاری جیاواز نیشان بدرێت، کە مەیدانی کاری ناسیونالیزم نین، یان لایەنی کەم لەباری مێژوویەوە نەبوون. سەرنج ڕاکێشانی یەکیتی و سەندیکا کرێکارییەکان و هاوپشتیان بۆ خەلکی عەفرین و دژی تورکیا، نمونەی کارێکی هێجگار جیاوازو رۆشنە، ئەمە تەنها نمونەیەکە، کە بەداخەوە کەم کاری لەسەر کراوە، پێویستە دەستی بۆ ببرێت وکاری لەسەربکرێت لەهەر ڕوداو شەرێکی دیکەدا، لە ئێستاوە زەمینە سازی بۆ بکرێت.

سیاسەتی مارکسستی لە سوریا و ناوچەکەدا، ڕوبەڕوبونەوەیەکی هەمەلایەنەیە لە بەرانبەر هەردوو بەرەکانی جەنگدا، هەم بەرەی ئەمریکاو هاوپەیمانانی و هەم بەرەی ڕوسیاو هاوپەیمانانی. وەستانی جەنگ بەشیوەیەکی فەوری، لە ئێستادا سیاسەتێکی دروستی مارکسستیە لە هەموو بەرەکانی جەنگدا، نەک تەنها لە عەفرین و مەنبەج و کۆبانی، بەلکو لە هەموو جێگایەک کە شەری لێ یە لە ناوچەکەدا. وەستانی جەنگێک کە ئامرازی دەستی ووڵاتانی زلهێزە بۆ دابەشکردنەوەو رەخستنەوەی جیهان و ناوچەکە، سەدان هەزار ئینسانی تێدا کوژراوەو ملۆنەهاشی ئاوارەو بێ خانەو لانەکردوە، کارێکی فەوری کۆمۆنیزم بزوتنەوەی چینی کریکارە. کاری کۆمۆنیستی و هەر هێزیکی کۆمۆنیستی لە هەر ووڵات و ناوچەیەکدا کە هەیە، پیویستە مەسەلەی سەرەکی خۆی کە دەسەڵاتە لەگەڵ بورژازی خۆیدا ببێنێتەوە. ئەمە مەسەلە و سیاسەتی سەرەکی ئێستایە وە کلاسیکی یە لە هەمانکاتدا. لە دەی هەلومەرجێکی ئاوهادا کۆمۆنیزمێکی پشت

بەستو بە هێزی چینایەتی خۆی دەتوانی هەنگاوی بەرچاو بنێت.

٤.٤.٢٠١٨

مالپەری دەنگەکان

هەستانی برسیەکان و پێویستی دابینکردنی ڕا بەری کۆمۆنیستی!
سامان کەریم …

برسیەکانی ئێران هەستاون، هەستاون بۆ نان. نان لە ئیران ئازادی دەوێت، هەروەک چۆن ماسی ئاو. خواستی نان یان خواستە ئابورییەکان، لە ووڵاتێکی وەک ئێراندا، ووڵاتێکی سیوکراسی و ئۆتۆکرسدا، هەر زوو گۆڕا بە بزوتنەوەیەکی فراوانی خۆبەخۆیی، بزوتنەوەیەک وەک قارچکی بەهار لە هەموو شارو شاروچکەیەک ڕق و توڕەیی و نەفرەتی خۆی دەکات بە گژ تەواوی نیزامی سیاسی دا. ئەمجارە، نە بزوتنەوەی سەوزمان هەیە وە نە مەسەلەی تەزویرکردنی هەلبژاردن، نە موسەوی کاریزمای ڕزگارییە، وە نە هیچ بالێکی دیکەی نێو حکومەت، ڕقو توڕەیی کەڵەکە بوو تەقیوەتەوە و بەگژ دەسەڵاتی ئیسلامی سیاسی دا چوە. ئەم واقعیەتە بە دروشمەکانی ناڕازیانەوە ڕۆشنە. لە دوای شۆڕشی ئێرانەوە ئەمە یەکەم بزوتنەوەیە کە بەم شێوەیە خۆی نمایش بکات.

هەستانی جەماوەری خۆبەخۆ، بێ رابەر، بەمانایەک بێکەس و بێ خاوەنە. هەموو مەسەلەکە ئەوەیە کە چ کەسێکی بۆ پەیدا دەبیت؟! چ کەسێک دەبێتە خاوەنی؟! کام بزوتنەوەو ئاسۆی سیاسی دواتر کام هێزو حزبە دەبنە خاوەنی ڕاستەقینەی و جلەوەکەی دەگرنە دەست و مۆری خۆیانی لێدەدەن. هێشتا سەرەتایە. سەرەتایەک چەندین گریمانەی جیاوازو جۆراوجۆرو تەنانەت دژ بەیەکی هەیە. لیرەدا مەسەلەی سەرەکی ئەوەیە، کە بزوتنەوەو حزبی ئێمە پێویستی بە هەوڵ و ماندوبون، و لە ڕاستیدا کاری پاڵەوانانەو شۆرشگیرانن□ هەیە بۆ ئەوەی دەستوبرد فریا بکەوێت وئەم زەمینە کۆمەلایەتیەی کە هاتۆتە

بەرەو دەستبەر بکات بە قازانجی چینی کرێکارو گشت بزوتنەوەی نارەزایەتی ئەمڕۆ. و بە خەباتی بێوچان و پشت ئەستور بە هێزی چینایەتی یەکخراو و بزوتنەوەی نارەزایەتی بالفعل، ئەم بزوتنەوەیە بە ئاقاری شۆڕشێکی گەورەی کۆمەلایەتی، ئاراستەو ڕابەری بکات.

ئەم بزوتنەوەیە یان ناوەڕۆکی ئەم بزوتنەوەیە دروشم و خواستەکانی بە تەواوی هی ئیمەیە، بەلام خاوەنەکەی هیشتا دیار نیە. ئەمە گەورەترین کۆسپەکە لەبەردەم ئەم بزوتنەوەیەدا باسی سەرەکی بە ئەمە ئەوەیە ئێمە دەبینە خاوەنی؟!. دەبێت هەموو هەوڵێک بدریت لەم ڕاستایەدا و کاری بێوچانی بۆ بکرێت. خالیکی دیکە ئەوەیە کە ئەم ڕوداوە گەورەیە لە هەلومەرجێکی سیاسی و کۆمەلایەتی تەواو جیاوازدا دەگوزەرێت چ لە ئاستی ناوچەکەو چ لە ئاستە جیهانیەکەی. هەلومەرجێکی ڕاگوزەری مێژوویی. کە جەنگ و شەڕ و ململانێی نێوان زلهێزە جیهانیەکان و ناوچەییەکان لەسەر دوبارە دابەشکردنەوەی دونیا، هێجگار توندو تیژ کردۆتەوە بەتایبەت لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا، لەم ڕوانگەیەوە دەخاڵەتی ووڵاتانی زلهێزی جیهانی و ناوچەیی لە نێو ئەم نارەزایەتی و هەستانەدا زیاتر کردوە وەک گریمانەیەکی گەورە پێویستە لە بەرچاو بگیرێت.
لەسەر پایەی ئەم دوو واقعیەتە دەبینە سەر مەترسی و ڕێگرییەکانی بەردەم ئەم بزوتنەوەو هەستانە جەماوەرییە.

یەکەم: دەخاڵەتی ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆی وولاتانی زلهێز. سەرەڕای ئەوەی کە بورژوای جیهانی و ووڵاتانی زلهێزی جیهانی وەک ئەمریکاو بەریتانیاو ووڵاتانی ناوچەیی وەک سعودیە هیچ سەمپاتیەکی سیاسی یان نیە بەم بزوتنەوەیەو خواستو داواکارییەکانی. بەلام دوای تەجروبەکانی " بەهاری عەرەبی" ئەم مەسەلەیە بۆتە مەسەلەیەکی هێجگار جدی لەبەردەم ئەم بزوتنەوەیەو کۆمۆنیزمی ڕادیکاڵ و مارکسستدا. ئەمریکا لەیەکەم ڕۆژەوە دەستی پێکردوە وئەمڕۆ ٦ی جەنیوەری تیلەرسون بەئاشکرا دەڵێت: ‘" ئەمە لەگەڵ گواستنەوەی ئاشتیانەی دەسەڵاتداین"، " خەڵکی ئیران بەتەنها نین". بە بردنە پێشەوەی سیاسەتێکی ئاوەها، بە جیا لە ئیمکاناتێکی زەبەلاحی میدیای و ماڵی, سەدان کەناڵ و ڕێگا لە بەردەستە و چەندین هێزی بورژوایی ئامادە هەیە، لە موجاهدینەوە بگرە تا دەگاتە ناسیونالیزمی کورد وتادەگاتە هێز گەلی وەک داعش و قاعیدەو… بە ترازاندنی هەلومەرجەکە بەرەو داخزانێکی ئەمنی و سەربازی خەتەرناک… ئەم گریمانەیە مەترسیەکە. گریمانەی بە سوریا کردنی کۆمەلگای ئێران. پێویستە لە لایەن کۆمۆنیستی یەکخراوو بەرچاو ڕونەوە هەروەها

لەلایەن ڕابەرانی بزوتنەوەی ناڕەزایەتی و کرێکارییەوە بە وردی لێک بدرێتەوە، ناکام بکرێتەوە، یان لایەنی کەم لە کاریگەرییەکانی کەم بکرێتەوە. بەتایبەت ڕیسواکردنی ڕۆڵی ئەمریکا سیاسەتەکانی مەسەلەیەکی هێجگار گەورەیە و پێویستە ڕۆژانە ناکام بکرێتەوە.

دووەم: بەکاربردن و جڵەوگرتنی لەلایەن هێزە بورژواییەکانەوە وگۆڕینی ئاراستەکەی بۆ مەسائیلی دیکە. هێزەکانی وەک سەلتەنەت تەڵەبەکان، میللییەکان، ناسیونالیزمی کورد وبەتایبەت "مەسەلەی نەتەوەی" لەم نێوەدا مەسەلەیەکی جدییە، ئەگەر چی تائێستا کاڵەو بەرچاو نیە، بەڵام ووڵاتانیکی وەک سعودیەو ئەمریکا کار لەسەر ئەم بابەتە دەکەن. یا جڵەوگرتن و قەتیسکردنی لە چوارچێوەی ریفۆرمی بورژوایی و تەنانەت ڕازیبون بە دابینکردنی هەندی خواست لە لایەن دەوڵەتەوە کە ئەمەیان دیسان مەسەلەیەکی جدییە. مەسەلەی گۆڕینی ئاراستەی بزوتنەوەکە بە ئاراستەیەکی چەکدارانە و تەنانەت توندو تیژانە، کە هەم گریمانەی یەکەم دەکاتە واقعێک وە هەم ناوەڕۆکی مەسەلەکە بەتەواوی ئاڵوگۆڕی بەسەردا دێت.... بە دیاردەیەک دەگوڕێت کە لە بزوتنەوەی ئێستا ناچێت. یا بیانو دەداتە دەست نیزامی سەرکوتگەری ئیسلامی کە سەرکوتی بە پەردەو گەورە بکات. کارو سیاسەتێکی ئاوەها وەک گریمانەیەک لەوانەیە دەوڵەت خۆی یان بە هاوکاری هێزیکی ئۆپۆزیسیۆن دەستی بۆببات. یان هەنگاوێکی چریکانەی وەک ئەم دوایانەی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، کە هێجگار بە زەرەری ئەم بزوتنەوەیەیە.

سێهەم: کۆمەنیزمی طفره "قەلەمباز": ئەگەرچی ئەمەیان ڕیگرییەکی گەورە نیە لە ئێستادا. ئەم کۆمەنیزمە بورژواییە کە هەموو ناڕەزایەتیەکی پێ شۆڕشە، تەنانەت بە بوردمانی " فڕۆکەکانی ناتۆشەوە". ڕێگری و مەترسیەکی دیکەیە بەتایبەت بە حوکمی هەڵگرتنی ناوی کۆمەنیزمی کریکاری وەک ناوی هاوبەشی چەند حزبێک. ئەم کۆمەنیزمە ئارەزوی هەراو فەوزا دەکات، هەروەک هەڵوێستیان لە بەرانبەر سوریا وە لیبیا بەشێوەیەکی ڕۆشن دیارە وە دیاربوو. ئەم کۆمەنیزمە دروشم و داواکارییەکانی بەرزفڕن، گوێ نادات هێز هاوسەنگی و هێزهاوسەنگی چینایەتی و توانا و مەوقعیەتی بزوتنەوەکەی لا مەسەلە نیە و هەموو ئامانج و ئیستراتیژی روخانی ڕژیم و " خەباتی دژی ڕژیم" و دابینکردنی چەند ڕیفۆرمێکە… بۆیە ڕابەرانی بزوتنەوەکەو گشت بزوتنەوەکە بار دەکات بە کەمەڵێک دروشم و داواکارییەوە کە دورە لە توانا و ئیمکانیەتی بالفعلی ئێستای بزوتنەوەکە…مەترسی ئەم جۆرە لە هێزی بورژوازی ئەوەیە کە بەناوی

مارکس و مەنسوری حیکمەتو کۆمۆنیزمی کرێکارییەوە خوتابی سیاسی دەدات. ئەم سیاسەت و پراتیکە لە ئەنجامدا دەساردی و بە باوەری و بە متمانەیی بە هێزی کۆمۆنیست و رابەری کۆمۆنیستی برەو پێدەدات.

تەجاوزکردن و ناکام کردنەوەی ئەم مەترسیانە کارەکی هەرقلی یە. پیویستی بە هیزیکی کۆمۆنیستی هەیە کە بتوانەت یان لە هەوەی دابینکردنی رابەری کۆمۆنیستی یەکخراو موتەحزبدا بیت بە بزوتنەوەکەی. هێزێک کە لەسەر شانی ئەم بزوتنەوەیە هەم گەشە دەکات و بەهێز دەبیت وە هەم بزوتنەوەکەی یەکگرتوو ویکخراو دەکات. یەکخراوبونی ئەم بزوتنەوەیە لە گەرەک و ناوەندەکانی کاردا، لەدەزگاو زانکەو پەیمانگاو سەربازگاکاندا… کارو سیاسەتی سەرەکی ئیستای هێزی کۆمۆنیستیمانە، کە ئیمکان دەدات سەرکەوتن وەیان پایەداکوتین و جیکەوتنی ئەم بزوتنەوەیە وەک هێزیک فەراهەم بکات. لەوانەیە بزوتنەوەکە سەرکوت بکرێت وە ئەمە گریمانەیەکە، یان بچوک بکرێتەوە، بەلام ئەگەر کۆمۆنیزمی رێکخراو وەک هیزێکی مارکسست و شەرشگیر کاری کردبێت، ئەوا چەندین ریکخراوی کۆمۆنیستی لە شوێنەکانی کارو ژیاندا ریکخستوە کە دەبێتە دەست مایەکی گرینگ بە کارو خەباتی دواتر.

ئەمرە مەسەلەی سەرەکی ریکخراوبونە لە ئەشکالی جۆراوجۆری حزبی و ناحزبی و جەماوەریدا، بەدەوری ئاسەی سیاسی رەشن، لە شوێنی کارو ژیاندا. دابینکردن و بەجێگەیاندنی ئاسەی سیاسی لایەنی کەم لە نەو ریزی فراوانی رابەرانی کریکاری و نارەزایەتیەکاندا مەسەلەیەکی هەجگار فەوریە. "روخانی رژیم" و بەردەوام بون تا روخانی دەسەڵاتی سەرمایە ودابینکردنی حکومەتی کرێکاری لە چوارچیوەی گشتیدا پەیوستە ئەو ئاسەیە بەت. بەلام لە نیوان ئاسەی سیاسی یان ئیستراتیژدا، گەلێک ئاراستەو کەنالەی جیاواز هەیە، گەلیک تاکتیک و وەستان و پەلاماردان هەیە، گەلەک هەورازو نشەو هەیە…. هەزی کۆمۆنیزمی پێشرەو و شۆرشگێر، بەپەی هێز هاوسەنگی چینایەتی و بزوتنەوەی بالفعل کە لەمەیدانداییە، وە بەپەی ئاستی دابینکردنی رابەری کۆمۆنیستی و ریکخراوبون و یەکگرتووبون، بەیاری وردو فەوری و دروست دەدات. لە هەمانکاتدا پەینتەکی دیکە کە پەویستە لە بەرچاوی بگرین، هەولدان و خەباتە لە نەو بزوتنەوەی کەیکاری و خەڵکی ئەنسان دەستی دەرەوەدا، لە ئەوروپاوە بگار تا دەگاتە ئەمریکاو وولاتانی دەوروبەری ئەیران. خەباتکردن لە پەناو بەدەستهەنانی هاوپشتی چینایەتی و سەمپاتی خەباتکارانە بە بزوتنەوەی بالفعلی ئەستاو هەر نارەزایەتی و خەباتەکی کرێکاری،

هەروەها بە وەستانەوە دژ بە سیاسەت و کردەوە سەرکوتکەرەکانی جموری ئیسلامی ئێران. کارکردن لەسەر ڕیکخراوەو یەکێتی یە کریکاری وکەسایەتیە ناسراوەکانیان کارێکی فەوری یە. لە هەمانکاتدا وەڵامێکە بە دەخاڵەتی ووڵاتانی وەک ئەمریکا کە دەیانەوێت فەزای گشتی نارەزایەتی و هەستانی خەڵک بەگەر بخەن لە پێناو بەرژەوەندی خۆیان و بەم شیوەیە بزوتنەوەو ئامانجەکانی لەبار بەرن.

هێزێکی مارکسست و شۆرشگێری ئاوەها، دیاری دەکات کە ئەمرۆ بۆنمونە ئێستا کاتی پەلاماردان نیە، کاتی سوتاندنی بارەگاو جبەخانەی چەک نیە، کاتی ئەوەنیە کە دەستببرێت بە چەک، کاتی ئەوەیە کە زیاترو زیاتر یەکگرتوو وە ڕێکخراوبین، دامینی ناڕەزایەتیەکان فراوانتر بکەینەوە، خواستەکانمان یەکبخەین و خۆمان یەکگرتوو و ڕیکخراوبکەین بەدەوری ڕابەری کۆمۆنیستیدا. دیسپلینی سیاسی و حزبی بەهێز بکەین وهەنگاو بەهەنگاو بچینە پێشەوە، سەنگەر بەسەنگەر بیگرین وهەوڵبدەین بە کەمترین زیانەوە، هەنگاو بنێین. مەسەلەی دابینکردنی ڕابەری کۆمۆنیستی و شۆرشگێر لە گەڕەکو کارگەو دامەزراوە پیشەسازیو حکومەتیەکاندا کاری فەوری وە گرینگترین کارەکە لە ئێستادا. زەمینەیەکی بابەتی و شۆرشگێرانەی لەم چەشنە نەک تەنها کاری شۆرش و پەلاماری دوای ئاسانتر دەکاتەوە، بەڵکو گرەنتی زیاتر دەدات بە سەرکەوتنی شۆرش و دابینکردنی ڕابەری کۆمۆنیستی لە ئاستی ماکرەی کۆمەلایەتیدا. سەرکەوتوبێت بزوتنەوەی برسیەکان دژ بە ڕژێمی ئیسلامی ئێران و سەرمایەو سەرمایەداری.
٦جەنیوەری ٢٠١٨

saman.karim5@gmail.com

ڕیفراندەم لە جەرگەی دیباتی چینایەتی دا! ... 1 ... سامان کەریم

وەڵامێک بە هاوڕی خەسرەو سایە..........

هاوڕێ خەسرەو سایە، پێدەچێت وا حالی بو بێت کە من ڕێگرم لە بەردەم ڕێفراندۆمدا. بەهەرحاڵ ئیتر چارەک نەما وپێویستە وەڵامێک وەربگرێتەوە. نوسینی پێشوی من کە پێی وایە وەڵامیکە بۆو، وانیەو وەڵامێکە بە بۆچوون و ڕوانگەو میسۆدێکی بیرکردنەوە کە زاڵە بەسەر بزوتنەوەو حزبەکانیدا، پاشان نوسەرانی بزوتنەوەکەمان، ژمارەیان هێجگار کەمە بەیە وەک هاوڕێی خەسرەو دەڵێت “شەبەح” نین هەموومان ٥-٧کەس دەبین لە ڕابەری حزبەکاندا کە دەنوسین ، لەوە زیاتر هەندی بەڵگەی ئەو هاوڕێیانە خراوەتە گیوماوەو ڕۆشنە کە هی شەبەح نیەو هی رابەرانی سێ حزبن. بەڕاستی من کێشەم بەتەنها لەگەڵ خەسرەو نیە وە باسی من باسی بزوتنەوەو حزبەکانیەتی، ئەگەر هاوڕێی خەسرەو ناچاری نەکردمایە ئەوە هەر پێویست نەبوو ئەم وەلامە بدەمەوە. کە زۆر هات قەواڵە بەتاڵە، بەتایبەت ئەوە دوو جارە، بێ بناغە و پێ پایە هاوڕێیەکی خۆی تۆمەتبار و تاوانبار دەکات و بەوەش ناوەستێت دادگای دەکات و بەوەش ناوەستێ حوکمی ” ناحزبی” بوون و تێکدانی ڕیزی بزوتنەوەکەی بۆ دەردەکات و بڵاویشی دەکاتەوە بۆ ئەوەی “سامان کەریم ی تاوانبار” ئاگادار بێت!!!. بەراستی لەمبارەوە هاوڕێی خەسرەو عەجایب پرینسیب شکێنە، بە ئاستێک توشی هیستریک و توڕەبوون بوە داوایەتی بە بنی هەموو پرنسیب و ئسوڵە حزبیەکان و بەندەکانی بەرنامەدا لە پەیوەند بە ” مافەکانی تاوانبارەوە” و تەنانەت کار گەیشتوە بەوەی کاری نیوخۆیی مەکتەب سیاسی حزبەکی هاوچارەنوسی ئاشکرا بکات. لەنوسینی پێشوودا کە نوسیبوم ” هاوڕێی خەسرەو بەرژەوەندی خواز…. بەلام مادام دەی پێخۆشە وەلامی نادەمەوە” ئەو گاڵتەی پێ هاتوە. بۆیە لەم نوسینەدا وەڵامیکی بێ بەڕەحمانەی دەدەمەوە، بە هەمان شیوازی لینین لە ڕەخنەگرتندا، بەرانبەر هاوڕێکانی.

هاوڕێی خەسرەو کەسپێکی گەورەی هەیە و ئەو کەسپەی وای لێکردوە کە سەبری نەمابێت و بە ڕاست و چەپدا سامان دەهێنێت و دەبا وهاوار دەکات و دەڵی ” لەجیاتی ئەوەی وەڵامێک بەو دەیان سەرنج و پرسیارانە بداتەوە کە لە وتارەکەدا ڕوبەرووت کراوەتەوە” ئەم ڕستەیە بە چەندین شیواز دوبارە دەبێتەوە لە نوسینەکەیدا . ئەوە کەسپی خەسرەو خۆیەتی کە پێی وایە ئەو دەبێت گۆڕەپانی دیباتێکە دیاریبکات. دیباتی سیاسی وە فکری لە پەیوەند بە کۆمەڵگاوە مانای هەیە، باسی گەرمی ئێستای کۆمەڵگای کوردوستان نە سامان کەریم و مێشکی ئەو و “زگزاک لێدانی” ئەوە وە نە ئاڵۆزییەکانی بیرکردنەوەی

خەسرەوە. باسەکە کۆمەلایەتی تر وە گەورەترە لە من و خەسرەوو حزبەکانمان و بزوتنەوەکەشمان. خەسرەو لەمە تێناگات و پێی وایە ئەگەر سامان کەریم وەلامی ئەوە بداتەوە کە بۆ جیاوازی هەیە لە بوچونەکانیدا لە سالێ ٢٠١٤ جۆرێکە وە لە سال□ی ٢٠١٧ دا جۆرێکی دیکەیە، ئەوە ئیتر باسەکە چارەسەر دەبێت و کۆسپێک نامێنیت. یان پێی وایە سامان کەریم بە دژی حزبەکەی بیر دەکاتەوە و ناحزبیە، ئەگەر وەلامێک بەمە بداتەوە ئیتر موشکلە نامێنیت. ئازیزی من ئەوانە باس نین. گریمان ڕەخنەکانی تۆ لە سامان کەریم هەموی دروستە . دیسان باسی سەرەکی کۆمەلگا کە خەسرەو ناتوانێت وەلامی بداتەوە، لە شوێنی خۆیەتی. هاوڕی خەسرەو لە باسی سەرەکی و باسە کۆمەلایەتی و چینایەتیەکە نەک ڕادەکات بە ڵکو فرار دەکات” ئەمە لەخوارەوە ڕۆشن دەکەمەوە” دەیەوێت بە سامان کەریم پڕی بکاتەوە. بڕوا بکە ئەگەر منیش قبوڵی بکەم ئەوە کەس وەریناگریت و ناتوانیت بەم شیوەیە هاوفکری و یەکێتی ئیرادەی ٥ کەس فەراهەم بکەیت.

هەرچۆنێک ئێمە بیر بکەینەوە، خەسرەو دروست بیر بکاتەوە یان من لە دوال□ک□دانەوە ئەوە هەلومەرجەکەو پڕاتیک□ی چین□ک□انو ململانێی نێوانیانە کە ڕاستو دروستی بۆچونەکان دەردەخات. بەتایبەت لە پەیوەند بەم مەسەلەیەوە، ڕیفراندۆم ، ماوەیەکی زۆری ناوێت و حەقیانەتی بۆچونی دروست لە واقعدا دەردەکەوێت. پێش وەلام بەباسەکانی دیکە کە لەڕوانگەی منەوە هێجگار سانەوین، پێویستە لە باسی سەرەکی کۆمەلگاوە جارێکی تر دەست پێبکەینەوەو ئەمجارەش نیشانی بدەم کە هاوڕی خەسرەو لە وەڵامەکە فرار دەکات و وەڵامی ناداتەوە. جا یان نایەوێت وەلام بداتەوە یان بەم شیوەیە حاڵی بوە.

دیباتی سەرەکی کۆمەلگای کوردستان!

باسی سەرەکی و گەرمی کۆمەلگای کوردستانی عیراق لە ئێستادا باسی ڕیفراندۆمە. یان وا ناونراوە کە ناوی ڕیفراندۆم بێت. هاوڕی خەسرەو لە دواین نوسینی دا” ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی.. دیسان وەڵام بە هاوڕێ سامان.” لەسەر ئەمباسەو گوایە وەڵامی پرسیارەکەی منی داوەتەوە کە دەڵیم: چۆن”ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی” کێشەی نەتەوایەتی، بەبێ بوونی ستەمی نەتەوەیی، چارەسەر دەکات؟” بەڕیزیان بە شیوەیەکی سەیر وەڵامی داوەتەوە کە هێنانەوەی بڕگەیەکی بەرنامەیەو هەرچەند ئەو بە زمانی عەرەبی دایگرتوە بەلام من ل□ بەرخاتری ئەو، بە کوردیەکەی بۆی دەنوسمەوە: “لە پاش جەنگ و داگیرکاریی عێراق و ڕوخاندنی دەسەڵاتی بەعسیش، نەخشەکانی ئەمریکا

و بۆرژوازی عێراق بۆ سەرلەنوێ سازدانەوەی دەوڵەت لەسەر بنەمای دابەشکاریی نەتەوەیی، ئەتنیکی و دینی، قەڵەشت و ڕکێبەری نەتەوەییان لە عیراقدا قوڵتر کردوەتەوە. لە ئاکامی هەموو ئەمانەدا پێکەوە ژیانی ئاسودە و دوور لە دەردەسەری خەڵکی کورد و عەرەب لە چوارچێوەی عێراقێکی یەکپارچەدا سەخت و دژوار بووە."

وە " حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری تیدەکۆشیت بۆ یەکلایی کردنەوەی دەستبەجێی ئەم مەسەلەیە و دەرکێشانی خەڵکی عێراق و کوردستان لە ژێرباری ڕکێبەری نەتەوەیی لە ڕێگەی بەرپاکردنی ڕیفراندۆمێکی ئازادەوە لە ناوچە کوردنشینەکانی باکوری عێراق لەژێر چاودێری دامودەزگا ڕەسمیە نێونەتەوەییەکاندا."(هێلی تەئکید هی منە)

پیش باسکردنی بەیانەکەی حزبی عێراق کە ئەویش پایەیەکی دیکەی وەڵامی هاوڕێمانە. جاری با لەگەڵ ئەم دووبرگەی بەرنامەیەدا وەڵامی خۆم یەکلایی بکەمەوە. پرسیارەکەی من بەم شیوەیەیە کە لە هەموو نوسینەکانمدا هاتوە: "چۆن ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی" کێشەی نەتەوایەتی، بەبێ بوونی ستەمی نەتەوەیی، چارەسەر دەکات؟"بەڕیزیان ئەم دوو بڕگەی هێناوەتەوە. بەڵام نازانم ئەم هاوڕێیەی ئێمە بۆ وا دەکات خۆ من نەم وتوە بەرنامە وا نالێت یان باسی ڕیفراندۆم ناکات، بەمانایەک ووتومە ئەو بەرنامەیە چۆن بە قەدو باڵای ڕیفراندۆمی بارزانی دەبڕێت؟! ئەوە باسەکەیە . بەڵام بەهەرحال زەحمەتی کێشاوە و پێ دەچیت ڕیفراندۆم هەموو شتیکی لە بیر بردبێتەوە. ئەو برگە بەرنامەیانە لە دوو ڕووەوە بە زەرەری خەسرەوە و هیچ پەیوەندی نیە بە وەڵامی ئەو پرسیارەوە.

یەکەم: من لە یەکەم ڕۆژەوە وتومە، ئەگەر حزبی کۆمۆنیستی کریکاری ئەم کارە بکات و ڕابەری بکات ئەوە من بە ١٠ پەنجە مۆری دەکەم، وە لە ڕیزی پێشەوە دەبم. ئەو بڕگە بەرنامەییەش وا دەڵێت وە " حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری تێدەکوشیت بۆ یەکلایی کردنەوەی دەست بەجێی...." هاوڕێیم لێیتێکچووە کە ئەم ڕیفراندۆمە ٢٥.٩ حزبی ئێمە لە کوردوستان بۆی تێنەکۆشاوە بەڵکو بارزانی وپارتی ڕابەری بوون و ناسیونالیزمی کوردیان پشت سەری خۆیان ناوە... حزبی ئێمە لە کوردوستان تازە ترین بەیانی لە بەهاری ئەمسالدایە و دژی ڕیفراندۆمە.... ئەم هەولو کۆششەی حزبی ئێمە دوای بڕیاری بارزانی دێت... ئەو سیاسەتەی هاوری خەسرەو دەیکات دروست دژ بە بەرنامەیە. من نەم بیستوە حزبی ئێمە لە کوردوستان هەوڵی دابێت بۆ ڕیفراندۆم " باسی ١٩٩٥ ناکەم" تاکو دوای ڕاگەیاندنی بارزانی و دیاریکردنی ڕۆژەکەی. ئەگەر وانیە بفەرمون لیستی ئەو خۆپیشاندان و مانگرتنە

گشتیانەمان بۆ بژمێرن کە حزبی ئێمە لە کوردستان ڕابەری کردوە بۆ ئەوەی ڕیفراندۆم بس□□پ□نێت. " ڕیفراندۆم" لە ڕوانگەی ه□او□ی خ□سر□و ل□ قاموسی سەرو چینەکانەوە دەخوێنرێتەوەو پەیوەندی بە چینەکان و خەباتی چینایەتیەوە نەماوە. بۆیە ناوی تێکۆشانی " حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری تیدهکۆشیت" لێگۆڕاوە.

دووەم: بەبێ لە بەرچاو گرتنی خاڵی یەکەم. ئەو بڕگە بەرنامەییانە، چوارچیوەی گشتی سیاسەتێک دیاری دەکەن، بەلام سەردەم وکاتی تیدا نیە، هەلومەرجی تایبەتی تێدا نیە. سیاسەت لە کاتی دیاریکراو و لەچوارچێوەی هەلومەرجێکی دیاریکراودا مانای هەیە. ئەگەر وا نەبێت نەخشەکارو تەکتیک و خواست و داواکاری هیچی مانای نامێنێت. ئەگەر بە قسەی خەسرەو بکەین، هەرکەس وتی شۆرشی کریکاری خەیال□. د□بێت بلێین وانیە ئەوە نیە بەرنامەکە واناڵێت!!!. چ عەجایب تیۆرێکە. بەلام خەسرەو دەزانی؟! ئەگەر وابوایە هێجگار خۆش و ئاسان دەبوو. هاوڕی دەبوایە نیشانی بدات لەم هەلومەرجە سیاسییە دیاریکراوەی عیراق و ناوچەکەدا، چۆن ڕیفراندۆم دەبێتە هۆی چارەسەرکردنی کێشە نەتەوەییەکانی جێگا مەبەستی خۆی. بەلام لەمبارەوە هیچ خۆی ماندوو نەکردوەوەو کارەکەی زۆر بۆ ئاسان کردوین. جا ئەگەر ئەم وەلامەی هاوڕیم دروست بێت، ئەوکات هەرشتێک ڕوی دا ئەوە سەرو بەرنامە دەخەینە باخەڵمانەوە، پیشانی خەلکی دەدەین و دەیکەینە جۆکەری هەموو وەڵامێک. لەمبارەوە پێویستمان بە دیقەتی لینینە لەسەر مەسەلەی نەتەوەیی و هێزە بورژواییەکان، هەروەها ڕادەو سنوری پەیوەندی وهاوکاری لە گەڵیاندا. ئەو دوو بڕگەیە هەرچۆنێک بیهێنیت و بیبەیت، بەزەرەری هاوڕیمان وسیاسەتێکە کە ئەو پیادەی دەکات.

دوای ئەوە هاوڕی خەسرەو دێتە سەر بەیاننامەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عیراق لەوێش برگەیەک دەهێنێتەوە کە گوایا وەڵامە بە پرسیارەکەی سەرەوە: ئەم بڕگەیە هەر لە نوسینەکەی هاوڕی خەسرەوەوە دەگوازمەوە:" لەسەر ئەم بنەمایەو بێ شک، ئەنجامدانی ریفراندۆمێکی ئازادانە دەربارەی جیابونەوە لە عێراق و (دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ) یاخود مانەوە لە چوارچێوەی عێراقدا، بەمافی یەکسانەوە یەکێکە لە مافە ڕەواکانی جەماوەری کوردستانی عێراق، هەروەها میکانیزکی گونجاوە بۆ چارەسەرکردنی مەسەلەی نەتەوەیی کورد لە کاتی ئێستادا (لەژێر س□ر□پ□رشتی دامەزراوە رەسمیە نێو دەوڵەتیەکان)"(هەموو تەئکیدەکە هی منە).

خەسرەو لێیتێکچوە کە لە نێوان تێزو بڕگەی بەرنامەو خالێ ئیسپاتی لە لایەک وە هەلومەرجی دیاریکراو کە ئەو تێزو بڕگانەی ل□ باری

سیاسیەوە تیدا پراتیک دەکریت لە لایەکی دیکەوە جیاوازی گەورە هەیە... هەر بۆیە ئەم برگانە دەهێنێتەوە و دەیەوێت بیسەلمێنێت کە ئەو سیاسەتەی ئەو پشتگیری لێدەکات وەڵامە بۆ هەموو کێشە نەتەوەییەکان. بەلام زۆر سادە خۆ کێشە نەتەوەییەکان لە هیچ کوێی ئەو برگەو تەزانەدا نەهاتوە، بەلکو بەیانەکی گشتی دەکات لە سەرپایەی مێژویەک کە رابوردوەو درێژەی هەیە. لەوەش دەردەناکتر بە هاوڕیم ئەوەیە کە ئەو بڕگەیەی نوسراوە لە بەیانەکەدا بە قازانجی ئەم ڕیفراندۆمە نیە کە لە ٢٥.٩ دا دەکرێت بەلکو دژیەتی بەتەواوی. ئەو بڕگەیە مەرجدارەو خەسرەو هەلی تەئکیدی بەژێر کۆتایی بڕگەدا نەهێناوە لە نوسینەکەی خۆیدا. دیارو مەرجدارە و دەوڵەت (لە ژیر سەرپەرشتی دامەزراوەو ڕەسمیە ونیوتەتەوەییەکاندا). خەسرەو گیان ئەگەر من یەکێکم لەوانەی ئەو بەیانەم نوسیوە پیش ئەوەی بەریزتان بیبینن، دەیان جار ئەمدو ئەودیو کراوەو ئەم ڕێژەم لەبەرچاو بوە و تەجروبەی موسەم لە بیر نەکردوە. باسی ئەمە بە جۆریکی ترەو لە خوارەوە باسی بەیانی حزب وناحزبی بونی سامان بە ڕۆشنی باسدەکرێت.

کەواتە بڕگەی بەیانەکەی ئەمە بە هیچ شیوەیەک لەگەل ڕیفراندۆمی ئەستادا نیە کە لە ٢٥.٩ دا دەکرێت، چونکە لە لایەن هیچ دامەزراوەو دەزگایەکی نەو نەتەوەیی خاوەن ئوتەریتەوە سەرپەرشتی ناکریت. پشتی ئەمە سیاسەتە و ناوەرەکەکەی ئەوەیە لە هەلومەرجی ئەستادا بە پێی لەکدانەوەی من و کاتی نوسینی بەیانەکە ئەوەبوە کە لەم قەناغە ئینتقالیەدا کە شەرە لەسەر دوبارە دابەشکردنەوەی ناوچەکە و بەم پێیە شەرە لە ئاستی میدیا و دامودەزگا نیونەتەوەییەکان و، شەرە لە ئاستی ئابوری و بازگانی و.... بۆیە ئەم دامو دەزگایانە بەتایبەت یوئێن و یەکێتی ئەوروپا وەک دوو دەزگا .... ناتوانن ڕیک بکەون و سەرپەرشتی کارەکی وا بکەن... مەگەر ئەوەی کە هاوسەنگیەک پێک بێت کە هەموو لایەنە زلهێزەکان بەبەشی خۆیان ڕازی بن، بەوەش قەناغی ئیستا تێپەر دەکەین و تەواوی هەلومەرجەکە دەگوڕێت. ئەوەش دەزانم کە هاوڕی خەسرەو خۆی ماندو دەکات و دەچیتە یوئێنی هەولێر، بەلام پێی دەلێم ئەوە وەهمە هاوڕی گیان. تۆ بلێی هاوڕی خەسرەو ئەوە نەزانیت کە میکانیزمی دەخالەتی دەزگایەکی وەک یوئێن چۆنە؟!
من نازانم کیلۆمەترەکەم سفر کردوە یان هاوڕی خەسرەو تیژڕەوەو لەسەر وەزنی فەتەن دەروات و کات و هەلومەرجی بە مەسەلە نیە” داوای لەبوردن لە فەتەن دەکەم “. دیسان هاوڕیم لە تیژی خۆیدا ئەوە نابینێت کە جیاوازی هەیە لە نیوان ڕیگا چارەی ئەمە و کیشەکانی کە ئەستا هەن. باسی کەمەنیستەکان بەتەنها ئەوە نیە کە ڕیگا چارەکە بنوسن، بەلکو باسی گەیشتنە پێی لە جۆرگەی هەلومەرجی

سیاسی دیاریکراودا. بۆ ئەوەش خالی گرینگ لێکدانەوەی هەلومەرجەکەیە ئایا چەندە بۆقازانجی کرێکارو خەلکی زەحمەتکێشە، هەروەک ئەم بڕگەیەی بەرنامە پێمان دەلێت :

”حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری تەنها کاتێک دەنگ بۆ جیابونەوە دەدا، لەهەرقۆناغیکدا، کە گریمانەیەکی بەهێز هەبێت، و نیشانی بدات ئەم ئاراستەیە “مەسار” ، دەبێتە هۆی ئەوەی کە کرێکاران وزەحمەتکێشانی کوردوستان بۆ هەرمەندبن لە مافی مەدەنی زیاترو پێگەی ئابوری وپەیوەندی کۆمەلایەتی یەکسانخواز تر و مسۆگەرتر. هەلوەستی رەسمی حزبی کۆمۆنیستی کریکاری لە هەر قۆناغەکدا دیاردەکرێت، لەسەر بناغەی لێکدانەوەیەکی دیاریکراو بۆ هەلومەرجی مەوجودو تەواوی بەرژەوەندییەکانی چینی کرێکارو بە شیوەیەکی تایبەت جەماوەری کریکارو زەحمەتکێش لە کوردستان(بەرنامەی دنیایەکی باشتر بەشی مەسەلەی /http://www.wpiraq.net/Content.aspx?LinkID=5 کورد/ تەئکیدەکان هی منە).

کەی هاوڕێی خۆسرەو ئەوەی نیشان دا کە ئەو سیاسەتەی ئەو گرتویەتیە بەر دەبێتە هۆی پتەوکردنی پێگەی کریکارو خەلکی زەحمەتکێش لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا، ئەوکات وەلامی داوەتەوە. بەلام هاوڕێی خۆسرەو ناتوانێت وەلامی یەک پرسیاری بچوکی وەک ناوچە جیناکۆکەکان بداتەوە چ بگات بەوەی کە وەلامی گشت کیشەکە بداتەوە. بۆ ئاگاداری خۆسرەو هەر ئێستا شەرێکە دەستی پێکردوە لە مەندەلی و سنوری دیالە. وە دوێنی پەرلەمانی عیراق بەیارەکی شۆقیەنیانەی دەرکردوە، ؟ هاوڕێ گیان مەهێلە ئەم شەڕە ڕوبدات؟!!.
هەر لە ژیر ناونیشانی ئەم تیتەرەدا هاوڕێی خۆسرەو بەمن دەلێ ؟ هاوڕێی سامان لەزهنیەتی خۆیەوە کێشەیەکی لەگۆڕیوین بۆ یەکی گرتوون لەگەل “دەیان کێشە”ی تر!. ئەویش کێشەیەکی قەومیە لەوڵاتێکی دیاریکراودا، کە کوردستانی عیراقە. دەیان کێشە”ش، کە ئەو بە”کێشە نەتەوەیەکان” ناویان دەبات لەوانە: کێشەی خاک، سنور، نەوت وگاز ئاو ویەرانیەم و.. کێشەی نیوان دەوڵەتان و پەیوەندیەکانی نیوانیانە لەفەزای سیاسی دونیای ئەمڕۆدا، کە لەبنەرەتەوە ناچنە نێو خانەی کێشەی قەومیەوە، تا لەڕێگای ڕیفراندۆم و سەربەخۆییەوە وەڵام وەربگرنەوە. لەحالێکی ئاواشدا هاوڕێی سامان دەکەوێتە هەلەیەکی سیاسی و فکری ڕوشنەوە ئەویش تێکەڵ کردنی کێشەی نیوان دەولەتان و کێشەی قەومیە لەولاتێکدا.). (ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی.. دیسان وەڵام بۆ هاوڕێ سامان/ هێڵەکانی تەئکید هی منە)

هاوڕێی خۆسرەو باسەکان بەئارەزوی خۆی هەلدەگرێتەوە، پێی وایە

هەڵگیرانەوە دەکەین. باسەکە ڕۆشنە بەڕێزیان دەڵێن کە بۆ پێکهێنانی دەوڵەت و بۆ دەست هێنانی سەربەخۆی کوردوستان، کێشە نەتەوەییەکان چارەسەر دەبن بێجیا لەوەی کە هاوڕێم ناتوانێت ئەوە بسەلمێنێت و فراری کردوە لە وەڵامەکەی، دەڵێم بێجیا لەوە. ئەگەر دەوڵەتیش پێک بێت ئەو کێشانە چارەسەر نابن .. ئەوکاتیش هەربەناوی نەتەوەوە لەسەر چاڵە نەوت و چاڵە گاز و فلان زەوی و تەپۆلکەو شارو شارۆچکەوە شەڕی نەتەوەکان مومکنە دەست پێبکاتەوە... جا ئەگەر لە نیوان دەوڵەتەکاندا ئەوە هەبێت کە خەسرەو خۆشی جێختندەکاتەوە سەری ئەی کەواتە ئەم کیشە مەلموسەی ئێستا، کە دەیان ساڵە هەیەو خوێنە تیدا ڕژاوەو ئەنفالو کیمیایی باران وکینە وبوغزی تێدا تەقیوەتەوەو بارزانی و بزوتنەوەی کوردایەتیش هەر پێمپیان داوە، من نازانم هاوڕێی خەسرەو چۆن چارەسەری دەکات بەم ڕیفراندەمەی بارزانی؟! هاوڕێی خەسرەو بەوەڵامەکانی خۆی دەوری خۆی دەگرێت. هەمووشی مەسەلەکە ئەم ڕیفراندەمەیە، من نازانم بۆ وا خۆشەویست بوە لای. هاوڕێی خەسرەو لەباسی دەوڵەتدا لە زەمانی مەلیکدا دەژی و وا دەزانێت جەنگی سارد ماوە. بەوابکە تەواو بوە دەوڵەت و دەوڵەتی نەتەوە گەلێکانی هەجگار گەورەیان بەسەردا هاتوە. گوناهی من نیە کە تۆ ئاگادار نیت.

هاوڕێی خەسرەو خۆی بۆ وەڵامی نەفی خۆی دەکاتەوە.. بەدرێژایی ئەم بەشەی بەگە لە دوای بەگە دەرگیر بوە لەگەڵ دژایەتی خۆی، بەگەیەک وەڵامی بەگەیەکی دیکە دەداتەوە... ئەوەش نمونەیەکی دیکە: هاوڕێی دەڵێ (بەم جۆره وردکردنەوەی کێشەی کوردی لەکێشەیەکەوە گەیاندووە بەبەشە پێکهاتووەکانی. واتە کێشەیەک لەگشتیەتی خۆیدا خستۆتە بەرامبەر بەبەشەکانیەوە، لەوانە کێشەی کەرکوک وناوچە جێناکۆکەکان، تا وەک پیوانەیەک بۆ “جیاکردنەوەی سیاسەتی کۆمەنیستی لەناسیونالیستی”، بەرووماندا بداتەوە). هاوڕێی خەسرەو ئەمجارەش هەڵیگەڕاوەتەوە. باسی من نە باسی گشتیە وە نەباسی پێکهاتەکانیەتی تا بچوکی بکەمەوە. باشە تۆ ئەگەر وەڵامی بچوکەکەت پێنەدرێتەوە و فرار بکەیت لە بەردەمی دا ئەی بۆ گەورەکەیان چی دەکەیت؟! من بۆ دەق نوسیومە “نموونەیەکی سادە، هەرکەس و هەر هاوڕێیەک پێی وایە کە ئەم ڕیفراندەمە دیاریکراوەی بەردەممان دەبێتە هۆی چارەسەری ناوچە جێناکۆکەکان، دەبێت نیشانی بدات چۆن وە بەکام ڕێگا...”(هیلی تەئکید هی منە) من بەڕۆشنی وتومە “وەک نمونە”، باسی من ئەوەنیە کێشەکە بچوک بکەمەوە یان گەورەی کەم. بەلام پێم وایە ئەو نمونەیە سەرەکیە لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا، چونکە بەشێکی یان بەشی زۆری ململانێکە لەسەر ئەوەیە... بۆیە ئەگەر

هاوڕێی خەسرەو وەڵامی ئەم "پێکهاتە بەشەی" بدایەتەوە، ئەوە بەشێکی زۆری کێشەکەی چارەسەر دەکرد بەلام ئەو لەم باسە فراری کردوە و پەنای بردوە بۆ فەلسەفە و دەیەوێت لە گشتیەتی خۆیدا بۆمان چارەسەر بکات... ئە باشە لایەنی کەم پێمان بلی چۆن ئەم گشتیەتە چارەسەر دەبێت تا دوای بچین پێکهاتەکانی پەیدا بکەین و بە ئەوەی توشی لەکدانەوەی میکانیکی نەبین. لەمبارەوە دەبیت بگەڕێینەوەو بەڵێین، ئەوەنیە بەرنامە!! ئەوەنیە بەیانەکان!! دەستمان لێی بەربوو گەڕاینەوە بۆ سفری تەلەفۆن. بۆ ئاگاداری خەسرەو سفری تەلەفۆنیش هی سەردەمی جەنگی ساردە.

هاوڕێیمان هەربەوەندە رازی نابیت بەڵکو زیاتر کێشەکەمان بۆ چآرەسەر دەکات و دەڵێت(لەمبارەوە حزب بەرۆشنی ئەو فاکتەرانەی دیاریکردووە کە بەدیهێنانیان دەبێتە مایەی فەراهەمکردنی هەلومەرجێکی گشتی وگونجاو وڕەسمی بۆ ئەنجامدانی ریفراندۆم و پرسی سەربەخۆیی کوردستان وهەروەها هەنگاو هەڵگرتن بەرەو چارەسەری کێشەکانی کەرکوک وناوچە جێناکۆکەکان.)(هەلد تەئکیدەکە هی منە).سادەترین پرسیار ئەوەیە ئەو فاکتەرانە بۆ چیە؟! ئەگەر بۆ پراتیک و بۆ کارو یان مەرجە... نازانم بۆ نمونە فاکتەری سەرپەرشتی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان چی لێهات؟! تکایە وەلامەکە ئەوە نەبێت کە سەردانمان کردون. ئەگەر نەبوو ئەوە چەند ڕۆژێکی ماوە؟! ئەگەر هیچ بەهایەکی نیە لە بڕیاری بەڕێزتاندا بۆ نوسیوتانە؟! ئەو پریسنبانە بۆچی نوسراوە؟! تکایە ڕۆشنی بکەرەوە. بەلام دیسان پیش ٢٥.٩.

هاوڕێی خەسرەو لەم وەلامەیدا هێجگار دورکەوتەتەوە لە باسی سەرەکی، ئەو خولیای موشکلەکانی سامان کەریمە. بەلام سامان کەریم خەمی ڕیفراندۆمی ئەوەندە نیە، بە قەدەر بزوتنەوەی چینایەتی کریکارو هەوڵدان لایەنی کەم بۆ ئەوەی نەبێتە بەشیک لە حەشاماتی جەنگی قەومی، بۆیە لە ئێستای ئەمەدا ڕیفراندۆم ببێت یان نا بکریت یان بۆ ئیمە بۆ بزوتنەوەکەمان هەمان جەنگامان پێدەبڕێت.. دەزانی بۆ؟! لە خوارەوە وەلام دەدەمەوە.

دیباتی سەرەکی بزوتنەوەی چینایەتی کرێکار

هاوڕێی موحسن کەریم دەلێت"بۆیە مەسەلەی بەرزکردنەوەی ڕیفراندۆم لە ئێستادالە لایەن پارتیەوە بۆ پلەی سەرەکی کە زۆربەی هێزەکانی دیکەی بۆ دوای خۆیدا ڕاکێشاوە بۆ بڕوای من لە هەلومەرجێکدا قابیلی تیگەیشتنە کە خەریکە داعش بەرەو تەواو بوون دەچیت لەباری

ع□سک□ری□وە، ...... ئەمریکاش پێویستی بەوە یە کە نفوزی ئێران لە عیراق، ناوچەکەدا کەمبکاتەوە، وە بەڕاشکاوی ڕایگەیاندەوە کە تەحملی ئەوەناکات کە عیراق لە بەردەستی ئێران دا بێت وە ئیران لە عیراق لە سوریا لە فەلەستین لە لوبنان و یەمەن هێزو نفوزی هەبێت . مەبەستم کورتکردنەوەی دەستی ئێران وە نفوزی ئێرانە لە عیراقدا، بەشیکە لە سیاسەتی ئەم دەورەیەی ئەمریکاش بۆیە من پێم وایە چ ئەمریکا وە چ تورکیا پێویستیان بەوەیە کە بۆ ئەوەی ئەوزاعی دوای نەمانی داعش بە جۆریک یەکلایی بێتەوە کە نفوزی ئێرانی لە عیراقدا بەرتەسک کرابیتەوە ئەگەر نەشکرا بێتە دەرەوە، ئیران لە عیراقدا، لایەنی کەم نفوزێکی ئەو توۆی نەبیت وە کاریگەرێکی ئەو تۆی لەسەر هاوکێشەی سیاسی عیراق، وەلەسەر رەسمی سیاسەت وە دەسەڵاتی سیاسی لە عیراقدا نەبیت وە بەم شیوەیە ئەم سیاسەتەی تورکیاو ئەمریکا بە سەرئەنجام بگات. ئەمە تەبعەن لە ڕیگای چیەوە دەبیت ، بە بروان من لە ڕیگای ئەوەوە دەبێت کە هێزە نەیارەکانی دەولەتی مەرکەزی دەست بەمەوە بگرن، یەعنی کێشمە کێشێک لە گەڵ دەولەتی مەرکەزیدا بکەن ناچاری بکەن کە قبوڵی ئەمە بکات، وە بەجۆرێک پاشەکشە بە ئیران بکات …. بۆیە ئەوان چ ئەمریکاو چ تورکیا دەستیان بۆ دوو مەسەلە بردوە یەکێکیان ئەوەی بەقەوەتکردنی پارتی و دەستگرتن بە پارتیەوە ومەسەلەی تەرحی رێفراندۆم وە کوو کارتیکی فشار لەسەر حکومەتی مەرکەزی بهێلنەو□… (گ□رتەی ڤیدێۆیی لەگەل هاوڕی موحسن کەریم http://www.hawpshti.com/ku/?p=12516/ هێلی تەئکید هی منە).

هیوادارم هاوڕی خەسرەو گوێی لەم گرتە ڤیدیویەی هاوڕی موحسن کەریم بوبێت کە چۆن دەڕوانێتە ڕیفراندۆم لەم باسەیدا. من لەگەل ئەو لێکدانەوەیەدا هەم کەلەو ڤیدیۆیەی سەرەوەدا هاتوە. هاوڕی خەسرەو گالتەی بەدونیا دێت و پێی وایە بەری ئاسمان بە بێژنگ دەگیریت و لە کوردستان زیاتر نابینێت و کوردستان سنوری بیرکردنەوەی دیاریکردوە ئەگەر نا با ئەو بڕگەیە بهێنینەوە کە ئەو سەری سورماوە لێی. دیسان هەر لەنوسینەکەی خۆیەوە دەیهێنمەوە بە هێلە تەئکیدەکانی خۆشیەوە، با بەراوردێکی بکات لەگەڵ ئەو ڤیدی□و□ی□ی هاوڕی موحسن دا دواتر ئەگەر تاقەتی وەڵامی مابوو وەلامێکمان بداتەوە. فەرموون من وتومە(“سیاسەتی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی سیاسەتێکی لۆکەڵی نێوخۆی عێراق یان کوردوستانی عێراق نیە. بەشێکە لە ئامانجێکی گەورەتری ئەمریکا و هاوپەیمانانی بۆ دووبارە داڕشتنەوەی نەخشەی سیاسی ناوچەکە.

سیاسەتێکی ماکرۆو بەشیک لە ئێستراتیژی ئەمڕۆی ئەمریکایە بۆ چارەسەی کێشە بناغەییەکانی بورژوایی جیهانی، دروست وەک کێشەی ئێستای کوریا. ئەم سیاسەتە بۆ دووبارە بەهێزکردنەوەی پێگەی

ئەمریکا و دەرپەڕندانی مونافسەکانی ڕوسیا و چین لە ناوچەکەدا لە ڕیگای لاوازکردن و پەڕوباڵکردنی کۆماری ئیسلامی ئێرا نەوە” –هێڵی ته‌ئکید هی منه-)(هەمان سەرچاوە، نوسینەکەی هاوڕی خەسرەو).

من چی بکەم خەسرەو گیان، تۆ ئاگات لە دارشتنەوەی نەخشەی ناوچەکە نیە. وە ئەگەر ئاگاداریت دیسان من چی بکەم بە بریارێ ‘ ئیلاهی” سەرو چینەکانەوە ڕیفراندۆم لەم شەرەو لەم جەنگە فراوان و ناوچەییە دەردەکیشیت؟! خەتای من نیە. پاشان ئەگەر وانیە، مەسەلە چیە کە ڕیفراندۆم بۆتە جێگای ململانی و جەنگێکی ئاشکرای نێوان ووڵا تانی گەورەو بچوک؟! بەڵی خەسرەو گیان. ڕیفراندۆم دروست وەکو هاوڕی موحسن دەلیت کارتیکی فشارە بۆسەر دەوڵەتی مەکەزی بۆ کەمکردنەوە یان نەهێشتنی نفوزی ئێران. وە ئەوە لە گریمانەی سەرگرتنی دا ” کە سەر ناگرێت، لێرەدا مەبەست ڕیفراندۆم نیە” مانای کەمکردنەوەی نفوزی روسیایە لە ناوچەکەو بەتایبەی عیراقدا…لام وا بێت ئاسانە و هاوڕیمان تاقەتی نیە تێبگات. یان لە بەر ئەوەی سامان نوسیویەتی دەبێت هەر هەڵە بێت. کاکە گیان من نەم ووتوەو هاوڕی موحسن وتوویەتی.

هاوڕی خەسرەو پێکەنینی بە ” کوریا” دێت. ئەو نمونەیە زۆر زەقترەو کێشەکان لەوی بەرچاوترن بیر کردنەوەی ناوێت، ئەوە چین و ئەوە روسیاو ئەوە ئەمریکاو ئەوە یابان هەمویان لەوێ ئامادن و هەموویان زلهیزانی دونیان. لەوێش کێشەکە بۆ ئاستەنگ دروستکردن و ئابلوقەدانی چینە بەدەرەجەی یەکەم و پاشان روسیا ….ئەمریکا دەیەوێت چین لەوە زیاتر پێ ڕانەکێشیت. ئەم نمونەیەم بۆیە هێنایەوە تاکو رۆشنتر باسەکە بگات. چونکە لە عیراق و ناوچەکەدا جەنگەکە بەشیوەی وەکالەت دەرواتە پێشەوە چەندین هێزو وولاتی بچوکی تیدایە وەک پارتی، حزب اللە، حەشدی شەعبی… کە بەراورد ناکرین لەگەل وولاتو هێزگەلی وەک چین ویابان و .. هیوادارم کەمێک باسەکە بۆ هاوڕیمان ڕۆشن بوو بێتەوە ئەو باسەی هاوڕی موحسن کەمێک کۆمەکی بکات.

ئەگەر ڕیفراندۆمی ٢٥.٩ سیاسەتی فشارەو لە دووتوێی سیاسەتی ئەمریکادا دەڕواتە پیشەوە، بە شیکە لە سیاسەتی دوبارە دارشتنەوەی ناوچەکەو عیراق بە قازانجی ئەمریکاو هاوپەیمانانی و بۆ کەمکردنەوەی نفوزی روسیاو ئیران و هاوپەیمانانی، ئەوکات نازانم کام قودرەتی قادرە، دەتوانێت نیشانی بدات کە ئەم پرۆژە سیاسیەی ڕیفراندۆم بە قازانجی کرێکارو زەحمەتکێشی کوردستان و ناوچەکەیە…

هاوڕێیمان زۆر زیاتر پی ڕادەکێشێ و دەڕوات باس لە ئیران و ئۆپۆزیسیونەکەی و بە گالتە جارییەوە باسی دەکات کە ئەوانە پەیوەندی نیە بە ڕیفراندۆمەوە… ئاخ ڕیفراندۆم کە خۆشەویستی و میهرەبانیت، لەهەمان کاتدا بۆ بەزەییت کە ئەو هاوڕییەمت بەم دەردە بردوە. من چی بکەم هاوڕی خەسرەو پەیوەندی نیوان هەوەدانی پارتی و سعودی و ئەمریکاو بۆ تێکدانی کوردستانی ئێران و نانەوەی ئاشوب و تیکدانی هەلومەرجی ئیران لەگەڵ ڕیفراندۆم نابینێت کە هەردوکیان هەمان ئامانج دەپێکن. بەهەرحال ئەمە ئیتر پیویستی بە ڕونکردنەوە نەماوە. موشکلەی هاوڕیمان لە موتالەعەو تێگەیشتندا نیە.

پاشان هاوڕیمان دەڵیت:(بەر لەهەرشت ئەم ڕستە ڕیزکراوانەی هاوری سامان زیاتر لە تئیوری موئامەرە دەچیت تا لێکدانەوەیەکی مارکسیستی، چونکە ئەمریکا روون و راشکاو چەندین جار رایگەیاندوە کەلەگەل ئەوەدا نیە کە ریفراندۆم بکریت، بۆئەمەش هەم نیردەی ناردوە و لەم بارەیەوە قسەی لەگەل بارزانی کردوە، وەهەم فشاری ئەوەی هیناوە کە هاوکاریەکانی لە پێشمەرگە دەبریت، بەلام وا دیارە بەڕیزیان سیاسەتی ڕەسمی و راگەیاندراوی ئەمریکا بە سیناریۆ وەردەگرتووە وپێدەچێت لەڕوالەتدا بەمامەڵەیەکی فریوکارانەی بزانێ و لە ژیرەوە لەگەل ریفراندۆم وسەربەخۆییدا بێت!. لەچەشنی ئەو نمونانەی کە کاتی خۆی دەیناگوت ئەمریکا خۆی پلانی بۆ بنلادن داناوە تا پەلاماری واشنتۆن و پنتاگۆن بدات بۆ ئەوەی بیکاتە شەڕ.)(هەمان سەرجاوە/ هەلەکانی تەئکید هی منە)

خەسرەو جارێک بە قسەی بەرزانی سیاسەت دەگۆڕیت و ئەمجارەش بە قسەی میدیا تیدەکەویت، هەرچەند میدیا وای نەگوتوە. ئاخر میدیا لە کوی جیگا متمانەی هیچ کەس بوە؟! ئەوە نیە جەلال تالەبانی پێی دەلێ ” حجی الجرائد” ئەمەش خەتای منە ، یا هاوڕی خەسرەو خۆی هاواردەکات و دەلێ ” چونکە ئەمریکا روون و راشکاو چەندین جار رایگەیاندوە کەلەگەل ئەوەدا نیە کە ریفراندۆم بکریت،..”خەسرەو گیان من نازانم تۆ گوێ بۆ کام شەبەکەی هەوال شل دەکەیت بەلام دڵنیا بە ئەمریکا لە هیچ جێگایەک دژی ڕیفراندۆم نەبوە، ئەو بە ئاشکرا دەلێت کە لە ئێستادا لەگەلی نیم وەکو شاسوار” بزوتنەوەی نەخیر لە ئیستادا”، ئەو بە ئاشکرا داوای دواخستنی دەکات تاکو دوای هەلبژاردنی عیراق. دەزانی بۆ؟ چونکە دەزانێت ئەگەر ڕیفراندۆم بکریت ئەوە عەبادی وەک سەرەک وەزیران نامێنیت و ڕاستەوخۆ دەریدەکەن جا لە ڕێگای هەلبژاردنەوە بێت یان بەندو بەستی نەبڕاوەو جۆراوجۆری خۆیانەوە.

وە دەزانیت ئەو ئاراستە تازەی کە پیکهاتوە لە عیراق بە قازانجی خۆتی یان جەمسەری ئەمریکاو سعودیەو تورکیا ئەویش هەجگار لاواز دەبیت، ئاراستەیەک کە زیاتر ئیسلامی عیراقی و قەومی عیراقی دەگرێتە خۆ لەمانە پێک هاتون: ئاراستەی عەبادی لە نێو حزبی دەعوە" ئەمە ئەستاش لاوازە"، ڕەوتی سەدر، ڕەوتی حەکیم" تەواو ساخ نیە" و جەماعەتی عەلاوی و حزبی شیوعی عیراقی و ڕەوتە مەدەنیەکەی…. ئەمریکا بۆ ئەوەی هەم ئەو هێزانەو ئەو دەستکەوتانەی دوای لابردنی مالکی لە دەست نەچیت وەهەم ریفراندەمەکەی لە کاتی گونجاودا بکریت، داوای دواخستنی دەکات…. هەر بۆیە گریمانەی دواخستنی زۆرە و گریمانەیەک ئەوەیە کە لەجێگای پەرلەمانەوە دوایبخەن. خەسرەو گیان تکایە هەندە باوەر بە میدیا مەکە، سەرەرای ئەوەی کە میدیا وای نەگوتوە.

بەڵام ئایا هاوڕێی خەسرەو ئاگای لەوەیە کە ئەو ئیمەیجەی ئەو دەیدات، گریمانەو دەرئەنجامی زۆر گەورەی لێ دەبێتەوە بەقازانجی پارتی وبەرزانی. گریمانەیەک ئەوەیە کە ئەگەر هاوڕێی خەسرەو ڕاست بکات، ئەمریکا لەگەڵ ئەم ڕیفراندەمە نیە و بە ئاشکرا ووتویەتی مەیکەن بە قسەی ئەو، ئەمریکا ڕازی نیە، ئیران ڕازی نیە، حکومەتی مەرکەزی ڕازی نیە، تورکیا لایەنی کەم زۆر دژایەتی دەکات لە کەرکوک و ناوچە جێناکۆکەکان… لە ناوخۆ چەندین هێزو خەڵک دژیەتی… کەواتە بەرزانی پاڵەوانەو سەردەمی گاریبالدی یەو ئەمە لە بەردەم ڕابەرێکی نیستمان پەروەرو رزگاریبەخشداین مل نادات بەهیچ هێزێک… ئەگەر ئەو قسانەی هاوڕێمان ڕاست بن، بەرزانی ئەو پاڵەوانەیەو دەبێتە ئەو پاڵەوانە. ئەم مەسەلەیەش هەر لە خۆشەویستی خەسرەو دایە بۆ ڕیفراندەم. ئەگەر نا چۆن دەکرێت لەم سەردەمەدا لە نیو ڕیزەکانی بورژوایدا دیاردەی وا هەبیت؟!! بۆقسەی کەس ناکات، وەڵامی کەس ناداتەوە… ئەمە ئیتر لەکاری سەپەرمان و جیمس بۆند دەچیت وەک لە هەڵومەرجەکی بابەتیانە. ئەم باسەی خەسرەو قەڵەمبازە.

گۆڕینی سیاسەت بۆ قسەی بەرزانی وکەمەنیزمی قەڵەمباز

هاوڕێی خەسرەو زۆر لەوە بەدیقەترو ورد تر بوو کە لەم نوسینانەی دوایدا پەنای بۆ بردوە سەرنج بدەن چۆن وەلام دەداتەوە.("بەڵام لەپەیوەند بەبەیاننامەی حوزەیرانەوە دۆخەکە دەچێتە ئاستێکی تر، ئیتر "دوای کەمتر لەدوو مانگ" حزب وریفراندۆم دەکەوێتە"بازنەی کاتو شوێنی دیاری کراوەوە" بۆیە مانای تایبەتی خۆی وەردەگرێ،

ئەویش ئەوەیە کەمەسعود بارزانی وپارتی راستەوخۆ لە ژێر گوشارێکی فراوانی کۆمەڵایەتیدا، کەئێمەش تیا بەشداربووین، لەدژی ئەوەی کە"ڕیفراندۆم بۆ جیابوونەوە نییە"، هاتە پای سازدانی ڕیفراندۆم و بەپێستەکەیەوە 25ی سیبتەمبەری دیاری کرد.(هەمان سەرچاوە/هەڵە تەئکیدەکان هی هاوڕێی خۆسرەوە).

هەروەها هاوڕێی دەڵێت (هاوڕێی سامان نایەوێت بروا بەوەبکات کە لەئاکامی فشارێکی کۆمەلایەتیدا هەڵویستی بەرزانی لەبەرامبەر ڕیفراندۆمدا لەموزایەدەو قسەدا نەمایەوەو کۆمەڵگای بەرەو جەمسەربەندیەکی نوێ راکێشا. تەنانەت نایەوێت بروابەوە بکات کەپارتیو زیاتر لە17 حزب ولایەن هاتونەتە پای بەرپاکردنی ڕیفراندۆم وئەمەش بۆ سەربەخۆیی بێت، بەبێ ئەوەی پرس بەهیچ لایەکیش بکرێت. لەمەش زیاتر نایەوێت بروا بکات بەوەی کەبارزانی ولایەنەکانیتر بۆ یەکەمجارە هاتۆنەتە ژێرباری بەشێک لەو پرەنسیپانەی کە لە میژوی کوردستاندا پیشتر تەنها ئیمە باسمان کردوە لەوانە: ئەنجام دانی ریفراندۆم بۆ سەربەخۆی لە هەموو ناوچە ناکۆکی لەسەرەکان و هەموو دانیشتوان بەدەر لەوەی کوردزمانن یان هەر زمانیکی تریان هەبیت، مافی دەنگدانیان هەیە)(هەمان سەرچاوە/هەڵی تەئکید هی منە).

هاوڕێی گیان بەڕاستی بەپێی قسەکەی بەرزانی سیاسەتت گۆڕیوە چەرخێکی ١٨٠ پلەیت تۆمارکردوە. بەراستی قوڕ بەسەری ئەم کۆمۆنیزمەی ئێمە. هاوڕێی وەلام دەداتەوە و بەمن دەڵیت من " ئەمە ئیتر شیواندنێکی ئاشکراو نائەمانەتداریە لەگواستەنەوەی بۆچونەکاندا" بۆچی؟ چونکە وتومە بەپێی قسەی بەرزانی لە نێوان ئەو دووبەیاننامەیەدا سیاسەتتان گۆڕیوە. با هەموو خەڵک حوکم بداتو بزانین هاوڕێی خۆسرەو بەپێی کام فاکتەر سیاسەتی گۆڕیوە. ئەو دەڵیت چونکە لە حوزەیرانەوە دۆخێک دەچیتە ئاستێکی ترەوە. ئاستەکەی تر چییە؟ هاوڕێی دەلی " حزب و ڕیفراندۆم دەکەوێتە " بازنەی کاتو شوێنی دیاریکراوەوە" بۆ یە مانای تایبەتی خۆی وەردەگرێت" دوای ئەوە بناغەی ئەم ئالوگۆرە کۆمەلایەتیە گەورەیەمان بۆ شیدەکاتەوە دەڵێت: "، ئەویش ئەوەیە کەمەسعود بارزانی وپارتی راستەوخۆ لە ژێر گوشارێکی فراوانی کۆمەڵایەتیدا، کەئێمەش تیا بەشداربووین، لەدژی ئەوەی کە"ڕیفراندۆم بۆ جیابوونەوە نییە"، هاتە پای سازدانی ڕیفراندۆم و بەپێستەکەیەوە 25ی سیبتەمبەری دیاری کرد."

کەواتە مەسەلەکە ئەوەیە کە بەرزانی ٢٥.٩ی داناو ئیتر دنیا گۆڕا. بەلام ئەمە قەیدی نیەو ئەلحوکمو للە. ئەو ئاڵوگۆڕە گەورەیەی

بەقسەی بەرزانی هاتە بوون دەبێ ئێمە هەتا ماوین مەمنونی بین!!. بەلام سەیر ئەوەیە بەرزانی ئەمکارەی لە "ژێر گوشارێکی فراوانی کۆمەڵایەتیدا، کەئێمەش تیا بەشداربووین" باشە ئێمە بۆ ئاگاداری ئەم فشارە گەورە کۆمەڵایەتیە نەبووین نە هی حزبی خۆمان نە هی بورژوایییەکانی دیکە. ئەو فشارە فراوانە کۆمەڵایەتیە چی بوو؟! تۆ بڵێی خەسرەو خەوی نەدیبێت؟! من نەم بیستوە و گوێم لێنەبوە بەتایبەت ئەو باسەی ئەو دەیکات کە " ئێمەش بەشداربوین" بەراستی ئیتر ئێمە لێکدانەوەیەکە نە مەحفەلەکانی سالی هەشتاکان کردویانە وە نە حاشیە بونی حزب لە ساڵانی نەوەدەکاندا کردویانە… بۆیە چارم نەماو ناوم نا کۆمەنیزمی قەلەمباز. ئەم کۆمەنیزمە هیچ شتیک وەک خۆی نابینێت، و پەلاماری هەموو شتێکیش دەدات، ئاوریش لە ڕابوردوو ناداتەوە پیی عەیبە. ئەم کۆمەنیزمە هەر چیەک بێت هیچ پەیوەندی نیە بە مارکسەوە، بەهیچ شیوەیەک.

یەعنی چی " گوشاری فراوانی کۆمەلایەتی، کەئیمەش تیا بەشدار بوین" بی زەحمەت گوشارەکان بنوسە؟ کام مانگرتنی گشتی؟ کام خۆپیشاندانی دەیان هەزاری نالەم سەد کەسی؟ کام کۆمیتەی کریکاری و خەلکی وموشکەل؟ کام نەقابەو شوراو یەکەتی یە؟! خەسرەو گیان بەیک بازەکانت نزم کەرەوە. کۆمەنیزم ئەگەر لەم ڕوانگەو بۆ چونە عەجایبە ڕزگاری نەبێت و ڕەخنەیەکی بێ ڕەحمانەی لێنەگیرێت، ئەوە ئەوەی کە ماویشە لە دەستی دەدەین، لە ناوەوە کلۆر دەبین و نامێنین، هەر وەک ئیستا بەرەو ئەوە دەچین ئەگەر فریای نەکەوین. وا سی ساڵە حزبین لە سەدا چەند کەممان کردوە؟! یەکێک لە هۆکان ئەم تیروانینە مەترسیدارەیە کە بەداخەوە زاڵە. هەموو کەس دەزانێت گوشاری کۆمەلایەتی بە کاری کۆمەلایەتی و پڕاتیکی ئینسان دەکرێت. وە ئێمە دەبینرێت، رەسمی دەگیرێت و بە ڤیدیۆ تۆمار دەکرێت. دوو دانەمان لەوانەمان بۆ بلاوبکەرەوە. ئەم کۆمەنیزمی قەلەمبازە لە حاشیەیی زۆر لە خوارترە. چونکە حاشیەیی بووین و نالەم هەزارەها بەلام سەدان کەسمان لەگەڵدا بوو، حاشیەیی بووین یەکی ئایارەکانمان دەگەیشتە ١٠ هەزارو ١٥ هەزار کەس. حاشیەیی بووین و ئەندامانی کۆمیتەی سلێمانیمان بەتەنها ١٥ کەس بووین… ئێمە قەلەمبازە. کۆمەنیزمی قەلەمباز ئاوڕیش ناداتەوە، بۆ نمونە یەک ژمارەی زۆر لە کار کردن و فوکردنە خۆ ڕیز بەندی دەکات دواتر یەک دانەیان ناکات هەر بۆی مەسەلە نیە. سەرنج بدەنە کارەکان کە سێ ساڵ لەمەوبەر هەردوو حزبی کوردوستان و عیراق دایان نا بە وەستانەوە دژی تیرۆر، سەرنج بدە ئەو خاڵە ئاسانانەی دانرا لە بەرانبەر جەنگی موسڵدا… یەک دانەشی نەکرا. هیچ کەس پرسیار ناکات ئەرێ مەسەلە چیە؟!

خەسرەو گیان نە فشارت داناوە، نە کۆمەلایەتیشە و ب□استی تاقەتی ئەوەم نەما باسی ئەوە بکەم بەرزانی لەوماوەیەدا بۆ فوی پیداکرد. بەڵام تۆ بە قسەی بەرزانی سیاسەتت گوڕیوە، وە بەقسەی میدیا ئەمدیوو ئەودیو دەکەیت. خۆت بە دەستی خۆت نوسیوتە.

سیاسەت کردن ئەوەیە نیە پێنج شەش خاڵ بنوسیت و وەک ئەرک ودوایی نەچینەوە بەلایدا. خۆ ئەگەر پرسیاریش کرا، وەلامەکە ئەو□ بێت" جا خۆ شەرت نیە بکرێت" یان " خۆ چەند ساڵە هەر وابوەوە نەکراوە"… جا چەند ساڵە کە خۆشم هاو بەشم تیایدا، سیاسەتمان نەکردوە. سیاسەتی کۆمۆنیستی و مارکسستی " زانستی رزگاریبەخشی چینی کڕیکارە" ئەوە ئەنگلز دەلێت. کەواته سیاسەت پایەی هەیە ومەسەلەیەکی ماددی یە. ئەگەر ٤ دانە ئەرکمان دانا ٣سیانیان مان پیادەکرد ئەوە سەرکەوتوبوین ئەگەر یەکدانەمان جیبەجێکرد ئەوە سەرکەوتونەبوین و کۆسپێک هەیە دەبیت بگەرێین بیدۆزینەوە. ئەگەر هیچ نەکرا ئەوە ئیتر سیاسەت نیە، کۆسپەکە پایەییە، وەک ئیستای ئێمە. وەرە با لێرە بۆ کۆسپەکان بگەڕێین.

بەلشەفیزم و مەنشەفیزم

هاوڕی خەسرەو دەنوسێت (بەداخەوە هاوڕێ سامان بەدرێژایی جەدەلێکی سیاسی کەلە سەرێکیدا ڕاوەستاوە، نەک وەڵامێک بەم پرسیارانە ناداتەوە بگرە بێئەڵتەرناتیڤ و بێ چارەسەر لەهەلویستێکی مەنشەفیکانەوە دردێنێ و بەپاساوی ئەوەی "ئالوگۆر ڕویداوە، دەولەت سیادەی نەماوە، سەرمایەداری گڵوباڵ لەئارادایە.."، کێشەی کورد و "کێشە نەتەوەییەکان" بۆ بۆرژوازی و حزبە ناسیونالیستەکان جێدێڵێ و کۆمۆنیزم لەسیاسەتێکی چاوەروانیدا، بێدەخالەت لەکێشەیەکی واقعیدا کە بەرۆکی بە کۆمەلگای کوردستان گرتووە ڕادەگرێ) (هەمان سەرچاوە/ هێڵەکانی تەئکید هی منە)

نازانم من بڵێم چی و چۆن ئەم هاو□ی□ لایەنی کەم پابەند بکەم بەوەی کە باسەکان وەک خۆی بهێنێت و پاشان ڕەخنە بگرێت. بەهەرحال ئەوەی سەرەوەی نوسیوەو ئاگاداری ئەوە نیە کە ئ□ل□ت□رناتیڤی مارکسی خراوەتە بەردەست و بەشیوەیەکی ڕۆشن لەسەر پایەیەکی واقعی دەجوڵێت و خۆی زۆر دور لە قەلەمباز گرتوە، ڕێگایەک کە پشتی بە بزوتنەوەی چینایەتی کرێکارو تواناییە پیشرەویەکانی ئەو هەیە. لەمکاتەدا هێزو بزوتنەوەی ئێمە لاوازە، بەلام هەموو شۆرشیک لە سەرەتاوە لە چەند کەسێکەوە دەست پێدەکات. کاری مارکسستێک ئەوەیە کە تا پێی بکریت ڕیگا نەدات کە بزوتنەوەی کرێکاری ببێتە پاشکۆی بزوتنەوەو

هێزە بورژواییەکان، وهێلی ڕۆشن و سوری خۆی بکیشێت لەنێوان ئەم دوو بەرە چینایەتیە جیاوازەدا. ئەوە ئەرکی هەر گرینگی ئەمرۆی هەر مارکسستێکە، بەتایبەت کە ل□ک□دانەوەی چینایەتی و مارکس وەک بزوتنەوە ڕەوتێکی کۆمەلایەتی هێجگار لاوازەو لەوەش زیاتر لەئاستی کۆمەلایەتیدا بلاو نیەو بەشیک لە فەزای فکری و عادەتی کۆمەلایەتی پێکناهێنیت لە هەلومەرجی ئێستای دنیاداو لەمبارەوە چۆتە دواوە.

لە نوسینی یەکەمدا نوسیومە " خەڵکی کوردوستان ئەگەر دەیەوێت نەکەوێتە نێوان بەرداشی پارتی و یەکێتی یەوە وە ئەگەر دەیەوێت ریفراندۆمێکی گشتی و ئازاد بکات و هەروەها لایەنی کەمی خواستەکانی دابین بکات، چارێکی دیکەی نیە جگە لە هاتنە مەیدانی وەک هیزێکی سەربەخۆی سیاسی و دابینکردنی ئەو مەرجەی سەرەوە لەم ڕیفراندۆمەدا. لە ڕوانگەی منەوە ئەگەر ئەم مەرج□ ب□تە مەسەلەیەکی کۆمەڵایەتی گەورە، ئەوە پارتی واز لە ڕیفراندۆمەکەی دەهێنێت. لەسەر پایەی بێ باوەڕی بە پارتی، ڕێفراندۆم کراوەتە باسێکی سیاسی گەورەی ئەمڕۆی نێو کۆمەڵگای کوردوستان. ئەمە پۆینتێکە مانای گەورەی سیاسی هەیە بۆ هەموو هێزە سیاسیەکان، هەموو ئەو هێزە سیاسیانەی خۆیان بە بەرپرس دەزانن سەبارەت بە چارەنوسی سیاسی ئایندەی خەڵکی کوردوستان. (هەلوێستی کۆمۆنیستی سەبارەت بە جاری ڕیفراندۆمی پارتی و دەوڵەتی کوردی/بەشی یەکەم/ هێلی تەئکید هی ئەم نوسینەیە).

پاشان بە شیوەیەکی هێجگار ڕۆشنتر لەو گرت□ ق□د□ویەدا کە سەبارەت بە بزوتنەوەی نەخیر لە ئێستادا تۆمارمکردوە وتومە:(بەڵام ئایا ڕێگای تر نیە لە بەینی نەخێری شاسوارو بەڵێی بەرزانیدا،بە بروای من هەیە، ڕێگای سێهەم هەیە ڕیگایەکی شۆرشگێرانە، ڕێگایەکی ئازادیخوازانە. ڕێگایەکە کە بەهەر حاڵ ڕووی لەوەیە کە خەلکی کوردستان رێکخراوتر بکات، خەڵکی کوردستان بهێنێتە مەیدان. ئەمرۆ بزوتنەوەی جۆراوجۆر، نارەزایەتی جۆراوجۆر دەبینین، دژ بە نەدانی موچە لە پێناو دامەزراندندا دەبینین، دژ بە نەبونی کارەبا، دژ بە گەندەلی دەبینین، مامۆستایان و فەرمانبەران دەبینین، هەموو ئەمانە دەبینین کە لەمەیداندان. کە نارازین ، من پێم وایە کە ڕیکخستنی ئەم بزوتنەوەیە لە چوارچێوەی بزوتنەوەیەکی جەماوەری شۆرشگ□ری فراوانتردا ڕاستەوخۆ بۆ لابردنی دەسەلاتی بزوتنەوەی کوردایەتی بۆ لابردنی ئەم حزبانەی لەسەر حوکمن تاکە ڕیگای نەجاتبونە. تاکە ڕیگایەکە کە ئەمرۆ خەلکی کوردوستان لە بەلی و نەخیری بورژوای رزگار بکات، لە بەلی و نەخیری بزوتنەوەی

ناسیونالستی و شاسوارەکان رزگار بکات. وە بزوتنەوەیەک کە ڕاستەوخۆ ڕوی لەوەبێت کە تەواوی خواست و داواکارییەکانی خەلکی کوردستان بهێنیتە دی... وە ئەمەش بەبێ لابردنی حزبەکانی دەسەلاتی بزوتنەوەی کوردایەتی مومکن نیە...." (سامان کەریم سەبارەت بە بزوتنەوەی نەخیر لە ئێستادا).

کەواتە من ڕێگایەکی جیاوازم لە خەسرەو هەلبژاردوە. ئەو دەیەوێت بەهەی ڕیفراندۆمەکەوە کە هێزێکی بورژوا ناسیونالست دیاریکردوەو ڕابەریەتی دەکات وهەموو دونیا لێگەرێ ئەو کەدەبێتەوەو هەر ئەو بڕیاری کردن و نەکردن ودواخستنی دەدات.... منیش لە ڕێگایەکی دیکەوە. ڕێگایەکی دیکە، ڕێگای سەهەمە خۆی جیادەکاتەوە لە هەموو بالەکانی بورژوای لە هەموو ڕەنگەکانیان، لەسەر پایەی ریکخستن و ڕابەریکردنی خەلکی کریکارو ستەم دیدەو نارازی بەرەو شۆرشێک هەنگاو هەلگرێت کە دەسەلاتی ئەم هێزانەی ئەمرۆ لە سەر حوکمن ڕابمالێت، دوای ئەوە جیابونەوەو ڕیفراندۆم کارێکی ئاسانە، ئەگەر دەسەڵاتدارانی عیراق نەتەوەیی و ئیسلامی بن وەک ئێستا.... ئەوە کاری دەویت، کاتێکی سەختە. بەلام وەک هەر دیاردە و روداوەکی عەزیمی کۆمەلایەتی لە سەرەتای خۆیەوە دەست پیدەکات و ڕێزی چینایەتی خۆی و سەربەخۆیی وبڕیاری کرێکار دەپارێزیت. جا ئیتر من نازانم کە بەلشەفیە وکی مەنشەفیە. پێم وابێت خەسرەو ئەمەشی هەلگەڕاوەتەوە.

لە بەشی دووەم و دوا بەشدا، باسی ناحزبی سامان و تەحزوبی خەسرەو تەمەتی خەسرەو تاوانی سامان دەکەین و بزانین دەگەینە کوێ. لەمبارەوە باسی بەیانی حزبی عیراق دەکەین کە چۆن تەئیدی سیاسەتەکەی هاوەی خەسرەو ناکات و باسی دەکەین کە هاوەی خەسرەو چۆن پرینسبەکانی مافی " تاوانبارەک" پشێلکردوە. لێرەدا جارێکی دیکە جەخت دەکەمەوە، کە ماوەیەکی کەم ماوە بە ئەوەی بتوانین پەکەوە لە ژێر باری ئەم سیاسەتە بێینە دەرەوە. دوای ٢٥.٩ بە پیادەکردن و نەکردنی ڕیفراندۆم فرسەتەکان ئالوگۆڕیان بەسەردا دەت.

١٣.٩.٢٠١٧

دەوڵەتی کوردی و دیباتی نێوان کۆمۆنیزم و ناسیونالیزم! … سامان کەریم

لەم دوواییانەدا و لە ماوەیەکی کورتدا، ژمارەیەکی هێجگار زۆر و فراوان لە نووسین و ووتار و چاوپێکەوتن بە زمانەکانی کوردی و عەرەبی و فارسی لە پێگە و ماڵپەڕ و بڵاوکراوە و کەناڵە ئاسمانییەکاندا بڵاوکراونەتەوە لە سەر پرسی ڕیفراندۆمی کوردستانی عێراق، “ڕیفراندۆمی 25.09.2017 ی بارزانی” چ لە لایەن لایەنگران یان نەیارانی ئەم سیاسەتەوە. لە نوسەران و ڕابەرانی نێو بزووتنەوەی کۆمۆنیزمی خۆمانەوە بە هەر سێ چوار حزبەکەیەوە بگرە تا دەگاتە ئاغای عبداللەی موهتەدی و بەڕێزان سەمیر ئەمین و مەسعود بارزانی و مەسرور بارزانی و نێچیرڤان بارزانی و محمود محەمەد و مەلابەختیار و شاسوار عەبدولواحید وهێنری لیڤی و…. لیستێکی درێژ. ئەوەندەی پێم کرا، خوێندمەوە و گوێم بۆ شلکردن بە هەر سێ زمانی فارسی و کوردی و عەرەبی. تەواوی ئەو نووسراو وچاوپێکەوتنانەی کە لە نێو بزوتنەوەکەماندا پیادەکراوە و نووسراوە، خوێندمەوە و گوێمگرتەوە لێیان و سەرنجم دانەوە.

لە نێوان مان ونەمانی کێشە نەتەوەیی یەکاندا

لە نێو هەردوو بزووتنەوەی ناسیۆنالیستی و کۆمۆنیستی، باسێکم نەدی کە ڕۆشنی بکاتەوە چۆن کوردستان دوای جیابوونەوە لەم هەلومەرجەدا، ووڵاتێکی ئارام دەبێت ودوور دەبێت لە کێشەی نەتەوەیی. چۆن بەهۆی سەربەخۆیی کوردوستانەوە دەگەینە “ئاشتەوایی نەتەوەیی”؟!. لە هیچ ووتارێکدا، کە دووا ووتاریان لە بزووتنەوەی ئێمەدا تا نوسینی ئەم باسە ووتاری هاوڕێی خۆشەویست خەسرەو سایەیە “ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کام سیاسەتی کۆمۆنیستی. وەڵامێک بۆ هاوڕێ سامان کەریم” ، نەمخوێندەوە و نەم بیست کە چۆن کوردوستانێکی سەربەخۆ دەبێتە هۆی چارەسەرکردنی کۆسپەکان و” کێشەی کورد بە ستەمی نەتەوەیی، چونکە ئەم ستەمە نەماوە” چارەسەردەکات. وە چۆن دەکرێت ئەم کۆسپانە چارەسەر بکات کە لە نوسین یان چاوپێکەوتنی چەند هاوڕێدا هاتووە. منیش هاوڕام کە ئەوکێشانە هەن، بەڵام باس لە چارەسەرکردنییەتی بەهۆی سەربەخۆیی یەوە. چەند نموونەیەک لە وانە : “مەسەلەیەک کە لە پەیوەند بەدەوڵەتی عێراق وفیدراڵیزمێکی قەومی و

دابەشبوونە تایەفەگەریە دینیەکانەوە، کێشەمەکێشی نێوان ناسیونالیزمی کورد و عەرەبی لەحالەتێکی تەقلیدیەوە گۆڕیوە بۆ زەلکاوێک لەتەفرەقەی قەومی کە هەردوولا لەسەر حسابی ژیان و ئارامی کۆمەڵایەتی خەڵک لەسەری دەلەوەڕێن." سەربەخۆیی کوردوستان دەبێتە دەسپێکی قۆناغێکی تازە لە خەباتی چینایەتی نێوان چینی کرێکاری کوردوستان و بورژوایی کورد بەبێ هیچ بیانوویەکی چەوساندنەوەی نەتەوەیی (بڕیار بوو ستەمی نەتەوەیی نەمابێت) یا هەر بیانوویەکی دیکە" (تەئکیدەکە و کەوانەکەی ناوەوە هی منە)!! یان "لە ئەنجامدا تەنیا گەڕانەوە بۆ ڕەئی ڕاستەوخۆی خەڵکی کوردوستان لە ڕیفراندۆمێکی ئازادا دەتوانێت کۆتایی بێنێت بەو مەسەلەیەی بۆتە بناغەی کێشمەکێش و جەنگ و ململانێ ونیفاق و دابەشکردنی خەڵکی هاوچارەنووس"، "دەسەڵاتی کورد بە ئاسانی بۆ سازکردنی هەرا لەسەر مەسەلەیەکی قەومی وەکو هەڵکردنی ئاڵای کوردستان، مادەی ١٤٠ی دەستور و بەشی کورد لە دەسەڵات و داهات، ڕووی خەڵکی بەدەنگهاتوو لە دژی خۆیان وەردەگێڕن بەرەو بەغدا و لە پشتی سیاسەتەکانی خۆیان هەڵیاندەخڕێنن. ئەوەندە بەسە کە وای نیشانبدەن جارێ شەڕ لەسەر بەشی کوردە لە عێراق"... کێشەکان هەموو ڕاستن و لەوە زیاترن و لە ژماردن نایەن. بەڵام بڕیار نیە سیاسەتی کۆمۆنیستی دووبارە نوسینەوەی کێشەکان بێت. گوێگرتن لە هەواڵەکانی ڕۆژانە بەسە بۆ ئەوەی هەموو کەس بزانیت کە کێشەکان چین، سیاسەتی کۆمۆنیستی دەبێت بە شێوەیەکی مەلموس و کۆنکرێت نیشانی بدات کە ئەو کێشە نەتەوەیی یانە بەهۆی سەربەخۆیی یەوە لەم سەردەمەدا(نەک هەموو کات) نامێنن. کۆمۆنیزم "زانستی ڕزگاری کرێکارە" بە قەولی ئەنگلس. کەواتە بە خەڵک و کرێکارانی ڕۆشن بکەنەوە کە چۆن ئەو کارە مەیسەر دەبێت لەم قۆناغەدا؟! لەم بارەوە وەڵامێک نیە. هەموو ئەو حزبانە و هاوڕێیان دەبێت بۆ خەڵکی ڕۆشن بکەنەوە کە دوای ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی، ئیتر ناسیۆنالیزمی کورد و حزب و دەسەڵاتەکەی ناتوانێت ناوی کورد و کێشەی کورد بەکار بەرێت و جەنگ بەناوی کوردەوە بکات!!! ئەمە لە خەیاڵیش کەمترە، بەڵام لە ناو باسی هاوڕێیاندا بە ڕۆشنی دەیبینین. یان لایەنی کەم ئەو پڕوپاگەندانە زەمینەی نامێنێت!!.

باسی سەرەکی بۆ ئەوەی کە سیاسەتی کۆمۆنیستی لە ناسیونالستی جیابکاتەوە لە هەنگاوی یەکەمیدا ئەوەیە کە پیشان بدرێت بۆ هۆی ئەم ڕیفراندۆمەوە(ڕیفراندۆمی ٢٥.٩) ئەم کێشانە چارەسەر دەبن. کێشەی نەتەوەیی نامێنیت. نموونەیەکی سادە، هەرکەس و هەر هاوڕێیەک پێی وایە کە ئەم ڕیفراندۆمە دیاریکراوەی بەردەممان دەبێتە هۆی

چارەسەری ناوچە جەناکەکان، دەبێت نیشانی بدات چۆن وە بەکام ڕێگا؟ ئەگەر ڕیفراندۆم ئەو ناوچانەی نەگرتەوە ئەو سیاسەتە چی بەسەر دێت؟! ئایا ئەگەر بەشێکی گرتەوە و بەشێکی دیکەی مایەوە چی؟! چونکە ئەگەر لەم ناوچانە یان لە بەشێکی دا ڕیفراندۆم نەکرێت ئەوە ئیتر هەموو ئەوباسانەی هاوڕێیان سەبارەت بە چارەسەری کێشەی نەتەوەیی، دەچێت بەهەوادا… تازە ئەمە یەک خاڵە. وەڵامی ئەمە ئەوە نیە کە کاک مەسعود ووتویەتی دەکرێت، وەڵامی کۆمۆنیستەکان چیە؟! ئەگەر نەکرا چی؟١ نەک وەک لێکدانەوەکەی هاوڕێی ئازیزم خەسرەو کە باسی ئاڵوگۆری سیاسەتی خۆیان دەکات لە نێوان دوو بەیاننامە جیاوازەکەیاندا، هەموو ئاڵوگۆڕەکان دەباتەوە سەر ئەوەی کە ئاڵوگۆڕە لە قسەی بارزانیدا ڕوویداوە!!!!. ئەوە لێکدانەوەی بابەتی نیە چ جا کۆمۆنیستی. من نازانم لە کێیەوە کۆمۆنیستەکان بە پێی قسەی بارزانی سیاسەتیان گۆڕیوە و، بارزانی بەتە جەگای باوەڕمان. ئەوە دەبێت هاوڕێ خەسرەو وەڵامی بداتەوە. تاکاتێک ئەوە وەڵامێکی ڕۆشن وەرنەگرتەوە، ئەم سیاسەتە سیاسەتێکی ناسیونالیستی و سەربەخۆخوازانەیە و پەیوەندی نامەنیت بە بەرژەوەندی خەڵک و کرێکارەوە. بە تایبەت کە کێشەی نەتەوەیی لەمەڕدا و لە کوردوستانی عێراقدا سەرەڕای ئەوەی بوونی هەیە، بەڵام بەبێ پایەی ستەمی نەتەوەیی. کە نەبوونی ئەم ستەمە دەبێت وا لە کۆمۆنیستەکانی سەردەمی ئێمە بکات کە زیاتر وە بەهەستیاریی یەکی ووردتری ئەنتەرناشیونالی وکۆمۆنیستی یەوە سەرنج بدەینە ئەم باسە. بە مانایەکی دیکە باسەکەی ئێمە لە چوارچێوەی باسەکانی لینین و مەنصور حیکمەتدا سەرەڕای ئەوەی کە پاشخانەیەکی فکری وسیاسی گەورە و گرینگن، لێک نادرێتەوە، چونکە باسی سەرەکی ئەوان بوونی ستەمی نەتەوەیی یە. بەکورتی وەلامێک لە نێو هەموو ئەو باسانەدا نیە لەمبارەیەوە.

لە نێو بەرەی بورژواییدا و بەتایبەت لە نێو پارتی دیموکراتدا دەکرێت ووتەی کاک مەسرور بارزانی بهێنینەوە لە سالۆنەکانی کۆنگرەسی ئەمریکی دا “مافی چارەی خۆنوسینی کورد دەبێتە هۆی خۆشگوزەرانی و گەشەسەندن و سەقامگیری.
http://www.nrttv.com/Rifrandom/detail.aspx?Jimare=79362
٢٧.٧.٢٠١٧” هەروەها “ئێمە رێگەی جودامان لەگەڵ عێراق هەڵبژاردووە کە دیموکراسیە و بە دیالۆگ لەگەڵ بەغدا کێشەکانمانی پێ چارە بکەین کە ئێمە دەبێ دڵنیایمان هەبێ لە جیهاندا بۆیە دەبێ ریفراندۆم ئەنجامبدرێ و ئەنجامەکەیشی دەبێتە بنەمای گفتوگۆمان لەگەڵ بەغدا.٢٨.٧.٢٠١٧(هێلی تەئکید هی منە. کاکە ڕیفراندۆمی دەوڵەت بە

گفتووگۆ، نەک بۆ سەربەخۆیی. سەرنجی وورد بدەن لە قسەکانی بارزانی. (http://www.kdp.info/a/d.aspx?l=13&a=101996).
هەروەها فەیلەسوفی نۆکەری ناتۆ و ئەمریکا و ئەندازیارێکی هێرشی ناتۆ بۆسەر لیبیا دەڵێت؛ "دواجار و پێچەوانەی بۆچوونی نەیارانی سەربەخۆیی هەرێمی کوردستان؛ ئەو سەربەخۆیی یە و دروستبوونی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان هۆکاری سەرەکی ئاشتی و سەقامگیریی یە لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستدا.(فەیلەسوفی فەرەنسی : بیرنارد هێنری لیقی- وەرگێرانی عەلی بداغی/ .(http://www.kurdistanukurd.com/?p=23840

لێرەشدا و لەم بەرەیەشدا پێمان ناڵێن چۆن ئەو کارە مەیسەر دەبێت. مەگەر جەنابی فەیلەسوف پێش کاولکردنی لیبیا و "شۆڕشی ناتۆ" هەمان پەیمانی ئاشتی و دیموکراسی نەدا بە خەڵکی لیبیا؟! وبەشیک لە کۆمۆنیزمە کڕیکار□کانیشی لەگەڵ بوو!!. کاک مەسرور دەڵێت "دەبێتە هۆی خوشگوزەرانی و ....سەقامگیری" بەڵام چۆن و بەکام پێوانە و دەلیل "واز لە خۆشگوزەرانی بێنە" دەبێتە هۆی سەقامگیری ؟ هیچ دیار نیە. ئەم پرۆسەیەش پڕۆسەی ڕیفراندۆم بەهەمان شێوە بە لیبیایکردنی ناوچەکەیە بە کوردوستانیشەوە. کەسێک لەمە نەگات وا دیارە مێژووی ئەمریکای لە بیر چۆتەوە، هیرۆشیما و عێراق و ساڵی ١٩٩١ و ٢٠٠٣ و تەنانەت باسەکانی مەنصور حیکمەتی لەسەر موهەتدی لە بیر کردووە. بە لیبیایکردنی ناوچەکەیە جا لەوانەیە کوردوستانیش سەربەخۆ بێت، بەڵام ئەمە چ پەیوەندی بە سیاسەتی کۆمۆنیستیەوە هەیە؟!. لەناو شین و واوەیلای نەتەوەکانی دیکەدا، لەجەرگەی گریمانەی خوڵقاندنی سیناریۆیەکی مەترسیدار لە ئێران و سوریا و تەنانەت تورکیادا، لە تۆپکی بێ ئیرادەیی خەڵک و ترس لە جەنگ و برسێتی و ئاوارەیی دا، سەربەخۆیی کوردوستان تەنها بە باڵای ناسیونالیزمی کورد دەبڕێت.

بۆ ئەوەی ڕۆشنتر بێت دەبێت هاوڕێیان پێمان بلێن کە سەربەخۆیی و ڕیفراندۆمی 25.09 لایەنی کەم کێشە نەتەوایەتیەکان چارەسەر دەکات. بۆمان ڕۆشن بکەنەوە، ئەگەر نا ووتنەوەی کێشەکان سوودی نیە. پێمان بڵێن بەپێی کام فاکت و بنەما و سیاسەت لەناوچە جێناکۆکەکان ڕیفراندۆم دەکرێت؟! ئەگەر نەکرا چی؟! پێمان بڵین لەسەر بردنی نەوتی کەرکوک کێشە دروست نابێت و ئیتر دەسەڵاتدارانی کورد بە ناوی کێشەی کوردەوە ناتوانن خەڵکی کوردوستان بە لاڕێدا بەرن؟! ئەگەر وەڵام هەیە زۆر باشە. ئەگەر نیە هەموو باسەکان و سیاسەتێک کە گیراوەتە بەر بێ ناوەرۆک دەبێت و ئەو باسەش مایە پوچ دەبێت کە

دەڵێت ئەم سیاسەتە دەبێتە هۆی"ڕۆشن بوونەوەی خەباتی چینایەتی لە کوردوستان".

بەڵام گریمان من هەڵەم و هاوڕێیان ڕاستی دەڵێن و سیاسەتی حزبمان لە کوردوستان سیاسەتێکی کۆمۆنیستی یە و دەبێت بڵێین و دەنگ بدەین و بڵێین "بەڵێ". گریمان ئەوە ڕاستە. بەڵام ئەگەر هەموو باسی هاوڕێیان ڕاست بێت و هەموو کێشە نەتەوەیی یەکان چارەسەر بکرێن و بگەینە "ئاشتەوایی نەتەوەیی" بە قەولی لینین، هێشتا ئەمە خالێکە و مومکنە لە هەلومەرجێکی ئاسایی مێژوویدا هەموو خاڵەکان بێت، بەلام بۆ موتڵەقی لە هەلومەرجی ئەمرۆ و ئەم سەردەمەدا، تەنها یەک خاڵە. خاڵێکی دیکەی کۆمۆنیستەکان و گرنگتر لە خاڵەی یەکەم، بەرژوەندی چینایەتی کرێکارە لە ئاستی ئەنتەرناشیونالیدا، کە لەم هەلومەرجە مێژوویی یە و لەم کێشە دیاریکراوەدا، زیاتر زەق دەبێتەوە و ئەولەویەتیەکی زیاتر پەیدا دەکات. بۆ ئەم باسە دیسان وە جارێکی دیکە، ئەگەرچی بە شێوازێکی جیاواز پێویستە باس لە قۆناغی ئێستا و ئەو ئامانج و ئیستراتیژە بکەینەوە کە سیاسەتی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی تیایدا هاتۆتە پێشەوە. ئەم سیاسەتە لە دوورگەی دوور لە ڕووداوەکانی ناوچەکە ناتوانێت هەبێت و بەشێکی لێک هەڵپێکراوی تەواوی کێشەکانی ناوچەکەیە. باسەکە بەوە تەواو نابێت کە بڵێین "دوای داعش" چونکە یەکەم داعش تەواو نەبووە و لەسەر دەستی بورژوازی داعش تەواو نابێت "ناوی داعش ناڵێم". وە دووەم : پڕۆژەی داعش خۆی بەشێک بووە لە خوڵقاندنی ئەم هەلومەرجە.

ئەنتەرناشیۆنالیزم یان ناسیۆنالیزم

سیاسەتی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی سیاسەتێکی لۆکەڵی نێوخۆی عێراق یان کوردوستانی عێراق نیە. بەشێکە لە ئامانجێکی گەورەتری ئەمریکا و هاوپەیمانانی بۆ دووبارە داڕشتنەوەی نەخشەی سیاسی ناوچەکە. سیاسەتێکی ماکرۆ و بەشیک لە ئەستراتیژی ئەمڕۆی ئەمریکایە بۆ چارەسەری کێشە بناغەییەکانی بورژوایی جیهانی، دروست وەک کێشەی ئێستای کوریا. ئەم سیاسەتە بۆ دووبارە بەهێزکردنەوەی پێگەی ئەمریکا و دەرپەڕاندنی موناfسەکانی ڕوسیا و چین لە ناوچەکەدا لە ڕێگای لاوازکردن و پەڕوباڵکردنی کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە. ئەمە تاکەی درێژەی دەبێت رۆشن نیە لە ئێستادا. هەمان ناوەرۆکی سیاسەتی ئەمریکی ساڵی ١٩٩١ لە جەنگی کەنداو و "ڕزگارکردنی کوەیت" دیارە ئەوکات ئامانجەکەی هەم جیاواز و هەم گەورەتر بوو. ئەمریکا مونافسی نەبوو. ڕوسیا و چین نەبوون و ئێرانیش هێز نەبوو لە ئاستی ناوچەکەدا.

بە ئەم ئامانجە، لە سەرەتاوە داعش دەبێتە پرۆژەیەکی سیاسی بۆ
ئەمریکا و هاوپەیمانانی لە ناوچەکەدا. پاش سەرنەکەوتنی ئەم
پڕۆژەیە "ئەگەرچی لە سەرەتاوە کەمەڵێک ئامانجی پێکا"، ئەمرۆ
مەسەلەی پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی بۆ ئەمریکا هێجگار بۆتە
مەسەلەیەکی گرینگ. بڕیار بوو دەوڵەتی سوننی داعشی لەپال دەوڵەتی
کوردی دا بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا لە ناوچەکەدا دابین بکەن لە
پاڵ ئیسڕائیلدا. ئەمە دوای سەرنەکەوتنی پرۆژەی داعش ئاڵوگۆڕی
گەورەی بەسەردا هاتووە. گرینگیپێدانی مەسەلەی کورد بۆ ئەمریکا لە
تەواوی ناوچەکەدا زۆر زیاتر چڕتەسەر. سەیری دوومستەفاکە و دوو
دیموکراتەکەی ئێران و ئاغای چەلەبی ئێران "موهەتدی" بکەن لە
کوردوستانی ئێران. هەروەها پەیوەندی و کۆمەکی ئەمریکا بۆ پەیەدە
ڕۆشنە و سەرنج بدەنە پڕۆژەی فیدرالیزمی ئەم حزبە لە سوریا، کە
بەهەی بوونی ژن و جەنگاوەرانی ژنەوە لە ڕیزەکانیاندا زۆر هاوەی
پەیان وابوو ئەم هێزە ناسیونالیست نیە. لەلایەکی دیکەوە دوای
سەرنەکەوتنی پڕۆژەی داعش ڕۆلی تورکیا و قەتەر بەشێوەیەکی بەرچاو
لە کەی سیاسەتی ئەمریکی دا هاتۆتە خوارەوە "ئەگەرچی لەم قۆناغە
ئینتقالیەدا، ئالەگۆڕ لە سیاسەتی ئەم ووڵاتانەدا، عادەتە و
ئاسایی یە".

لەم چوارچێوەیەدا پڕۆژەی ڕیفراندۆمی بارزانی و پڕۆژەی بەرەی
کوردوستانی ئێران و کوڕەکەی قازی و موهەتدی و هەردوو دیموکرات و
گیان بەبەراکردنەوەی ئۆپۆزسیۆنی ئێران لەمسەری ڕاستی
شاهنشاخوازیەوە تادەگاتەوە ڕەجەوی و نەتەوەییەکان و ڕیزەکی
فراوانی نەو چەپی ئێران، هەروەها دووبارە سەرهەڵدانەوەی
پڕوپاگەندە و سیاسەتی "ئەسەد هیچ دەورێکی نیە لە ئایندەی سوریا"
لەلایەن سعودیەوە، سزا تازەکانی ئەمریکا بە سەر ئێران و قسەکردن
لەسەر هەڵوەشانەوەی "ڕێککەوتنی ئەتۆمی نێوان ئێران و پێنج بە
زیادەی یەک" (سەرەڕای ئەوەی کە ئەم کارە بۆ ئەمریکا هێجگار سەختە
لە ئێستادا)، نانەوەی جەنگ و شەڕ لەسەر سنوری نێوان عێراق و
سوریا و، پرۆژەی تازەی کاک شاسوار عەبدولواحد "جوڵانەوەی نەخێر"
(بە ووتارێک یا گرتەیەکی ڤیدیویی جیاواز لەسەر ئەم بابەتەی
شاسوار قسەدەکەم)، سزاکانی ئەمریکا بەسەر ڕوسیادا… هەموو ئەوانە
پێکەوە بە ئیزافەی کەی هەلومەرجی ناوچەکە و ململانەی توندی نێوان
ئەمریکا و ڕوسیا بە تایبەت … لە دووتەیی یەک ئامانج و سیاسەتدا
دەچیتە پێشەوە بە ئابڵوقەدانی ئێران و ڕوسیا و بە دوورخستنەوەی
ڕوسیا و لاوازکردنی پێگەکەی لە ناوچەکەدا. هاوکات بە پچڕاندنی
پەیوەندی زەمینی نێوان ئێران و سوریا و و بەم پێیە تەشکاندنی

هیوای ئێران و پاشان چین بە گەیشتن بە دەریای سپی (ئەگەرچی دەوڵەتی کوردی ئەم کارە بەتەواوی مسۆگەر ناکات بەلام زۆر سەختی دەکات بۆ ئیران) و هەروەها کۆتایی هێنان بە خەونی ناردنی نەوت و گازی ئیران لە ڕێگای بەریی یەوە بە دەریای ناوەڕاست و لەوێشەوە بۆ ئەوروپا. ئێران هەر ئێستا خەریکی دانانی ئەلتەرناتیقی خۆیەتی و هەم هوشیاری دەدات لە دژی ڕیفراندۆم. هەفتەی پێشوو وەزیری نەوتی ئێران و عێراق لە تەهران ڕیکەوتن لەسەر ناردنی نەوتی کەرکوک و نەفتخانەی خانەقین لە ڕیگای بەریی یەوە بۆ ئێران بە پاکردنەوە و جیاکردنەوەی بەشەکانی “تکریر”. لەم چوارچێوەیەدا پێویستە ڕیفراندۆم وسیاسەتی سەربەخۆیی تێبگەین.

لەگەڵ شایی کوردەکانی عێراقدا، ئێمە خەریکی تەعزێیە و کوڕەوەری و مەینەتی کوردەکانی ئێران و خەڵکی ئێران دەبین لە سایەی چەلەبی و عەلاوی و بارزانیەکانی ئێراندا. لایەنی کەم ئەم سیاسەتە ڕۆشنە و ژمارەیەکی بەرچاو لە هاوڕێیان نوسینی دروست و سیاسەتی مارکسیستیان نیشان داوە، لەسەر تێکچونی هەلومەرجی ئێران و مەترسیەکانی ئەم دۆخە. بەڵام کەسپەکە ئەوەیە کە بە پەیوەند بە هەلومەرجی کوردوستان و پیادەکردنی ڕیفراندۆمەوە، باس دەکرێت. وەک ئەوەی ڕیفراندۆم و هەلومەرجی ئێران لە دوو هەسارەی جیاوازبن. هەروەها خەریکی شەڕو توندبوونەوەی کێشەی قەومی دەبین لە سوریا و تورکیادا. هەر ئێستا لە سوریا دا کێشەکە بەرەو توندبوونەوە کشاوە. بەهەمان شێوەی ١٩٩١، ئەوکات لەسایەی شایی ولەغانی دەسەڵاتگرتنی ناسیونالیزمی کورددا کە ئەمەش کەم تا زۆر بەشداربووین، خەڵکی عێراق غەرقی تاریکی و کوشتن و جەنگێکی خوێناوی بوو.

ئەمەش هەمان سیناریۆیە بەڵام هەلومەرج و هێز هاوسەنگیەکان گۆڕاون و هەجگار مەترسیدارترە. لەم ڕوانگەیەوە بەشداریکردن لە پرۆسەیەکی ئاوەهادا و شایی گێڕان لە کوردوستانی عێراق بە سەربەخۆیی، لەسەر کاولکردنی شوێن و ناوچە و ووڵاتەکانی دیکە، پەیوەندی نیە بە کۆمۆنیزمەوە بەڵکو ناسیونالیزمە. ئەمە زەربەیەکی دیکەی کوشندە دەدات لە خەباتی کرێکاری و هاوچارەنوسی چینایەتی لە گشت ناوچەکەدا. ئەمرۆ پاش نزیکەی سی ساڵ بەسەر جەنگی کەنداوی ئەمریکادا، ئیتر سیاسەتێکی ئاوەها کاریکاتێرە یان لەوە خراپترە. لە هەلومەرج و واقعیەتیکی دیکەدا، کە لەجیاتی یەک زلهێز چەندین زلهێز کێشەو ململانێ توند و شەڕیانە لە ناوچەکەدا. کۆمۆنیستەکان لە هەلومەرجێکی وەهادا ڕێگای سێهەمیان هەیە. هەر ڕێگایەک بە

کەوتنە نێو بەرەیەکەوە هوشیارانە یان ناهوشیارانە، ڕاستەوخۆ بە دژی سیاسەتی کۆمۆنیستی و ئەنتەرناشیونالی تەواو دەبیت. لینین ١٠٠ ساڵ لەمەوبە ڕابەت شۆڕشی کرد، نەچوە پاڵ هیچ لایەکی جەنگی یەکەمی جیهانیەوە، بەڵکو بێ رەحمانە خەباتی سیاسی و تیوری لە دواجاردا ڕابەری شۆڕشی کردو ڕیگای سەرکەوتنی شۆڕشی کرێکاری گرتە بەر. هەلومەرجەکە زۆر جیاوازەو، بزوتنەوەو حزبەکانی ئێمەش لاواز، بەلام ڕیگای سێهەم هەیە، ئەویش لایەنی کەم ئەوەیە کە بەشیک نەبین لەسایەتی ئەمریکا وئاشوب وفەوزایەک ناوچەی گەورە، کە ناوەرۆکەکەی تێکچونی هەلو،مەرجی ناوچەکە دەبێت بە ئاقارێکی ترسناکی توندبونەوەی کێشە نەتەوەییەکان و شەڕی لەسەر شوناسی نەتەوە… ئەمە مەترسیە دەبێت بەوردی کاری لەسەر بکریت و پێشی پیبگیریت. نەک ببینە بەشێکی. وەک چەند جار وتومە لەهەردوولای ” نەخیر”و ” بەڵی” بزوتنەوەی ئێمە لەم هەلومەرجە دەستکەوتیك بەدەست ناهێنیت. بەلام مەسەلەکە ئەوەیە کە دەبینە بەشیک لە قوڵبونەوەی کێشە نەتەوەییەکانی ناوچەکەو پرۆژەی جارەسەرکردنی کیشەکانی بورژوایی جیهانی، بەرژوەندییەکانی ئەمریکا؟! دەبێت نەبین. بەبروای من کات درەنگەو دەبێت فریا کەوین.

هاوڕییان خۆیان نادەن لە هیچ لێکدانەوەیەکی سیاسی لەهەلومەرجی ئەمڕۆدا. زۆریان هەر راستەوخۆ دەلین “لە 20 ساڵ” لەمەوپێشەوە دەبوایە ئەمکارەمان بکردایە. زۆربەیان 1995 بۆتە پایە بۆیان، کە هیچ پەیوەندییەکی بە ئێستاوە نیە و دوو هەلومەرجی تەواو جیاوازە. لەم تەوەرەیەدا پێویستە هاوڕێیان بیسەلمێنن وە نیشانی بدەن کە کوردوستانی عێراق دوورگەیەکی دوورە و پەیوەندی نیە بە ئاڵوگۆڕ و جەنگ و کێشەکانی ناوچەکەوە، پەیوەندی نیە بە چارەسەرکردنی کیشە پاییەکانی بورژوایی جیهانیەوە. پێویستە لەسەریان نیشانی بدەن کە ڕوودا و سیاسەتەکان بێ پەیوەندن.

دەڵێم هێشتا ڕێگا ماوە لە ڕێگای ڕەخنەیەکی کۆمۆنیستی یەوە خۆمان ڕزگار بکەین لەم سیاسەتەی حزبمان لە کوردوستان گرتویەتیە بەر، ئەگەر ئەوە ناکرێت، دەکرێت ب□□ین کاتی دیاریکردنی دەولەتی سەربەخۆ بەسراوەتەوە بە گفتوگۆوە، ئەگەر ئەوەش بەدروست نازانن، ئەوەندە بەسە بڵێین لە ناوچە جێناکۆکەکان ڕیفراندۆم ناکریت بۆیە ئێمە سیاسەتێکی دیکە دەگرینە بەر. کە ئەم خاڵە لە پرینسیبەکانی بەیاننامەی حزبمان هاتووە لە کوردوستاندا. وە ڕێگەی دیکەش زۆرە.

چەند سەرنجێکی جیاواز و خێرا

ی□ک□م: ت□□اوینینی عەجایب و بۆچوونی دور لە واقیع دەبینین لە لێکدانەوەی هاوڕێیاندا، تا ئەو ئاستەی دەگاتە ئەوەی کە “ڕیفراندۆم یەک جار ئەنجام دەدرێت”. بۆ شۆرشی کرێکاریش ئەم “یەک جارییە” دروست نیە چ جا بگات بە ڕیفراندۆم. لە کیوبیک لە کەنەدا تا ئێستا دوو جار کراوە و خەریکی جاری سێهەمن. لە ئوسکۆتلەند جارێک کراوە و پەرلەمانەکەی بڕیاری جاری دووەمی داوە… باسی ئەوەی کە “ڕیفراندۆم یەک جار دەکرێت” زۆر دوورە لە ڕاستیەوە. باس باسی هێز و هاوسەنگی هێزە. ئەگەر هێز هەبیت هەموو چەند ساڵ جارێک دەکرێت پیادە بکرێت. ئەم تێڕوانینە، بڕیاری داوە کۆمۆنیزم هەر بێهێز بێت، خۆی فرسەت نەخولقێنیت، هەرلاواز بێت. تازە باسی ڕیفراندۆمیشە، کە باسێکی تاکتیکیە و لەوانەیە زۆر بەرەنگاری و کێشەی لەسەر نەبێت بە بەراورد لە گەڵ شۆرشی کرێکاری یان بە گشتی لەگەڵ هەر شۆرشێکی جەماوەری دا. یان تیڕوانین و بانگەوازێکە بە خەڵک دەڵێت خیرا کەن و هەر ئەم فرسەتەیە، ئەگەر نا ئیتر، ڕیفراندۆم نابیننەوە!!. بانگەوازێکی نابا□تی و دوور لە ڕاستی بۆ ڕاکێشانی خەڵک.

دووەم: تێڕوانینێکی دیکە ئەو دابەشکردنەیە بەسەر مانەوە و جیابوونەوەدا. ئەوە دروستە کە ریفراندۆم بۆ ئەم پرسیارە دەکرێت. بەلام ئەمە ژیانی کۆمەڵایەتیە و ماتماتیک نیە، تازە ماتماتیکیش بوارێکی تێدایە. لە هەردوو بارەکەیدا دەکرێت ژیان باشتر بێت یان خۆشتر بێت ئەوە پەیوەندی بە هێزەوە هەیە. ئەگەر بزووتنەوەی کرێکاری و حزبەکەی بەهێز بن لە هەردوو بارەکەدا دەتوانن کاری خۆیان بکەن و خواستی خۆیان یان بەشێکی بس□پ□نن بەسەر بورژوایدا. ئەمە یاسای بزووتنەوەی مێژووە. بەڵام لە زۆربەی نوسینەکاندا ئەمجارە لە هەردوو بەرەی کۆمۆنیستی و بورژواییدا ئەوە چەندین بار زەق دەکرێتەوە کە لەژێر سایەی فیدرالیەت و زام و کێشە و نەفرەتی نەتەوەیی، یان لەسایەی حکومەتی بەغدا کە نان وموچەیان لێبرێن و ماددەی ١٤٠ یان جێبەجینەکرد… ئیتر ژیان ناکرێت، یان جەهەنەم دەبێت لەسایەی “فیدرالیزمی قەومی کۆنەپەرستدا” یان ” لە سایەی ڕێز نەگرتن لە دەستور”… بۆ ئەمبەری وایە و من هاوڕام لە گەڵیدا. بەڵام بۆ ئەوبەریش هەر وایە و ژیان ناکرێت لەسایەی دەسەڵاتی میلیشایی و نەوت بەرو سەرکوتکەردا، ژیان ناکرێت لەسایەی دەوڵەتێکی کوردی کە لە پێشدا مزد□ی لە برسا مردن بە دانیشتوانەکەی دەدات، ژیان ناکریت لە سایەی دەولەتێکدا کەبەشێکە لە سیاسەتی بەهێزکردنەوەی ئەمریکا لە ناوچەکەدا …. لە سەرەوە ئاماژەم بەوە کرد کە هیچ هاوڕێ یەک ئەوەی نەخستۆتە ڕوو کە کێشەی

نەتەوەیی چارەسەر دەکرێت لە ڕێگای ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی یەوە. بەم مانایەش مەسەلەی جەنگ و کێشەی نەتەوەیی لەسەر هەر خاڵێکی سەر سنور کە 1400 کم گریمانەیەکی گەورەیە. ئەمە ئەگەر واز لە دەیان کێشەی دیکە بهێنین، کە هەرئێستا بە بەر چاومانەوە دێت و دەچێت. پێم وایە وەک کۆمۆنیستێک و حزبێکی کۆمۆنیستی پێویستە هەموو لایەنەکان باس بکەین و لێک بدەینەوە و بە کرێکاران و خەڵکی ڕۆشن بکەینەوە، بە جیا لەوەی کە لەگەڵ کام سیاسەت و هەڵوێستداین، ئەوە ئەرکێکی ئەمەیە.

سێهەم: “ڕیفراندۆم ئەگەر دەوڵەتیش ڕانەگەیەنێت ئەوا بەرەی ئازادیخوازی دەخاتە بەرانبەرپارتی و یەکێتی”: ئەم بۆچوونە مەترسیدارە لە نێو بزوتنەوەی ئێمەدا. ناسیونالیزمێکی نوستوە. بەسادەیی چونکە سەردەم و هەلومەرجی دیاریکراوو، دیاریکردنی بەرژەوەندی چینی کرێکاری لەبەرچاو نیە بەپێی هەلومەرجە جیاوازەکان. گریمان ئێستا ئەم ساسەتە دروستە بەلام بە پێی هەلومەرجێکی دیکە لەوانەیە دروست نەبیت، خۆ ئەمە شۆرشی سۆشیالستی نیە، هەر بلێین ” بەڵێ”. بە بەپێی بەرنامەی حزب بڕیارە لەسەر بناغەی بەرژەوەندی چینی کریکار لە هەلومەرجێکی دیاریکراودا بڕیار بدەین. ئەم ڕوانگەیە هیچ ئومێدی بە بزوتنەوەو هیزەکەی خۆی نەماوە کە کاریگەری دابنی لەسەر ڕەوتی ئاڵوگۆڕەکان و بیشکەنەتەوە بە قازانجی چینی کرێکارو هاوسەنگی هێزێکی تازە بەقازانجی کۆمۆنیزم دەستەبەر بکات. تێروانینێکی ئاوەها پێدانی لاپەڕەیەکی سپی واژوو کراوە بە ناسیونالیزم. تێناگات لەوەی کە ئەم پرۆسەیە پرۆسەیەکی سیاسی بەردەوامە و .. کاتێک کە ناسیونالیزم گرەوی ڕیفراندۆم دەباتەوە ئیتر لایەنی کەم تا چەند ساڵ دەهەلی کوردایەتی و هەستی نەتەوەیی هەم تیژو بەهیز دەبێت هەم بازرانی دەکاتە باوکی نەتەوەی کورد. ناسیونالیزم و پارتی دەتوانن ١٠ ساڵ لە ژیر ناوی گفتوگۆ لە شێوە باشترە درێژە بە هەلومەرجی هەلوسراوی سیاسی بدەن سەرەڕای بڕیاری خەڵک، ئەوەنیە کاک مەسرور بارزانی بە ئاشکرا وا دەڵێت، باسی گفتوکردن بە دەنگەکانەوە دەکات. هەمیشە خەڵک شەری پێ باش نیە و بۆیە بارزانی و پارتەکانی دیکەی ناسیونالیزمی کورد دەتوانن دەیان ساڵ ئەم برینە وەکو خۆی بهێڵنەوە بە قازانجی خۆیان و کۆمۆنیزم زیاتر لاواز و لاچەپ بکەن. وەئەمە برەو دەدات بە چاوەڕوانیەکی ناگونجاو. لەمبارەوە فەلەستین نمونەی گەوەرەی یەک سەدەیە، سەرەڕای چەندین بڕیاری جیهانی؟!! تیورییەکی ئاوەها لەوپەڕەی خۆیدا بە فەلەستینکردنی کوردوستانە.

چوارەم: لە نێو باسەکانی هاوڕێیان و هەروەها سەرانی ناسیونالیزمی کوردا، زۆر باسی سەردەمی دەسەلاتدارێتی بەعس و ستەمی نەتەوایەتی دەکرێت. وەک پایەیەک بۆ حەقیانیەتی باسەکانیان مێژووی ئەوسەردەمە دەهێنرێتەوە. سودی ئەم تێڕوانینە بۆ ناسیونالیزم ودەسەلاتەکەی ڕوشنە. ئەم بزوتنەوەیە هەموو ڕۆژێک خۆی ئەنفالی ژنان و هیواو خواستی لاوان دەکات بەلام ساڵانە یادی ئەنفالی بەعس دەکاتەوە، ئیتر ئەوە ناسیونالیزم چیەتیە. بەلام نەوەی ئەمڕۆ لە کوردوستان نەوەیەک کە تەمەتی نزیک بە ٣٥ ساڵ دەبیت ، ئەگەر ساڵی ١٩٨٣ بە ساڵی لەدایک بون دابنێن و ساڵی ١٩٩١ کە بەعس نامێنیت تەمەنی ئەم نەوەیە ٧ساڵ دەبیت. ئەگەر ئەوساڵە یان چەند ساڵیک زیاتر یان کەمتر بە بناغە وەرگرین.. ئەوکات دەگەینە ئەوە ئەنجامەی کە زۆربەی خەلکی کوردوستان یان هەموو لاوان و تازە پێگەیشتوو مندالانی کوردوستان لە سایەی دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کورددا، ژیان و گوزەرانیان کردوەو چەوسانەتەوەو خەباتیان کردوە، نەک لەسایەی دەسەڵاتی بەعسدا. هەر بۆیە خەباتی خەڵکی کوردوستان دژ بە عەبادی و مالکی و بەغدا نەبوە، بەڵکو ڕاستەوخۆ، دژ بە دەسەڵاتی ناسیونالیزم و بارزانی و یەکەتی بوە. ئەم خاڵە گرینگیەکی زۆری هەیە لە لێکدانەوەی سیاسی دا، کە لەلایەن بزوتنەوەکەمانەوە بە مەبەستی سیاسی و نیشاندانی هێزو توندی ستەم و کێشەی نەتەوەیی کەم باس دەکرێت، یان هەر ناکرێت. کێشەی ئەم نەوەیە بەتەواوی جیاوازە لەگەڵ نەوەی ئێمە کە نەوەی ئەنفالو کیمیایی بارانی بەعسین، نەوەی ئیعدام و فراری سەربازی و شەڕی” کوردو عەرەب” ین، نەوەی جینوسایدو تەعریب و تەبعیسین … نەوەی ئەمڕۆ هەم ئاشنا نیە بەو کارەساتانە، وەهەم کاریگەری ڕاستەوخۆی نەبوە بەسەر ژیانیەوە. بۆیە ئامانج و خواستەکانی دەگۆڕێت. ئەوان خواستی ژیانێکی خۆشتر و باشتر، دامەزراندن و فرسەتی کار، خزمەتگوزاری و ئازادیەکان … مەسەلەی سەرەکیان بوە لە ماوەی ١٠ساڵی ڕابوردودا، بە خەباتی خۆیان نیشانیان داوە. ئەم نەوەیە هەرگیز باوەڕی بەسەران و ڕابەرانی ناسیونالیزمی کورد نەکردوە سەبارەت بەوەی کە نەبونی ” کارەبا” و “بڕینی موچە”و ” ئازادیە سیاسەکان”، ” گەندەڵی”، پەیوەندی هەبێت بە حکومەتی مەرکەزییەوە. وە ستەمی نەتەوەیی و قەهرو ملهوڕی حکومەتی مەرکەزی چێژ نەکردوە.

پێنجەم: تێڕوانینی “ئەنتی پارتی” ئەم چەمکە لە نێو نووسەرانی بزووتنەوەکەماندا بەشی شێری بەرکەوتووە. ئەمەش تێڕوانینێکی کۆپیکراوی هەمان “ئەنتی یەکەتی” یە. ئەنتی یەکەتی بوون لە نێو بزووتنەوە کۆمۆنیستی و حزبماندا زاڵ بوو لە هەمان کات و سەردەمدا

ئەوکات ...1995دا لەساڵی سەربەخۆیی و ڕیفراندۆم بۆ بڕیارماندا کە
هەم ڕیفراندۆمی ئێمە و هەم ئەنتی یەکەتی بوون هەردووکیان دروست
بوون. بەڵام ئێستا هەردووکیان نادروستن. "ئەنتی یەکەتی" لە
بناغەوە باسی بزووتنەوەو هێزێک بوو کە ئەوکات ماوەی چەند ساڵێک
بوو وەک بزووتنەوە و زۆربەی ڕابەرانی بەگشتی لە هەناو و بە
ڕەخنەگرتن لە بزووتنەوەی ناسیونال-چەپ هاتبووە دەرەوە، کە یەکەتی
ڕابەری دەکرد لە ساڵانی هەشتاکاندا. قورسایی ناسیونالیزم و ئاسۆی
سیاسیەکەی و هێزەکەی یەکەتی نیشتمانی بەسەر بزووتنەوە و حزبدا
ڕۆشن و بەرچاو بوو... ئەمە لایەن و پایەیەکی سەرەکی بوو
بەهێنانەدەرەوەی ئەو چەمکە. باس باسی ئاسۆی سیاسی و شێوازی کاری
"ئەنتی یەکەتی" بوو. باسی بەرتەسکردنەوەو هێنانەخوارەوەی ئاسۆی
سیاسی کۆمۆنیستی بوو تا ئاستی لە قاڵبدانی کۆمۆنیزم لە چوارچیوەی
وەستانەوە بەرانبەر بە "یەکەتی"، کە ئەمەش بەرتەسکردنەوەی خەباتی
کۆمۆنیستی بوو تا ئاستی هێنانەخوارەوەی بۆ دژی حزبێک نەک
سەرمایەو سەرمایەداری.

ئەمڕۆ "ئەنتی پارتی" بوون دروست بە مانای " ئەنتی ڕژێم" بوونە.
دژی ڕژێم بوون خراپ نیە. ئەوە کاری کۆمۆنیستی یە کە دەبێت دژی
ڕژێمی و ئەنتی پارتی بکاتە بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێڕانە و ڕابەری
کرێکاری تێدا دابین بکات. هەموو جومگەی دەسەڵات مالیە و ئابوری و
سەربازی و پەیوەندی دەرەوە لە دەسەڵاتی پارتیدایە. ئەوە دووساڵە
بە شەق پەرلەمانی قتکردوە. ئەم ڕژێمە خەڵک نایەوێت سەرپەرشتی
دەوڵەتی بۆبکات. بەڵام باسی من جیایە و، بە ڕۆشنی دیارە نەک
لەبەر ئەوەی تەنها پارتی پێشنیازی کردووە بەڵکو پایەکانی باسی من
لەم نوسینەو لە نوسینی پێشودا ڕۆشنە"هەڵوێستی کۆمۆنیستی سەبارەت
بە سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی/ بەشی دووەم". بەڵام بە
ئەوانەش کە ڕیفراندۆم ڕەتدەکەنەوە تەنها لەبەرئەوەی کە "پارتی"
پێشنیاری کردووە، مەسەلەیەکی بابەتیە و پەیوەندی هەیە بە ژیان و
گوزەرانی نزیک بە 30 ی ساڵی خەڵکی کوردوستانەوە. پایەکانی
سیاسەتی کۆمۆنیستی لە ڕوانگەی منەوە بۆ ڕەتکردنەوەی ڕیفراندۆم بە
ڕۆشنی لەو نوسینەدا باسکراوە، بە تایبەت لە ژێر تیتەری"
سەربەخۆیی لەم قۆناغەدا دژ بە بەرژەوەندی خەڵکی کوردوستانە!".
بۆیە ئەم داهێنانەی هاوڕێیان لە هەموو سەرێکەوە نادروستە، لە
باری واقعیەوە وەک پاساوێکی نادروست بۆ پارتی لێک دەدرێتەوە.
دروست نیە لە ناو بزووتنەوەکەی ئێمەدا ئەم "چەمکە" بەکاربهێنرێت،
هەرچۆنێک لێکیبدەینەوە بە قازانجی پارتی یە.

کەسپەکانی بزووتنەوە و حزبمان

لە نووسینی پێشوودا کە لە سەرەوە ئاماژەم پێکردووە لە سەرەتاوە نوسیومە”... هەموو مەسائیلە سیاسی یە گرینگەکانی کۆمەڵگا کە ڕوومان تێدەکات، تەواوی کەسپ و گرەوگەڵەکانی کۆمۆنیزم جارێکی دیکە دەنێتەوە ژیر زەڕەبین و باسەوە...”. بەدور لە باسی نەخێرو بەڵێ، ئەم باسە گرینگترین باسی کۆمۆنیزمی سەردەمی ئێمەیە. کەواتە ئەگەر باسی ڕیفراندۆم تاکتیکی کۆمۆنیستی یە و وا گرینگە بۆ حزبمان لە کوردوستان، مانای چییە لە جیاتی کارو شێوازی کۆمۆنیستی و کاری ڕاستەوخۆی کۆمۆنیستی ئەمجارەش سپێردراوە یان وا دەردەکەوێت سپێردرابێت، بە کەمپینی سەربەخۆیی؟! بەڕاستی نیشانەی ئەوەیە کە هیچ فێر نەبووین لە تەجروبەی نزیک بە 25 ساڵەی حزبایەتی وکاری کۆمەڵایەتی و حزبی دا. ئەگەر وا گرینگە بۆمان “یەک جار دەکرێت” مانای چی یە؟! هاوڕێی مەکتەبی سیاسی مان دەبێت ئەندامی کەمپین بێت و بەناوی حزبەکەمانەوە کاری کۆمۆنیستی نەکات؟!! بەڕاستی ئەگەر سیاسەتەکەش دروست بێت، ئەم شێوازی کارە بەسە بۆ ئەوەی کە دەستکەوتەکانی بە هەوادا بەریت. دەبوایە تا ئێستا فێر بووینایە کە شێوازی کاری کومۆنیستی و پراتیکی کۆمۆنیستی پیادە بکەین وبیکەینە کاری ڕۆژانەمان. لەم بارەوە هیچ پراتیک و شێوازی کارێکی کۆمۆنیستی دیار نیە. تەکتیکی کۆمۆنیستی پێویستی بە شیوازو کاری کۆمۆنیستی هەیە. تەنها وەک تێبینیەک بە پێویستم زانی ئاماژەی پێبکەم، ئەگەر نا ئەم باسە زۆر فراوان و پایەیی وچەند تەوەرەیە.

کۆمۆنیزم و کۆمۆنیزمی بورژوایی

من سیاسەتی تاکتیکی حزبمان لە کوردوستان بە کۆمۆنیستی نازانم وە ئەم هەلوێستە سیاسیەی بە هەلوێستێکی ناسیونالیستی دەزانم. ئەمە تیڕوانینی منە و ڕۆشنە. بەڵام ئایا لەم ڕوانگەیە، حزبی ئێمە لە کوردوستان دەکاتە حزبێکی بورژوایی؟! بێگومان نا. ئەو بوچونە بۆچونو ڕوانگەیەکی هەڵەیەو تێنەگەیشتنە نەک لە بزوتنەوە کۆمەلایەتی و حزبە سیاسیەکان، بەڵکو تەنانەت لە مەکاتبی فکری و ڕەوتە فکرییە جیاوازەکان. هیچ حزب و کەسایەتیەکی کۆمۆنیستی بە هەلوێستێکی سیاسی هەڵە نابێتە بورژوایی، مەسیری بزوتنەوەو حزبێک لە نەبەردو سەنگەرێکدا دیاریناکرێت. بەڵکو لە کۆی جەنگی چینایەتی نیوان کرێکارو بورژواییدا ڕۆش دەبێتەوە. ئەوە خاڵێک. خالێکی دیکە ئەوەیە؛ ئەم هەلوێستە هەر چیەک بێت هەلوێستێکی سیاسی تەکتیکی یەو حزبێکی کۆمۆنیستی کەمێک دورتر لە ئێمە دەتوانن هەر باسی نەکەن. باسی ریفراندۆم و سەربەخۆیی، بەگشتی هیچ پەیوەندییەکی نیە بە

ستراکتەری کۆمۆنیزم و بیرو تیۆری کۆمۆنیستیەوە. سەرەڕای ئەوەی کە ڕەهەندێکی سیاسی گرینگە. بەم مانایەش هەڵەیەکی گەورەیە بۆ حزبی کۆمۆنیستی کریکاری کوردوستان بوترێت حزبێکی بورژوایی یان کۆمۆنیزمی بورژوایی، چونکە دەڵی " بڕێی بە سەربەخۆیی"… بەتایبەت ئەگەر ئەم تێڕوانینە لە نێو ڕیزەکانی خۆماندا بیت، ئەوە ترسناکترەو ئاستێک لە لاوازی فکری و تیوری لە لایەک و لە لایەکی دیکەوە درک نەکردنی بردنە پێشەوەی جیاوازە سیاسیەکانە لە کەشوهەوایەکی تەندروستی سیاسی و سالمدا، کە پێویستە نەریتی ئێمە بێت.

نیسبیەتی سیاسی

بەپێویستم زانی کۆتایی باسەکە لەسەر پێشەکی نوسینەکەی هاوڕێم خەسرەو بێت. کە سەرتاپای پێشەکیەکەی پەیوەندی نیە بە باسی ریفراندۆمە. وەک نمونە باسی "ناحزبی بوونی سامان کەریم و ڕیفراندۆم" دەکەم من نەمزانی بوو کە پەیوەندیەکی دیالەکتیکی لە نێوان ناحزبی بونی من و ڕیفراندۆمدا هەیە. ئێستا دوای نوسینەکەی هاورێی بەڕێزو خۆشەویستم خەسرەو تێگەیشتم کە ئەو پەیوەندییە هەیە. پەیوەندیەکی دیالەکتیکی پێچەوانەیی "مەعکوس" لەنێوان ناحزبی بوونی سامان کەریم و ڕیفراندۆمدا هەیە. پەیوەندیەکەش بەم شێوەیەیە. سامان ناحزبیە، کەواتە ڕیفراندۆم و سیاسەتی هاوڕێی خەسرەو دروستە. سامان حزبیە کەواتە سیاسەت و تێڕوانینی هاوڕێی خەسرەو هەر دروستە. ئەمە بەڕاستی نوکتەیە و پەیوەندی بە باسەکەمانەوە نیە. "باسی ناحزبی" و" ڕەئی شەخسی گرینگە یان حزبی" و " یەکریزی جولانەوە"و شتی لەم بابەتە….هیچیان پەیوەندیان نیە بە باسەکەوە. بەرژەوەندی هاوڕێی خەسرەو لەم باسەیدا ڕۆشنە، بەرژەوەندیەک کە مانای نیسبیەتی سیاسی هەیە بۆ قازانی خۆ، چونکە پایەیەکی واقعی نیەو تەنانەت بە ویژدانی پیوە دیارە. بەڵام لەبەرئەوەی هاوڕێی دڵخۆشە و پێی وایە تەوەرەیەکی باشی گرتوە، من وەڵامی نادەمەوە. و هیوادارم لە گفتوگۆو دیباتی نێوانماندا دانەبەزینە ئاستی ئەم شێوەیە لە نیسبیەتی سیاسی. پیویستە ئەلگۆیەکی ڕاقی و مۆدێرن لە دیبات وگفتوگوو بە کۆمەڵگا نمایش بکەین. ٨.٨.٢٠١٧

سامان کەریم
Saman.karim5@gmail.com

هەڵوەستی کۆمۆنیستی سەبارەت بە سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی -٢ ... سامان کەریم

بەشی دووەم ....

لەم بەشەدا کە دوابەشی ئەم باسەیە. پێش چوونە ناو باسەکەوە دوو تەوەرەی گرنگ پێویستە ئاماژەیان پێبکرێت. یەکەمیان: بەهۆی لاوازی بزووتنەوەی چینایەتی کرێکار و بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و حزبەکانیەوە، هەموو مەسائیلە سیاسیە گرینگەکانی کۆمەڵگا کە ڕوومان تێدەکات، تەواوی کەسپ و گرەوگاڵەکانی کۆمۆنیزم جارێکی دیکە دەنێتەوە ژیر زەڕەبین و باسەوە... باسەکانی جەنگی دژی تیرۆر، جەنگ لە موسڵ ، وە باسی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی لە ماوەی سێ ساڵی ڕابوردوودا لە نێو بزووتنەوەکەماندا جێگای گفتوگۆ و چەلنجی گرینگ بوون... بۆ نموونە ئێستا داعش لە موسڵ ڕزگاری بووە "نەک موسڵ ڕزگار کراوە" لەمبارەوە ئایا ئاوڕدانەوەیەک پێویست نیە لە سیاسەتە ڕەسمیەکانی نێو ئەم بزووتنەوەیە؟!. بۆ باسی سەربەخۆیی لە ڕوانگەی منەوە کەسپی سەرەکی ئەوە نیە ، کە باسێکی گەرممان هەیە و هەڵوەستی جیاواز هەیە، بەڵکو باسی سەرەکی و ناوەڕۆکی ئەم باسە لە بناغەوە هەڵدەگەڕێتەوە بۆ لاوازی بزووتنەوە و حزبی ئێمە لە کوردوستان، هەڵدەگەڕێتەوە بۆ نەبوونی سیاسەت و ئیستراتیژ و قیبلە نمای کۆمۆنیستی. سیاسەتی دژی تیرۆرمان چی لێکرد؟! ئەی هەنگاوەکانی جەنگی موسڵ کوان؟! بەهەرحاڵ تا ئەم مەسائیلانە لە ڕوانگەی کۆمۆنستیەوە وەڵام وەرنەگرنەوە.. هەزار ڕیفراندۆم بێت و بڕوات، لەگەڵی بین یان نا، ئێمە لاواز تر دەبین.

دووەمیان: ئەگەر چی باسی سەرەکی لە ڕوانگەی کۆمۆنیستی یەوە و ئەوەندەی پەیوەندی هەبێت بە "مافی دیاریکردنی چارەنوسەوە" لە هەر قۆناغ و سەردەمێکی سەرمایەداری و ئێستاشی لە گەڵدا بێت، تەنها و تەنها لەڕوانگەی بەرژەوەندیە جیهانیەکانی چینی کرێکارو بەهێزکردنی خەباتی ئەم چینە لە ئاستی ئەو وڵاتە دیاریکراوەدا بڕیاری لێ دەدرێت. بەڵام لێرەدا من ناچارم کە ئەو تەوەر و تێز و

گەشانە کە ڕەشنایی دەخەنە سەر ئەم باسە بخەمە بەردەست، ئەگەرچی بە کورتیش بێت. تەزو تەوەرەکانی کە پەیوەندیان هەیە بەم باسەوە یان لە نێو بزوتنەوەی کۆمۆنیزمی کرێکاری و کۆمۆنیستی بەگشتی وەک خالێکی پۆزەتیف باس دەکرێن بۆ قازانجی جیابونەوە و پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی. بابەتەکانی: وەک دەوڵەت و ئەو ئاڵوگۆڕانەی بەسەریدا هاتوە، ئاڵوگۆرە سیاسیەکان و قەناغی ئینتقالی کە ئەم خاڵەیان ڕاستەوخۆ پەیوەستە بە لێکدانەوەی کۆنکرێت لە هەلومەرجی دیاریکراودا، ئاڕاستەی سەرمایە ئەوەندەی پەیوەندی هەبێت بە پێکهێنانی دەوڵەتەوە بەگشتی لەم هەلومەرجەدا، مەنسوری حیکمەتی ساڵی 1995 و تا مەنسور حیکمەتی 2017. هەروەها چەند باسێکی تری پێویست بۆ زیاتر ڕۆشنکردنەوەی هەموو ئەو لایەنانەی پەیوەندیان بەم باسەوە هەیە.

دەستپێک

پایەیەکی سەرەکی لێکدانەوەی کۆمۆنیستی بۆ پرسێکی دیاریکراو، هەلومەرج و قۆناغی دیاریکراوی مێژوویی یە. بۆ بێ هەلومەرجی دیاریکراوی مێژوویی، پرس و بابەت و قەزیە و ڕووداوەکان مانای خۆیان لەدەست دەدەن. هیچ پرس و باسێک لە دەرەوەی مێژوو، واتە لە دەرەوەی کات و شوێنی دیاریکراو مانای نیە. بەڵام مێژوو، وە قۆناغی دیاریکراوی مێژویی دەگم و وەستاو نیە، وەکو ئاووی ڕوبارێک هەمیشە لە نائارامیدایە، هەمیشە کەفوکوڵێتی و دەڕوات و لە هەندێ جێگا مەنگ دەبێتەوە، دوایی خوڕ. مێژوو وە تێڕوانینی مارکسیستی بۆ مێژوو لەم ڕوانگەیەوە، واتە لەڕوانگەی یاسای بزووتنەوەی خۆیەوە، کە هەمیشە لە گۆڕاندایە سەرنج دەدرێت. بە تایبەت هەلومەرجێک کە سەرمایەداری جیهانی لەگێژیدا دەرگیرە مێژوویەکی ئینتقالی گەلێک ئاڵۆزە. کەواتە بۆ مارکسیست و هێزێکی مارکسیستی، چی پێویستە؟! یان پێویستە سەبارەت بەم باسە دیاریکراوەی لە بەردەستماندایە وەک گەرمترین باسی کۆمەڵگای کوردوستان چۆن لێکدانەوەی خۆمان دەست پێبکەین، سەبارەت بە پرسی پێکهێنانی دەوڵەت لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا لە ئاستی جیهانی و ناوخۆیی دا؟! بەقەولی لینین وە هەروەها مەنسوری حیکمەت کە لەسەرەوە هاتوون" لەبەشی یەکەمدا"، ئەو ڕەهاییەی تیوری مارکسیستی چیە کە دەبێت لە بەرچاوی بگرین یان ئەو ئاڵوگۆڕە مێژوویانە چین کە لەماوەی 27 ساڵی ڕابوردوودا ڕوویان داوە؟! ئێمە وەک نەوەی ئەم قۆناغەی کۆمۆنیزم دەبێت چۆن سەیری ئەم هەلومەرجە مێژووییە دیاریکراوە بکەین؟! لەم بارەوە کەلێک نوسین و بۆچوون و تیورمان لە بەردەستدایە لە مارکسەوە تا

دەگاتە مەنسور حیکمەت. لینین باسی مەسەلەیەکی هەجگار گرینگ دەکات سەبارەت بە مەسەلەی "مافی دیاریکردنی نەتەوەکان بۆ چارەنوسی خۆیان". ئەو لە نوسراوێکدا بەناوی "تێبینی ڕەخنەگرانە سەبارەت بە مەسەلەی نەتەوەیی"، لە وەڵامی ئەو پرسیارانەدا پێمان دەڵێت: "سەرمایەداری لە ڕێچکەی گەشەکردنی خۆیدا، سەبارەت بە مەسەلەی نەتەوەیی دوو ئاڕاستەی مێژوویی ناسیوە: یەکەمیان بووژانەوەی ژیانی نەتەوەیی و بزووتنەوە نەتەوەییەکان، خەبات دژ بە هەر چەشنە چەوسانەوەیەکی نەتەوەیی و دامەزراندنی دەوڵەتی نەتەوەیی. و دووەمیان، گەشەسەندنی هەمەلایەنەی پەیوەندی نێوان نەتەوەکان و زۆربوونی زیاتریان، و ڕووخانی بەربەستە نەتەوەییەکان، پێکهێنانی یەکێتی سەرمایەی جیهانی، و یەکبوونی ژیانی ئابوری بەشێوەیەکی گشتی، یەکبوونی سیاسەت و زانست، هتد. هەردوو ئاڕاستەکەش، یاسای جیهانین بۆ سەرمایەداری. یەکەمیان لە سەرەتای گەشەکردنیدا زاڵ بوو، وە دووەمیان سەرمایەداری گەشەکردوو ئاڕاستەگرتوو بەرەو ئاڵوگۆڕ بۆ کۆمەڵگایەکی سۆشیالیستی جیادەکاتەوە. وە بەرنامەی مارکسیەکان لە پرسی نەتەوەیی دا، هەردوو ئاڕاستەکە لە بەرچاو دەگرێت، بۆیە یەکەم بەرگری دەکات لە مافی یەکسانی نێوان نەتەوە و زمانەکان، وە لە مبارەوە هیچ ئیمتیازاتێک قبوڵناکات (وە مافی نەتەوەکان بۆ دیاریکردنی چارەنوسی خۆیان، کە دواتر باسی دەکەین)، وە دووەم بەرگری دەکات لە پرەنسیبی ئەنتەرناسیونالی و لە هەر هەلومەرجێکدا خەباتی لەبڕاوانە و توند دەکات دژ بە ژەهراوی کردنی پرۆلیتاریا بە ژەهری دەمارگیری نەتەوەیی بورژوایی.(لینین: هەلبژاردەکان بەرگی پێنجەم/ لاپەڕە ٦٧/ تەئکیدەکان هی منە).

بۆ مارکسیستێک، وە بۆ هیزێکی کۆمەنیستی مەسەلەی سەرەکی ئەوەیە لە هەلومەرجی ئەمرۆدا کە تایبەتمەندیەکی هەجگار دیاریکراو و کۆنکرێتی هەیە لە بەرچاو بگرێت، کە ئەویش قۆناغی ئینتقالی مێژووە. لە چەند نوسیندا، ئەم قۆناغەم باسکردووە و لێرەدا بە ناچار، بە کورتی باسی دەکەمەوە. بۆ ئەوەی بتوانین بەقەولی لینین لەسەردەمی ئەمڕۆی سەرمایە و نیولیبرالیزمی ئەمریکی و ململانێی توندو تیژو خوێناوی لە سەر دووبارە دابەشکردنەوەی ناوچەکە و جیهان و بەکورتی لەسەر دامەزراندنی سیستەمێکی نوێی جیهانی … کە هەنگاوێکی گەورەی بڕیوە، …. ئاراستەی مەسەلەی نەتەوەیی بناسین و لێرەوە بگەینە دوا لێکدانەوەی مەنسوری حیکمەت لەسەر ئەم باسە کە مەسەلەی سەرەکی ئەو باسی "قەزیە" یە واتە مەسەلەی نەتەوەیی تا ئاستی مەسەلەی کۆمەڵایەتی گەورە و داخ، بەرزبووبۆتەوە. لە دوای ئەوە ئاڵوگۆڕەکانی 27 ساڵی ڕابوردوو بە کورتی ئاماژە پێبدەین و

بزانین چ کاریگەرییەکیان هەیە لەسەر ئەو تیۆرو تێڕوانینانەی مەنسوری حیکمەت و بە دیاریکراویش لە پەیوەند بەم باسەوە. هەموو ئەمانە پێویستن بە هێزێکی کۆمۆنیستی وە بە کەسێکی کۆمۆنیست چ جا بگات بە ڕابەری کۆمۆنیستی. پێویستن، بە ئەوەی بتوانین بە شێوەیەکی کۆنکریت وەڵام بە ڕیفراندۆمی پارتی و دەوڵەتەکەی بدەینەوە، وەڵام بە باسێکی گەرم بدەینەوە کە چەلەنجێکی کۆمەڵایەتی فراوانی دروستکردووە لە ئاستی کۆمەڵایەتی و هێزە سیاسییەکان، بە جیاواز لە بیرکردنەوە و سیاسەتیان. هەروەها لەئاستی ووڵاتانی زلهیزو ناوچەکەدا. ئەمانە پێویستن بە ئەوەی کرێکار و بزووتنەوەی چینایەتی کرێکار و پاشان خەڵکی کوردوستان، لە لایەن کۆمۆنیستەکانەوە ڕاستیەکانیان پێ بووترێت و ناوەڕۆکی ڕاستەقینەی سیاسەتی بورژوایی کورد لەمبارەوە ئاشکرا و پووچەڵ بکەینەوە. پێویستن بە ئەوەی کرێکاران و ڕابەرانی ئەم چینە و خەلکی ئازادیخواز سیاسەتێکی کۆمۆنیستی دروست ببینن بە ئەوەی بتوانن بیکەنە ڕێنیشاندەری خۆیان لە خەباتیاندا دژی ناسیونالیزم و هێزە ناسیونالیستیەکان و دژی ناسنامەی نەتەوەیی و خودی پێکهاتەی نەتەوە کە پێدەچێت هەشتا لە تەمومژی ئەمەی دووایی رزگارمان نەبووبێت، یان هەڵگری ڤایرۆسێکی بین و تاو ناتاوێک لەرزوتاکەی لە نێو بزووتنەوە و حزبەکانی ئەمەشدا بڵاوبێتەوە.

ئاڕاستەی ئەمرۆی سەرمایە

سەرمایە ئەمڕۆ لە هەموو ئاستەکانی دا بە هەموو پێوانەیەک گلۆباڵە. گلۆباڵ نەک ئەوەی کە گوایا سەرمایەداری وەک سیستەمێک تازە جیهانی بێتەوە. نا، ئەوە لە مێژە کۆتایی هاتووە. باسی گلۆباڵی سەرمایە لە مەڕدا لە ئاستی ئابوری دا، لە چڕبوونەوەی سەرمایە و مۆنۆپۆڵکردنی کەرتە جیاوازەکانی ئابورییە لە دەستی چەند ملیاردێرێکدا وە لە کۆمپانیا جیهانیەکاندا دەردەکەوێت، کە بانکەکان و کاری وەبەرهێنان و، بازرگانی و پێشەسازی جیاوازو گواستنەوە لە نێو یەک کۆمپانیادا بەرجەستە دەبێتەوەو لە بەکاربردنی تەکنەلۆژیای های تیک High Technology لە بوارەکانی خزمەتگوزاری و کاروباری بانکی و کاری بۆرسە و پەیوەندییە نیوخۆی و جیهانیەکانیدا، خۆی نیشان دەدات. ئەم جەستەیە سنوری نیە و یەک یاسای هەیە ئەویش دواکەوتنی قازانج و کاری هەرزانە. ئایدۆلۆژی ئەم جەستەیە، ئایدۆلۆژی بازاڕە، کە پشتی بەستوە بە هێزی سەربازی. دەوڵەت، ناوچەی ئارام و ئاسایش ئەگەر چی گرینگن بۆ ئەم جەستانە، بەڵام کاری خۆی لەسەر ئەم زەمینانە ڕاناگرێت، دوای قازانج

دەکەوێت. واتە ئەو تێزەی قۆناغی ڕابوردوو وە بەتایبەت لە جەنگی ساردا باو بوو کە سەرمایە وەبەرھێنان ناکات ئەگەر ناوچەیەکی ئارام و ئاسایش نەبێت، یان سەرخانی ئابورییەکەی لە باری فەرھەنگ و مافەوە جووت نەبێت لەگەل سەرمایەی جیھانی دا کە زیاتر مەبەست سەرمایەی ئەمریکی و ڕۆژئاوایی بوو. ئەم تێزە بەسەر چووە. بە جیا لەوەی کە دەوڵەتێک یان حکومەتێک چی دەڵێت لەمبارا نەوە، بەڵام جەستەی سەرەکی سەرمایە لەم قۆناغەیدا خۆی بەھیچ یەک لەو پرەنسیب و تێزانەوە نا بەستێتەوە. سەرمایە و سەرمایەداری، پرەنسیبی نیە جگە لە قازانج. بۆ سەرمایە ئیتر ناوچەی ئەمن و ئارام بۆ وەبەرھێنان، بۆتە مێژوو وە بەسەرچووە. نەک ھەر ئەوەندە، بەڵکو ئەوەی کە ناوچەیەک یان ووڵاتێک ئارام و ئاسایش نیە خۆی بۆتە زەمینەی زیاتر وەبەرھێنانی سەرمایە لایەنی کەم لەئاستی تەکنولوجیا و پیشەسازی ئەمنیەت و سەربازی دا. لەم ھەلومەرجە دیاریکراوەی ئەزمەی قوڵی سەرمایەداری و ئەم قۆناغە سەختەی کە سەرمایەو سەرمایەداری پێیدا تێپەڕ دەبێت، و لەسایەی نەبوونی ئاسایش و ئارامی لە ئاستی جیھانیدا، لە جەنگەکانەوە بگرە، تا کاری تیرۆریستی، کەشو ھەوای نائەمن...دەبینین کە وەبەرھێنان لە مەیدانی پیشەسازی ئەمنی و تەکنۆلۆجیای زانیاری و چەک چەند بار چۆتە سەرەوە. لە تەکنۆلۆجیای چاودێری و کۆنترۆلی فڕۆکەخانەکانەوە، تا دەگاتە چاودێری سەرشەقام و تونێل و وێستگەکانی شەمەند□ف□ر و میترۆ، وە تا دەگاتە فرۆشتنی چەک و فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان...لە کێشەی فەلەسەتین ئیسڕائیلەوە بگرە تا دەگاتە فراونبوونەوەی ھێزە تیرۆریستەکان و کارەکانیان وە جەنگەکانی ڕۆژھەڵاتی ناوەراست... مەسەلەی ئەمنیەت و پیشەسازی ئەم مەیدانەی کردۆتە دیاردە و ئابورییەکی پیش مەرج بۆ ھەر ووڵاتێک. لایەنێکی دیکە ئەوەیە ئەمرۆ سوپا وھێزە ئەمنیەکان د□ک□ور□ن وەک ھەر کاڵایەکی دیکە، بۆیە سەرمایەداری گەورە ئەو کاڵایانە دەکڕێت بەھۆی کۆمپانیە ئەمنی و سەربازییەکانەوە ئەمنیەت بۆ کۆمپانیاکەی دابین دەکات. ئەمڕۆ بڵا وبوونەوە و کاری ئەم کۆمپانیا ئەمنی وسەربازییانە نەک لە ئەوروپا و ئەمریکا، بەڵکو لە عێراق و کوردوستان و ووڵاتانی کەندا و دەبینین.

لە لایەکی دیکەوە سەرمایەی گلۆباڵی ئەمڕۆ لە کاری سندوقی پول و بانکی جیھانی و لە چڕبوونەوەی کەڵەکەی سەرمایە لە دەستی چەند کەسێکدا دەردەکەوێت لە ئاستی جیھانیدا، کە ئەمەی دوایان شێوازی کارو شێوەی دەسەڵاتی بورژوازی لە ئاستی حوکمڕانیدا دەگۆرێت و گ□□ی□ویەتی و بەتەواوی سیما و خ□س□□□تی چینایەتی دەوڵەت و

ملیاردەرەکان نیشان دەدات وە دەبێت نیشانی بدات. وە ناوەرۆکی ڕاستەقینەی دیموکراسی و پەرلەمانتاریزم و مافی مرۆڤ و یەکسانی یاسایی… کە بەگشتی وەک فەرهەنگی بورژوایی ڕۆژئاوا باسدەکرا، هەمووی ئاشکرا بووە و ناوەرۆکی پووچیان دەرکەوتووە. وە ئێستا بە شێوە یەکی ڕۆشن دەیبینین. پێوانەکانی بەهای کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی “غەربی” و ئەوانە نەک باویان نەماوە لە ئاستی جیهانیدا بەڵکو لە نێو ئەوروپادا هێرشی توندیان لەسەرە.

سەرمایە لە ئاستی گلۆبالدا لەمڕۆدا، واتە بەکۆنکرێتی لە هەلومەرجی ئێستادا کە خۆی هەلومەرجێکی ئینتقالیە، یەک سیاسەتی جیهانی هەیە لە باری ڕێخستنی بازاڕ و، لیبرالیەت و پڕیڤاتیزەیشن و تەقەشوفەوە، کە ڕووی لە ئاراستەو قیبلە نومای سەرمایەیە لەم هەلومەرجەدا، کە چڕبوونەوە و مۆنۆپۆڵکردنی زیاتری سەرمایە وە سیستەمی سەرمایەدارییە لە دەستی ملیاردیرەکاندا، واتە نەک تەنها ئابوری بەڵکو لەگەڵیدا دەسەڵاتداری ڕاستەوخۆ. بەمانایەکی دیکە ئەلگەی ترامب ئەمڕۆ ئەو ئەڵگەیەیە کە سەرمایە پیویستی پێی هەیە، واتە نەک تەنها لە ڕێگای نوێنەری سیاسی یەوە، بەڵکو نوێنەری سیاسی و نوێنەری ئابوری سەرمایە بەرەو یەکبون دەڕوات. لە جیاتی بلێرو تاتشەرو… ملیاردەرەکان پێویستە جێگایان بگرنەوە. بەڵام ئەم ئاڕاستەیە بەتایبەت لە ئەوروپادا ماوەی پێویستە. لە کوردوستانی عێراق و تا ڕادەیەک لە عێراقدا ئەم پڕۆسێسە تەواو بووە و دەسەڵات و ملیاردەرەکان لە یەکبونێکی تەواو دان، واتە ملیاردەرەکان خۆیان دەسەڵاتدار و حوکمڕانی دەکەن.

یاسای گشتی وەک یاسایەک کە کار دەکات، هەژارکردنی چینی کرێکار و زەربەی زۆری خەڵکە لە ئاستی جیهانیدا. سەرمایە لەمڕۆدا تەنها ڕووی لە هەژارکردنی ووڵاتانی ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالستی نیە لە ڕێگای کاری هەرزانەوە، بەڵکو لەوە واوەتر چەقی بەستۆتە سەر هەژارکردنی کرێکارانی ئەوروپا و ئەمریکا.

ئەم تەوەرەیە وەڵامەکە بە پەیوەندی پەکهێنانی دەوڵەت لە سەر دەستی بورژوایی لە هەلومەرجی ئەمڕۆدا. لەسەر دەستی بورژوایی هیچ دەوڵەتیک ناتوانێت هیچ کێشەیەکی کرێکار و خەڵک بەگشتی چارەسەر بکات. هیچ هێزو بزووتنەوەیەکی بورژوایی نەماوە وە نیە، کە دەوڵەتێک پێک بهێنێت بە دژ بە ئاراستەی سەرمایە لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا.

هەلومەرجی ئینتقالی

ئاڕاستەی سەرمایە کە لەسەرەوە باسکرا لە جەرگەی ململانە و گرفتی

توندی سیاسی و ئابوری و فەرهەنگی، لە نێوان جەمسەرە گەورەکانی سەرمایەدا دەچێتە پێشەوە و لە جەرگەی ئەزمەیەکی قوڵی ئابوری و قۆناغێکی ئینتقالی دا. گرفتی سەرەکی ئەم قۆناغە دیاریکراوەی ئەمە، گرفتی یەکلاکردنەوەی سیستەمی نوێی جیهانی سەرمایەیە، جیهانێکی چەند جەمسەری "کە بە بڕوای من ئەم ڕەوتە دەستیپێکردوە و بە واقعی ئێستا ئەمە لە قۆناغی دونیای چەند جەمسەریداین" یان مانەوەی تاک جەمسەری بە ڕابەری ئەمریکا ، کە ئەمریکا تا ئێستا سەرەڕای پاشەکشە و لاوازبوونی ئابورییەکەی لە چاو پێشوودا، بەڵام لە هەوڵی مانەوەی خۆیدایە لەو پێگەیەدا، یان لایەنی کەم پێگەی یەکەمی ئابوری لە دەست نەدات بە وولاتی چین. لەم قۆناغە ئینتقالیەدا مێژوو یاسای جوڵانەوەی تایبەتی بە خۆی هەیە و لە زۆر ڕووەوە لە قۆناغی ئاسایی و نۆرماڵی سەرمایەداری ناچێت. پێگەی سیاسەت هەجگار دەچێتە پێشەوە و دەبێتە دەستپێکی گشت دەوڵەت و هێزە سیاسیەکان. یاسا جیهانیەکان یان ڕێکەوتنە جیهانیەکان، لە شوێنی خۆیان نامێنن. هەر لایەک یان هەر زلهێز و ووڵاتێک دەیەوێت بە قازانجی خۆی دووبارە پێناسەی بکاتەوە یان بە تەواوی بیگۆڕێت یان بیخاتە لاوە. وەڵامی سیاسی توند و تیژ و تا ڕادەی جەنگ جێگای خۆی دەدات بە چارەسەر لە ڕێگای گفتوگۆو دیبلوماسیەوە. لەم قۆناغە دا زەمینەی ڕوودانی جەنگی جیهانی هەرچی زیاتر بەهێزتر دەبێت.

ئەگەر وەک گریمانەیەک لە قۆناغی ئاسایی "موتەعارف" دا هێزێک یان ووڵاتێکی سەرمایەداری هەبێت، باسی سەربەخۆیی بڕیاری سیاسی بکات و لۆکەڵی یان ناوچەیی بتوانێت چارەسەریان بکات، ئەوا لەم قۆناغەدا هیچ هێزێکی بورژوازی لە ئاستی دونیادا نیە کە سیاسەت و ئاڕاستەی سیاسی بەرژوەندی خۆی جووت نەبێت یان جووتی نەکات لە گەڵ جەمسەرە بەهێزەکانی سەرمایەدا. هەموو کێشەیەکی بچووک لە ئاستی دونیادا جیهانی دەبێتەوە.

ئەم تەوەرەیە وەک بناغەی باسێک بە تێگەیستنی کۆنکرێت و دیاریکراو لە ئاڵوگۆڕەکانی ئەم سەردەمە کە لە خوارەوە دیت پێویستە. بە بێ ناسینی ئەم سەردەمە، ناتوانین لێکدانەوەی سیاسی دروست بکەین: بە ئاڵوگۆڕەکانی ئەم قۆناغە وجیگۆڕکەی هێز هاوسەنگی خێرای نێوان هێزو ووڵاتەکان، هەروەها گۆڕانی هەلوێستی سیاسی دەوڵەت و هێزە بورژواییەکان …

دەوڵەت و سۆڤەرێنتی

پۆینتێکی دیکەی پێویست، لە باری سیاسی یەوە ئاڕاستەی ئەمرۆی سەرمایە بە ناچار سۆڤەرێنتی "سیادە" دەوڵەت ناهێلێت یان بەرەو

ئەوە دەعوات و لەمبارەوە چارەکی نییە. سەڤەرەنتی نامێنێت بەڵام سنوری دەمێنێت، وە دەیانەوێت سنوری تازە دروست بکەن. ئەمە یەکێک لە گەورەترین کێسپەکانی بەردەم ووڵاتانی جیهانە، بەتایبەتی ووڵاتانی زلهێز. بۆیە باسی سەڤەرەنتی بە شێوەیەکی گشتی گەڕاوە بۆ باسی دەسەڵات، باسی هێز. دەسەڵاتی هەیە بەڵام سەڤەرەنتی نییە بەسەر ووڵاتێکیدا. زۆربەی زۆری ووڵاتانی دونیا لەم چوارچێوەیەدا جێگایان دەبێتەوە. کاتێک بانک یان سندوقی پولی جیهانی مەرجەکانیان دەسەپێنن بەسەر ووڵاتاندا لە پەیوەند بە قەرزەوە، ئەوە مانای ئەوەیە کە ئەو ووڵاتە دەسەڵاتی هەیە، بەڵام سەڤەرەنتی تەواوی نییە بەپێی چەمکی پێشووی دەوڵەت، کە هەموو کەس پێی وایە، یان پێی وابووە کە دەوڵەت مانای "سیادەیە". ئەمە ئەگەر واز لە ووڵاتانی وەک سوریا و عێراق ولیبیا و سۆماڵ و مالی و ئەفغانستان و ئۆکرانیا و جۆرجیاو یەمەن و... چەندین ووڵاتی بچوک بهێنین، کە نەک سوڤەرەنتیان نییە بەڵکو دەسەڵاتیشیان بەرتەسکە لە نێو ووڵاتێکی خۆیاندا، کە ناونراون " دەوڵەتی فاشل". وە ووڵاتانی زلهێزیش لە ڕێگای ڕێککەوتنامە نێونەتەوەییەکان لە پەیوەند بە بازرگانی و ژینگە و کۆچ و ... بەگشتی لە ڕێگای بازاڕەوە، هەرگیز ناتوانین بڵێین کە بەتەواوی سەڤەرەنتیان پارێزراوە.
ئەم تەوەرە وەڵام بەو تێگەیشتنە نادروستە دەداتەوە کە گوایا ئەگەر دەوڵەت پێک بێت لە کوردوستان ئەوە میلیشیا نامێنێت، یان زۆنی سەوزو زەرد نامێنێت. لە خوارەوە زیاتر ڕۆشن دەبێتەوە.

سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەتی لەم قۆناغەدا
سیاسەتێکی ناسیۆنالیستییە

ئەم باسە کورتەی سەرەوە، کە دەکرێ باسی دیکەی سەبارەت بە سیاسەت و فەرهەنگ و پێوانە ئینسانی و ئەخلاقیەکان بە زیاد بکەین لە پەیوەند بە سەربەخۆیی کوردوستانەوە، هەم پێویستە وە هەم ئەوەندە بەسە بۆ ڕۆشنکردنەوەی باسەکەمان. کەواتە هەموو ئەم باسانە پەیوەندی چی یە بە "مەسەلەی سەربەخۆیی یەوە" لە کوردوستان؟! ئایا ئاڕاستەی سەرمایە لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا شتێکی دیکەی جیاواز دەخاتە سەر باسەکانی مارکس وە لینین یان مەنسور حیکمەت. لەم بارەوە گەلێک پرسیارگەلی دیکە دێتە پێشەوە بەتایبەت ئەگەر باسی مەنسورحیکمەت وەک دوا باسێکی گونجاوی مارکسیستی لەم بارەوە لە قەڵەم بدەین. 22 ساڵ لەمەوبەر باسەکەی مەنسور نوسراوە، ئەوکات جیهانی سەرمایەداری بە کام قۆناغی خۆیدا تێپەڕ دەبوو، وە ئێستا چۆنە؟! ئایا ئاڵوگۆڕە گەورەکانی ئەم دوو دەیە کامانەن کە

کاریگەری دەکەنە سەر ئەم باسەی ئەمە و پەیوندییان هەیە پێوەی؟!
وە ئایا کاریگەری دەخەنە سەر باسی "مەسەلەی نەتەوەیی" یان "مافی دیاریکردنی چارەنوس" و "سەربەخۆیی" لە کوردوستانی عەراق… ؟!
هەروەها ئایا پەیوەندی نێوان "نەتەوە" و " ناسنامەی نەتەوەیی" و هەروەها پەیوەندی نێوان ناسیۆنالیزم و نەتەوە گۆڕانی بەسەردا هاتووە لە کوردوستاندا؟! لەم چوارچێوەیەدا پۆینتی کۆنکریت و دیاریکراو لە باری مێژوویی یەوە چیە کە ئەمە ناچار دەکات هەڵوەستە و تێڕامانێکی زیاتر بکەین لەم هەلومەرجەدا بۆ مەسەلەی سەربەخۆیی کوردوستانی عیراق؟!
باسی "میللەت ەو ناسیونالیزمە و بەرنامەی کۆمۆنیزمی کرێکاریی" مەنسور حیکمەت، باسێکی تیوری سیاسی چڕوپڕە لە پەیوەند بە کێشەی نەتەوەیی و"مافی دیاریکردنی چارەنوس" کە بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ درکی ڕۆشن نیشان دەدات لە تێگەیشتنی هەلومەرجی ئەوکاتەی سەرمایە و سەرمایەداری و جێگا و ڕێگای سەربەخۆیی و جیابوونەوە و پێکهاتنی وڵاتی نەتەوەیی بە سەرمایە لە ئاستی جیهانیدا. لەم ڕوانگەیەوە دەگاتە دوالێکدانەوەکانی خۆی کە بەگشتی ڕۆشنە و هەموو کەس دەتوانێت بگەڕێتەوە بۆی بەتایبەت تێگەیشتن لە باسی سەربەخۆیی و پێشنیازی جیابوونەوەی کوردوستانی عەراق کە ووتارێکی تایبەتە، بەبێ ئەم باسەی قابیلی تێگەیشتن نیە، یان درکێکی ناتەواو دەدات بە دەستەوە.

سەربەخۆیی ئەمڕۆ دژی سەربەخۆیی مەنسور حیکمەت

پایەی سەرەکی باسی مەنسور حیکمەت وەک لینین و مارکس، بەهێزکردنی بزووتنەوەی چینایەتی کرێکارە. کۆنکرێتە، باسی تەکتیکی کۆمۆنیستیە، باسی بەهێزکردنی کۆمۆنیزمە لە کوردوستان و ناوچەکەدا، باسی گۆڕینی هێزی سێهەمە بۆ یەکەم، باسی گۆرینی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئەوکاتە بۆ هێزێکی سیاسی بەهێز و بەتوانا. باسی لاوازکردنی ناسیونالیزم و دەسەڵاتەکەیەتی. باسی هەنگاوی یەکەمە ڕووەو شۆڕشی کرێکاری … دیارە ئەم تاکتیکە پایەی هەیە: پایەکەی ڕۆشنە یەکەم: ستەمی نەتەوەیی لەسەر خەڵکی کوردوستان، لە سایەی حکومەتی بورژوای قەومی بەعس… دووەم: هەڵواسراوی کوردوستان وەک ناوچەیەکی جوگرافیایی کە بەشێک نیە لە دەوڵەتی عەراق وە سەربەخۆش نیە لەی. ئەمە پایەی کۆمەڵایەتی تەکتیکی سەربەخۆیی مەنسور حیکمەتە. تاکتیکی کۆمۆنیستی پێویستی بە پێگەی کۆمەڵایەتی و بابەتی خۆی هەیە. مەنسور ئەم دوو پایەیە لەو هەلومەرجەدا ڕۆشن دەکاتەوە و دەگاتە ئەوەی کە ئەمرۆ"1995″ سەربەخۆیی بۆ کوردوستان

لە ڕێگای ڕیفراندۆمەوە، باشترین و کارسازترین هەنگاو و تاکتیکی کۆمۆنیستی یە، بۆ بە هێزکردنی کۆمۆنیزم و حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی. مەنسور حیکمەت " سەربەخۆیی" وەک یەکەم هەنگاو دانانێت بەڵکو وەک دوا هەنگاو و بە ناچاری پەنای بۆ دەبات لە پێناو گەشەی کۆمۆنیزمدا. باسی مەنسور ئەگەر باسی گۆڕینی هێزی سێهەم بۆ یەکەمی لەدەربکەشێت، نامێنێت، یان ئیتر باسی ئەو نیە، بەڵکو باسێکی دیکەیە کە سەربەخۆیی خوازە. پەیوەندی نامێنیت نە بە مەنسور حیکمەتەوە ونە بە ساڵی 1995 وە. مەنسور حیکمەت بەبێ بوونی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی وەک هێزی سێهەم وە لە هەمانکاتدا و بە پێچەوانەی ئەستاوە، سیاسەتێک بوو کە ڕاستەوخۆ یەخەی هێزەکانی ناسیونالیزمی دەسەلاتداری کوردی دەگرت و دەیهێنانە خوارەوە، بەبێ ئەو واقعیەتە و پایە کۆمەڵایەتیەکانی، لە ڕوانگەی مارکسستیەوە تاکتیکی سەربەخۆیی پێشنیاز نەدەکرد. ئەو لە سەرەتا و کۆتایی باسەکەیدا، جەخت لە تاکتیکی کۆمۆنیستی دەکاتەوە دەنوسێت: “ئەمڕۆ له كوردستانی عێراقدا قسه له زەرووره‌تی سەرهەڵدانی هێزیکی سێهەم ئەکرێت(ئەوە سەرەتای وتارەکەی)....(لەڕەوە بڕگەی کۆتایی وتارەکەیەتی) من خۆم نەك وەکو ئەحکامێکی دەگم ڕو بە مرونەت بەڵکو وەکو خستنەڕوویەکی سەرەتایی ڕێبازێکی تاکتیکیی گرنگ له عێراقدا دەڕوانمه ئەم تێزانه که دەبێ له درێژەی قسەوباسەکاندا وورد و قووڵ بکرێتەوە”.(لە پێناو داکۆکیکردن لە خواستی سەربەخۆیی کوردستانی عێراقدا/ سەعید ئەحمەد وەرگێڕاوێتە سەر زمانی کوردی/ هەردوو کەوانەکانی ناوەوە هی منە). بەجیا لەوە سەرنجی کەی باسەکە و بڕگەکانی بدەین بۆ ڕۆشنی مەنسور پێمان دەڵێت ئەم باسەی باسی تاکتیکی کۆمۆنیستی یە. سەرنج بدەینە بڕگەکانی وەک” ئایا خواستی سەربەخۆیی خواستێکی ناسیونالستی نییە؟”، وە “”ئایا کوردستانی سەربەخۆ ناکەوێته دەستی حزبە ناسیونالیستەکان؟”....

ئەمڕۆ لەم قۆناغەدا ئەگەر واز لە تەواوی ئاڵوگۆڕەکانی دیکە بهێنین، لە هاوین و پایزی 2017دا، هیچ پایەیەک لەو پایانەی مەنسور حیکمەت بوونی نەماوە. ستەمی نەتەوەیی نەک نەماوە بەڵکو ئەوە دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کورد و لە باری فەرهەنگ وجیهانبینیشەوە ئەوە نەتەوەی کورد و ئەو هەستەیە کە لە کەرکوک و خانەقین و ناوچەکانی دەوروبەری جەلەولا و شوێنەکانی دیکە عەرەب زمان و تورکمان زمانەکان دەچەوسێنیتەوە، داد و هاواریانە. ڕوخاندنی گوندە عەرەب و تورکمان نشینەکان و دەربەدەرکردنی خەڵکەکەی لە دەوروبەری موسڵ و ناوچەکانی کەرکوک کە لە راپۆرتەکانی هیومان ڕایتس ووچ دا باسی ڕوخان و کاولکردنی 21 گوند

دەکات کە 17 یان لە دەوروبەری کەرکوکو ئەوی تر لە دەوروبەری موسڵ، بەجیا لەوەی کە خەڵکی ئەو ناوچانە باسی دەکەن. ئەمە تەنها نموونەیەکە لە کار وسیاتەکانی ناسیونالیزمی کورد سەبارەت بە پاکتاوکردنی نەتەوەیی.

بەجیا لەوە پێکەوە لکانەوەی کوردوستان بە عێراقەوە، ئەمجارە لە دەستوری عێراق و لە ڕێگای ڕیفراندەمی گشتی خەڵکی عێراقەوە تەمارکراوە. عێراق ووڵاتێکی” فیدراڵە!” ناسیونالیزمی کورد بەشی شەری وەرگرتووە لە دەسەلات و لە بودجە و لە نەوت. وە ئەمە مانای ئەوەیە کە پایەی دووەم کە “هەڵواسراوی جوگرافیای سیاسی کوردوستانە” بە شێوەیەکی بنبڕ نەماوە و کوردوستان بەشێکە لە عێراق ،وە تازە وە ئەمجارە بە زۆر نا، بەڵکو لە ڕێگای ڕیفراندەمی دەستور و هەوەی ناسیونالیزمی کوردەوە. ئەوە دووپایەی تەکتیکی مەنسور حیکمەت کە نەماوە و کەس ناتوانێت لەسەر مانەوەیان قسەیەک بکات.

دەمێنێتەوە سەر پۆینتی سەرەکی، وە ناوەرۆکی باسی مەنسور ئەویش “گەرینی هێزی سێهەمە بە هێزی یەکەم” ئەم زەمینە و پایە گرینگە بە داخەوە نەماوە و زۆر چۆتە دواوە. بەمانایەک ئەمە هیزێکی کۆمۆنیستیمان نیە “باس لە جەستەی تەشکیلاتی نیە” تا باس لە گەرینی بکەین بە هێزی یەکەم. لە چوارچێوەی ئەم هەلومەرجە و سیاسەتی ریفراندەمی پارتی دا، لیکدانەوەو بۆچونی بەهێزکردنی حزب لەم ڕیگایەوە، هەڵەیەکی کوشندەی سیاسی یە و برەو بە ناسیونالیزم دەدات، لە ڕیگای پاشکۆکردنی کۆمۆنیزمەوە بە هێزێکی ناسیونالیستی.
ئەگەر ئەمساڵ ٢٠١٧ ئەو ریفراندەمە لە جیاتی پارتی ، حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی پێشنیازی بکردایە، هێزی هەبوایە کە دەتوانێت لایەنی کەم بیکاتە هێزیکی کۆمەڵایەتی، ئەنجامەکەی هەر چۆنێک بوایە ئەوکات باسەکە بەتەواوی دەگۆرا. نە لە بەر ئەوەی هەموو باسەکە ئەوەیە کە ئەوە هیزێکی کۆمۆنیستی یە، بەڵکو لە بەرئەوەیە کە ئەو هەنگاوە “لەو بارەدا” ڕاستەوخۆ لە بەرانبەر سیاسەتەکانی ئەمریکا و ووڵاتانی زلهێزی سەرمایەدا دەوەستا، وە لە بەرئەوەش کە مژدەی ژیانێکی باشتری دەدا بە کرێکار و خەڵکی کوردوستان، وە لە بەرئەوەی دەبووە هۆی گەڕانەوەی ئیرادە بە کرێکارو خەڵکی ستەم دیدە و ڕێخراوبوونی زیاتریان بە دەوری ئاڵای کۆمۆنیزم و حزبەکەیدا، وە دەبووە هۆی لاوازبونی ناسیونالیزم و دەسەڵاتەکەی هەروەک چۆن مەنسور ئەوکات جەخت دەکاتە سەری. وە هەروەها سەرکەوتن یا بەهێزبونی بزووتنەوەی چینایەتی کرێکار لە هەر جێگایەک دەبێتە

هەی هەڵگرتنی ئەم چینە لە ئاستی ناوچەیی و ئەنتەر ناشیونالستی دا. بەم مانایە من ئەوکات بە دە پەنجە واژەم دەکرد و لە ڕیزی پێشەوەی ئەو خەباتەدا دەبووم. بەڵام بە داخەوە ئەمڕۆ هەموو ئەو هیوایانە بە پێچەوانەوە دژ بە کرێکار و خەڵکی کوردوستان دەشکێتەوەو دواکەوتنی ناسیونالیزمی کوردە بە شێوەیەکی پراتیکی.

نەبوونی ستەمی نەتەوەیی و مانەوەی کێشەی نەتەوەیی

مەسەلەیەکی دیکە هەشتا ماوە ئەویش پرسیارگەلێکن، کە پەیوندە بە “کێشەی نەتەوەیی” یەوە. ئایا ئەم کێشەیە ماوە یان نا؟ ئەگەر ماوە چۆن دەردەکەوێت و ئایا سەربەخۆیی “پارتی” چارەسەری دەکات؟!. باسی سەرەکی یان ناوەڕۆکی کێشەی نەتەوەیی هەر ستەمی نەتەوەیی نیە ئەگەر چی بۆ ئێمە بۆ کۆمۆنیستەکان مەسەلەی سەرەکی لە پەیوەند بە سەربەخۆیی یەوە تەنها “ستەمی نەتەوەییە” لەمبارەوە مەنسور دەڵێت"کلیلێکی سەرەکی لەباسی کومۆنیستی لەبارەی مەسەلەی میللی یەوە، ستەمی میللی یە" (هەمان سەرچاوە). هەروەک ئاماژەمان پێکرد ستەمی نەتەوەیی نەماوە، بەڵام هەشتا پرسیار گەلێک کە زیاتر پەیوەندی هەیە بە بەرژوەندیە دژ بەیەکەکانی نێوان ناسیونالیزمی کوردو عەرەب و هەروەها پەیوەندی هەیە بە مانەوەی “نەتەوە” و “هەستی نەتەوەیی یە”وە. بەشێك لەم پرسیارانە پێش هەر لایەن و کەسێک یەخەی کۆمۆنیستەکان خۆمان دەگرێتەوە. چیمان کردووە بۆ ئەوەی “نەتەوە” وە هەستی نەتەوەیی وەکو سۆزو پراتیکێک تا ئاستی موقەدەس ناکام بکەینەوە؟ چیمان کردووە کە ناسنامەی نەتەوەیی بە ئەوتەریتە بکەین لە جیاتی ئەوە ناسنامەی چینایەتی و ئینسانی جێبخەین. چیمان کردووە لەمبارانەوە؟! پێم وابێت کەم یان هیچ. ئەمە مەسەلەیەکی هەجگار گرینگە بۆ هەر ئینسانێکی کۆمۆنیست چ جا بگات بە هێزو ڕابەرێکی کۆمۆنیستی. هەڵوەستی لینین لەم بارەوە نموونەی ڕابەریکی سەرسەختی پراتیستی و ئەنتەر ناسیونالە و مەنسور حیکمەت بەشێک لە باسەکەی بۆ ئەم مەسەلە گرینگە تەرخانکردووە.

لەم بارەوە پێگەی ئێمە و حزبەکانمان دیار نیە، نە لە عێراق وە نە لە کوردوستان. ئەمە کۆسپی گەورەیە بۆ ئێمە. باسی من ئەوە نیە کە بەکاری ئێمە دەبوایە ئەم مەسەلەیە یان ئەم کێشەیە نەمایە، نا. دەزانم تاکو دامەزراندنی کۆمەڵگای سوشیالستی بەرژوەندیە جیاوازەکانی ناسیونالیزمی نەتەوە جیاوازەکان و " ئەم هەست وکێشەیە" دەمێنێت. بەڵکو باس ئەوەیە کە پراتیکی ئێمە لەم مەیدانەدا دیار نیە و لەم مەیدانە گرینگەدا ئامادەنین. خەڵکی کوردوستان و ئەوانەی کە نەفرەت لە حزبەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی

دەكەن، شانازی بە كوردبوونەوە دەكەن، ئەمە كۆسپیكی گەورەیە. ئەو باسەی كە دەڵی ئەم ڕیفراندۆمە، ڕیفراندۆمی پارتی نیە هەروەك پارتی خۆی ڕەواجی پێ دەدات بەشێكە لەم دیدگایە. چۆن ڕیفراندۆمی 1995 خاوەنەكەی حزبی كۆمۆنیستی كرێكاری بوو، وە تائێستا باسدەكرێت و لە هەموو بەیان و نوسینەكاندا هەیە، بەهەمان شێوە خاوەنی ئەم ڕیفراندۆمە وڕابیرەكەی بارزانی و پارتی یە. بزووتنەوە و سیاسەتێك وە پێشنیازێك كە كراوە، وە هێزێك كە ڕابەری دەكات پارتی و بارزانی یە، بەجیا لەوەی كە لەبەشی یەكەمی ئەم باسەدا باسمان كردوە. ئیتر مانای چی یە بۆ ئەو كۆمۆنیستانەی كە دەڵێن ڕیفراندۆم بۆ پارتی نیە و هی پارتی نیە ؟! و مانای چی یە بەشداری دەكەین و فشار دەخەینە سەر پارتی و ئەنجامەكەی بە قازانجی خەڵك دەگۆڕین؟! ئەم پرسیارەی دوایان هی ئەو هێزو كۆمۆنیستانەن كە ڕاڕان و گومانیان هەیە لە جێبەجیكردنی ئەنجامی ڕیفراندۆم. زاڵبوونی ئەو دیدگایە لە نێو ڕیزەكانی ئێمەدا كوشندەیە. لە سەرو بەندی هێرشەكانی داعش بۆسەر كۆبانی ئێمە دەرگیر بووینەوە لەگەڵ ئەم دیدگا و هەستەدا تا ڕادەی ئەوەی كە لە نێو بزووتنەوەكەی ئێمەدا، ئامادەبوونی ژنانی جەنگاوەر و ئازا لە گەڵ یەدەپەدا ناسیونالیزم بوونی ئەم هێزەی لێ شاردبوونەوە. ئەمڕۆ ئاڵوگۆرەكە بە مانا لۆكەلیەكەشی نزیكترە لە مالێ خۆمان بۆیە كاریگەری ناسیونالیزمەكەشی بەهێزترە بەتایبەت كە ئێستا هەلومەرجی دوای شەڕی داعشە بە مانا سەربازییەكەی، بەم پێیە ئاڵوگۆرەكان گەورەترن و كاریگەریان زیاتر دەبێت. لیرەدا ئەگەر ئەو بڕگەیەی مەنسور باسبكەینەوە تەواوی ئەو باسەی ئەو پێچەوانەوە دەبێتەوە. بڕگەكانی “ئایا خواستی سەربەخۆیی خواستێكی ناسیونالستی نی یە؟”، وە “ئایا كوردستانی سەربەخۆ ناكەوێتە دەستی حزبە ناسیونالیستەكان”. ئێستا و لەم هەلومەرجەدا خواستی سەربەخۆیی جگە لە خواستی ناسیونالیستی شتێكی دیكە نیە، چونكە نەك زەمینەی بەهێزبوونی بزووتنەوەی چینایەتی ناڕەخسێنێت و كرانەوە و شەفاف بوونی زیاتری ئەم خەباتی تێدا بەدی ناكرێت، بەڵكو كێشەكان قووڵتر دەبنەوە بەتایبەت كە وەڵامی پرسیارەكەی دیكەی مەنسور ئەوەیە كە بەڵێ كوردوستانی سەربەخۆ وەك ڕۆژی ڕووناك دیارە كە دەكەوێتە دەسی ناسیونالیزم و پارتی دیموكراتی كوردوستان بە سەركردایەتی كاك مەسعود بارزانی.

با بزانین “كێشەی نەتەوەیی” ماوە؟! بەڵێ. زۆریش بە خەستی و بە فراوانی ماوە و دەمێنێت. یەكەم ئەمە چ پەیوەندی هەیە بە باسی سەربەخۆیی و دامەزراندنی دەوڵەتی كوردییوە؟!. دووەم: ئەوە بەرژەوەندییە جیاوازەكانی ناسیونالیزمی عەرەب و كوردە و،

پڕوپاگەندەی شەفەنیزمی عەرەبی و شەفینیزمی کوردییە و تا ئەم هێزانە لەسەر کاربن هەر دەمێنیت. بە تایبەت لەمڕەدا پارتی زۆر لەمبارەوە پڕوپاگەندە دەکات، بەڵام خەڵکی کوردوستان بە خۆپیشاندانەکانیان لە دژی بڕینی موچە و کارەبا و خواستی دامەزراندن… نیشانیاندا کە ئەم پڕوپاگەندانە پووچن. هەر بۆیە ڕووی ناڕەزایەتیان لە بەغدا نەبوو بەڵکو دژ بە دەسەڵاتی پارتی بوو بە تایبەت. سەربەخۆیی و جیابونەوەی کوردوستان هیچ پەیوەندی نییە بە باسی مان و نەمانی ئەم کێشەیەوە. لە ڕوانگەی منەوە بە گریمانەی ئەوەی کە کوردوستان جیادەبێتەوە پارتی باڵادەستە و بارزانی ڕابەریەتی. ئەوکات وە بەپێی پێشنیازی خودی بارزانی وپارتی کێشەکان گەورەتر دەبن. ئەو دوای ڕیفراندۆم جیابوونەوە ڕاناگەیەنێت، بەڵکو دانوسان دەکات هەروەک خۆی دەڵێت. بە جیا لەوە ئەوکات دەوڵەتی کوردی ڕۆشن نییە کە چوار شارە؛ سلێمانی، هەولێر، هەڵەبجە، دهۆک. یان کەرکوک و شوینەکانی دیکەشی لەگەڵە. سەرەڕای بڕیاری بارزانی کە ڕیفراندۆم ئەو ناوچانەش دەگەرێتەوە، بەلام هەرگیز ئەوە ڕوون نییە تا ئێستا ڕیفراندۆم لە کەرکوک و خانەقین و دوز… ئەو ناوچانە لە هەمانکاتدا بکرێت. وە من پێم وایە لەو ناوچانەدا ناکرێت. گریمانە ئەوەیە کە بارزانی ئەم ڕیفراندۆمە دوا دەخات بۆ ماوەیەکی دیکە یان نادیار. بەجیا لەوانە ئەی کێشەکانی ئاوو ڕێژەی ئاو کە هەرئێستا کۆسپێکە لە نێوان وڵاتانی ناوچەکەدا… مەبەستم ئەوەیە باسێکی لەو چەشنە کە گوایا دوای دەوڵەتی کوردی” کێشەی نەتەوەیی” نامێنێت لە خەیالیش کەمترە.

بەجیا لەوەی کە لەو ناوچانە دەکرێت یان نا. بارزانی بە ڕاگەیاندنی مەملەکەتەکەی دانوسان دەکات لە گەڵ ئەمریکا و روسیا و ئەردوگان و خامنەئی و بەغداو …. کەواتە کێشەکە ماوە. ئەگەر ئەو وڵاتانە ووتیان نا؟! کە ووتویانە، ئەو کات چی دەبێت؟!. کۆمۆنیستەکان وەڵامیان چی دەبێت؟! چۆن وەلام بە خەڵک دەدەنەوە لە پرسیاری دەنگەکانمان چی لێهات؟!. کەواتە، نەک هەر کێشەکە ماوە بەڵکو دەگاتە لوتکەی بەرزبوونەوەی کێشەی نەتەوەیی و قوڵبوونەوەی هەستی نەتەوەیی. ئەوکات ئێمە لەگەڵ کۆمەڵێک هێز بەرەوڕووین، کە تەنها زمانی گفتوگۆ و شارستانی نازانن: حەشدی شەعبی، پێشمەرگە، حەشدی عەشائیری ، سوپای عێراق، هێزەکانی دژە تیرۆری هەردوولا، ئەمە جگە لە سوپای تورکیا و حەرەسی سەوری ئیران و بەرژەوەندییە جیاجیاکانی روسیا و ئەمریکا. ئەمە ئەگەر واز لەوە بهێنین کە کاک مەسعود ئەو دەنگانەی ڕیفراندۆمی بۆچی بوو؟ لە بەشی یەکەمی ئەم باسەدا باسی ئەمەمان کردووە. بەڕۆشنی وتومانە کە ڕیفراندۆم لە

میکانیزمەکەوە گەڕاوە بۆ سیاسەت، واتە خۆی سیاسەتە.

بە جیا لەوانە وەک واقیعێتێکی کۆمەڵایەتی و گەورە. گریمان ئەوەش نابێت. بارزانی بە قودرەتی قادر ئەو کێشانە چارەسەر دەکات و بە دەردی سەر دەوڵەت ڕادەگەیەنێت و دەی ئەو ووڵاتانە ڕازی دەکات. بەڵام کێی وە لەکوێ دەوڵەت و سەربەخۆیی ئەم کێشەیەی چارەسەر کردووە؟! دەیان کێشە لە دونیای ئەمڕۆدا لە نێوان دەوڵەتەکاندا ماوە لەسەر سنور و ئەم پارچە زەوی و ئەو لەتە شاخ و ئەم شاخە بەفرینە و ئەو چاڵە نەوت و گازە، ئەو کانی ئەلماس و یۆرانیوم و… سعودیە لەگەڵ هەموو ووڵاتانی دەوروبەریدا کێشەی هەیە، تازە لەم ماوەیەدا، کێشەی دوو جەزیرەیان (تیران و صەنافیر) لەگەڵ میسردا تاوتوێکردووە. عێراق و ئێران، ئێران و ئیمارات، ڕوسیاو ئێران لە دەریای قەزوین، تورکیا و سوریا و تورکیا و عیراق، ئوکرانیا و ڕوسیا، ئازربایجان و ئەرمینیا، ئەرجەنتین و بەریتانیا، سودان و باشوری سودان کە نمونەیەکی زۆر تازەیە و کێشەکان گەورەتر بوون، ئێستاش ختوکەی مێرکل و ماکرون بدەیت لە سەر سنوری فەرەنسا وئەلمانیا دەیکەنەوە بە هەرا… سنوری نیشتمان هەمیشە سنوری دەسەڵات بووە، بەپێی توانا و دەسەلاتی زیاتری دەوڵەتی نەتەوەیەک سنورەکەی زیاتر دەبێت. سەرنج لە ئیسڕائیل و ئەو سنورە بدەن کە دیاریکراوە بە پێی بڕیاری نەتەوە یەکگرتووەکان. تەنها وە تەنها سۆشیالیزم ئەویش لە قۆناغی گەشەسەندووەکانیدا کۆتایی بەم کێشانە دەهێنیت. بەشێکی سەرەکی ئەمکارە، کاڵکردنەوە و بە ناکام هێشتنەوەی کاریگەری ڕوانگە و جیهانبینی "نەتەوەیی" وەک یەک جەستەی موقەدەس. خود بە خود وەلانان و ڕووخاندنی دەسەڵاتە نەتەوەییەکان ئەمکارە فەراهەم ناکات، ئەگەرچی کاریگەری گەورەی هەیە لە بەئەنجام گەیاندنی ئەم ئاراستە و ئامانجەدا.

بۆیە بەو گریمانەیە، ئەوکات دوای ئەوەی کە بارزانی دەوڵەتەکەی ڕادەگەیەنێت ، ئەوکات کێشەی کەرکوک و خانەقین و شەنگال و جەلەولا و دەوربەری تکریت وەکو شارەکانی توز خورماتوو داقوق، کێشەی [illegible]وی بەری یە نەوت و گازەکان سەرهەڵئەدا… کە کۆتایی نایەت و لەو نێوەشدا جەنگ لە سەر پای نەعرەتە و ڕق و کینەی نەتەوەیی حەتمیە. لەسەر سنوری کوردوستان و عێراقی عەرەبستان، شەڕ و کێشە نەتەوەییەکان بەردەوامە.

دامەزراندنی دەوڵەت و نەمانی میلیشیا یان نەمانی زۆنی سەوزو زەرد

دەوڵەت وەک هەر دیاردەو فەنکسیونیکی کۆمەڵایەتی دیکەی مێژوو

گەلانی بەسەردا هاتووە. دەوڵەتی ئەمڕۆ دەوڵەتی جاران نەماوە. بەسادەیی دەوڵەت لەم قۆناغەدا ناتوانێ سنورەکانی دابخات لەبەرامبەر وەبەرهێنانی سەرمایەی دەرەوەدا. ناتوانێت گوێڕایەڵی ڕێنوێنی و ئەوامری بانکی جیهانی نەکات…. باسی دەوڵەت و سنوری دەسەڵاتی دەوڵەتێک لەم قۆناغەدا جیاوازییەکی فراوانی هەیە لەگەڵ سەردەمی جەنگی سارددا. سنوری دەسەڵات و بواری بە پراتیک دەرهێنانی دەسەڵاتی دەوڵەتیک و خودی دەوڵەتەکە لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا ”ئینتقالی” پەیوەندی هەیە بە ململانێی سیاسی توندی نێوان جەمسەرە گەورەکانی سەرمایەوە لە ئاستی جیهانیدا. ئەمڕۆ ئاراستەی سەرمایە لە پێشەوە سیاسەت دەیبەینێتەوە و لە مەیدانی جەنگدا دیاریدەکرێت، بە ئەوەی دواتر سەرمایەی ئەو جەمسەرە سودی خۆی ببینێت.

دەوڵەتی کوردی ئەگەر پێک بێت لەم قۆناغە دیاریکراوەدا بە ڕابەری بارزانی، بڕیار نیە هیچ کێشەیەک چارەسەر بکات بۆ خەڵکی کوردستان وە عێراق، بە پێچەوانەوە کێشەکان قوڵتر وە توندتر دەکاتەوە، ئەوە نیە بارزانی بە ئاشکرا دەڵێت” خەڵکی کوردوستان ئامادەن لەم پێناوەدا لە برسا بمرن” ئەمە تەنها لایەنێکی ئەو کۆسپانەیە و لە ئیستاوە ڕێگا خۆش دەکات بۆ یاساییکردنی هەژاری و بڕینی موچە و بێکاری لە دەوڵەتەکەی دا. لەسەر ئەم ڕاگەیاندنەی بارزانی حزبی ئەمە بەیانێکی نەبوو لە کوردوستان، کە تەنها ئەوە کافیە بۆ ئەوەی لە پرسیارێکی ئاوهادا بەشداری نەکەین. پێدەچێت وەک لینین و مەنسورو مارکس لەم مەیدانەدا بیر نەکرێتەوە، سەربەخۆیی لە هەموو مافێک گرینگتر بێت، هەم تاکتیک و هەم ئیستراتیژ بێ. وادیارە سەربەخۆیی بەشێوەیەک بەری چاوی کۆمەنیستەکانی گرتووە، کە “لە برسا مردنی خەڵک” بەیان نابێتە مەسەلە لە چاو تەقدیسی سەربەخۆیی بارزانی دا.

گریمان دەوڵەت پێکهات و ئێمە لە نێو دەوڵەتی کوردی دا دەژین!. ئایا ئەم دەوڵەتە، کێشەی مانەوەی میلیشیا چارەسەر دەکات؟! ئایا هێزەکانی خۆیان یەکگرتوو دەکەن؟ ئایا ئەوکات خەڵکی کوردوستان لە بەرانبەر سوپایەکی دەوڵەتی دا دەبێت؟! وە ئایا زۆنی سەوز و زەرد نامێنێت و سنورەکەی دەسدرێتەوە؟! ئایا بە گشتی دەوڵەتێکی کوردی کە لەم سەردەمەدا پێک بێت ئەمە سیاسەت و پراتیکیەتی؟! وەڵامی هەمویان نەفی یە. چونکە لەم هەلومەرجەدا پێکهێنانی دەوڵەت پەیوەندی بەو بابەتانەوە نیە. خۆ ئەگەر پەیوەندیشی هەبێت ، تۆ بڵێی یەکگرتووی سوپاو یەکێتی هێزەکانی بورژوایی بوبێتە خواستێکی کۆمەنیستی؟!!

دەوڵەت بڕیار نیە ئەو کۆسپانەی بەردەم بورژوای کورد چارەسەر بکات. دەڵێم کۆسپی بورژوای کورد، چونکە بە تەجروبە لەماوەی ٢٧ ساڵی دەسەڵاتدارێتی ناسیونالێزمی کورد دا بەڕۆشنی دەرکەوتووە کە یەکگرتووبوون و یەک حکومەتی ئەوان یان کێشە و شەڕی ئەوان، هەر دووکیان نەهامەتیە بۆ خەڵکی کوردوستان. تێگەیشتن لەمە زۆر سادەیە بیر کردنەوەیەکی ناوێت. پاشان دەوڵەتی ئەم سەردەمە، سەردەمی گلۆبالی سەرمایەداری کوا ئەو ئەرکانە دەکاتە ئەرکی دەوڵەت، واتە ئەو دەوڵەتانەی کە تازە پێکهاتوون یان پێکدێن. سەیری لوبنان بکەن کە چەندین دەیەیە دەوڵەتە لەوێ هێشتا ملیشیای حزب اللە چەند جار لە سوپای دەوڵەتەکەی بەهێزترە. لە سۆمال بەهەمان شێوە، لە لیبیا، لە سوریا لە یەمەن، لە ئەفغانستان، لە ئۆکرانیا، لە نێو خودی ئێراندا، کە سەدان ساڵە دەوڵەتە و خاوەنی مێژوویی□کی دێرینە لە دەوڵەتداری… بە پێچەوانەوە ئەمرۆ وە لەم قۆناغەو سەردەمەی سەرمایەدا لە ووڵاتانێک کە پێکدێت مانەوەی میلیشاکان و تەنانەت پێکهێنانی میلیشای تازە لە کەناری سوپاوە بۆتە مۆدێلیکی باو. ئەوەی کە دەسەڵاتی ئیسلامی سیاسی شیعەی لە عێراق ڕزگار کرد و ئەوەی زیاتر ڕۆلی هەبوو لە پاکردنەوەی تا ئێستای داعش هێزەکانی حەشدی شەعبی بوو. “سوپای نیشتمان” ی وەک چەمکێک بە حوکمی گەشەی سەرمایە هەروو□ک لەسەرەوە بە کورتی باسکراوە، ڕۆلی جارانی نەماوە و پێگەی گۆڕاوە، سنوری نیشتمانێک کە موقەدەس نەبێت، سەرمایە ئیتر بە پێویستی نەزانێ کە موقەدەس بێت. وە هەموو ڕۆژێک لە لایەن سەرمایەی جیهانی یەوە، ئەتک بکرێت و ببەزێنرێت، ئیتر سوپا ڕۆڵی جارانی نامێنێت. بەتایبەت خودی سوپا ئەمرۆ لەم هەلومەرجەدا و لەم سەردەمەدا کە دەمێکە دەستی پێکردووە، وردە وردە پریڤایتی دەکەنەوە. سەرمایەداری وە سیستەمێک بەو ئاستەی کە دەسەڵاتی چڕ دەبێتەوە لە دەستی چەند میلیاردێرێکدا و بواری یاریکردنی دیموکراسیەکەی کەم دەبێتەوە، زیاتر ئاڕاستەی پریڤایتی سوپا وەردەگرێت. سەرنج ب□د□ینە سوپاکەی “ئیرک دین برنس” کە وەک ملیاردێریکی ئەمریکی بەرێوەبەری سوپایەکی گەورەی وەک ” بلاک ۆتەر” بوو زۆر لایەنمان بۆ ڕۆشن دەبێتەوە. لە کوردوستان هەر لەگەڵ دەستپێکردنەوەی کارکردنی کارگەی چیمەنتۆی تاسڵوجەدا، پاراستنی ئەمنیەکەی سپێردرا بە هێزی پریڤایت نەک هێزە ئەمنیەکانی یەکێتی و پارتی. باسی ئەم پڕۆسیسە بۆ بورژوای گەورەی دونیا مەسەلەیەکی گرینگە، بەڵام باسی ناوەکەی نیە، بەلکو باسی عەقیدەی سوپایە. سوپای ئەمریکی یان عێراقی یان کوردوستانی هەر هەمان ناوی دەبێت بەلام پەیوەندی نامێنێت بە عەقیدەی “نیشتمانی یەکگرتووەوە”. ئەم باسە باسێکی تایبەتە، لێرەدا هێندە بەسە و بەشێکی وەک تەجروبە

دەرکەوتوە.

بۆ بورژوای کورد مەسەلەکە ئەوەنیە کە هێزەکانی پێشمەرگە یەکگرتوو بێت لە سوپایەکی نیشتمانی کوردوستانی دا، بەڵکو باسی هێزێکی میلیشاییە کە سەرمایەی سەرمایەداران بپارێزێت، سەرمایەدارانی دەرەوە و ناوخۆ، و پاسەوانی سیستەمی خاوەندارێتی بورژوایی کورد بکات نەک لە هێرشی دەرەکی بەڵکو لە خەڵکی کوردوستان. وە تاکو ناوی پێشمەرگە بمێنێت، مانای ئەوەیە میلیشیاکان ماون. لە کوردوستان سیستەمی پریڤایتی سوپا و چڕبوونەوەی سەرمایە لەدەستی سەرمایەدارانی خاوەن دەسەڵاتدا زۆر زیاتر پێش ئەمریکا کەوتووە، لیبرالیزمی کوردی، وە تەنها لە مەیدانی بازاڕدا لیبڕالێکی چالاکە، و لەسەر دەستی بارزانی هەنگاوی هێجگار گەورەی بڕیوە کە ووڵاتانی دیکە بە چەندی ساڵەی دیکە نایگەنێ. لەمبارەوە و لە باسی یاساییەکەیەوە، سەرنج بدەنە یاسای وەبەرهێنانی هەرێم. هەر دەسەڵاتدارێکی ملیاردیر”کە بەناوی خۆیانەوە نیە” سوپایەک پارێزگاری دەکات! باخەکانیان بە حەوانەوەی خۆیان و خێزانەکانیان دەیان دۆنم زەوی یە و باشترین دار و ئاژەڵەکانی دونیایان بۆ هێناوە، ئەمە بە تەنها بە گەندەڵی ناکرێت ئەمە شێوازی بەڕێوەبردنی سەرمایەیە لە کوردوستانی عێراقدا. بۆ کوردوستان دەبێت ئەوەش لە بەرچاو بگرین کە سوپا ناتوانێت سنورەکەی بپارێزێت لەبەرانبەر ئێران یان تورکیا و عێراق، بۆیە هەر پێویستی نیە و گریمانەی سەرەکی ئەوەیە کە سوپای ئەمریکی بەکرێ دەگرێت بۆ پارێزگاری چاڵە نەوت و غازەکان. “بنکە ئەمریکیەکان” کە تا ئێستا 17 دانەیە ئەمکارە دەکەن وە هەر ئیستا کاری وا دەکەن، جگە لە کارەکانی دیکەیان. ئەوەنیە ئەمریکا دوو دەیە زیاترە، سعودیە و کوەیت و قەتەر و بەحرەین دەپارێزێت.

بۆیە مەسەلەی بورژوایی کورد و دەسەڵاتەکەی، لە مەڕ یەکگرتنەوەی هێزەکانی هەفتاو هەشتای یەکێتی وپارتی یان یەکگرتنەوەی هێزەکانی پێشمەرگە جگە لە وەکردن و چەپاندن و گێژکردنی خەڵک هیچی دیکە نیە، ئەگەر نا یەکگرتنەوەی دوو هێز 12 ساڵەی بۆچییە؟!!. دوای دەوڵەتیش بەهەمان شێوە ئەوە ئەرکی “سوپای کوردی نیە” کە سوپا نابێت، دەوڵەتەکەی بارزانی بپارێزێت بەڵکو ئەوە هێزەکانی ئەمریکایە و بە گریمانەی گەورە هێزی پریڤایتی ئەمریکی دەبێت ئەو ئەرکە دەگرێتە ئەستۆ.
زۆنی سەوز و زەرد، سنوری یەکێتی و پارتی، لە ڕاستی دا نەماوە، ئەوە نیە، یەکێتی و پارتی نەوت وغازی کوردوستان وەک برا دەخۆن و

نیوە زیاتری سەرکردایەتی خۆشیان ئاگاداری ئەملاولاکەی نین، بۆیە زۆنی سەوز و زەرد لە خولیای سایکۆلۆژی خۆیەکدا ڕاگیراوە و میدیای ئازادی "نا ئازادی" کوردوستان ئەم خولیا و مانەوەیە دەمەزەرد و تازە دەکاتەوە. ئەگەر نا نەوتی کەرکوک و تەقەتەق و کانی شەک و گەرمیان و… کە هەمووی سنوری دەسەڵاتی یەکێتی یە چۆن دەڕواتە تورکیا و چی پارتی دەیفرۆشێت؟!!مەسەلەی مانەوەی ئەم دوو زۆنە، وەک گرێیەکی سایکۆلۆجی کە ئەنجامی شەڕی ناوخۆیە، ماوەتەوە. مانەوەی " کە نەماوە" کراوەتە خواستێک و هەرگیز لای ئەم دەسەڵاتەوە وەڵام وەرناگیرێتەوە.

ئاڵوگۆڕە گەورەکان لەم سەردەمەدا

مەنسور حیکمەت کە باسەکەی دەنوسێ، بەڕاستی جیهانێکی دیکە بوو. جیهانێک کە تازە "کەمەنیزم" نەژرا بوو. ئەمریکا دەسەڵاتی یەکەم و بێ بەرابەری دونیا بوو. نەک هەر ئەوە بەڵکو هیچ ووڵاتێک ئیدعای نەبوو کە شان بدات لە شانی ئەمریکا. ووڵاتی چین دەستی بە هەنگاوەکانی کردبوو، بەڵام نە ئیدعایەکی هەبوو، وە نە توانای ئابوری لە ئاستی هێزی یەکەم و دووەمدا بوو. ووڵاتی چین لەسەرەتای سەدەی بیست و یەکەوە دێتە ناو زلهیزە ئابورییەکانەوە و ساڵی 2003 دەگاتە هێزی شەشەمی ئابوری بە پێوانەی کۆی گشتی بەرهەمی نەوخۆیی . ڕوسیا ئەوکات غەرقی شەڕ و گەندەڵی و داڕوخان بوو لە هەموو بوارەکاندا، لیبرالیزمی نوێی ئەمریکی بەتەواوی کلۆری کردبوو، لە ڕاستیدا هەر قاوغ بوو.

لە هەموو ئەوانە گرینگتر بۆ ئەم باسە، بوونی حکومەتی بەعس بوو وەک حکومەت و دەوڵەتێکی ناسیونالیزمی عەرەب، وەک یاسا و دەستورێکی قەومی عەرەبی شۆڤێنی. ئەم حکومەت و دەوڵەتە ١٥ ساڵە ڕووخاوە. ئەمریکا ئێستا خۆشی ئیدعا و کبریائی ساڵی 1995 ی نەماوە و چەندین هێز لە بەرانبەریدا سەریان بەرزکردەتەوە. لە چینی ئابوری گەورەوە بگرە تا دەگاتە ڕوسیای ئەتۆمی و ساروخی و ئەلمانیای تەکنەلۆجی و ڕابەری ئەوروپا، لایەنی کەم ئەم سێ هێزە بەرجەستە ودیارن، لەو لای دیکەشەوە لە بەرانبەر هەموو دەستەکەوتە جیهانییەکانی ئەمریکا و رۆژئاوادا بەرانبەری تازە پێکهاتوون لە بریکسەوە تاکو سندوقی گەشەپێدانی ئابورییەکەی، کەچین ڕابەری دەکات و لە بەرانبەر بانکی جیهانی ڕۆژئاوادایە.. لە سوریا و عیراق و یەمەن و لیبیا و میسر و جەزائیر و فەنزویل او ئۆکرانیا و کۆریا … ڕوسیا ئامادەییەکی گەورەی هەیە لە بەرانبەر ئەمریکادا. ئەوکات ئێرانی ساروخی و ئەتۆمیمان نەبوو. ئەوکات ئێرانمان نەبوو

کە وەک ئەختەبوت پەلی هاویشتبێتە ناو هەموو وڵاتانی ناوچەکەوە. ئاڵوگۆڕەکان هێجگار فراوانن و بەوەندە واز دەهێنین.

بەڵام ئەم ئاڵوگۆڕانە کە گەورەترن لە ئاڵوگۆڕەکانی دوای ساڵی ١٩٩٠، پەیوەندیان چییە بە باسەکەمانەوە؟ بە جیا لە باسی سەرەوە لە پەیوەند بە بزووتنەوەی خۆمان و بوونی ئامادەیی یەکی سیاسی بەرچاو سەرەڕای ئەوەی کە هێزێکی سیاسی نەبووین” وەک هێزی سێهەم یان وەک هێزێکی فشاری دیار و بەرچاو. بەجیا لەم باسە. ئەوکات ئەمریکا بکوژو ببڕی دونیا خۆی بوو، بە هەنگاو و پیادەکردنی سیاسەتەکانی لەو کاتانەدا پێویست نەبوو دڵی وڵاتانی دیکە ڕازی بکات. دەوڵەتی کوردی بارزانی لە چوارچێوەی سیاسەتی ئەمریکی ناتوانێت دەرچێت. بۆیە ئەوکات ئاسانتر ئەم کارە دەچووە سەر، واتە پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی. ئەوکات تورکیا بەتەواوی لە ژێر ڕکێفی ئەمریکی دا بوو وە یەدەپێی سوریا نەبوو. ئەوکات ئێران تازە لە جەنگی عێراق هاتبووە دەرەوە و توانای ئابوری و سەربازی و ساروخی و پێگەی لە ئاستی ناوچەکەدا هێجگار لاوازبوو، حزباللە هیج نەبوو لە چاو ئێستادا و حەشدی شەعبی و حوسیەکان نەبوون و… ئەگەر چی مەنسور باسی ئەم پۆینتەی بەم شێوەیە نەکردووە لە باسەکەیدا، بەڵام ئەم لێکدانەوەیە لە باسەکەیدا ڕۆشنە. بەڵام ئەم باسە ڕێگری و کۆسپەکانی بورژوازی لە بەردەم دەوڵەتدا ڕۆشن دەکاتەوە، ئایا پەیوەندی هەیە بە باسی ئێمەوە؟!. پەیوەندییەکەی ئەوەیە کە سنوری گرفت و کۆسپەکانی بەردەم پێکهێنانی دەوڵەتمان بۆ ڕۆشن دەکاتەوە.

لە ڕووی بابەتیەوە و لەچوارچێوەی بوار و کەلێنی نێوان وولاتانی زلهێزو کێشەکانیاندا، ئەمڕۆ ڕێگریەکان لە بەردەم پێکهینانی دەوڵەت لە کوردوستان هێجگار گەورەتر و فراوانترن لە چاو ساڵی 1995دا. بەتایبەت کە باس لە قۆناغی ئینتقالی دەکەین، قۆناغێک کە شەڕە لە سەر دووبارە دابەشکردنەوەی دونیا و ناوچەکە و بەتایبەت ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست. لەم نێوەدا پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی کە لە لایەن بورژوای کوردەوە ڕابەری دەکرێت ڕاستەوخۆ لە چوارچێوەی بەرنامەی ئەمریکادا بوو، وە هەیە. لە بەرنامەی ئەمریکادا بوو کە لە پاڵ دەوڵەتێکی داعشی سوننی دا، دەوڵەتێکی کوردی بوونی هەبێت. دەوڵەتێکی سوننی کە سنوری عێراق ببەزێنێت و تێکەڵ بە سوریای بکات. ئەمە ناوەڕۆکی پڕۆژەی داعش بوو. ئەمریکا ئێستاشی لەگەڵدا بێت لەسەر ئەم سیاسەتەی ماوە و هەوڵی بۆ دەدات، لە ڕوانگەی منەوە شکست خواردووە. وە دوای “ڕوخاندن و کاولکردنی موسڵ و رزگار بونی داعش” تیایدا، بڕیارە دووبارە نەخشەی سیاسی عێراق و ناوچەکە

پەناسە بکرێتەوە.

ئەم سیاسەتەی بارزانی و ڕیفراندۆمەکەی لەم چوارچێوەیەدا قابیلی تێگەیشتنە. وە لەم چوارچێوەیەدا بارزانی دەیەوێت دەوڵەتەکەی پێکبهێنێت، کە وەک پایەیەکی سیاسی و سەربازی و وزەی ئەمریکی لە ناوچەکەدا پێناسە بکرێت. بەتایبەت ئەمریکا جگە لە ئیسرائیل هاوپەیمانێک و بنکەی بەهێزی لە ناوچەکەدا نەماوە. بەمانایەکی دیکە لەم هەلومەرجەدا سیاسەتی پێکهێنانی دەوڵەت بەیارە لە چوارچێوەی دووبارە دابەشکردنەوەی ناوچەکەدا بەڕابەری ئەمریکا پێک بێت. بەڵام لە بەرانبەر ئەم سیاسەتەدا، جەمسەرەکانی دیکەو هێزە ناوخۆیی و ناوچەییەکانی دیکە سەریان بەرزکردۆتەوە و لە بەرانبەریدا وەستاون. هەموو جەمسەرەکان بورژوای کۆنەپەرستن و شەڕیانە لەسەر بەشی خۆیان. کەمەنیزم ناتوانێت لایەنگری جەمسەرێک بکات یان سیاسەتی یەکێک لەم جەمسەرانە پیادە بکات یان ببێت بەهێی بەهێز بوونی لایەنێکیان.

پەیوەندی نێوان هێزەکانی ناسیونالیزم و"نەتەوە" یان خەڵکی کوردستان

دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کورد، بە کورتی یەکێتی و پارتی لەماوەی 27 ساڵی دەسەڵاتدارێتیاندا، چ دەسەڵاتی یەکگرتویان وە چ دەسەڵاتی زۆنەکانیان، دەسەڵاتێکی تا سەر ئێسک دژ بە ویست و خواست و هیوا و ئامانجەکانی خەڵکی کوردستان بووە. پاش 27 ساڵ کارەبا نییە، پاش ناردنە دەرەوەی نەوتی کوردی و هاتنی چەندین کۆمپانیای وزەی جیهانی بۆ وەبەرهێنان، موچەیان بڕی. دابینکردنی کار لەلایەن حکومەتەوە هەر نەماوە و بازاڕ ئازادە. سەرکوتی لە ڕادەبەدەری ناڕازیان لە زۆنی زەرد بە تایبەت. شەڕی ناوخۆ و کوشتن و بریندار بوونی هەزارەها و وونبوونی سەدانی دیکە. دزینی ئاشکرای سەروەت و سامانی کۆمەڵگا بەلۆری و بە تڕێلە و بە فڕۆکە. هەژاربوونی زۆربەی زۆری خەڵک و هەڵئاوسانی سەرمایەدارانێکی ملیاردێر. فراوان بوونەوەی هەژاری و بێکاری. قووڵبوونەوە و فراوانبوونەوەی دامەنی جیاوازی چینایەتی. هێنانی حکومەتەکانی بەعس و تورکیا و ئیران بۆ نیو خۆی کوردستان لە شەڕی ناوخۆدا. زەمینە خۆشکردن بۆ پەلامارەکانی داعش لە ساڵی 2014دا.
لە بەرانبەردا خەڵک بێدەنگ نەبوون و ناڕازی بوون. لەماوەی 6 ساڵی ڕابووردوودا هەموو ناڕەزایەتییەکان ڕووی لە دەسەڵاتی هەرێم و بەتایبەت پارتی بووە. لە بەرانبەر موچەدا، بۆ کارەبا، بۆ دابینکردنی کار، بو ئازادی ڕۆژنامەگەری و ڕادەربڕین،… کەس ڕووی

لە بەغدا نەبووە و کەس باوەڕی بە دەسەڵاتداران نەکردووە کە بەغدا هەی بە موچەیی بێت. تەنانەت 17ی شوبات کە بزووتنەوەیەکی بورژوای بوو لە باری ئاسۆ و ئامانج و پراتیک و ڕێخستن و ڕابەرییەوە، بەتەواوی رووی لە پارتی بوو ، دواتر یەکێتی. وە هەموو دروشم و خواستەکان دژ بە بارزانی و پارتی بوون وپاشان یەکێتی.

هەموو ئەمانە پەیوەندی نێوان دەسەڵاتی ناسیونالیزمی کورد "یەکێتی و پارتی" لەگەڵ خەڵکی کوردوستان، لەگەڵ کرێکار و زەحمەتکێش و کەم دەرامەتەکەیدا، توشی گرفت و بێ باوەڕی کردووە. ئەمەش بۆ شکستی پڕۆژەی گەلان کێش و هەواو گاپێکی گەورەی بە بەدیلی هەیە. ئەم پۆینتە گرینگە بۆ کۆمۆنیزم، بۆ ڕێکخراوبوون، بۆ هێنانە پێشی نەوەیەکی نوێی کۆمۆنیستی کە ڕاستەوخۆ لە بەرانبەر سەرمایە و سەرمایەداری دا گەشە بکات و ڕووی لەدەسەڵاتی ناسیونالیزمی کورد بێت، لە سەرەتاوە، خۆی لە نەتەوە و نەتەوەسازی و هەستی نەتەوەیی داماڵیبێت.
بونی ئەم پۆینتە وای کردووە کە مەسەلەی ڕیفراندۆم لە نێو خەڵکدا گەرم نەبێت، کەمتر باس بکرێت. لە شارێکی وەک کەرکوک، خەڵک دەڵێین بەس نیە ئەمە کارەبا و موچەمان هەیە. ئەمە مەسەلەیەکی هێجگار گرینگە بۆ کۆمۆنیزم. وە بۆ ئەوانەی کە خواستی جیابوونەوە و سەربەخۆیی لە نان و بێکاری و موچەی خەڵک بە گرینگ تر دەزانن. ئەوە کۆمۆنیزمی قەومیە، پەیوەندی نیە نە بە مارکسەوە نە لینینەوە نە مەنسور. پەیوەندی نێوان خەڵک و دەسەڵاتی بزووتنەوەی ناسیونالیزمی کورد، هێجگار لاوازبووە، هێجگار شەق و شڕە و بێ هیچ شێوەیەک بەراورد ناکرێت لەگەڵ ساڵی 1995دا کە شەڕی ناوخۆش بوو.
ناڕەزایەتی توند و ڕەق و بێزاری لە دەسەڵاتی یەکێتی و پارتی قوڵپ دەدات. بەڵام "نەتەوە" و "هەستی کوردبوون" هێجگار بەهێزە. لەسەر ئەم بناغەیە و سوودبینین لەم واقعیەتی ئاڵوگۆڕە سیاسیەکان کە لەسەرەوە باسکران، پارتی دەیەوێت بە مەسەلەی سەربەخۆیی، مێژوویەکی تازە بۆ خۆی و بۆ بارزانی دروست بکات. ناکرێت کۆمۆنیستەکان ئەم ئاراستەو سیاسەتە بێهێز بکەن. کارێکی کوشندەی سیاسی یە.

سەربەخۆیی لەم قۆناغەدا دژ بە بەرژەوەندی خەڵکی کوردوستانە!

لە ئێستاوە خەڵکی کەرکوک، لە جیاتی خۆشحال بن بەوەی بچنەوە سەر هەرێمی کوردوستان، کە لایەنی کەم ئەمنیەتی باشترو ئاوەدانترە، بەڵام ترسیان لێنیشتوە کە موچەکەیان ببڕێت، و کارەبایان خراپتر بێت، ئەمە مەتەکەیەکە دەترسن لێی. واقعیەتێک کە ڕاستەوخۆ

پەیوەندی بە نان و ه□زاری و سفرەی خەڵکەوە هەیە. خەڵکی کەرکوک ئەگەر دەنگدان بێت لەو ناوچانەدا، بەپێی لۆجیکی بیرکردنەوەی ئێستایان دەنگ نادەن بە جیابوونەوە. بەڵام هەر خەڵکی نێو شاری کەرکوک نیە، چەندین شارۆچکەی دیکە دەگرێتەوە. باسی ڕیفراندۆم لە هیچ ناوچەیەکی کوردوستان تائێستا گەرم نیە. لە ناوچەی سلێمانی و دەورووبەری خەڵک باوەڕیان پێناکات، لە کاتێکدا کە دوومانگ و چەند ڕۆژیکی ماوە بۆ دەنگدان. نەک هەر ئەوەندە لە سلێمانی ریفراندۆم بووە بە جێگای گاڵتە پێکردن و نوکتە بازی پێی دەلێن" ڕیفە". نوسەری تەنزلێدەرو کاریکاتیرستی ناسراو. دکتۆر شیرکۆ عەبدول□□ د□نوسێ "پرسیار: کەمپین کردن بۆ ڕاپرسییەکە حەڵاڵە یان حەرام؟ .
وەڵام: ئەگەر بۆ گەوجاندنی جەماوەربێ جیهادی عەینییە، بەڵام ئەگەر هەقیقەتی مەبەست بێ ئەوا لە (زیناکردن) بەم مانگی رەمەزانە حەرامترە.(ڕاپرسی و میدیا/ پێگەی میدیای یەکێتی نیشتمانی کوردوستان.)

بێ باوەڕی بە پارتی لەئاستی هەرە فراوانیدایە و ئەمە کێشەیەکی گەورەیە ب□ی□ان. خەڵکی کوردوستان، بەتایبەت شارو گوندە سەرسنورییەکان، لە حاجی هۆمەرانەوە بگرە تا قەلادزەو ڕانیەوە پێنجوین و خانەقین… ترسێکی گەورەیان لێنیشتووە لە بەرپاکردنی شەڕو هێرشی ئێران…

باسی ئەوەی کە ئەم سیاسەتە لەم هەلومەرجەدا دژ بە هیوای خەڵکی کوردوستانە، لە واقعیەتی نێو خۆی کوردوستان گەورەترە. بەڵام نەهامەتی و کێشەو گرفتەکان ڕووی لە خەڵکی کوردوستان و عێراقە.

مەسەلە سەرەکیی□کان ئەوانەن:

یەکەم: کیشە نەتەوەیی و بەرژ□وندی یە جیاوازە نەتەوەییەکان نەک هەر دەمێنێت بەڵکو چەند بار زیاد دەکات بەتایبەت لەم هەلومەرجە ئینتقالیەدا. هەلومەرجێکی ناجێگیر و ئاڵوگۆر بەخش بەشێوەی خێرا و تاو ناتاو و کتوپڕ. لەمبارەوە نموونە هێجگار فراوانە لە هاتنی داعشەوە بگرە تا دەگاتە کیشەی نێوان قەتەر و ووڵاتانی کەنداو و میسر. مەسەلەکە ئەوەیە کە بە گریمانی بەدیهاتنی سەربەخۆیی و پیادەکردنی ڕیفراندۆم ز□ر نابەتی جێناکۆک لە شوێنی خۆی دەمێنیت. ناوچە کورد نشینەکان یان ئەوەی پێی دەڵێن جێناکۆکەکان. خۆ ئەگەر زۆر گەشبینیبن بە بارزانی و پارتی ئەگەر کەرکوکیش چارەسەر بکرێت وگریمان ناوشاری کەرکوک، دێتە سەر کوردوستان و موچە بڕاو دەبن. ئەوکات دیسان دەیان ناوچەی دیکە ماوەتەوە و جێگای کێشەیە. کەواتە هۆکارەکانی پڕوپاگەندە و ژەهراویکردنی بیر و ڕای خەڵک و هەڵخەلەتاندن و بەڵارێدا بردنیان لە شوێنی خۆی دەمێنێت. ئەوکات بە شێوەیەکی توندتر وە فراتر لەڕێگای سەپۆرتی جەمسەرێکی زلهێزی

جیهانیەوە، ئەمکارە زیاتر پەرەدەستێنێت. بەم مانایە خەڵکی کوردوستان، هەموو ڕێژەک لە بەردەم دەمەزەرکردنەوەی کێشە نەتەوەییەکاندا دەبن، هەموو ڕێژێک دەکرێنە قوربانی بەرژەوەندییە جیاوازەکانی ناسیونالیزمی کوردو عەرەب.

بەم مانایە لەم هەلومەرجەدا هەروەک لینین باسی دەکات:" چینی کرێکار سوپۆرتی بورژوایی ناکات تەنها لە بەرژەوەندی ئاشتەوانی نەتەوەیی نەبێت"(لینین / مافی نەتەوەکان بۆ دیاریکردنی چارەنوسی خۆیان/ سەرچاوەی پێشوو/ لا١٦٣).لە هەموو باسەکەماندا، وە تەنانەت گوێگرتن لە هەواڵەکان ئەوەمان بۆ ڕۆشن دەکاتەوە کە ئەم هەولەی بورژوایی کورد بۆ ڕابەری پارتی ، نەک " ئاشتەوانی نەتەوەیی" بەدیناهێنێت بەڵکو، کێشەکان زۆر توندتر دەکاتەوە "ئاشتەوانی نەتەوەیی" لە عێراق و ناوچەکەدا زۆر دەباتە دواوە.
دووەم: جیابونەوەی کوردوستان لەم هەلومەرجەدا، هەروەک باسکراوە، لەچوارچێوەی سیاسەتی ئەمریکی دا مەیسەر دەبێت و بەگشتی ئەم ڕەوت و ڕێبازە سیاسییە شاراوە نییە و ڕۆشنە و ناسیونالیزمی کورد شانازی پێوە دەکات. بەم مانایە خەڵکی کوردوستان هوشیار بن بە مەسەلەیەکی ئاوا یان نا، ئەوا چارەنوسی داهاتویان لە سایەی سیاسەتی ئەمریکی دا مۆر دەکرێت. دەکەونە بەرەیەکەوە کە ڕاستەوخۆ بێتە هۆی پتەوکردنی پێگەی ئەمریکا لە ناوچەکەدا. وەک ئیسرائیل هەمیشە دەبێتە دەوڵەت و سنورێک کە لەخۆی و دەوڵەتەکەی بترسێت. هەروها سەربەخۆیی لەم هەلومەرجەدا دەکەوێتە بەردەم هێرشی جەمسەری بەرانبەر. مەگەر لە سایەی ڕێکەوتنی تازەی جیهانیدا بێت، لە نێوان زلهێزانی دونیادا. کە بە بڕوای ئامانجی ئاوەها بۆ بورژوای هێجگار دوورە، ڕێگای جێبەجێبونی هێجگار کەمە. هەروەها دەکەویتە بەردەم ناڕازی بونی خەڵکی ناوچەکەوە. بەکورتی بۆ ئەمریکا پاش فەشەلی پڕۆژەی داعش، مەسەلەی پێکهێنانی دەوڵەتێکی سەربەخۆ بۆ "کوردەکان" مەسەلەیەکی گەورەو جدییە. ئایا لەم هەوڵەدا کۆمۆنیستەکان بەشدار دەبن؟!. ئەمریکا ناچارە ئەمکارە بکات، باسی سەرکەوتنی ئەمکارە مەسەلەیەکی دیکەیە و لە ڕوانگەی منەوە فاشلە. ئەمریکا ناچارە، بە ئابلوقەدانی ڕوسیاو ئێران، ڕێگای زۆر بۆ دەستەوە نەماوە. بەتایبەت کە ئێستا سوریا وەک پێگەیەکی گەورەو گرینگی گاز لە دونیادا باس دەکرێت و پاشان ناردنی نەوت و گاز بۆ دونیاو بەتایبەت بۆ ئەوروپا، مەسەلەیەکی گەورەیە بۆ ئەمریکا دەیەوێت ڕێڕەوی وزە لە سایەی کۆنترۆڵی خۆیدا بێت.
سێهەم: بە ئاشکرا بارزانی ڕایگەیاندوە، " کە ئامادەین لە برسا بمرین" لەوەش زیاتر لە ووتەکەی دا لە پەرلەمانی ئەوروپا لە

بروکسل دەلێت ” جەنگی خوێناوی بە دور نازانم”… تۆ بلێی خەڵکی کوردوستان لە برسا مردنی پێ باشتر بێت وەک لەوەی کە لەگەڵ عێراقدا بمێنێتەوە. پاشان ئەگەر بە ئەم کارە و بە دوای ڕیفراندۆم خەڵک دەرگیر بێت لەگەڵ جەنگی خوێناوی دا کە نزیک 40 ساڵە خەڵکی کوردوستان لە جەنگی جۆراوجۆردا دەژین، ئیتر خەڵک جیابونەوە و ڕیفراندۆمی بەچیە؟! ئایا بەرژەوەندی خەڵکی کوردوستان لە برسا مردن و لە جەنگی خوێناویدایە دوای ڕیفراندۆم.؟! ئەم ڕاگەیاندنانە پێویستە لەلایەن کۆمۆنیستەکانەوە، وەڵامێکی مارکسیستی وەرگرێتەوە. بێدەنگ بوونی کۆمۆنیزم لە بەرانبەر ئەم بابەتانەدا لە کوردوستان دەیکات بە پاشکۆی نەک تەنها ناسیۆنالیزم بەڵکو بە دیاریکراوی پاشکۆی بارزانی و پارتی.
چوارهەم: لایەنگرانی ڕیفراندۆم دەلێن “جیابونەوەی کوردوستان دەبێتە هۆی شەفاف بوون و ئاوەڵابونی زیاتری خەباتی چینایەتی”!!. لەمبارەوە یەک ووشە ناڵێن جگە لە تەنزە هەرە کۆنەکان لەسەر دەوڵەت و دەوڵەتداری. هەر ڕاگەیاندنەکانی بارزانی بەسە بۆ ئەوەی کەسێک یان هێزێک بەبێ ئەو تەنزە کۆنە و باوی نەماوە. ئەگەر ئێمە لە برسا بمرین و بکەوینە جەنگەوە، وە ئەگەر کێشەی نەتەوەیی لە شوێنی خۆی بمێنێت “وەک لەسەرەوە” باسمان کرد، خەباتی چینایەتی لەم هەلومەرجەدا بە دیاریکراوی لێڵتر و تاریک تر دەکات. وە هەستی نەتەوەیی و تەنانەت جێگا و ڕێگای ناسیونالیزم و پارتی زیاتر دەباتە سەرەوە بە تایبەت کە، کۆمۆنیزم وهێزی چینایەتی کرێکار لەم هەلومەرجەدا لاوازە.

بە جیا لەوانە هەروەک لەسەرەوە باسمان کردوە، دەوڵەتێک کە ئەمڕۆ پێک دێت، چ پەیوەندی بەوەوە ماوە، کە خەباتی چینایەتی ڕۆشن بکاتەوە یان نا، مەگەر بازاری ناوخۆ ماوە، مەگەر کریکاری لەکوێی ماوە. بۆیە ئەم جۆرە لێکدانەوانە هێجگار کۆنەو پەیوەندی بە سەرمایەداری ئەمڕۆوە نەماوە. دەوڵەتێک کە لەسەر بناغەی هەلومەرجەکی پێشکەتوی خەباتی چینایەتی نەهاتبێتە کایەوە “باسی هەلومەرجی شۆرشگێرانە ناکەم” … دەوڵەتێک کە هەموو ڕۆژێک ئەتکی سنورەکەی بکرێت لەلایەن ڕێکخراوە جیهانیەکانی وەک بانک و سندوقی پولی نێونەتەوەیی، دەوڵەتێک کە ئێستا پێک نەهاتووە 17 بنکەی ئەمریکای تێدا بێت، دەوڵەتێک کە چەندین کێشە و بابەتی چارەسەر نەکراوی ماوە وە دەمێنێت لەگەڵ ووڵاتی عێراقدا… بەکام پێوانە خەباتی چینایەتی ئاوەڵاو روشن و شەفاف تر دەکاتەوە؟! مەگەر ئەم دەوڵەتە و بارزانی بێئاگان و گێژن. باسی پێکهێنانی دەوڵەت لە هەلومەرجی ئەمرۆی دونیادا هیچ پەیوەندیەکی بەم مەسەلەیەوە نیە.

لە کەسەقە مەگەر خەباتی چینایەتی گەشەی کردوە یان داعش؟!لە جنوبی سودان خەباتی چینایەتی گەشەی کردوە یان ڕق و کینە دەزی زیاتر؟! دونیای ئەمڕۆ بە جۆرێکی دیکە دەچەرخێت.

پێنجەم: سەربەخۆیی و جیابونەوە لەم هەلومەرجە ئینتقالیەدا بە زۆری بەرژەوەندی چینایەتی کرێکارە لە ئاستی ناوچەکە و جیهانیدا. بە سادەیی لە بەرئەوەی دەبێتە هۆی بەهێزبوون و پتەوبوونەوەی پێگەی ئەمریکا لە ناوچەکەدا. لە کاتێکدا کە پێگەی ئەم زلهێزە ڕۆژ بە ڕۆژ بەرەو لاواز بوون دەڕوات. ئەمە لایەنێکی مەسەلەکەیە. لایەنێکی دیکە ئەوەیە، کە ڕابەری ئەم سیاسەتە ناسیونالیزمە و پارتی دیموکراتە، بە جیا لەوەی وەک هەر هێزێک مافی پێشنیازی ڕیفراندۆمی هەیە، بەڵام ناسیونالیزم بوونی ئەم هێزە و سیاسەتەکانی دەیان ساڵی ڕابووردوی، ڕێگا نادات بە هاو سۆزی و هاوپشتی کرێکاران و خەڵکی زەحمەتکێش و ئازادیخوازان لە ناوچەکە و ئاستی جیهاندا. بە خەڵکی دونیا ڕۆشن بێتەوە کە ئەم هێزە دژ بە ویست و خواستی کرێکارو خەڵکی کوردوستانە و سیاسەتەکانی بە توندی بە جەمسەری ئیسڕائیل –ئەمریکاوە بەستراوە لە ناوچەکەدا. بە جیا لەوەی دەوڵەتێک کە لەم پڕۆسەیەدا دێتە دەرەوە دەوڵەتی پارتی و مەملەکەتی بارزانیە.

خاڵیکی تر لەم بەشەدا پیویستە ئاماژەی پێبکەین، ئەوەیە: کە بەچونێک لە نێو بزووتنەوەی ئەمڕۆدا نەک ماوە، بەڵکو پێدەچیت بەهێز بێت، ئەویش ئەوەیە لەم ڕێگایەوە، لێرەدا و لەم باسەدا لە ڕێگای ئەم ڕیفراندۆمەوە حزب وە کۆمۆنیزم بە هێز دەبێت. ئەوە خەیالێکی ورودە بورژوایی بە تەجروبەیە. بەچونێکە کە دیاردە و بابەتە کۆمەڵایەتیە گەورەکان لە چوارچێوەی لێکدانەوەی چینایەتی دەردەکێشێت. لەم ڕوانگەیەوە ڕیفراندۆم لەسەرو چینەکانەوەیە، پارتی بیکات، حسک یان ئیسلامیەکان یان کۆمۆنیزم یا حزب اللە بیکات بۆ ئەم ڕوانگەیە جیاوازی نیە. چونکە بەشداری دەکات و دەیەوێت لەم ڕێگایەوە کاریگەری لەسەر دابنێت. چونکە ڕیفراندۆمە و پەیوەندی بە چینەکانەوە نیە و بە قودرەتی قادر ئەم دیاردە و میکانیزمە لە سەرمایەداری ئەمڕۆدا ماوە کە پەیوەندی بە چینەکان و خەباتی چینایەتیەوە نیە!!. خۆ ئەگەر ڕەخنەگری بیت و بەرانبەری بوەستی ئەوە ئەنتی پارتیت و لە دونیا نەگەیشتویت. ئەم بەچونە کە تا ئێستا برەوی هەیە، بزووتنەوە کۆمەڵایەتیەکان و هێزە سیاسیەکانیان ناناسێت و درک ناکات، کە هەر بزووتنەوە و جووڵانەوە و کردارێکی سیاسی، خاوەنی هەیە و ڕابەری هەیە و شێوازی بەڕێوەبردنی خۆی هەیە، لە پشتیەوە بەرژەوەندی چینێک هەیە. ولە ڕێگای

بزووتنەوەیەکی سیاسی و دواجار لە لایەن هێزێکەوە ڕابەری دەکرێت. بەتایبەت ئەگەر دوو سەدە لە حوکمی بورژوای و ئاڕاستەی ئەمەی سەرمایە بە ئەم باسە زیاد بکەین ڕۆشن دەبێتەوە، کە بەچونێکی لەم چەشنە کۆمۆنیزم دەکاتە پاشکۆی بزووتنەوە و هێزەکانی دیکە و لێرەدا ناسیونالیزمی کورد. ڕابەری ئەم بزووتنەوەیە بە ڕکابەر پارتی و بارزانییە، خالە بەهێزی ئەم ڕیفراندۆمە بارزانی یە، بەبێ بارزانی هیچ کەس و لەوانە کۆمۆنیستەکان ئەم باسەیان نەدەهێنایەوە پێش. لەسەرەتای هاتنە پێشەوەی ئەم باسەدا حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی کوردوستان لە بەیاننامەی “ریفراندۆم، پڕۆژە و هەوڵەکە بۆ جڵەوکردنی ناڕەزایەتی جەماوەری کوردستان! بە دروست دژ بە ڕیفراندۆمی پارتی دەوەستێتەوە، دوای ئەوە کەمتر لە دوو مانگ تەواوی هاوکێشەکان لای حزب دەگۆڕێت لە دژەوە دەبێت بە بەشێک لەم پڕۆژەیە. حزب دەبێت بە خەڵک بڵێت لەکام هەڵوێستیاندا ڕاستە و لەکامیاندا هەڵەیە.

هەوڵدان بۆ بەهیزکردنی کۆمۆنیزم لەڕێگای ڕیفراندۆمەکەوە کە پارتی دەیکات لەم هەلومەرجەدا وەک بەشداریکردن وایە لە بزووتنەوەی “هخا” و “سەوز” لە ئێران یان “سەدر” لە عێراق. وە ئەوەی کە ئامانج ئەوە بێت کە دواتر فشار دەخەیتە سەر ئەم هێزانە و بەقازانجی خەڵک تەواوی دەکەیت، خۆشباوەڕی یە. بەڵام خۆشباوەری لێرەدا سیاسەتە، وە سیاسەت لێرەدا ناسیونالیستی یە.
سیاسەتی حزبمان لە کوردوستان ناسیونالیستی یە
سەرەڕای ئەوەی کە بەدرێژایی ئەم باسە ڕۆشن بۆتەوە بەڵام لێرەدا، جێگای خۆیەتی وەک چەند بڕگەی جیاجیا بەیانی بکەینەوە:

یەکەم: دواکەوتن و پاشکۆبوونی پڕۆژەیەکی سیاسی هێزێکی بورژوای کوردە کە ڕاستەوخۆ نەک دەبێتە هۆی بەهێزبوونی ئەم هێزە لەکۆلیە بەتەنها بەڵکو لەوە نابەجێ تر، دەبێتە لایەنگری جەمسەری ئەمریکی بە دووبارە داڕشتنەوەی ناوچەکە.
دووەم: زەربەیەکی گەورە دەدات لە بزووتنەوەی چینایەتی کرێکار لە هەر سێ ئاستی جیهانی و لۆکەلی و ناوچەییدا.
سێهەم: پێدانی پەڕەیەکی سپی واژۆ کراوە لە لایەن هێزێکی کۆمۆنیستی یەوە بە هێزێکی بورژوایی بۆ جێبەجێکردنی کاری جیابونەوەی کوردوستان. ئەمکارە لە سەردەمی لینین و مارکسیشدا کە دونیایەکی تەواو جیاواز بوو، وە بورژوازی لە زۆر شوێنی دونیا هێشتا نەفەسی شۆرشگێرێتی تێدا بوو، کۆمۆنیستەکان سیاسەتی لەم چەشنەیان پیادە نەکردووە. کاتێک کە لێکدانەوەی کۆنکرێت لە هەلومەرجی دیاریکراودا

لە دەست دەدرێت، کە وەک پرەنسیپ و مێتۆدێک بۆ لێکدانەوەی کۆمۆنیستی هەمیشە بناغە بووە، ئەوکات دەرگیر دەبین لەگەڵ پەڕەی سپی واژۆکراوی کۆمۆنیستی بۆ بورژوازی. حزبی ئێمە ئیمزای کردووە بۆ کاک مەسعود کە فەرموو ڕیفراندوم بکە. بەڵام هیچ کاتێکی دیاری نەکردووە کەی دەوڵەت ڕاگەیەنێت، وە تەنانەت ئەمەی نەکردۆتە مەرجێک بۆ بەشداری لە ڕیفراندۆمدا. وەک ئەوەی باوەڕێکی گەورەی بە پارتی بێت. هیچ هێزێکی کۆمۆنیستی کاری وای نەکردووە. رۆشنە بارزانی لەمبارەوە چی دەڵێت و بەیان نووسین سودێکی نیە لەم مەسەلەیەدا.

خەتەری ئەم پۆینتە لەوەدایە کە حزبی ئێمە ئاڵوگۆڕەکانی نەبینیوە، وە کاریگەری ئەم ئالوگۆڕانە لەسەر جیابوونەوە یان پێکەوە ژیان لەگەڵ عێراقدا نابینێت. سوێندی خواردووە هەر جیادەبێتەوە، بۆیە پەڕەی سپی واژۆ کردووە. ئەم لێکدانەوەیە زۆر دورە لە لێکدانەوەی کۆمۆنیستی یەوە. ئەم پۆینتە ڕاستەوخۆ حزب دەکاتە پاشکۆی پارتی لە ڕوانگەی گشتی خەڵکەوە. سەیر لەوەدایە کە5 دانە پرنسیب لە بەیانی حزبدا هاتووە، بەڵام هەر لە بەیانەکەدا ڕؤشنە کە بە زیادە نوسراوە و خودی حزب هیچ ڕێزێک بۆ پرەنسیپەکانی خۆی دانانێت. ئەگەر نا پێویست بوو هەر لەو بەیانەدا بوترایە ئەگەر ئەم پرەنسیپانە جێبەجێنەکرێن ئێمە بەشداری پڕۆژەی وا ناکەین. کە لایەنی کەم سودی دەبوو بۆ کاتێک کە حزب هەڵوێستی خۆی بگۆڕیایە. بەڵام پێدەچێت “سەربەخۆخوازێکی” شێلگیر بین!!!

ڕێگا چارەیەک

ئایا ئێمە وەک کۆمۆنیستەکان وەک چەند حزب ولایەنێکی کۆمۆنیستی، ڕێگایەک هەیە کە لەم ئاڕاستەیە ڕزگارمان بکات. پێم وایە پێویستە کارێکی وا ئەنجام بدەین و ڕێگای گونجاومان لە بەردەمدایە. خاڵی یەکەمی ڕەخنەیەکی دروستکەری مارکسستی یە، لەو سیاسەتەی گیراوەتە بەر، وە خالی دووەمی: ڕاگەیاندنەکانی بارزانی هەریەکەیان بگرە بەسە بۆ ئەوەی نەک کۆمۆنیستەکان بەڵکو هێزێکی “خەمخۆری” خەڵک لەو پرۆژە سیاسی یە بێتە دەرەوە و ئاڕاستەی خۆی بگ□□□ت. ئایا دەرگیرکردنی خەڵکی کوردوستان لەگەل جەنگی خوێناوی دا یان “ئامادەین لە برسا بمرین” بەس نیە بۆ ئەوەی ئاڕاستەیەکی شۆرشگێرانە و ڕەخنەیەکی پراتیکی گونجاو بنێین. خۆ ئەگەر ئەمانە بەس نین و ناتوانین ڕەخنەیەکی شۆڕشگێرانە لە خۆمان بگرین، دیسان ڕێگایەک هەیە ئەویش چاوەڕی بوونە بۆ ڕاگەیاندنێکی دیکەی بارزانی یان پارتی. کە ئەمەی دوایان ئ□زع□فول□یمانە و درەنگە، بەڵام

حەتمەن هەنگاوێکی بەسود و باشتر دەبێت، لەو سیاسەتەی ئێستا.

سیاسەتی کۆمۆنیستی

لەم هەلومەرجە دیاریکراوەدا، لەهەلومەرجی ئینتقالی ئەمڕۆی دونیادا، وە لە کوردوستانی عێراقدا، تاکە ڕێگایەک کە کۆمۆنیستی ب□□ت و ببێتە هۆی بەهێزبوونی بزووتنەوەی چینایەتی کرێکارو بەرژەوەندییەکانی خەڵکی کەمدەرامەت و زەحمەتکیش، ژنان و لاوان مسۆگەر و دابین بکات، تەنها لە ڕێگای هێزێکی کۆمۆنیستیەوە مەیسەر دەبێت. ڕیفراندۆمێک وە هەوڵدان بۆ بەرپاکردنی ڕیفراندۆمیک کە ئەنجامەکەی بە قازانجی خەڵک بشکێتەوە لە ڕیگای ڕابەریکردنی هێزێکی کۆمۆنیستیەوە مەیسەر دەبێت… ئەگەر نا هەر هەوڵ و تێکۆشانێکی هێزەکانی بورژوای کورد لەم قۆناغەدا، ڕاستەوخۆ بەزەرەری خەڵک و کرێکار و توندبوونەوەی کێشە و شەری نێوان نەتەوەکان کۆتایی دێت.

ل□ بەرانبەر ئەم سیاسەتە و ئەم ڕیفراندۆمەی پارتی لەم هەلومەرجەدا ئەگەر پیاد□ بکرێت. کە بە گریمانەی زۆر دوادەکەوێت. پێویستە لە ئێستاوە ئەم سیاسەتە و ناوەرۆکەکەی ئاشکرا بکرێت وەکو بەیانەکەی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردوستان لە ئەپریلی ئەمساڵدا و لەسەرەوە ئاماژەمان پێکردووە. وە پێ بەپێی ڕاگەیاندنی بارزانی و پارتی و حزبەکانی دیکە، وەلامی دروست بدرێنەوە. لە هەمانکاتدا بانگەوازی خەڵک بکرێت بۆ بەشداریکردن و دەنگدان بە " نا" یەکی گەورە بۆ ئەم جیابونەوەیەی پارتی و بارزانی. خەڵکی کوردوستان پێویستە خەباتی خۆی دژ بە نەدانی موچە و دژ بە برسێتی و بێکاری و دانەمەزاندنی دەرچوانی زانکۆ و پەیمانگاکان، لە پێناو ئازادی ڕادەربڕین وڕۆژنامەگەریدا… هەرچی زیاتر بەهێزتر و ڕێکخراوتر بکات و بێتە مەیدان و وەڵامێکی شۆرشگێڕانە بە بارزانی و ڕیفراندۆمەکەی بدەنەوە.

خەڵک و کرێکاران لە کوردوستان ئەگەر دەیانەوێت ڕیفراندۆم بکەن و دەوڵەتێک پێکبێت لە کوردوستان، دەتوانن بە خەباتی یەکگرتووی خۆیان ئەم خواستە بسەپێنن بەسەر نێوەندە نێودەوڵەتییەکاندا، دەتوانن لە ڕێگای بەهێزکردنی هاوپشتی و هاوسۆزی چینایەتیەوە لەگەڵ کرێکارانی عەرەب زمان و نەتەوەکانی دیکە پەیوەندی و هاوپشتیەکی چینایەتی تۆکمە بە وجودبهێنن. دەوڵەتێک لەم ڕاستایەدا پێک بێت ناتوانێت خواست و داواکارییەکانی خەڵک چارەسەر نەکات و لە بەرژەوەندی ئەواندا نەبێت، وە ناسیونالێزم و نەتەوەو هەستی نەتەوەی لاواز ئەکات.

١٧.٧.٢٠١٧

Saman.karim5@gmail.com

هەڵوێستی کۆمۆنیستی سەبارەت بە جاڕی ڕیفراندۆمی پارتی و دەوڵەتی کوردی! ... بەشی یەکەم ... سامان کەریم

کاتێک کەسێک دەیەوێت لێکدانەوەیەک بکات سەبارەت بە هەر بابەتێکی کۆمەڵایەتی، تیۆری مارکسیستی ناچاری دەکات، بەڕەهایی ئەو بابەتە “قەزیە” لە نێو چوارچێوەی مێژوویەکی دیاریکراو دابنێ. هەروەها ئەگەر بابەتێکە پەیوەندی بە یەک وڵاتەوە هەبێت ئەوە مەرجی بە دادەنێت (بۆ نمونە سەبارەت بە بەرنامەی نەتەوەیی لەو وڵاتەدا) کە تایبەتمەندییە کۆنکرێتە جیاوازەکانی ئەو وڵاتە جیادەکاتەوە لەوانی دیکە لە بەرچاو بگرێت، لە چوارچێوەی قۆناغیکی دیاریکراوی مێژویدا. (لینین/ مافی نەتەوەکان بۆ دیاریکردنی چارەنوسیان/ بژاردەکان بەرگی پێنجەم-ل ١٥١- دوا هێلی تەئکید هی منە).

بەڵام زۆرتر لە ئێمە، خودی جیهانی ماددي و واقعییەتی مێژوویی گۆڕانی بەسەردا هاتووە. مەبەستم ڕووداوەکانی دەورانی ئەزمە و دواتریش لەبەریەك هەڵوەشانەوەی بلۆکی ڕۆژهەڵات و دنیای دوای جەنگی ساردە. ئەگەر ڕوو وەرچەرخاندنی بزووتنەوە ڕزگاریخوازەکانی پێشوو بەلای غەرب و مۆدیلی بازاڕ لە ساڵانی یەکەمی دەستپێکردنی ئەزمەی ڕۆژهەڵاتیشدا فەراموش بکەین (چونکە هەرچي چونێك بێت ڕەوتی ئێمە لە خۆشباوەڕییەکانی چەپی تەقلیدیی سەبارەت بە پێشکەوتنخوازی ناسیۆنالیزمی جیهان سێیەمي و ناسیۆنالیزمی کەمینە میللییەکاندا شەریك نەبووە)، بزووتنەوە جوداییخوازەکان و دواتریش جەنگ[illegible] و کۆمەڵکوژییەکانی “میللەت”ە هەوسار پچریوەکان لە ئەوروپای ڕۆژهەڵات و مەرکەزیدا، بەڕاستی خواستی میللي و جیاخوازیی تەنانەت لەبەرچاوی کەسانێك کە لە لەلانی کەمی ئینسانێ

دەستی بەهرەمەندن، بێنرخە و زۆرجاریش بێزراو کردووە. هەمووان دەتوانن ببینن کە چۆن ناسیونالیزم تەرجومەی ماددی خۆی لە گۆڕە بەکۆمەڵەکان و "پاکسازییە قەومییەکانی" و کوورەکانی ئینسان سووتاندندا پەیدا دەکاتەوە، چون نەتەنها خواستی میللی بەڵکو تەنانەت خودی مەقولەی میللەت و ناسنامەی میللیش لە زۆر حاڵەتدا ناڕەسەنە و دەسکردی ئەوساتێکی سیاسی دیاریکراوە. (مەنسور حیکمەت/میللەت و ناسیونالیزم و بەرنامەی کومونیزمی کریکاری- بەشی یەکەم/ هێڵی تەئکیدەکان هی منە).

کورتەیەکی پێویست سەبارەت بە ڕیفراندۆمی پارتی

ڕیفراندۆم میکانیزمی بەردنە پێشەوەی سیاسەتێکی دیاریکراوە و مافێکی دیاریکراوی هاووڵاتیان یان دانیشتوانە. خواستی چونە دەرەوەی بەریتانیا لە یەکێتی ئەورووپا، یان خواستی گۆڕینی دراوی ووڵاتێکی ئەورووپی بۆ ئیرۆ، خواستی دەنگدان لەسەر جیابونەوەی ئوسکوتلەندا لە بەریتانیا، کیوبیک لە کەنەدا…. نمونە زۆرن. بەڵام لەم سیاسەتەی پارتی دیموکراتی کوردوستان بە سەرۆکایەتی بارزانی، ڕیفراندۆم خۆی سیاسەتە. یەکێک لە کەسپ و تەنگەژەکانی ئەم سیاسەتەی بارزانی ئەوەیە کە ڕیفراندۆم هەر خۆی کراوەتە سیاسەتێک. بێجیا لە ڕاگەیاندنەکانی پێشووی ئەندامانی مەکتەب سیاسی پارتی کە باسی سەرەکیان "کار نەکردن بۆ ئەنجامی ریفراندۆم" بوو، وە دوای ئەوە چاوپێکەوتنی بارزانی لە گۆڤاری فۆرین پۆلیسی دا، کە ڕۆشنە وەڵام بۆ ڕەخنەکان دەداتەوە بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ بەڵام شتێکی تازەی تێدا نییە.

باسی ڕیفراندۆم ئەگەر کاتی ڕاگەیاندنی سەربەخۆیی تێدا دیارینەکرێت، هیچ مانایەکی نیە لەم ڕیفراندۆمەدا. واتە ماوەی شەش مانگ یان ئەوپەڕی سالێک. واتە پێویستە لەماوەی شەش مانگ یان سالێکدا سەربەخۆیی ڕابگەیەنرێت. ئەگەر نا ئیتر ئەوە ڕیفراندۆم نیە، بەڵکو ڕیفراندۆمێکە وەک هەنگاو و کارتێکی سیاسی بەدەست بارزانی و پارتی یەوە. بەم مانایەش هەنگاوێکی سیاسی زیرەکانەی بارزانی یە بۆ قۆرغکردنی مافی دانیشتوانی کوردوستان. باسی ئەم ڕیفراندۆمە دیاریکراوە لە پایەیەکی سەرەکیدا، باسی پارتی و بارزانی و مێژووی ئەم هێزە، هەر لایەن و هێزێک مێژووی ئەم هێزە و سیاسەت و پراتیکی وەک هێزێکی بورژوایی کورد لە بەرچاو نەگرێت هەڵەیەکی گەورە دەکات، لە بەرانبەر زۆربەی هەرەزۆری خەڵکی کوردوستاندا. لەم بارەوە پێدەچێت تەنانەت لە نێو خەڵک و لە نێو هێزە بورژواییەکان و ژمارەیەکی دیار لە ڕۆشنبیران و نوسەرانی

ناسیونالیست... ئەم لەکەدانەوەیە لە بەرچاو گیرابێت، هەر بۆیە دەبینین ناڕەزایەتییەکی فراوان هەیە بەڕووی ئەم شێوازە لە ڕیفراندۆمی پارتی دا.

بەم پێیە ئەگەر تەنها هۆیەک هەر ئەوە بێت، واتە ڕابەریکردنی پارتی بۆ ئەم پرۆسەیە و بەم شێوازەی ئێستای، بەدەست هەر ئینسانێکی نەک ئازادیخوازو پێشکەوتوخوازەوە بەڵکو بەدەست هەر ئۆپوزیسیونێکی پارتیشەوە، بە بڕوای من ئەوە پایەیەکی هێجگار بەهێزە کە هەر ئینسانێک چەند جار بیر بکاتەوەو توشی تێڕامان بێت ئینجا بڕیار بدات. ئەمە بابەتێکی ئەبژێکتیڤەو مێژووی ئەم هێزو بزووتنەوە و سەرکردەیە نیشانی داوە. لە بەشی دووەمدا لەسەر ئەم پۆینتە زیاتر باس دەکەین.
لە ڕوانگەی منەوە تا ئەوکاتەی کە ماوەی ڕاگەیاندنی سەربەخۆیی و پێکهێنانی دەوڵەت دیارینەکراوە، ڕیفراندۆمێک بوونی نیە. ئەگەر ١٠٠ دانە ڕیفراندۆمیش بێت و بچێت. ڕیفراندۆمێک لە گۆڕێ نیە، چونکە ئامانجێک بوونی نیە. بزووتنەوەی کوردایەتی و بارزانی و ڕابەری ئەم بزووتنەوەیە، هوشیارانە خەڵکی کوردوستانیان بارهێناوە. ووردبینانە، مامەڵە لەگەڵ خەڵکێک دەکەن کە دەزانن تاکوێ پێ ڕادەکێشێت. سیاسەتێک کە ناوەڕەکەکەی بریتی یە یان ٢٧ ساڵە بریتی بووە لە لابردنی سەرنجی خەڵک لەسەر مەسەلە و کێشە سەرەکییەکانی خەڵک ئەوەی تشەمسکی پێی دەڵێت " الالهاء" واتە سەرنج لابردنی خەڵک لەسەر کێشەو گرفتە سەرەکییەکانی کۆمەڵگا و بەکارهێنانی ئەڵتەرناتیڤێکی سیاسی گونجاو بۆ پێکانی ئەم ئاراستەیە. ریفراندۆم بونی نیە بەڵام ناویان ناوە ریفراندۆم. ناویان ناوە ڕیفراندۆم، چونکە ڕیفراندۆم خۆشناوە، لایەنی کەم بۆتە خۆشناو و هەندە هێز بە کەفوکوڵی شۆڕشگێرانەش دەیڕازێننەوە. بەڵام ڕیفراندۆم بۆیە خۆشناوە لە کوردوستان چونکە خەڵکەکەی بەمانای جیابونەوەی کوردوستان دەیبینن. کاتێک کە ئەم ئامانجە جێبەجێنەکرێت لە ماوەیەکی دیاریکراودا-٦مانگ تا یەک ساڵ. ئەوا ڕیفراندۆمێک ناکرێت بەڵکو سیاسەتی گەوجکردنی خەڵک پیادە دەکرێت. پراتیکردنی ئەنجامی ڕیفراندۆم ڕاستەوخۆیە و وەک شەراب هەڵناگیرێت تا خۆشترو باشتر بێت.

لایەنێکی دیکە ئەوەیە کە ڕیفراندۆم وەک میکانیزمێک هەمیشە بە بابەتە گرینگە چارەنوسسازەکان بەکارهێنراوە کە ناکرێت یان دەسەڵاتداران پێیان باش نیە کە لە ڕێگای یاسا و ڕێسا و دەستورەوە لە پەرلەمان یان لە لایەن حکومەتەوە بڕیاری لەسەر بدرێت،

دەیانەوێت مۆری گشتگیرییەکی کۆمەڵایەتی گەورەی لێ بدەن. بەم مانەیەش ڕیفراندۆم بە کایە کردن نیە بە خواست و داواکاری خەڵکەوە. دەبێت ڕێگا لەم جۆرە سیاسەت و پرۆژە سیاسی یە بگیرێت کە دەیەوێت بابەتێکی وا هەستیار بکاتە وەرەقەی سیاسی دانوسان و چەپاندن و گەوجکردنی خەڵک.

خەڵکی کوردوستان موچەیان نیە، کارەبایان نیە، خزمەتگوزاریان نیە، زەمانی کاریان نیەو لەسەر کار دانامەزرێن و خاوەن بڕوانامەکانی زانکۆو پەیمانگاکان زۆربەی هەر زۆریان بێکارن، هەڵلوشین و کەڵەکەی سەرمایە بە هەندێک بەرپرس و ملیاردێری دەوروبەری سەرکردایەتی بورژوایی کورد بەردەوامە. خەڵک بۆ ئەوەی بژی کەلوپەلی ناوماڵ دەفرۆشێت. دووبارە گەڕانەوە بۆ دەرەوەی ووڵات بە شێوەیەکی فراوان ماوەی دووساڵە دەستیپیکردۆتەوە. ژێر بەژێر لەژیر ناوی چاکسازیداب”کە وێرانکاریە بە خەڵک” زۆربەی کەرتەکانی خزمەتگوازی کراوەتە پریڤایت ” پریڤاتیزەیشن”: کارەبا، خەستەخانە و کەرتی تەندروستی، خوێندن و خوێندنی باڵا…. خۆ کەس ئاگاداری کەرتی نەوت و گرێبەستەکانی نیە کە چەنە و بەپێ کام بناغەیە گرێدراوە، ئەمە بەجیا لە کێسپەکانی وەک ناوچە کوردنشینەکانی: کەرکوک و خانەقین .. بەجیا لە شەری دژی داعش و کوژرانی ڕۆژانەی جگەر گۆشەکانی خەڵک….جگە لەوانەش کێبەرکێ و کێسپەکانی نێو حزبەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی و هەروەها هەڵواسینی پەرلەمانی کوردایەتی و ماوە بەسەرچوونی سەرۆکایەتی بارزانی و چەندین کێشەی دیکە. ریفراندۆم یان سیاسەتی پیادەکردنی ریفراندۆم ، سیاسەتی سەرنج لابرنە لەسەر ئەم کێشانە و شاردنەوەیەتی لە لایەک و لە لایەکی دیکەشەوە بارزانی دەتوانێت وەک وەرەقەیەکی جۆکەر لە هەر کات و هەلومەرجێکی سیاسی دا بەرانبەر بە خەڵکی کوردوستان و هێزە موخالیفەکانی و حکومەتی بەغداو هێزە ئیسلامی و قەومیە عەرەبیەکان بەکاریبهێنێت. ئەوانە ئامانجی سەرەکین. ئەوەتا نوێنەری یەکێتی نیشتمانی کوردوستان لە تورکیا بەهرۆز گەلالی کە حزبەکەی هاوبەشی پارتی یە لەم جارەدا دەڵێت “به تورکیایان ووتوه ڕیفراندۆم بۆ دروستکردنی دەوڵەتی کوردستان و جیابوونەوه له عێراق و گەڕانەوەی کەرکوك و شوێنه جێ ناکۆکان نی یه، به ڵکو بۆ ئەوەی وەک کارتێك بۆ گفتوگۆ له بەرانبەر بەغدا بەکاری بهێنین.” (چاوپێکەوتنی بەهرۆز گەلالی لەگەڵ پێگەی سپی میدیا/ ٢٥.٦.٢٠١٧/ تەئکیدەکە هی منە). سیاسەتی ڕیفراندۆم ، ڕیفراندۆم نیە. تۆ ناتوانیت تۆپی پێ بکەیت و گۆڵ بکەیت، بەڵام ناتوانیت ئەنجامەکەی ڕابگەیەنیت کە براوەیت. یان دەرابیت وشەهامەتی ئەوەت نەبێت کە دۆڕانەکەت ڕابگەیەنیت. ئەوە ئیتر تۆپی پێ نیە.

ئەو ڕیفراندۆمەی پارتی و یەکیتی ، ڕیفراندوم نیە وبەقەکە زوو دەتەقێت. بەڵام وەرەقەی بەرزکردنەوەی کەسایەتی بارزانیە تا ئاستی سەرکردەی "ڕزگاریبەخشی" خەڵکی کوردوستان ولایەنی کەم لەئاستی بزووتنەوەی کوردایەتی دا. ئەمە پۆینتێکی گەورەی پیادەکردنی ئەم ڕیفراندۆمەیە، بەتایبەت کە قسە لەسەر ئەوە دەکرێت کە ئیتر بارزانی خۆی هەڵنابژێرێتەوە. بەڵام بۆ پارتی و یەکێتی بە جیا لەم پۆینتە خاڵێکی دیکەی گرینگ ئەوەیە کە وەرەقەیەکی گرینگی هەڵبژاردنی داهاتوویانە. ئەوان وەک دوو هێزی سەرەکی دەسەڵاتدار لەماوەی ٤ ساڵی ڕابوردوودا: خەڵکیان هەژارکردووە، هەژاری زیادیکردووە، موچەیان کردووە بە یەک لەسەر سێ، بێکاری گەیشتۆتە ئاستێکی ترسناک، گەندەڵی زیادیکردووە و کارەبایان کەمیکردووە.... بۆیە رێفراندۆم بۆ دەنگدانیش سوودی گەورەی دەبێت بۆ ئەم دووهێزە. یەکێتی و پارتی باشدەزانن کە دەوڵەتانی دونیا وەک ئەلمانیا و روسیا و تورکیا و ئێران و عێراق و تەنانەت ئەمریکا و نەتەوە یەکگرتووەکانیش، ئاگاداریان کردوون کە لەگەڵ "یەکپارچەیی خاکی عێراقدان". ئەمریکا بە ڕەسمی ٢٤حوزەیران لەڕێگای تیلەرسونەوە ڕایگەیاند کە لەگەڵ ڕیفراندۆم نین. ئەو قەناغەی کە لە چوارچێوەی سیاسەتی ئەمریکی دا بوارێک هەبوو بۆ دەوڵەتی کوردی کە مەسعود بارزانی هەوڵی بۆدا بەسەرچووە و کاتی نەماوە. کاکە درەنگ فریا کەوت!!. بەڵام لە ڕوانگەی منەوە پارتی لە چوارچێوەی سیاسەتی ئەمریکی دا سیاسەتی پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی هەبووە و ئێستاش پەلەقاژەی بۆ دەکات. هەلوێست لەسەر ئەم باسە لە بەشی دووەمدا دێت.

ئەگەر ئەوە ڕاستیەک بێت، ڕاستیەکی دیکە ئەوەیە کە هەموو کەس بارزانی و پارتی دەناسێ وە دەزانی کە بەبێ ئەمریکا و تورکیاو ... ناتوانێت بڕیارێکی وا بدات...مەگەر مێژوو درۆ دەکات. یان مەگەر پارتی و بارزانی ئاڕاستەی سیاسیان گۆڕیوە بۆ لایەکی دیکە. بەڵام هیچ لایەکی دیکەی زلهێز ڕیفراندۆمی قبوڵ نەکردووە. پارتی وەک هێزێکی بورژوایی و نوێنەری سەرسەختی بازاڕ و نیولیبڕال، ناتوانێت وە بۆی نیە کە بڕیارێکی سەربەخۆی لەم چەشنە دەربکات، بە تایبەت لە هەلومەرجی ئینتقالی ئەمڕۆدا... ئەمە ئەگەر واز لە ناسینی پارتی و مێژووی ئەم هێزە بهێنین.
خەڵکی کوردوستان، پێویستە بەشداری ئەم یاری یە نەکەن، وە هوشیارانە ڕوبەڕووی ئەم سیاسەتە ببنەوە و لەمبارەوە لە هەلومەرجی ئێستادا، ئەگەر دەیانەوێت ڕیفراندۆمێک بکرێت کە ڕیفراندۆمی خۆیان بێت و ئەنجامەکەی بەپێی دەنگی ئەوان بێت و نەکرێتە وەرقەیەکی

سیاسی بە بەند و بەست و سازانی ژێر بەژێری سیاسی ئەوا پیویستە: لەم ریفراندۆمەدا بە مەرجەوە بەشداری بکەن، مەرجێکی ڕۆشن ئەویش ئەوەیە کە: لە فۆرمی دەنگداندا خاڵێک زیاد بکرێت بەم شێوەیە: دەست بەجێ ئەنجامی ڕیفراندۆمەکە دەخرێتە بواری جێبەجێکردنەوە، ئەنجامی ڕیفراندۆم هەر چیەک بێت، ئەوە لەماوەی ٦-١٢ مانگدا ڕادەگەیەنرێت. واتە ئەگەر خەڵک دەنگیان دا بە جیابوونەوە لە عێراق ئەوە لەو ماوەیەدا سەربەخۆیی و دەوڵەت لە کوردوستان ڕادەگەیەنرێت.

ئەم خاڵەی سەرەوە مەرجە. ئەگەرچی بە ڕیفراندۆم مەرج دانانرێت، بەڵام ئەو مەرجە سیاسەتی سەپاندویەتی بەسەر خەڵکدا. خۆیان خەڵکیان ناچار کردوە کە مەرج دابنێن. خۆیان بە ئاشکرا بە خەڵک دەڵێن: خەڵکینە گاڵتەتان پێدەکەین. ئەگەر نا لە کوێی دونیا ڕیفراندۆمێک کراوەو بە خەڵکەکەش وتراوە وەرن دەنگ بدەن بەڵام کار بە ئەنجامەکەی ناکەین، یان مەرج نیە کار بە ئەنجامەکەی بکەین. بۆیە دانانی مەرجێکی ئاوەها بە ئەم ڕیفراندۆمەی پارتی پێویستە. بەبێ مسۆگەر کردنی ئەم مەرجە هەر جۆرە دواکەوتنێکی ئەو ڕیفراندۆمە لە ژێر هەرناوێکدا بێت و لەسایەی هەر بۆچون و ئایدۆلۆژیا و سیاسەتێکدا بێت، ڕاستەوخۆ هوشیارانە یان ناهوشیارانە دەبێتە سیاسەتی دواکەوتنی پارتی. سیاسەتی پێدانی وەرەقەیەکی ئیمزاکراوە بە بارزانی و پارتی کە بەئارەزووی خۆیان و هەرکاتێک بیانەوێت کایەی سیاسی و بەند و بەست بە دەنگی خەڵکەوە بکەن. هەر هێزێک بە ئەو مەرجە دوای ریفراندۆمی پارتی بکەوێت ئەوە بەرپرس دەبێت بەرانبەر بەخەڵکی کوردوستان. دواکەوتنی پارتی بەبێ ئەو مەرجە نیشانەی ئەوەیە کە ئەو کەسە یان ئەو هێزە، هەلومەرجی دیاریکراو و مێژووی دیاریکراوی بەهیچ شێوەیەک لەبەرچاو نەگرتووە. وەرەقەیەکی داوەتە دەست پارتی و ئەویش بەپێی سیاسەتی خۆی بەکاریدەهێنیت.

کاراکردنەوەی پەرلەمان و ئەو قسەو قسەلۆکانەی کە لەلایەن نوسەران و هەندێک سەرانی بزووتنەوەی کوردایەتی یەوە باسدەکرێت لە سەر ڕێکخستنی نەو ماڵی کورد هیچ پەیوەندیەکی نیە بە خواستی خەڵکەوە. ئەوان ڕێک بوون، وە ماڵەکەیان زۆر ڕێکخراوبوو، هەر لەو کاتەدا موچە قرتکرا، هەرئەوکاتیش کارەبا نەبوو، گەندەڵی لەو پەڕی دابوو … ڕێکخستنی نەو ماڵی کورد مانای دابەشکردنی سەروەت و سامانی کەڵەکەبووە لە نەو حزبەکاندا بە ئەوەی کەسیان زویر نەبن، وەک هەلومەرجی ئێستا. هەموو پێکەوە بیخۆن و خەڵکیش بە موچە و بە

کارەبا و بێکار بێت و لەشەری داعش یشدا ڕۆڵەکانیان بکوژرێن. خەڵکی کوردوستان ئەگەر دەوڵەت نەکەوێتە نێوان بەرداشی پارتی و یەکێتی یەوە وە ئەگەر دەوڵەت ریفراندۆمێکی گشتی و ئازاد بکات و هەروەها لایەنی کەمی خواستەکانی دابین بکات، چارەکی دیکەی نیە جگە لە هاتنە مەیدانی وەک هیزێکی سەربەخۆی سیاسی و دابینکردنی ئەو مەرجەی سەرەوە لەم ڕیفراندۆمەدا. لە ڕوانگەی منەوە ئەگەر ئەم مەرجە ببێتە مەسەلەیەکی کۆمەڵایەتی گەورە، ئەوە پارتی واز لە ڕیفراندۆمەکەی دەهێنێت.

لەسەر پایەی بێ باوەڕی بە پارتی، ڕێفراندۆم کراوەتە باسێکی سیاسی گەورەی ئەمڕۆی نێو کۆمەڵگای کوردوستان. ئەمە پۆینتێکە مانای گەورەی سیاسی هەیە بۆ هەموو هێزە سیاسیەکان، هەموو ئەو هێزە سیاسیانەی خۆیان بە بەرپرس دەزانن سەبارەت بە چارەنوسی سیاسی ئایندەی خەڵکی کوردوستان. ئەم پۆینتە، بێ باوەڕییە بە پارتی دیموکراتی کوردستان و سەرکردەکەی. ئەم بارە زادەی بیرەکەی ئەم کەس و ئەو نووسەر و ئەو هێزی سیاسی نیە، بەڵکو مێژووی سیاسی ئەم هێزە و سەرکردەکەیەتی سەبارەت بە خەڵکی کوردوستان. بۆیە بەجیا لەوەی کە لە هەلومەرجی ئێستادا چۆن بیر دەکەینەوە سەبارەت بە سەربەخۆی و پێکهێنانی دەوڵەت لە کوردوستان دا، پێویستە لەسەر هەرکەسێک وە هەر هیزێکی سیاسی لە کوردوستاندا، ئاگاداری ئەم ڕیفراندۆمە بێت و خۆی نەخاتە دووی پارتی و لایەنی کەمی ئەوە مسۆگەر بکات کە دەنگەکەی یان دەنگی خەڵک ناکرێتە وەرەقەی سیاسی بە دەستی پارتی و بارزانی یەوە. بۆ ئەوەش ئەو مەرجەی کە لەسەرەوە ئاماژەمان پێدا هێجگار پێویستە.

بەشی دووەمی ئەم باسە باسی دەوڵەتە لەکوردوستان. دەوڵەتێک کە ئەگەر پێک بێت لە سایەی ڕیفراندۆمی پارتی دا دەوڵەتی بزووتنەوەی کوردایەتی دەبێت بە ڕابەری پارتی، دەوڵەتی بارزانی دەبێت. لە هەلومەرجی ئەمرۆدا گومانێک لەمە نیە، وە هەر کەس و لایەنێک گومانی لەمە هەبێت یان لە دەرەوەی مێژوو دەژی یا بەرژەوەندی هەیە لەگەڵ پارتیدا. بەڵام ئەم دەوڵەتە چۆن وە لەسایەی چ هەلومەرجێکی سیاسی جیهانی وناوچەیی و لەکەلی عێراق و کوردوستاندا پێکدیت؟! کەواتەباسی کۆنکرێتی ئەمە بۆ دەوڵەت ئەوەیە لە کام هەلومەرجی سیاسی دیاریکراو لە باری مێژوویەوە ئەم دەوڵەتە پێکدێت؟! ئایا بە شێوەیەکی کۆنکرێت لەم هەلومەرجەدا “هەلومەرجی ئینتقالی مێژوویی” جیابوونەوەی کوردوستان و پێکهێنانی دەوڵەتی کوردی بەڕابەری بارزانی بەقازانجی چینایەتی کرێکار و خەباتی ڕزگاریخوازانەی

لەئاستی ئەنتەرناسیونالەی و لەکۆتەیدا دەشکێتەوە؟! واتە دەبێتە هەی
یەکگرتوویی و یەکێزی زیاتری ئەم چینە لە ئاستی عێراق و
ناوچەکەدا؟! یان هەلومەرجی خەباتکارانە و ژیان و گوزەرانی چینی
کرێکار باشتر دەکات لە ئاستی عێراق و کوردوستاندا؟! یان کێشەو
ململانەی نەتەوەیی بنبڕ دەکات و لە کۆڵ ئەم کێشەیە دەبینەوە؟! وە
ئایا ئاراستەی مێژووی سەرمایەداری سەبارەت بە "مافی چارەنوسی
نەتەوەکان" و بەتایبەت باسی دیاریکراوی ئەمە لەسەر کوردوستانی
عێراقە، لەسەردەمی گلۆبال و تێربوونی سەرمایە و لەم هەلومەرجە
ئینتقالی یەدا چی بەسەر دێت؟! ئایا ئاڵوگۆڕەکانی چارەکەسەدەی
ڕابوردوو چیمان پیدەڵێت لەمبارەوە؟! وەڵامی ئەمانەو گەلێک
پرسیاری دیکە لە بەشی دووەمی ئەم باسەدا دەخوێنینەوە.

٢٦. حوزەیران.٢٠١٧
saman.karim5@gmail.com

شەڕ وەستا، جەنگ بەردەوامە، ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت! ... سامان کەریم

جەنگێک کە لە ناوچەکەدا لە ئارادایە، درێژەی هەیە و بەردەوامە.
لەماوەی مانگێکی ڕابوردوو یان لە کاتی دەستپێکردنی شەڕی موسڵ و
توندبونەوەی شەڕە ئەلیبەوە، چەند ڕوداوێکی گەورەو گرینگ لە ئاستی
جیهانیدا ڕوویان داوە، کە پێویستە هەم سەرنج بدرێت و ببێتە جێگای
باس و هەم بەدەوری خۆیان کاریگەری دەکەنە سەر چۆنیەتی
بردنەپیشەوەی جەنگ لە ناوچەکەدا. ڕوداوەکان بەم شێوەی خوارەوەن:
یەکەم: هەڵبژاردنی ترامب لە ئەمریکا، ئاڕاستەیەکی سیاسی
ڕاستڕەوانەوفاشی کە دیاردەی ترامبی گەیاندە لوتکەی دەسەڵات لە
ئەمریکا. دانپیانانی ئۆباما بە:" هێزەکانی ئەمریکا لە عیراق
ڕۆڵیان هەبوە لە پەیدابونی داعشدا" لە ڕۆژی ٧ی دیسەمبەردا لە
پایەگای"ماکدیل" ی ئاسمانی لە فلۆریدا.
دووەم: ڕاگەیاندنی یەکێتی ئەوروپا بە هەڵپەساردنی گفتوگۆکانی

لەگەڵ توركيا سەبارەت بە بوون بە ئەندام لە يەكێتی ئەوروپا لە ٢٤ی نۆڤەمبەردا.
سێهەم: بڕیاری پەرلەمانی ئەوروپا دژ بە میدیای روسیا لە ٢٣ی نۆڤەمبەرو، هەروەها بڕیاری داخستنی کەمپی کالەیە لە فەرەنسا لە ١ی نۆڤەمبەردا.
چوارهەم: “یەكێتی ئەوروپا پێشنیازی، پێدانی پارەی كردوە بە رژێمی ئەسەد بەرانبەر بە گرێبەستی ئاشتی لە سوریادا”(ریتشارد سبنسەر/ تایمزی بەریتانی- ٣ی دیسمبەر٢٠١٦). ئەم بابەتە وتاری رۆژنامەیەكە بەلام حەقیقەتی باسەكە ئەوەیە كە داواكردنی ڕوخانی یان گۆڕینی ئەسەد، خواستێكی واقعی نەماوە لە ڕوانگەی بەرپرسانی یەكێتی ئەوروپاوە. ناوەرۆكی پێشنیارەكە لەلایەن مۆگرینی بەرپرسی پەیوەندییەكانی دەرەوەی یەكێتی ئەوروپا لەگەڵ بەرپرسانی ” ئۆپۆزسیون”ی سوریادا باسكراوە كە پێكهاتوە لە كەمكردنەوەی دەسەڵاتی ناوەند و زیادكردنی دەسەڵاتی پارێزگاكان و ئینتیگرەیتكردنی چەكدارە تیرۆریستەكان” ئۆپۆزسیۆن” لەنیو هێزی ئەمنی پارێزگاكان. بە ڕازیكردنی هەردوولای هاوكێشەكە یەكێتی ئەوروپا ئامادەیە كۆمەكی مالی هەم بە رژێمی ئەسەد و هەم بە ئۆپۆزسیۆن بكات. هەمان پێشنیاز لە لایەن جۆن كیریەوە لە ٥ی دیسمبەر دا بەشێوەیەكی دیكە لە ئەمریكا دوبارە كرایەوە.
پێنجەم: گرتنەوەی ئەلیبە، و دەرچونو ڕامالینی لە هێزە تیرۆریستەكان لەلایەن روسیاو سوپای سوریاو حزب اللەو میلیشیاكانی دیكەوە. ئەلەبە یان ڕۆژهەڵاتی ئەلیبە كە ٤ ساڵە زیاترە بەدەست تیرۆریستەكانەوەیە، زۆربەی زۆری پاككراوەتەوە زیاتر لە ٩٠٪ی هاتۆتەوە ژێر دەستی حكومەتی سوریاو بەگشتی لەباری سەربازییەوە بەتەواوی بەقازانجی حكومەتی سوریا شكاوەتەوە. لە موسڵ بریك ئاراستەكە پێچەوانەیەو شەڕەكە نێو شاری موسڵدا هێواش دەڕواتە بەرەوە.
ئەم ڕوودانە بەشێكی زۆریان ئەنجامی ڕاستەوخۆی سیاسەتەكانی ئەمریكاو ڕۆژئاوان و ئەمڕۆ وەك كۆمەڵێك پەرچەكرداری ڕاستڕەوانە لە لایەك و فاشل بونی سیاسەتەكانیان لە لایەكی ترەوە دەردەكەون، بەڵام لە هەمانكاتدا پێویستییەكی سەرمایە و سەرمایەدارین لە رۆژئاوادا. پەرچەكردارێك كە هۆی سەرەكی لە نەبوونی ئەلتەرناتیڤی چینایەتی كرێكاردا لە ئاستی سیاسی ودەسەڵاتی سیاسی دا كورت دەبێتەوە. تەنانەت ئەو سیاسەتە ڕاستانەی كە ئەمڕۆ چەپی بورژوای پیادەی دەكات كە تا دوینێ شنەبای كۆمۆنیزم ناچاری كردبون دەوڵەتی خۆشگوزەران ڕابەری بكەن، دەگۆڕیتەوە بە هەمان هۆ. كەسپی سەرەكی نەك تەنها چینی كرێكار وەك چینێكی جیهانی، بەڵكو كۆمەڵگای

بەشەری، ئامادەنەبوونی بزوتنەوەی چینایەتی کرێکارە وەک هێزێکی سیاسی بەتوانا.
بەشیکی دیکەی ڕاستەوخۆ ئەنجامی لاوازبوون و هاتنە خوارەوەی پێگەی ئەمریکاو ڕۆژئاوایە لە ئاستی دونیاو ڕوداوەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا. هەلومەرجی ئەلیبۆ لە سوریاو دەرکەوتن و بەرزبونەوەی پێگەو توانای بزوتنەوەیەک کە جەنەراڵ حەفتەر ڕابەری دەکات لە لیبا، ڕاوەستانی حۆسیەکان لە یەمەن و…بە شیوەیەکی ڕۆشن ئەو ڕاستیە نیشان دەدەن.

لەپاڵ ئەو ڕوداوانەدا چەندین ڕوداوی سیاسی و ئابوری و جێگۆرگی نیوان هیزەکان و قوڵبونەوەو قلشتی سیاسی نیوان ووڵاتان و نزیکبونەوەی زیاتری هەندێکی دیکەیان ڕوی داوە چ لەئاستی جیهانی و چ ناوچەیی و ناوخۆیی وولاتەکانی ناوچەکەدا. نزیکبونەوەی زیاتری میسر لە قوتبی روسیا و هەروەها ووڵاتی ئێران و دورکەوتنەوەی لە سعودیە، دورکەوتنەوەی زیاتری تورکیا لە یەکێتی ئەوروپاو نزیکبونەوەی لە روسیا، توندبونەوەی قڵشتی نێوان ئیسلامی سیاسی دەسەڵاتداری عیراق بەرابەری ئەلعەبادی لە یەکێتی هێزە نیشتمانیەکان، واتا قوڵبونەوەی زیاتری نیوان □هێزگەلی قەومی ئیسلامی عەرەبی و ئیسلامی سیاسی شیعەگەر، قوڵبونەوەی کێشەی نیوان پارتی دیموکراتی کوردوستانی عیراق لەگەڵ چوار لایەنەکەی دیکەی دەسەلات….
لەم وتارەدا کە تایبەتە بە جەنگ بواری ئەوەنیە کە لەسەر ئەو ڕوداوو تەوەرە جیاوازانە باس بک□ی□ن، جگ□ ل□ خا□ی پ□نجەم. ئەو روداوانە بە بروای من گرینگی هێجگار زۆریان هەیە بۆ تیگەیشتن وڕۆشنکردنەوەی ئاراستە وئیستراتیژی سیاسی بورژوایی ئەمریکاو رۆژئاواو هەروەها هێزەکانی بەرانبەریان لەم قۆناغە ڕاگوزەرەی سەرمایەداری دونیادا، بەم پێیە، کاریگەری دەبێت لەسەر دارشتنی سیاسەت و تەکتیکی کرێکاری لەم قۆناغەدا. بەلا بەشیوەیەکی گشتی لەم وتارەدا و لە پەیوەند بەم ڕوداوانەوە پێویست بە ئاماژە کردن بە دوو تەوەرەی سەرەکی دەکات. ئاماژەکردن نەک باسکردن.

یەکەم: ئاراستەی سیاسی ڕەوتێک کە گالتەجارێکی ڕاستی وەک ترامبی گەیاندە لوتکە لە ئەمریکا، بارانێکی بێ هەور نەبوو. بزوتنەوەو ئاراستەیەکی سیاسی مێژوویەکی هەیە و لایەنی کەم دەگەرێتەوە بۆ سەرەتای سەرهەڵدانی ئەزمەی ئابوری جیهانی سەرمایە کە لەئەمریکاوە چەخماخەی داو تائێستا بورژوایی دونیا نەیتوانیوە بەتەواوی دەرباز بێت لێی سەرەرای سیاسەتی دژی کرێکاری و بیکارکردن و سیاسەتێکی

توندی ڕێگرتنەوەی ئابوری “austerity- تەقەشوف”و جەنگە جیاوازەکان. ئاراستەیەکی سیاسی کە دەتوانین بڵێین گەڕانەوە بە قەومگەرایی ئەمریکی، لەسەرپایەی پۆست پۆپۆلیزمەکی ڕاست، کە خۆی لە خلوسیەتی ئەمریکایی بوون و وەستانەوە بەرانبەر بە ” بێگانە” بەتایبەت مەکسیکیەکان و هەروەها بەرانبەر بە ئاینەکانی دیکە بەتایبەت “ئیسلام”دا خۆی دەبینێتەوە. بەشی زۆری ئەم ئێمەیج و تێڕوانینە لە بزوتنەوەی “چا”دا بینیمان کە سەرەتاکەی دەگەرێتەوە بۆ ناڕەزایەتیەکانی ئەم بزوتنەوەیە لە ساڵی ٢٠٠٩لە پیناو کەمکردنەوەی مەسرەفی خزمەتگوازی دەوڵەتی و کەمکردنەوەی باج… بەڵام بناغەی ئەم ڕەوتە لەمڕۆدا مانای شکاندنی چوارچێوەی ئاراستەیەکی سیاسی و ئابوری ئەمریکایە لە ٤ دەیەی ڕابوردودا و بەتایبەت حزبی جمهوری. ئەم ڕەوتە ڕاگەیەندراوە دژبە بەشێک بەو بەرژەوەندیانەیە کە کۆمپانیا جیهانیەکانی ئەمریکا تا ئێستا لێی بەهرەمەند بوون. دانانی سیاسەتی ” حمایەی گومرگی” نایەتەوە نەک لەگەڵ نیولیبرالیزمدا، بەڵکو بەگشتی لەگەڵ لیبرالیزمدا، بەڵام بورژوای دەسەڵاتدار هیچ کاتێک خەتی سوری دانەناوە بە بردنە پێشەوەی کارەکانی. کار بە ئەمریکیەکان، نا بە چونە دەرەوەی کۆمپانیا جیهانیەکان و نا بە داخستنی کارگەکانی ئۆتۆمۆبێل سازی …. هەموو ئەمانە پڕوپاگەندەی گالتەجارێکن کە لە چوارچێوەی ئالێگۆریکی گەورەتری پایەکانی سیاسەتی ئەمریکادا ڕویانداوە و بواری دا کە دیاردەیەکی نوێ بخولقێنیت. گەڕانەوە بە قەومگەرایی لە ئەمریکا وەک رابەڕیکی گلۆبالی سەرمایە ناتوانێت بزوتنەوەیەکی کۆنەپەرستانەو گەڕانەوە بە دواوە نەبێت، بەڵام پیویستی سەرمایەی ئەمریکا لەم قۆناغەدا ئەم دیاردەیەی هێنایە بوون، حەقیقەتێک کە دژایەتی نەو خۆی سەرمایەو سیستەمەکەی نیشان دەداتەوە.

ئەم چونەوە ناوخۆیە لەباری سیاسیەوە زیاتر مانای هەیە بە گێرینی ئاراستەی سیاسی نیولیبرالیزم لە ئاستی دەرەوەدا کە خۆی دەبینێتەوە لە تێجاوزکردنی سیاسەتی ” ڕژێم چەینج” و دەخالەتی ” تاقانەی ئەمریکی” بە کێشە جیهانیەکان، کەمکردنەوەی بودجە لە پرۆژە سەربازی و هاوپەیمانیە نیودەوڵەتیەکاندا… ئەمە پیش هەر مەسەلەیەک نیشاندانی لاوازبونی بناغەی ئابوری ئەمریکایە لە بەرانبەر نەیارەکانی، وەک چین و هند و تەنانەت ئەلمانیادا وهەروەها کەمبونەوەی توانای بەرپەرچی سەربازییە لە بەرانبەر روسیادا. بەشی زۆری ئەم سیاسەتە ڕاگەیەندراوانە پوچ و بێ ناوەرۆکن وبواری جێبەجێکردنیان نیە چونکە دژ بە ئاراستەی بەرەوپیشچونی سەرمایەیە لە جیهانی گلۆپالە ئەمرۆدا. بەڵام کەی

ئامانج و ئیمەیجەک کە دیاردەی هەڵبژادنی ترامبی هێنایە پێشەوە ئەوە نیشان دەدات کە سەرمایەداری جیهان وەک سیستەمێکی ئابوری-سیاسی لەگەڵ کەسپی بناغەی بەرەو ڕووەو هەر سیستەمێکە خۆی ڕێگرە لەبەردەم گەشەو کرانەوەی ئابوری و شەرشیک لە سەروەتو سامانی کۆمەلایەتی دا.

دیاردەی ترامب دیاردەیەکە بە تەواوی سیاسی. سیاسی بەو مانایەی کە بازاڕو جوڵانەوەو قانونمەندییەکانی جموجۆڵی بازاڕ لە پشتی ترامپەوە نەبوو وە پێشتریش لە پشت برێکسەوە نەبوو…. بەڵێ هەم بازارو هەم میدیای نەکەری بازاڕ لە هەردوو بارەکەدا وڕو گێژ و حەپەل دەبن. تەواوی پرۆسیسەکانی دەنگدان پوچ دەردەچن لە هەردوو دیاردەکەدا، تەواوی دەزگاکان و سەنتەرە فکرییەکانی لێکۆڵینەوەو سیاسەت پوچ و هەڵە دەنە دەرەوە، میدیای بەریتانیاو ئەمریکا هەرەس دەهێنێت. تێگەیشتن لەم دیاردەیە پیویستی بە تێگەیشتنە نەک لە بزوتنەوەی قانونمەندی ئابوری سەرمایە بەڵکو لە قانونمەندی بزوتنەوەی مێژوو لە قۆناغی ڕاگوزەردا، کە چۆن ئابوری جێگای خۆی دەدات بە سیاسەت. سیاسەت دەبێتە ئەمرێکی فەوری تر لە ئابوری.

ئەم ڕەوتە پێشتر لە برێکستدا و دواتر لە دیاردەی هەڵبژاردنی راستی فەرەنسادا بینیمانەوە کە بەگشتی راستی فەرەنسا چوە پشت ئاراستەیەکی سیاسی کە زیاتر ڕووی لە ” چونەوە نیوخۆیە”. لە هەمانکاتدا هەڵپەساردنی گفتەگۆکان لە گەڵ تورکیادا کە لەڕوانگەی منەوە داخستنیەتی، ئەگەرچی لەوانەیە چەند جارێکی دیکە گفتوگۆکان بکرێنەوە، بەڵام ئەوە داخراوە کە تورکیا ببێتە ئەندام لە یەکێتی ئەوروپا و خودی یەکێتی ئەوروپا لایەنی کەم بەم چوارچیوەی ئەستایەوە لە ژیر پرسیاری گەورەدایە. لە روانگەی منەوە یەکێتی ئەوروپا بەم شیوەو ناوەرۆکەی ئیستایەوە بەرەو تەواو بوون دەچێت و توانای خۆگرتنی نەماوە لەبەردەم ئاڵوگۆڕە گەورە جیهانییەکاندا. بەلام ئەم هەڵپەساردنە نیشانەی ” چونە نەوخۆی” ئەوروپایە لە بەرانبەر ئاڵەگۆرە گەورەکانی دونیائ ئەمڕۆدا و قبولنەکردنی موخالیفینە، وە لەمبارەوە “ئیسلام” کراوەتە ڕێگرییەکی گەورە. لە هەمانکاتدا هەڵبژاردنی “فیون” ئەوە نیشان دەدات کە ئەمریکاو غەرب بە گشتی ئەژنۆ دەکوتن لە فەشلی سیاسی دا بەتایبەت لە بەرانبەر جیهانی عەرەب و دیاردەی ” بەهاری عەرەبی “دا. فەرەنسا بە فەرەنسیەکان، هەمان ئەمریکا بە ئەمریکیەکانی ترامبە. لیرەوە باسی من سوریاو جەنگە. هەلومەرجی ئەستاو سەرکەوتن یان چونە پێشەوەی روسیا و سوریا و ئێران لە ئەلیبە لە چوارچیوەی ئەو هەلومەرجەدا

پیویستە لێک بدرێتەوە.

ترامب وە فیون ، ئەمریکاو فەرەنسا. بەرۆشنی باسی ئەوەدەکەن کە کەسپی سەرەکی ئەوان لە سوریا تیرۆرو داعشە. دواین پێشنیازی یەکەتی ئەوروپا کە لەسەرەوە باسمان کردوەو لە لایەن مۆگرینی یەوە پیادە کراوە، بەؤشنی ئاراستەیەک نیشان دەدات کە ‘میانڕەوەوە” واتە لە نێوان قۆناغی پێشوو کە ڕوخاندنی ئەسەد بوو لە گەڵ قۆناغیك کە گریمانەیەکە بێتە پێشەوە ئەویش هاوکاریکردن و دوبارە پەیوەندی دیبلوماسی لەگەڵ نیزامی ئەسەدە. ئەم ئاراستەیە بە ئەوەیە کە ڕۆژئاوا بە ئەمریکا” ئەمریکای ترامب” لە ئاستی ئالوگۆڕەکانی ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا پێگەی لاوازتر نەبێت و لایەنی کەم بلێ ئەمەش هەین. ئیستراتیژی ترامب و ئاراستەی بورژوایی ئەمریکا لەم قۆناغەدا بەناچار رووی لە باسفیکو دەریای چینە، باسی هێنانە پیشەوەی کێشەکان لە گەڵ ئیران، لەوانە هەڵوەشانەوەی ڕێکەوتنی ئەتۆمی پیویستە لەم ڕوانگەیەوە سەرنج بدریت. واتە لە ڕێگەی کیشە دروستکردن بە ئێران، ئەمریکا دەیەوێت پیش بە روسیاو چین بگرێت، پێش بەخەتی ” حەریر” و ڕێکەوتنە سەربازییەکان بگریت لەگەڵ چیندا، کاریگەری بخاتە سەر روسیا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست و سوریادا. بڕیاری هەرئێستای گۆنگرێسی ئەمریکی بە تازەکردنەوەی سزا ئابورییەکان بە سەر ئێران، ئەوە نیشان دەدات، کە ئەمریکا شەری خۆی لە بەرانبەر روسیاو چیندا بە چەندین شیوە دەکات و لایەنی کەم لەمبارەوە سەرەکایەتی ئێستای ئەمریکا کێشە بە سەرەکایەتی داهاتووی ئەمریکا بەجێبهێڵێت. دواین بڕیار لەمبارەوە کە ئەباما ئیمزای کردوە لە ڕۆژی ٨ی دیسمبەردا بریاری پیدانی ساروخی سەرشانی دژی فڕۆکەی جەنگی یە بە تیرۆرسیتەکانی سوریا. ٤ ساڵە هەموو خەلیج و تورکیا داوا دەکەن کە ئەمریکا ئەم کارە بکات. ئێستا کە ئەباما ڕۆلی نەماوە تازە ئیمزای دەکات و لە بەرانبەر شکانی ئەلیبەدا.

بەڵام ئایا بەجێهێشتنی رۆژهەلاتی ناوەراست مەسەلەیەکی بەاوەیە؟! بە بروای من نا. ئەگەرچی بێتە ئاراستەیەکی باو وزارەی نەو فەنکسیەنی سیاسی بەیاردەری ئەمریکا بەلام لیرەوە، بە جیا لە مقاوەمەتەک کە دێتە بەرەوە لەلایەن ڕەوەتی سیاسی پێشوەوە، کاتی بەجێهێشتن و شێوازی بەجێهێشتن مانا پەیدا دەکات، کە هیچیان دیارنین. بەجێهێشتنی کەسپەکان و تەنانەت ڕاگرتنیان وەک مانەوەی “موسە” لە رۆژهەڵاتی ناوەراست ، پیدانی ساروخی دژە فڕۆکە بە تیرۆرسیتەکانی سوریا. مانەوەی ڕەققە بەدەست داعشەوە…ئەوە نیشان دەدەن کە ئەمریکا لەم ناوچەیەدا هێشتا ماویەتی.

بەگشتی ئاراستەیەک کە سیاسەتی ترامب نیشانی دەدات لە بەرانبەر کێشەکانی جیهاندا ئەوەیە کە دەیەوێت، ئەو هاوپەیمانییەی یان ئەو نزیکایەتییەی نێوان ڕوسیاو چین و ئیران تێک بشکێنێت بەبێ ئەوەی کێشەکە لەگەڵ هیچ لایەکیان بگاتە جەنگ. سیاسەتەکانی تا ئێستای وە کۆی سیاسەتەکانی ئەم ماوە ڕاگوزەرەی ئەمریکا (لە ئۆباماوە بە ترامب)، ئەوە نیشان دەدات کە ئەمریکا بە سەرۆکایەتی ترامب دەیەوێت بە جۆرێک نزیکایەتی لە گەڵ ڕوسیا بکات و لە ژێر پەردەی دژی تیرۆردا کاری هاوبەش بکات. ، لە ڕوانگەی خۆیانەوە دەیانەوێت ڕوسیا بێدەنگ بکەن لە بەرانبەر بە توندکردنەوەی سزای ئابوری و فشاری زیاتر بۆ سەر ئێران، هەروەها هەولدان بۆ لاوازکردنی پەیوەندی نیوان ڕوسیاو چین لە ڕێگای نزیکایەتیکردنی ڕوسیاوە. بەڵام ئەم سیاسەتەی ئەمریکا لەهەمانکاتدا هەوڵدانی تێدایە بۆ ڕاکێشانی ئیران بۆ ژێر سایەی قوتبی ئەمریکی. هەوڵدان بۆ دەستەمۆکردنی ئیران، لە رێگای هەڕەشەی جۆراوجۆرەوە.

بەلام بەگشتی لە ڕوانگەی منەوە دیاردەیەک کە ترامب و فیۆن هێنایانە پیشەوە لە باری سیاسی یەوە وە تەنها لەمبارەوە ئەوە نیشان دەدات کە دانپیانانێکی ‘ غەیرە ڕەسمی” هەیە بە جیهانێکی چەند قوتبی و بەتایبەت لە ئاراستەی ترامبدا ئەم مەسەلەیە رۆشنترە. بەڵام ئایا ئەمە نیشانەی تەواو بونی کێشەکانی نێوان وواڵاتانی گەورە سەرمایەداری دونیایە؟! بێگومان نا. کیشەکان تازە خەریکن توند دەبنەوە.
دووەم: ئەگەر نیولیبرالیزم لەباری ئابوری و سیاسیەوە شکستی خواردوە، کە خواردویەتی، وە ئەگەر “گلوپالیزم بەمانا لیبرالیزمە نوێیەکەی” لە ووڵاتانی ئەمریکاو رۆژئاوا دا بەرژوەندییەکی ئابوری نەبوو بۆ کریکاران وفەرمانبەرانی ئاستەکانی خوارەوە،… ئەگەر ئەم ژیرخانە ئابورییە دژ بە کۆمەلگای بەشەری ودژە کریکارە، ئەوە سەرخانەکانی کە ئایدۆلۆژیاو مافەکان و سیاسەت و رۆشنبیری و نەریتەکانە ناکریت کۆنەپەرستو کۆنە پاریزو دواکەوتوو دژی مافی گلۆبالی ئینسان وە بەتایبەت کرێکار نەبیت و لەهەمانکاتدا رووی راستەقینەی خۆی نیشان نەدات.

ئەمرۆ ئایدۆلۆژیایەک وە کۆمەلێ مافیکی ئابوری وسیاسی و مافی ڕادەربڕین و مافی ڕۆژنامەگەری و مافی پەنابەری، کە بەگشتی لە چوارچیوەی دیموکراسی رۆژئاوایدا لە قالەب دەدراو وا لێک دەدرایەوە کە نەریتو بەهای دیموکراسی رۆژئاوای بن، ئەوە ئێستا بە هەموو کەس دەرکەوت کە دەسەلاتی بورژوایی بە راست و چەپەوە لەم

ووڵاتانەدا خاوەنی ئەم مافە سیاسی و ئابوری و کۆمەلایەتیانە نین، وە نەریت و ئاسۆی سیاسی ئەوان نیە، بەڵکو ئەوە سەپێندرابوو بەسەریاندا لەلایەن بزوتنەوەی کرێکاری و شۆڕشە کرێکارییەکانی سەدەی ڕابوردووەوە. نەریتی هەموو ئەو سیستەمە سەرمایەدارییانە، هەمان بەهاو نەریتی سیستەمی کۆنەپەرست و داڕزیوی چینە. هەموو ئەوروپا هەلپەیەتی بە پیادەکردنی ئەلگۆی چینی. سەرمایەو سەرمایەداری یەک بەهاو نەریت و ئەخلاقیەتیان هەیە. لە چینەوە تا بەریتانیاو لە ئەمریکاوە تا روسیا. بەریتانیا هەموو هەوڵی ئەوەیە کە مەسەلەیک نەبێت نێوی " مافی کرێکار" وە مافی سیاسی وکۆمەلایەتی و ئابوری کۆمەلگا بێت، مەگەر برێکست بەشێکی بە ئەمە نەبوو.

بە هەموو پەنابەرێک و ڕۆژنامەنوسیکی بە ویژدان و کەسێکی ئاسایی دەرکەوت کە دیموکراسی ئەوەیە کە پەرلەمانی ئەوروپا بڕیار دەدات کە میدیای روسیا سانسۆری بخرێتە سەر و بایکۆت بکریت و بە هەرحال هیواش هەواش ئەگەر بەیان بکریت قەدەغەی بکەن، نەک لە بەرئەوەی میدیای روسیا " ئارتی و سبوتنیک و…" میدیاکارێکی رادیکال و بەویژدانی ئەم سەردەمەن و پاریزگاری لە مافی کریکارو خەلک دەکەن، بەلکو تەنها لە بەر ئەوەی کە موخالیفی خۆیانە و هەندیک لە درۆو دەلەسەکانیان ئاشکرا دەکات. بە ئەوەیە کە جێگایان بگرێتەوە. ئەم بڕیارە و داختسنی کەمپی پەنابەرانی کالیە لە ووڵاتی شۆڕشدا" فەرەنسا" لە لایەن سەرۆکێکی " چەپەوە" بەشیوەیەکی ڕۆشن ناوەڕۆکی ڕاستەقینەی دیموکراسی نیشان دەدەن. ئەمریکاو رۆژئاوا بە ئەلتەرناتیڤن لە باری ئایدۆلۆژیەوە، ناچارن پەنا بەرن بە ئاینەکان… لێرەوە ئیسلامی سیاسی بە وولاتانی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاست و جیهانی عەرەب لای بوژوایی مانا پەیدا دەکات، لەباری سەرخانی سیاسیەوە.
دیموکراسی ئیتر توانای گەوجکردن و گێژکردن و بەلاڕێدا بردنی نەماوە. هەوڵێکی لە ڕادەبەدەر لە ئەمریکاو وولاتانی رۆژئاوا لە ئارادایە بە ئەنتیگریتە کردنی مەزهەبە جیاوازەکانی مەسیحی لەگەڵە دیموکراسی و بنەماکانی دیموکراسی و دوبارە دارشتنەوەیان لە چوارچێوەیەکی تازەدا، لەمبارەوە چین و روسیا هەمان ئاراستەیان هەیە و بەتایبەت لە ڕوسیادا ئەم پرۆسە بە ئەنجام گەیشتوە.

شەڕی ئەلیبە تەواو، جەنگ بەردەوامە

لەباری تیروانینی سەربازیەوە ئەلیبە "شکاوە" واتە لە ژیر دەستی تیرۆریستەکان و ئەمریکاو هاوپەیمانانی هاتۆتە دەرەوەو کەوتۆتە ژیر دەسەڵاتی رژێمی سوریاو هاوپەیمانەکانی روسیاو ئیران. زیاتر

لە ٩٠٪ ئەلیبۆ تیرۆریستە ئیسلامیەکانی تیدا نەماوە، ئەوەی کەماوە ٣ گەرەکی بچوک و بەرتەسکە و ئابلوقە دراوەو زیاتر بۆ بێدەنگ کردنی ئەمریکاو رۆژئاواو رەئی گشتی دونیایە لەبەرانبەر کاولکاری وکوشتارێک کە کەکراوە وهەروه□ا گوایا دانوسانێک هەیە لەگەل ئەمریکا. ئەلیبۆ کاول بوە وە بەشێکی خەڵکەکەی ئاوارەو دەربەدەر بوە. ئاڕاستەی شەرەکە لە ئەلیبۆدا وا نیشانی دەدەن کە لە چەند رۆژی داهاتودا ئەلیبۆ بەتەواوی دەکەوێتەوە دەست رژێمی ئەسەد. هەرواوهوریای ئەمریکاو رۆژئاوا لە دژی کوشتکارگەی ئەلیبۆ و کاولکاریەکەی، لە ڕاستیدا بۆ ئەوەیە کە دەلێن: ئێمە خۆمان ئەو قەتلوعامە ناکەین بۆیە قەدەغەیە، هەموو باسەکەیان هەر ئەوەیە و لەوە زیاتر نیفاق و درۆیە.

بەو گریمانەوە دەلیم کە ئەلیبۆ، بەتەواوی بێدەنگ بێت و تەقەی تێدا نەمێنێت، دیسان مانای وەستانی جەنگ نیە. شەر لەسەنتەری جەنگەکەدا کپ بوەو نەماوە، بەلام جەنگ بەردەوامە نەک تەنها لە ڕەقەو دێرئەلزۆرو ئەدلب و باب .. بەڵکو لە شارەکانی لیبیاو لە دەوروبەری موسڵ و نێو موسڵ ولە شارەکانی یەمەن… جەنگ بەردەوامە. ئامانجی جەنگ ئامانجێکی جیهانی ترە ویەکلایکردنەوەی مەسائیلەکانی پشتی ئەم جەنگە ڕاستەخۆ بۆ دووبارە دا بەشکردنەوەی دەسەڵات و نفوزی ووڵاتانی زلهێزو ناوچەییە. ئامانجی ئەم جەنگە و بەتایبەت چونکە جەنگەکە بە وەکالەتە، هیواش هێواش و لەسە کاولکردنی ناوچەکە و کوشتارگایەک بۆ خەڵکەکەی دابین دەکرێت. ئامانجەکە ماویەتی و زلهێزەکان تا ئێستا نەگەیشتونەتە ڕیکەوتن لەسەر بەشی خۆیان!

جەنگ بەردەوامە، بە ڕەوالیک ئەم جەنگە دەچیتە پێشەوە، کە تەواوی پڕۆسەو ڕوداوەکان هەم بەگشتی لە ژیر کۆنترۆلدایە، کۆنترۆلی گشتی زلهێزەکانی جەنگ، لە پێشیانەوە ئەمریکاو روسیا و چین و دواتر فەرەنسا و بەریتانیا و ئەلمانیا… کۆنترۆڵیک تا ئەم چرکە ساتانە هەم ئاماژەیەکە بۆ هێز هاوسەنگی دیاریکراوی نێوان ئەو هیزانە لەلایەک وە هەم ئاماژەیەکیش ب□ ئەوەی کە ئەم هیزانە لایەنی کەم لە قۆناغی ئێستادا لە بەرانبەر هەلومەرجی تا ئێستای رۆژهەلاتی ناوەراستدا نایانەوێت بە شیوەیەکی ڕاستەوخۆ بکەونە بەرانبەر یەک. ئەم جەنگە بەشیوەیەکی ناڕاستەوخۆ جەنگێکی تەواو جیهانیە. جەنگێکە کە هەموو ئەو سیماو تایبەتمەندیانەی گرتۆتە خۆ کە جەنگی یەکەم و دووەمی جیهانی بویان، چ لەباری ناوەرۆکی سیاسی و ئامانجی جەنگەوە کە ئەمە گرینگترین پۆینتە وە چ لە باری هاوبەشی وولاتانی دونیاوە

لەجەنگدا. لەباری ئامانجی سیاسیەوە، ئەم جەنگە بە یەکلاکردنەوەی مەسەلەی دەسەڵات و نفوزە یان دوبارە دابەشکردنەوەی دەسەڵات و نفوزە لایەنی کەم لە ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستدا لە نێوان زلهێزەکانی سەرمایەدا.

هەر ئێستا و پاش ئەوەی کە ئەلیبە لەباری سەربازییەوە کەوتەتەوە دەست ڕژیمی ئەسەد و بەم پێیە لە سەنتەری سەرەکی جەنگدا روسیاو هاوپەیمانانی سەرکەوتنیان بە دەستهێناوە" ئەگەرچی تا ئێستا ئەلیبە ماویەتی / ٩ی دیسمبەر" . سەرکەوتنی روسیاو هاوپەیمانانی مانی فاشل بونی سیاسەتی ئەمریکاو ڕۆژئاوایە. ئەمە تەنها قسەی من نیە، ڕۆژنامەکانی ئەمریکاو ئەوروپاو لەسە ئەمە دەکوتن و "میرکل" لە ژیر ناوی مەسائیلی ئینسانی دا شین و ڕۆڕۆیەتی. فاشل بونی سیاسەتی ئەمریکاو ڕۆژئاوا بەواتای ئەوەی کە سوریا ئیتر قابیلی دابەشکردن نیە لەسەر بناغەی تائیفەو ئاینیەکان. پێدەچیت ترامب لەم حەقیقەتە گەیشتبێت بۆیە باس لەوە دەکات " ڕژێمەکان ناگۆڕێین". پرۆژەی سیاسی ڕۆژئاوا فەشلی هێناوە، بەلام هێز هاوسەنگی ئەمریکا تا ئێستا لە هەمووو نەیارانی بەهێزترە بەجیاجیا، ئەگەرچی زۆر هاتەتە خوارەوە. لیرەوە ئەمریکا بەشی خۆی دەوڵەت لە سوریا. ڕەقە و ئەدلب ماوە جارێ… . بەلام فاشل بونی سیاسەتی ئەمریکاو ڕۆژئاواو هاوپەیمانەکانیان لە ئەلیبە، ئەگەرچی بەمانای فاشل بونی سیاسەتی ئەوانە لە کەی جەنگەکەدا و ئامانجی سەرەکی جەنگەکەیان لەدەستداوە بەڵام لەنێوان نەمان و بەشکردنی نفوزی ناوچەکەدا جیاوازییەکی گەورە هەیە. بۆیە جەنگەکە بەردەوامە. هێشتا ئەمریکا توانای گەورەو ئیمکاناتی گەورەی لەبەردەستدایە لە چاو نەیارەکانی دا، بۆ وەرگرتنی بەشی گەورەی خۆی. بەیاری لابردنی نەدانی چەک بە تیرۆریستەکانی سوریا لەبەرەوە قابیلی درک کردنە. لە ڕویەکیەوە بە ئەوەیە کە جەنگەکە درێژ بەتەوەو ڕازی نیە بەم دەڕاندنەی لە ئەلیبە و ڕازی نیە کە فاشل بوە، لە لایەکی دیکەشەوە دەیەوێت کە ڕیگریەک بە هەنگاوەکانی سەرەکی داهاتوو دابنێ.

ئەم جەنگە ناڕاستەوخۆو جیهانیە. جەنگی ناڕاستەوخۆی جیهانی لەگەل جەنگی ڕاستەوخۆکەی دا جیاوازیەکی لەوەدایە. کە زلهێزەکان ڕاستەوخۆ بە هیزی خۆیانەوە لەبەرانبەر یەکدا ناوەستن و هێزەکانی یەکترو شارو وولاتی یەکتر موشەک باران ناکەن، دووەم: تەواوی توانای تەکنەلۆژی جەنگی و چەکە ئەتۆمی بەکار نابەن. سەرەرای ئەوانە ئامانجی شەرەکی ڕاستەوخۆی جیهانی، ئەگەر بوار بمەنێت کە ئامانجیک جەبەجیبەت، ئامانجیکی جیهانیەو گشت جیهان دەگرێتە خۆ.

پیدەچیت زلهێزەکان تا ئێستا جەنگی ناڕاستەوخۆ بەقازانجیان بێت. بەتایبەت کە جەنگێکی جیهانی ڕاستەوخۆی نێوان زلهێزەکان مەترسیەکی گەورەیە بە سەر گشت کۆمەڵگای بەشەری و دەیخاتە بەردەم مەترسی لەناوچونی زەربەی زۆری دانیشتوانی گۆی زەوی. بەمانایەک و بە گریمانەیەکی گەورە سەرکەوتویەک نامێنێت تا دونیا دوبارە دابەش بکاتەوە.

باسی ئەلیبە باسی هەڵبژاردنی ئارەزومەندانە نیە. بەڵکو پیش هەر مەسەلەیەک، چونکە سەنتەری ڕوبەڕوبونەوەکە لەوێیە لە سوریا. سەنتەری ڕوبەڕوبونەوە لە نیوان ئەمریکاو ڕۆژئاوا لە لایەک و روسیاو چینو ئیران لەلایەکی دیکەوە… لە بەرەکانی دیکەدا وانیە. لە لیبیا روسیاو میسرو هاوپەیمانانی ژەنەرال حەفتریان هەیە و ئەمریکاو ڕۆژئاوا حکومەتی سەراج. لە عیراق ئەمریکا بە ڕواڵەت بالادەسترەو هەندی هێزی لەگەڵە لەوێ روسیا هەم بەهۆی ئێرانەوە ڕۆڵی خۆی دەگێڕی هەم بەهۆی نفوزێکی مێژوویەوە کە هەیەتی. لە یەمەن ئەمریکاو روسیا هیچیان ئامادەنین وەکو سوریاو عیراق، بەڵکو بەهۆی سعودیەو ئێرانەوە لەوێ هەن. تاکە جیگایەک کە ئەمریکاو تەواوی هاوپەیمانەکانی و روسیاو تەواوی هاوپەیمانەکانی بەرانبەر بەیەکتری دەجەنگن بەشیوەیەکی ناڕاستەوخۆ و هەروەها هەردوولایان بونیان هەیە لە سوریایە. بەم پێیە سوریا دەبێتە سەنتەر. لە نێو سوریادا ئەلیبە بەچی ئەو پێگەی هەیە؟! هەموو دونیا قسەی لەسەر دەکات، دەڵێن یەکلایکردنەوەی ئەلیبە وەک یەکلایکردنەوەی تەواوی جەنگەکە وایە لەسوریادا. دەڵێن کەوتنی ئەلیبە لەلایەن رژێم و روسیاوە مانای فاشل بونی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیەتی بە وا دەڵێن؟!. مەگەر دەیان و سەدان وتار لەمبارەوە ناخوێنینەوە لە نێو ڕۆژنامەکانی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا لە گاردیانەوە بگرە تا تایمزو تا دەگاتە ڕۆیتەرز و ئیکۆنۆمیست!!.

ئەم مەسەلەیە دەگەڕێتەوە بە سیاسەتی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی، سیاسەتێک کە رووی لە دابەشکردنی سوریا بوو لە سەر بناغەی تائیفە ئاینیەکان. دابەشکردنەوەی ناوچەکە لەسەر پایەی ئاینی و تایفی نەک نەتەوەیی. لەسەر ئەم پایەیە بڕیار بوو ” شۆرشی سوریا!!” بەرابەری ئەمریکاو سعودیەو تورکیاو قەتەر، هەمان کار بکات و سوریا ئەگەر دابەش نەکات وپێی نەکرێت دابەشی بکات بەسەر چەند وولاتێکی وەک عەلەوی و سوننەو دورزو مەسیحیەکان، ئەوا حەتمەن وەکو عیراق لەسەر پایەی نەتەوەو ئاینو تایفە” دابەش بکاتەوە. لەسەر ئەو پایەیەو بەپێی ئەو ڕوانگەو ئامانجە سیاسی یە، ئەلیبە

پێگەی سەنتەری جەنگەکە پەیدا دەکات. بڕیار بوو لە سوریا مورسی یەکی دیکە سەرەک بێت، مۆری ئایدۆلۆژی نەتەوەیی و نیشتمانی و سوپایەک کە لەسەر ئەم باوەڕە پێکهاتوە نەمێنێت وەکو عیراق. وە ئیسلامی سیاسی وەک پایەی دەسەلاتی سیاسی ناوچەکە پێناسە بکرێتەوە. ئەمە فەشلی هێنا.
ئەلیبە گەورەترین شاری سوریاو کۆنترین شاری دونیایە. سەنتەری پیشەسازی ئەو وولاتەیە، بە دانیشتوانەکی پێنچ ملیۆنیەوە کە مۆری” سوونە مەزهەب” دراوە بە نێوچاوانیانەوە، لەجیاتی دەیان مۆری دیکەی وەک: پشەسازی شیرەمەنی و مەحشی و کوبە و کەباب و صابون کە ئەمشارە بەهەموویان زۆر بەناوبانگە لە ئاستی جیهانیدا یان بە مێژوە کۆنەکەی و تێکەڵەیەکی هەجگار فراوان لە زمانی جیاوازو “نەتەوەی”تواوەی جیاواز لەمشارەدا… هەروەها پێگەی جوگرافیایی ئەم شارەو نزیک بونی لەتورکیاوە، بەجیا لەوەی کە ٤ساڵە زیاترە بەشی رۆژهەڵاتی بەدەست تیرۆریستەکانەوەیە، لایەنگرانی ئەمریکاو دیموکراسی!…هەموو ئەمانە پێکەوە کردویەتیە پایەی سەرەکی جێبەجێکردنی سیاسەتەکانی ئەمریکاو هاوپەیمانانی بەتایبەت تورکیا. بەم مانایە کەوتنی ئەلیبە لەلایە رژیم و روسیاوە دەیکاتە ئەوەی کە پایەی سەرەکی سیاسەتی ئەمریکاو رۆژئاوا، پوچەڵ بێتەوەو ئامانجی ئوردوگانیش هەرەس بهێنێت لەمبارەوە. ئوردوگان وئەمریکاو بەنیاز بون کە موسڵ گرە بدەنەوە بە دەرئەلزۆرو ئەویش بە رەققەو ئەمیش بە ئەلەبەوە، واتە ناوچەیەکی فراوانی پێکەوە بەستراوی ” سوننەمەزهەب” پیکەوە گەی بدەن، لە بەرانبەر یان بە دژی ” هیلالی شیعی”. ئەمەش فەشلی هێنا. حەشدی شەعبی و گرتنەوەی ئەلیبە، رستەکەی لێکردنەوە بەخوری.

گرتنی رۆژئاوای موسڵ لەلایەن حەشدی شەعبی یەوە، تەواوی ئامانجی شەری موسڵی بە ئەمریکا کردە هیچ. ئەمریکا شەری موسڵی بە ئەوەبوو کە فشار بخاتە سەر روسیاو چین و ئێران… ئەگەر نا، ” موسڵ” بەبێ سوریا بۆ ئەمریکا کارێکی ئاسانە، بە مانایەک گرتنەوەی موسڵ بەتەنها و جیاکردنەوەی لەکەی جەنگی ناوچەکە بۆ ئەمریکا کارێکی ئاسان بوو، وە ئاسانە. بەلام ئەمریکا ئامانجی دیکەی هەبوو کە سەرکەوتوو نەبوو تیایدا. هەر بۆیە دەبینین کە ئیستا شەڕی موسڵ لە جێگای خۆیدا ڕاوەح دەکات، ئەمریکا بە ئاشکرا رایگەیاندوە کە شەرەکە گران دەچیتە پێشەوە. بە ئاشکرا درۆ دەکات و کار بەوە گەیشتوە عەبادی وەڵامیان بداتەوە. دوونوسەری سەر بە پەیمانگای واشنتونی ئەمریکی بە ناوی مایکل نایتس و ماثیو شفایتزر وتارێکیان بەنیوی ” میلیشیاکانی شیعە مشەخۆری دەکەن بەسەر شەری موسلەوە”

بڵاوکردەتەوە لە (١٨ی نۆڤەمبەر ٢٠١٦-) بە شێوەیەک ئەم ڕاستی یە بەیان دەکەن!!. ئەمە حەقیقەتێکە بە هەموو ئەو کەس و لایەن و نوسەرانەی کە پێیان وایە شەری موسڵ روسیای لێ نیە، یان شەری موسڵ شەری نیوان داعش و ئەمریکایە. یان شەڕی موسڵ شەڕێ نێوان تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و ئەمریکایە… واقعیەتی ڕوداوەکان هەموو ئەو تێز گەلانەی پوچ نیشان داو خستنیە لاوە.

جەنگ بەردەوامە، لە سوریا و لە عیراق و لە یەمەن ولیبیا… ئەم جەنگە جەنگێکی کۆنەپەرستانە وە دژی بەشەری یە. ئەم جەنگە هیچ پەیوەندیەکی بە بنەبڕکردنو لەناوبردنی تیرۆر و تیرۆریزمەوە نیە. بەپێچەوانەوە لێدانی ئەم هێزانە بە هەردوو قوتب و هاوپەیمانەکانیانەوە، لە تیرۆر و هێزە تیرۆریستەکانی ئیسلامی، دەبێتە هۆی زیاتر پان بونەوەو بلاوبونەوەی و گەورەتری دەکات. ئەمە تەجروبەیەکی گەورەی مێژووی ١٦ ساڵی ڕابوردوە لە ئەفغانستانەوە تا ئیستا. بەو ئاستەی جەنگ دژی " تیرۆر" ڕاگەیەندرابێت، بەو ئاستەی گوایە جەنگێکی گەورەو فراوانە، بەهەمان ئاست تیرۆرو تیرۆریزم گەورەو فراوان بۆتەوە. پێم وایە ئەمە ئێتر پێویستی بە تیۆر نیە. مێژوویەکی تەواوە کە خۆمان بینیومانە. ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت. هیچ نیوەندگیریەک لەم نێوەدا نیە. خەڵکی ناوچەکە لەژێر دەسەلاتی داعش و بۆمبارانی ئەمریکادان. لە ژیر دەسەڵاتی تیرۆریستەکان و بۆمبارانی روسیادان. لە موسڵ لە بەرانبەر دوو لایەنی تیرۆریستی دا گیانیان ئەسیرە. لایەکی کە تیرۆریزمی دەوڵەتی یە خانوەکەیی و قوتابخانەی مندالەکەی، خەستەخانەی گەڕەکی، و پردەکانی سەر دجلەی، بە دەروخینێت و دەیان کەس دەکاتە قوربانی، ئەو لای تریان کە داعشە ئەگەر شانسی مانەوەی هەبێت رۆژانە دۆزەخەکی بە دادەخات. لە ناخەوە خواستی واقعی ئەوەیە کە لە هەردوو جۆرە تیرۆرەکە رزگاری بێت. ئەلیبە هەلومەرجی کاولکاریەکی هەجگار زیاترە.

ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت. باسی ئەمە لە شەش مانگی ڕابوردوەوە هەر ئەم جەنگە بوە. جەنگ بەشیکە لەسیاسەت. وە جەنگ کە پیادەی دەکات مەسەلەی سەرەکیە. ئەم جەنگە باسی ئیمەیە، نەک جەنگی چینەکان، نەک جەنگی کریکار بەرانبەر بەسەرمایەو دەسەڵاتەکەی وە نەک جەنگی هیزێکی جەماوەری و پێشکەوتنخواز لە بەرانبەر هێزێکی تیرۆرسیت یان دەسەڵاتیکی کۆنەپەرست. ئەم جەنگەی ئێستای ئەمریکاو روسیاو بەریتانیا و فەرەنسا و تورکیاو سوریا و عیراق و بارزانی و حزب اللە و حەسیەکان و حەشدی شەعبی، تیرۆریستەکان و داعش و

قاعیدەو نەسرەو سوپای شام وئەزبەکی …. لایەنەکانی ئەم جەنگەن. سیاسەت ئامانجی هەیە وهەموو ئامانج و ڕیبازەکی سیاسی ، سوننەت” نەریت” و شیوازی کاری خۆی و ئەخلاقیاتی خۆی هەیە. جەنگ سیاسەتە، وە بۆ ئەو هەــزانەی لەم جەنگەی ئەســتاو شەڕە جیاوازەکانیـــدا بەشدارن، ئەمە جیاناکرێتەوە لە شیوازی کاریان، شیوازی جەنگیان. لە بوردومان و کاولکردنی خەستەخانە و قوتابخانەو دامودەزگای ئاوو کارەبا، جیاناکرێتەوە لە کاولکردنی خانوبەرەو ماڵی هاوولاتیان، جیاناکرێتەوە. سەیری ئەلیبە بکەن و ئینجا پردەکانی موسڵ.

جەنــگ سیاســەتە وە بۆ ئەم هەــزانە شیــوازی کــارەکەی ئەوەیە کە دەیــبینین، کــوشتنی منــدالان و دەیــان هەزار بــی تــاوان وبە چەک، سەربڕین و کوشتن و ئیعدامکردن، ڕامالینی و گۆڕینی دیمۆگرافیا و پاککردنەوەی نەژادی وتایفی هەموو ئەمانەمان بینی لەدەوروبەرت موسڵ و کەرکوک و شوێنەکانی دیکە وە دەیبینین. ڕەخنە ناتوانیت بەر بە شیوازی کارو سیاسی ئەمریکا و روسیاو داعش و حەشدو تورکیا بگرێت. یان جەنگ دەبێت بوەستێت یان ئەو کاولکارییە بەردەوامە. خۆشباوەرییە داوا لە ئەمریکاوحەشدی شەعبی و تورکیاو روسیاو سوریا… بکەیت کە کاولکاری نەکەن و لەسەرخۆبن و دەست بپارێزن. ئەگەر ئەلیبە لە فلمدا ببینین دەڵێین زیادەرۆیان کــردوە لە فەنتازیای کاولکاری و قەتلدا. واقعیەتی جەنگەکە بەڵێشنی ئەوەمان پیدەڵێ کە درەنگە دونیا کاول بوو، دەبێت پیش بەم کاولکارییە بگیرێت.

هەریەک لە دوو لایەنــی بەرانبەری ئەم جەنگە، یــان ســێ لایەنــی بەرانبەری ئەم جەنگە، بەپێی هێزهاوسەنگیان لە بەرەیەکی جەنگدا داوادەکەن کەجەنــگ بوەســتێت بە شیــوەیەکی کــاتی، مەســەلەی ئەوان خۆکۆکردنەوەیە بۆ جەولەیەکی دیکەی بەکسەن، چەند جار ئەوەمان بینی لە سوریا. بەلام بەگشتی هەرلایەک هیز هاوسەنگی بە قازانجی نەبێت دوای وەستانی چەنگ دەکات و ئەم دیاردەیە زیاتر لە سوریا و لیبیا و یەمەن دەردەکەوێت. باسی ئەمە وەستانی جەنگ نیە بە دوبارە هەستانەوە بەڵکو باسی ئیمە ئەوەش نیە کە داوایان لە بکەین جەنگ بوەستێنن. باسی من هەروەک لە وتاری پێشودا “ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت! ئاوابونی خوێناوی “سیستەمی نوێی جیهانی”ئەمریکا!” وتومە ئەوەیە کە : (پێویستە جەنگ بوەستێت” تەنها بەمانای وەستانی” تەقە” نیە. بەڵکو بەمانای نەمانی تەواوی کەشتی یە جەنگی و سەربازیەکانی ئەمریکاو ڕوسیا و ووڵاتانی دیکەیە لە ناوچەکە و دەریــای ســپی ناوەراست و تەواوی پێگەو بنکە ســەربازییەکانیان.

جیهانی ئەمڕۆ نە پەیوەستی بە بارچاوەشی ئەمریکایە وە نە بە حەیتەی ڕوسیا. هەروەها بەمانای وەستانی ناردنی "جیهادییەکان" و وەستانی فێرکردن و پەروەردەکردنیانە، وەستانی کۆمەکی مالی و مرۆیی و، هەواڵگری و سەربازییە بەم هیزانە، بڕینی کەناڵەکانی ڕاگەیاندیانە لە کەناڵە ئاسمانییەکانەوە بگرە تا دەگاتە فەیسبوک و تویتەرو لە هێزە تیرۆرسیتەکان و فەتواچییەکانیان. قەدەغەکردنی موتلەقی رەوانەکردنی چەکە بە ڕێکخراوو هیزو گروپە تیرۆر یست و میلیشیا جیاوازەکانیان. جەنگ دەبیت بە فەوری بوەستێت. هەموو دونیا تەنانەت ئەوانەش کە زۆر گوێندانە بیستنی هەواڵەکان یان ئەوانەی کە ئاگری شەڕەکانیان زۆر لەدورە لە نیوزلاندەوە بگرە تا دەگاتە ئالاسکا… لە جیهانێکی ئامن و ئارامدا گوزەران ناکەن. وەستانی جەنگ بەرژەوەندی هەموو ئەوانەش دابین دەکات چ جا بگات بە ملیارەها ئینسان کە لە ڕۆژهەلاتی ناوەراست و جیهانی عەرەب و ئەوروپاو روسیاو ئەمریکا دەژین. واتە ئەوانەی لە ناوجەرگەی جەنگ و دەوروبەرەکەیدا گوزەران دەکەن، یان وولاتەکانیان دەرگیرە لەم جەنگەدا.).

ئەمکارو سیاسەتە دەبێت بسەپینرێت، دەبێت بە سەر زلهێزەکان و حکومەتەکانی ناوچەکەدا فەرز بکرێت، کە ئەم جەنگە ڕابگرن. چونکە ڕێشنە ئەوان بە ئاسانی جەنگ ڕانەگرن تا سیاسەتەکانیان جێبەجینەبێت. ئەمکارە سیاسەتە وە پیویستی بە هەنامەیدان وڕیکخستنی بزوتنەوەیەکی فراونی نێو نەتەوەیی هەیە. هەم لە نێوخۆی ئەو وولاتانە بەهەموو ڕیگایەکی گونجاو ولەوانە رێکخستنی هێزی چەکداری، تادەگاتە سازدانی بزوتنەوەی ناڕەزایەتی گەورە لە ئاستی جیهانیدا. بزوتنەوەیەکی ئاوەها کاریکی سەختە بەتایبەت لە هەلومەرجی ئەمڕۆی دونیادا. بەڵام ڕیگەی دیکەمان نیە. لە ئاستی ناوخۆدا مانای پاککردنەوەی ناوچە، شار، شارۆچکەیە لە دەسەلاتی تیرۆرو بورژوای، هەر جۆرە بورژوایەک کە دەسەلاتدارە. ئەگەر نا دوبارە دەمەزەردکردنەوەی هیزە تیرۆریستەکان کارەکی سەخت نیە بە وولاتانی زلهێزی سەرمایە و ووڵاتانی ناوچەکە. مەسەلەی بنەبرکردنی تیرۆر لە هەلومەرجی ڕاگوزەری جیهاندا، لە ناوچەی ڕۆژهەلاتی ناوەرست و جیهانی عەرەبدا، راستەوخۆ بەستراوتەوە بە دەرکێشانی دەسەلات لە ژیر چنگی بورژوایی، جا هەر جۆرەکی بیت.

ئایا ئەمە وە خەلکی ناوچەکە لەگەڵ جەنگی دژی داعش و تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی بەرەو رونین؟! ئایا دوو لایەنی جەنگی ئەستا تەنها ئەو دوو قوتبەو هاوپەیمانەکانیان؟! تەنها جەنگی نێوان ڕوسیاو چین

و سوریاو ئیرانە لە بەرانبەر ئەمریکاو ڕۆژئاواو سعودیەو تورکیاو قەتەرو ئوردون دا...؟! یان نەخێر لە حەقیقەتدا ئەمە لە گۆڕێ جەنگێکی دیکەش بەرەو ڕوویین و ئەویش جەنگە دژ بە تیرۆر وە تیرۆریزمی ئیسلامی. بەڵێ، ئەمە لەگەل ئەو جەنگەش بەرەو ڕوویین. بەلام ئەو جەنگە . جەنگی ئیمەیە، وە جەنگی خەڵکی ناوچەکەیە ، وەهی کرێکارو زەحمەتکێشی ناوچەکەیە. ئەم جەنگە جەنگی خەڵکی هوشیارو موتەمەدنی هەموو دونیایە، جەنگی هەموو سکولارو پێشکەوتنخوازێکی دونیایە. ئەم جەنگەی ئەستا لە ئارادایە بەهیچ جۆریک و بەهیچ مانایەک جەنگ نیە دژی داعش تەنانەت بە روسیا و سوریاش، کە ئەوان روبەڕووی دەبنەوەو ، کە بەفعلی روسیا زەربەی کوشندەیان لە دەدات لە داعش و نەسرەو تیرۆریستەکانی دیکە. ئەو نوسەرو لایەنانەی کە لە عیراق دەڵێین ئەوانەی کە داعشیان دروستکردوە، لێ گەرێن با سەری پان بکاتەوە، ئەوانە لە سوریا هیچ سیاسەتێکیان پێ نامێنێت مەگەر دوای ئاغای بەتین بکەون، دروست وەک حزبی شیوعی سوریا.

جەنگی خەڵک، دژی تیرۆر وتیرۆریزمی ئیسلامی

جەنگی خەڵک لە ناوچەکەدا ئەگەرچی ئیرادەی زەوتکراوە و بەلاڕێدا براوە، بەلام بەردەوامە لەئاستی هەرە لاوازی خۆیداو تەنانەت لەدەرەوەی وولات دەیبینین بەلام هەجگار لاواز. کەسپی خەڵک لە وەدایە کە لەنێو دووجەنگدا دەژی کە لە چوارچیوەی جەنگێکدا دەچیتە پێشەوە. گوایا کیشەی روسیا و ئەمریکاو ئەو هەموو هێزەی هێناویانەتە سوریاو عیراق بە لێدانی تیرۆریزمی داعش وتیرۆریزمی ئیسلامیە. جەنگی ئەوان لەبەرانبەر یەک و خەلکی ناوچەکەدا تیرۆریزمێکی دەوڵەتی تەواوە. لەنێو تۆپباران و ساروخباران وشەڕجیاوازەکانی ئەم جەنگە گەورەیەدا، لەنێو پاکتاوکردنی نەتەوەیی و تایفی و ئاینی دا، وە لە نێو کۆمەلکێژی جەنگی زلهێزەکان و کاولبونی شارەکاندا، وە لەنێو هەلومەرجی ژیانی برسێتی و بێ موچەیی و گرانبونی کەلوپەلدا، خەڵک دەرگیر بوە لەگەڵ سەرەگێژەیەکی هەجگار فراواندا، تا ئاستی ئەوەی کە بەهۆی میدیای ئازادی بەکرێگیراوی سەرمایەوە، خەڵکیان دابەشکردوە بەسەر دوو بەرەی زلهێزەکان و هاوپەیمانەکانیاندا. گوایا ئەوان شەڕی دژی تیرۆر دەکەنو لە هەمانکاتدا ڕۆلی خەلک بەگشتی لەم جەنگەدا ناکام کراوەتەوە، لەسایەی فوتێکردن لە داعش و گەورەکردنی و پێکهێنانی فەزایەکی ترسناک و تۆقێنەر لە بەرانبەری دا.
خەڵکی ناوچەکە دەتوانیت وە دەکرێت بەر بەداعش و تەواوی تیرۆریستەکانی برادەری بهەنەت، کوردوستان و عیراق و سوریاو

لیبیان لێ بکاتە کەبانی. لە کەبانی ئەو کارە کرا، چونکە خەلک بە دەوری هێزێکدا یەکخراو بوو کە دژی تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی بوو. لەمبارەوە من نامەوێت تەواوی باسەکانی پێشووم دوبارە بکەمەوە، خوێنەر دەتوانێت بگەڕێتەوە بۆ باسی " پەتای تیرۆریزم و چۆنیەتی ڕوبەڕوبونەوەی!"(حوزەیرانی ٢٠١٦). لەو نوسینەدا کە زۆر پێش دەستپێکردنی شەڕی موسڵ و ئەلیبە نوسراوە، بۆ ڕوبەڕوبونەوەی تیرۆریزم ئەم هەنگاوانە دەست نیشان کردو لێرەدا دوبارە دایدەنێمەوە:

یەکەم: ڕێکخستنی بزوتنەوەی ئازادیخوازی جیهانی: ئەمکارە و بە پراتیک دەرهێنانی لە ڕێگای ڕابەرانی کرێکاری و کەسایەتیە سیاسی و ڕۆشنبیرییەکان کە دژ بە تیرۆریزمی دەوڵەتی و ئیسلامین مەیسەر دەبێت. هەروەها لەڕێگای ئەو بزوتنەوانەوە کە هەر ئێستا لە مەیدان دان لە پێناو خواستی جۆراوجۆرو بەرحەقدا لە ئەمریکاو ووڵاتانی ئەوروپا. مەسەلەی سەرەکی لەم نێوەدا ئەوەیە کە دەنگی ڕێخەرانی ئەم بزوتنەوەیە بگاتە ڕەئی گشتی بەتایبەت لە ئەوروپاو ئەمریکا. ئەمکارە دەکرێت هەر ئیستا لە لایەن کۆمەنیستەکانەوە دەست پێ بکرێت. لەم پراتیکەدا کۆمەنیستەکان تەنها نین، بەڵام مەسەلەی سەرەکی ڕابەریکردنی بزوتنەوەیەکی لەم چەشنە ئەوەیە کە هەڵسوڕان و ڕابەرانی سەرەکی بزوتنەوەکە دژ بە هەردوو تیرۆریزمەکە بن. مەسەلەی سەرەکی ئەوەیە کە چۆن تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکاو فەرەنساو بەریتانیا و هاوپەیمانەکانیان ئاشکراو ڕیسوا بکرێت، هەروەها تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی وەک هێزو بزوتنەوەیەکی سیاسی ڕیسوا بکرێت و باسەکە لێرەدا پەیوەستە بە ڕۆشنی لە " مافی هەڵبژاردنی ئایین" یان باسی " ئایینی موسڵمان " جیابکرێتەوەو تێکەڵ نەکرێت. بەڵکو هەردوو تیرۆریزمی دەولەتی و ئیسلامی لە چوارچیوەی دووهێزو جەنگێك کە لەسەر پێگەو نفوزی سیاسی دەچێتە پێشەوە، باس بکرێت و خەڵک وەک ڕیکخراوو کەسایەتی جیاوازی بە دەوردا ڕێکخراو بکرێت.

دووەم: پێکخستن و ڕاماڵینی تیرۆریزم لە نێو خۆدا: ئەم تەوەرەیە دوو بەش لە ووڵاتانی جیا دەگرێتەوە.
ئەلف: پێکخستن و وەدەرنانی تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و دەوڵەتی لە وولاتانی ئەوروپاو ئەمریکادا: گۆڕینی سیاسەت و یاساو ڕیساکانی مالتیکالچەر لە هەر ووڵاتیکدا، وەک دروشم و خواستەکی سەرەکی ببێتە دواکاری بزوتنەوەکە و خەڵکی بەدەوردا ڕێکخراو بکرێت. جیاکردنەوەی ئینسانەکان و دابەشکردنی کۆمەڵ لە سەر بناغەی ئایین،

تایفەی ئاینی، نەتەوەو ڕەگەزو ڕەنگی پێست، یان ئاسیایی و ئەوروپایی و ڕۆژئاوایی و ڕۆژهەلاتی و باکورو باشور، پێویستە قەدەغە بکرێت و بخرێتە زبڵدانەوە، حەقارەت و بێگەنی ئەم نەریتە سیاسی یە لە پێوانە نایەت. داخستنی مزگەوتەکان وەک جێگای پەروەردەکردنی فکری و سیاسی تیرۆریزم و ئیسلامی سیاسی، ئەمکارە کارێکە کە بە خێرایی پێویستە دەست پێبکرێت و زەمینەی کۆمەلایەتی بۆ هێزی هەیە بە مەرجێک خۆی جیابکاتەوە لە ڕاسیزم لە ئاستی سیاسی دا. هەڵوەشانەوە یان قەدەغەکردنی فەوری هەر یاساو ڕێسایەکی ئیسلامی کە لەم وولاتانە لە گیتۆو مزگەوتەکان بەڕێوە دەچێت لە پەیوەند بە یاساکانی باری کەسێتیەوە، دیاریکردنی ئەمکارانە وەک تاوانێکی گەورە. ڕێگرتن لە شەڕی یان هاوبەشی شەڕ لە گەڵ ئەمریکا یان فەرەنساو بەریتانیا لە وولاتانی عێراق و لیبیا و یەمەن و سوریا… کشانەوەی دەست بەجێی هێزەکان یان وەستانی فەوری هەر جۆرە کۆمەکێک بە هاوپەیمانی ئەمریکاو جەنگە گاڵتەجاڕییەکەی دژ بە تیرۆر وە وەستانی فەوری جەنگی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی. ئابەوبردنی تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکاو وولاتانی دیکەی ئەوروپایی و هەروەها پەردە هەڵدانەوە لەسەر ناوەڕۆکی تیرۆریزمانەی ئەم جەنگە.

با: وەدەرنان و بن برکردنی تیرۆریزمی دەوڵەتی و ئیسلامی، لە وولاتانی ڕۆژهەلاتی ناوەڕاستدا: بەرێکخستنی بزوتنەوەیەکی سیاسی بۆ پاککردنەوەی تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و دەستکۆتاکرنی هێزەکانی لە دەسەڵات.
ئەم سیاسەتە لە هەمانکاتدا ناتوانیت بەبێدەنگ بێت بەرانبەر بە تیرۆریزمی دەوڵەتی ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی و هەروەها هەموو ئەو هیزانەی کە لە نیوخۆدا ڕۆڵیان هەیە لە کۆمەک کردنی هەردوو لای تیرۆریزمی دەوڵەتی و ئیسلامی دا… بەڵام لە هەمانکاتدا تەوەرەی سیاسەتی خۆی لە بەرچاوەو ئەولەویەت و و ئاسەی سیاسی لەم هەلومەرجەدا بۆ بنەبڕکردنی تیرۆریزمی ئیسلامی یە.

وەستانەوە بەرانبەر بە تائیفەی سیاسی، خەبات دژی تیرۆرو هێزە تیرۆریستیەکان بەبێ خەباتکردن و وەستانەوە دژ بە تایفەگەری سیاسی مەیسەر نابێت. سەرچاوەیەکی سەرەکی گەشەو فراوانبونەوەی تیرۆریزم و کالچەری “خەکەژی جیهادی” ئایدۆلۆژیای تایفەگەرییە، بەهەردوو بەشی سوننەو شیعەی سیاسی. بەڵام خەباتکردن دژ بە تایفەگەری لە نیو خۆی شارەکانی ناوەڕاست و باشوری عیراق یان شارەکانی سوریا یان لوبنان دا ئەولەویەتی گەورەترو فەوری تری هەیە بە بەراورد

لەگەڵ ئیران یان کوردوستانی عێراق….

مەسەلەیەکی دیکە بەڕێکخستنی "بزوتنەوەیەکی سکولار" لەم ووڵاتانەدا بەشێکە لە سیاسەتی کۆمۆنیستی و لە بزوتنەوەیەک دژ بە تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی ئەگەرچی ئامانجەکانی تێپەڕ دەکات. باسەکە لێرەدا کەمپین نییە بەڵکو ئەمڕۆ لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، کاری بزوتنەوەیەکی سیاسی گەورەو فراوانە کە ئامانجی جیاکردنەوەی دینە لە دەوڵەت و دەسەڵاتی نیوخۆییەکان" شورای شارەکان و ناوچەکانی خودمختارو فیدرال" وە لە پەروەردەو خوێندن. مەبەست ئەوەیە سکولاریزم بێتە بزوتنەوەیەکی گەورەو فراوان، خوێندنی وانە ئاینییەکان لە قوتابخانەکان تا کۆتایی قۆناغی ئامادەیی قەدەغە بکرێت، مزگەوتی نەو پەیمانگاو زانکۆکان دابخرێن، یاساکانی باری کەسیتی هەڵبوەشێنەوە…. هەندێ لەم خواستانە هەر ئیستا بەفەوری دەکرێت کاری لەسەر بکرێت و ئیمکانی بەدیهاتنی هەیە.

مەسەلەی سەرەکی لێرەدا ئامادەکردن و هێنانە مەیدان و ڕێکخستنی خەڵکە دژ بە تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی. کارێکی وا لە گەڕەکێک یان زانکۆ یان کارگەیەکەوە مومکنە دەست پێ بکات… نەخشەکارێک بۆ بردنە پیشەوەی ئەم سیاسەتە لە ووڵاتێکەوە بۆ ئەوەی ترو تەنانەت لە کوردوستانی عیراق و عێراق و لە سوریادا لە شارێکەوە بۆ ئەوی دیکە دەگۆڕێت و بە تایبەت لە سوریا جیاوازییەکی زۆری هەیە.

سێهەم: کاری فکری و تیۆری: ئەم ئەرکەکە و خۆی بەشێکە لەسیاسەت و بەشێکە لە تەوەرەکانی سەرەوە. بەڵام من وەک خاڵێک جیام کردۆتەوە لە بەر ئەوەی، وا بیر دەکەمەوە کە لاوازییەکی هەجگار گەورەمان لەم بوارەدا هەیەو پێویستی بەکاری هەجگار گەورەو فراوانە بۆ پڕکردنەوەی کەلێنێک لە کەلێنەکانی. مەسەلەی سەرەکی لێرەدا وەک ئامانجێک بۆ ئەم ئەرکە: بەدیهێنانی کەشێکی کۆمەڵایەتی گونجاو بۆ فکرو کاڵچەری مارکسی و پێشکەوتنخوازو سکولارو یەکسانیخواز….لێرەدا مەبەست کارو خەباتی فکری و تیورییە لە ئاستی کۆمەڵایەتیداو وەڵام بە گەورە بیریارانی ئیسلامی سیاسی و مالتیکالچەریزم و…. ئەوەندەی کە پەیوەندی ڕاستەوخۆی هەبیت بەم باسەمانەوە.

وا پێدەچیت کە ئەمە دوو ئەرکی جیاوازمان هەبێت، لە دوو مەیدانی جیاوازدا. لە باری ئەرک و کارەوە لەوانەیە هەندێک جیاوازی هەبێت. بەڵام بەگشتی بۆ چینی کرێکار وە بۆ خەڵک لەم هەلومەرجەدا ، نان و ئەمنیەت بێتە مەسەلەی سەرەکی. دابینکردنی ئەم دوو خواستە بەبێ

دەستکەتاکردنی دەسەڵاتی بورژوایی مەیسەر نابێت. دەستکەتاکردنی دەسەڵاتی بورژوایی لە هەر شارێک یان ووڵاتێک یان ناوچەیەکی ڕۆژهەلات ناوەڕاستدا، کۆمەکێکی گەورەو هەنگاوێکی گەورەیە لە ڕاستی دەستبەینەوەی تیرۆریزمی دەوڵەتی و هەروەها تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و دابینکردنی ئەمنیەت و نان و هەروەها ئازادی. سێ ئامانجە: دەستکەتاکردنی تیرۆریزمی دەوڵەتی، تیرۆریزمی ئیسلامی، وە دابینکردنی خواستەکانی خەڵك . بەلام چینی کریکار بە ئامانجێک وەلام بە گشت خواست وئامانجەکان دەداتەوە. بە ئامانجیک پیویستە ئەم قۆناغە کورت بکرێتەوە: ئەویش دەرکەسانی دەسەلاتە لە ژیر دەستی دەسەلاتی بوژوایی لە هەر شوێن و شارو ناوچە و وولاتێک کە مومکن دەبێت.

بۆ “ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت”؟!

وەستانی جەنگ مانای وەستانی کاولکارییە، وەستانی ویرانکردن و روخاندنی خانو و جێگا ژیانی خەلکە، وەستانی دارمانی قوتابخانەو خەستەخانەو تۆرەکانی ئاوو کارەبا و تەلەفۆنە، وەستانی وێرانکردنی پردو تۆڕەکانی جادەوبانە… لەهەموو ئەوانە گرینگتر وەستانی نەزیفی خوین و کوشتنی مندالان و ژنان و لاوانە، وەستانی کوشتنی ئینسانەکانە کە زۆربەی هەرەزۆریان چەکیان پێ نیە. لە هەمانکاتدا ڕاوەستانی ئاوارە بون و ڕاکردن و ماڵ بەجێهشتنە…. ئەگەر تەنها لەبەر ئەم هۆیانە بیت دەبێت جەنگ بوەستێت. تەنانەت وەک فەرزێک ئەگەر ئەم جەنگە بۆ بنەبرکردنی داعشە، دیسان دەبێت بوەستێت.

مەسەلەکە ئەوەنیە کە داعش لەناوببرێت، بەڵکو ئەوەیە کە وێرانکاری لەڕادەبەدەرو ئاوارەیی و بێ سەروشوێنی بکەنە ژیانێکی ئاسایی خەڵك. مەسەلەکە ئەوەیە کە هیچ دەرمانێکیان پێ نیە خەڵک ئارام رابگرن و سەرمایە بەباشی بچەرخێنن. شەرەکە وانیە یەک دوو مانگەو تەواو دەبێت، بۆیە دەبێت خۆی ڕابگرێت گوایا داعشمان بۆ لە ناو دەبەن. ماهیەتی ئەم جەنگە ولەم هەلومەرجە” راگوزەرە جیهانیەدا” ئەوەیە کە ناراستەوخۆ و درێژخایانە. بۆ ئەوەی لەم دیاردەیە بگەین پێویستە لە چەند دیاردە بگەین: ئەزمەی قوەی جیهانی سەرمایە و قوەبونەوەی زیاتری ئەزمەکە. دووەم: دورخستنەوەی جەنگی راستەوخۆی نێوان زلهیزەکان. سێهەم: نەبونی ئەلگۆیەکی سەرمایە چ لەباری ئابوری وە چ لە باری کالچەرو ئایدەلۆژیاوە، بۆ ئەوەی بتوانن وەک سیستەمێکی کۆمەلایەتی ومەقبول بەڕێوەی بەرن. ئەوەی کەماوەتەوە لە ئامادەنەبونی چینی کرێکار، وەک هێزێکی شۆرشگێری سیاسی ، تەنها بەربەریەتە. بورژوای دونیا بەربەریەتی

هەلبژاردنە بە هەلومەرجی ژیان و گوزەرانی داهاتوی کۆمەلگای بەشەری. باسەکە ئەوەیە قبول دەکرێت یان نا؟!

مەسەلەی جەنگی ئێستا و شەڕەکانی ئەوەنیە کە جەنگ لە ئەلیبە نەما، ئیتر مانای ئەوەیە خەلکی ئەلیبە شەر نابیننەوە، یان ئەگەر شەر لە موسڵ نەما ئیتر تەواو عیراق شەری تێدا نامێنێت. ئەم شەڕانە لە چوارچێوەی جەنگی ئێستادا شەری دیکە بەرهەم دەهێنن. سروشتی سیاسی جەنگەکە لەم هەلومەرجەدا ئەوە دەخولقێنێ. لەهەر سەردەمیکدا بەکۆنکرێتی باسی جەنگ هەر ئەوەنیە درێژەی سیاسەتە، لەوە گرینگتر ئەو ئەوەیە کە هەلومەرجەکە بناسین و وە سیاسەتەکە لەو هەلومەرجە دیاریکراوەدا چی یە و ئامانجی چیە؟! لە ئەفغانستانەوە سەیر بکەین تا ئێستا تیرۆرو تیرۆریزمی دەولەتی و ئیسلامی هەدوولایان گەورەترو فراوانتر بونەوە. ئێستا زیاترو توندو تیژ ترە بە هەی گەورە بونی هەردوو جەری تیرۆریزمەکە. هەرئێستا شەر لە ئەلیبە خەریکە کۆتایی دێت. لە تەدەمرو لە باب شەرەکەیان گەرم کردوە. لە موسڵ ئەمریکا بە جۆرێک پشوی پیداوە، لە دەوروبەری تەلەعفەر حەشد گەرمی کردوە.... بەبێ ناسینی هەلومەرجی ڕاگوزەری ئەمڕۆی دونیای سەرمایە، ناتوانین درکی ئەم مەسەلەیە بکەین. بەم مانایە پیویستە ئەم جەنگە بوەستێت.

دیسان دەبێت ئەم جەنگە بوەستێت، چونکە پاشا گەردانی فکری و سیاسی و کالچەری هەجگار دواکەوتوو کەنەپەرست دوبارەو چەند بارە دەمەزەرد دەکاتەوە... ئەمڕۆ داعش و حەشد، وە لە داهاتویەکی نزیک لەوانە لغاو بەربوو تر بەرهەم دەهێنن. وتمان کە بورژوای دونیا موفلسە و ئەلتەرناتقی ئایدەلۆژی پێ نیە، مەگەر دینەکان و تائیفەکان زیندو بکاتەوەو بیان کات بەگژ یەکدا، مەگەر بیری دواکەوتو برەو پێ بدات. ئەوەنیە ترامب وبەیکست و بەرزبونەوی پێگەی ڕاست ڕۆژبە ڕۆژ ڕوو لەسەرە، مەسەلە ئەوەیە کە ڕۆژئاوای جاران بە مافی مرۆق و مافە فەردی و کۆمەلایەتی و سیاسی و مەدەنیەکانەوە کۆتایی هات... ئەمڕۆ لە ئەوروپادا دور نیە جارەکی دیکە بگەرێنەوە بە ئەحزابی مەسیحی سیاسی. هەر ئێستا ئەم جەنگە ئاستێکی قوەبونەوەی کێشەو ململانەی تائفی نیوان شیعەو سونەی بردەتە ئاستێکی زۆر بەرزەوە، هەروەها کێشەی نەتەوەیی نەوان “کورد” و ” تورک” وە “عەرەب” و ” کورد لە ئاستی ناوچەکەدا.. ئەمە بەجیا لەوەی کە کالچەری میلیشیایی و عەشیرەتگەری و فرانکردتەوەو لەوانەش مەترسیدارتر، مەرجەعیەتی ئیسلامی بەهەردوو تائفەکەیەوە توندترو پایەدار تر کردەتەوە. بەیە پیوسیتە ئەم جەنگە بوەستێت.

لە سەرەوە باسمان کردوە کە جەنگ سیاسەتەو وەستانیشی سیاسەتە، لەمبارەوە سیاسەتەکمان پێشنیاز کردوە. جەنگ لە خۆوە ناوەستێت، وە لایەنەکانی جەنگ لەم هەلومەرجەدا ئامادەنین چەنگ بوەستینن، هەرسێ لایەنەکە ئامادەیی جەنگەکە درێژە پێبدا. مەسەلە هەلومەرجی مێژووی ئەم قەناغەیە. کەواتە دەبێت، ئەمە خەلکی دونیا، بیوەستێنیت. لیرە ئیمە دەرگیرین لە گەڵ گەورەترین کەسپی ئەم قەناغەدا، ئەویش نەبونی" ئەحزابی کەمەنیستی جەماوەرییە"، نەبونی ئەحزابی کەمەنیستی بەهێزە کە کاریگەری بکاتە سەر ئاڵوگۆڕەکابی ئەم قەناغە. حزبێک کە بتوانێت ناڕەزایەتی گەورەی جەماوەی و چەکداری بەرەووی ئەم هەلومەرجەدا ڕێکخراوو یەکگرتوو بکات. ئەم کەسپە لە هەلومەرجی ئیستادا تەنها کەسپەکی زاتی نەماوە، بەڵکو ئەمرێ بەتە کەسپەکی بابەتی و مێژوویەک ئەم هەلومەرجەی خولقاندوە. ئەمە، کەمەنیستەکانی ئەم قەناغە، هەردوو ئەرکەکە کەوتۆتە بوە بەسەرمانەوە. یەکگایەکمان نیە جگە لە چونە پێشەوە.

ئەم جەنگە بوەستێت لایەنی کەم خەڵک بیرێک لە ژیان و گوزەران و کاربەباو نانو بیکاری دەکاتەوە، بیرێک لە ژیان و گوزەران و جانوبەرەکەی و شوێنی نیشتەجێبونی دەکاتەوە. خەباتی چینەکان بەرە پێشتەر دەردەکەونەوە. هەروەها لە باری سیاسیەوە زەمینەیەک دروستەبێت کە میلیشاکان و تیرۆرسیتەکان، زەمینەی کەمتریان دەبێت بۆ هاندانی خەڵک و کەشکردنیان بە نەو ئیزەکانیان، زەمینەی کەمتر دەمێنی بۆ فراوانکردنەوەی قەشتی نەوان ئاینەکان و تایفە جیاوازەکان...وەستانی شەڕ تەنانەت ئەگەر هەموو خواستەکانی خەلك جیبەجێ نەکات، ئەوە لایەنی کەم بەهێز کردنی تیرۆریزنی ئیسلامی لایەنی کەم بە چەک و بە ئەفراد و لایەنی لۆجیستیکی مانایەکی نامێنێت..لە کۆتایدا وە بەکورتی وەستانی جەنگ لەبەدانە لە سیاسەتی هەرسێ لایەنی جەنگە. لە بەر هەموو ئەم مەسائیلە گرینگانە. پیویستە جەنگ بوەستێت. ١١دیسمبەر٢٠١٦

Saman.karim5@gmail.com

ئەم جەنگە پێویستە بوەستێت! ئاوابونی خوێناوی "سیستەمی نوێی جیهانی" ئەمریکا! ... سامان کەریم

جەنگێک کە لە سوریادا لە ئارادیە جەنگێکی جیهانی یە. ئەوەی ئەمڕۆ لە جەنگی سوریا و بەرە جیاوازەکانی شەڕ لە عێراق و لیبیاو یەمەندا دەگوزەرێت، لە لایەن دوو زلهێزی سەرەکی جەنگەوە، بەشێوەی ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆ، ئەوەندە شەرم هێنەرە تا ئاستی ئەوەی کە شێوازی تیرۆریزمی دەوڵەتی لەم جەنگەدا، کردەتە مۆدێلی زاڵ. هەردوو لا لە کوشتنی خەڵکی بێتاوان، منداڵان و پیرساڵان، کاولکردنی خەستەخانەو قوتابخانە، وێرانکردنی ژێر خانی ئابوری، درێخیان نەکردوە. ئەمریکا، نەک تیرۆریزمی دەوڵەتی خۆی بەڵکو ناچارە تیرۆریزمی ئیسلامی دەستگیرۆیی و هاوکاری بکات، لەوەش زیاتر لە کاتی تەنگانەدا ڕزگاریان بکات لە ژێر ناوی "کۆمەکی مرۆیی" کردنەوەی " کۆریدۆری ئامن"دا. ئەمڕۆ دەهۆڵکوتی ماس میدیای جیهانی ڕۆژئاوا ئەمریکا بۆ تیرۆریزمی دەولەتی و ئیسلامی بۆتە ئاراستەی سیاسی و ڕاگەیاندنی باو. دووڕووی سیاسی ، هەڵگەڕانەوەی ڕاستیەکان و پێکەوەنانی درۆو نیفاق نیشاندانیان وەک واقع کاری سەرەکی و بەردەوامی میدیاکانیانە. روسیا وچین لە بەرانبەردا، پڕوپاگەندەکانیان ڕووی لە فرمێسک هەڵڕشتنە بۆ نەتەوە یەکگرتوەکان و بڕیارەکانی شورای ئاسایش، کارکردن بە یاسا نیونەتەوەییەکان، پاراستنی سنوری وواڵاتان و ئیدانەکردنی دەخاڵەتی پێش وەختەو دەخاڵەتی " نامەشروع" لە ووڵاتاندا بە بێ پرسکردنی حکومەتەکانیان بەکورتی" گەڕانەوەی شەرعیەت و هەیبەت بۆ نەتەوە یەکگرتوەکان و بڕیارەکانی" ، مەسەلەی سەرەکی ئەم لایەنە ئەوەیە کە شەڕی سیستەمێکی چەند قوتبی دەکەن لە ئاستی جیهانیدا . جەنگ و ململانێو کێبەرکێیەکی توندو تیژو خوێناوی لەسەر زەوی ووڵاتانی دیکە، لە سایەی پرۆسەکی ڕاگەیاندن و میدیایی سەرسامهێنەری درۆزنانەو ڕیاکارانەو شاردنەوەی ڕاستیەکان و سەرنج لادانی خەڵک لەسەر کیشە واقعیەکان، لە نیوان ووڵاتانی زلهێزی سەرمایەداری دونیادا دەگوزەرێت، جەنگێک بە ئامانجی یەکلایکردنەوەی " سیستەمێکی نوێی جیهانی". ئەوەی ئەمریکا دەیەوێت مانەوەی خۆیەتی وەک ڕابەری بێ

مونافسی سەرمایەداری جیهانی و هاوپەیمانی رۆژئاواو مانەوەی دامو دەزگاکانی، بەرەی بەرانبەریش چین و روسیا … سیستەمێکی جیهانی نوێی چەند قوتبی.
لە واقعدا بەرەکانی ئەم جەنگە دوو بەرەن، دوو بەرەی سەرمایەداری زلهێزی سەربازی ئەمریکاو ڕوسیا و هاوپەیمانەکانیان. بەلام هەم دوو بەرەیەو هەم لەهەمانکاتدا چەندین هێزی دیکە لە نیوانیاندا دێتە پێش چاو، کە هەریەکەیان بە دوای دابینکردنی بەرژەوەندی خۆیەوەیەتی. بەلام ئەو دووهێزەی کە لەم قۆناغە مێژووییەدا ئەم ململانێ و کێبەرکێ یە یەکلادەکاتەوە دوو بەرەی ئەمریکاو روسیاو هاوپەیمانەکانیان.
هێزەکانی دیکەی نیوان ئەم دوو قوتبە، لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا، لە ووڵاتانی زلهێزی ناوچەیی وەک –ئیسرائیل، تورکیا، سعودیەو ئیران" دا خۆی دەبینێتەوە، لەگەڵ هێزگەلیکی تیرۆریستی وەک داعش و نەسرەو و ئەوانی دیکە وچەندین میلیشایی گەورەی شیعی وەک حزب اللە و حوسیەکان و حەشدی شەعبی...لە ڕاستیدا ئەم ڕیز بەندییەی دوایی چ ووڵاتانی ناوچەکە وە چ هێزە تیرۆریستیەکان، پێگەیەکی تاڕادەیەک مەڵەق و ناجیگیریان هەیەو بەپێی هێز هاوسەنگی ئەو دوو بەرە سەرەکیەی سەرمایە پێگەیان دەگۆرێت لەم قۆناغە ئینتقالی یەدا، و زەرجار دەرگیر دەبین لە ئالوگۆری سیاسی گەورەو تەنانەت بادانەوەی گەورەی سیاسی، واتە گۆڕینی ئیستراتیژ لە پێناو گەیستن بە هەمان ئامانج. لەمبارەوە نمونەی بادانەوەی یان نزیک بونەوەی تورکیا لە قوتبی ڕوسی لەم چەند مانگەی دوایی دا لەم چوارچیوەیەدا لێک دەدەیتەوە. هێزە تیرۆریستیەکانی وەک داعش و نەسرەو"فەتح ئەلشام" ئەحراری شام و ڕیکخراوی ئەنساری شەریعە وڕێکخراوی ئەزبکستانی ئیسلامی ئیگەرییەکان....هەموو ئەوانە بە پێی پێگەی خۆیان و ولە ڕوانگەی گەیشتن بە ئامانجی سیاسی خۆیان لە پێکهێنانی دەوڵەتێکی " ئیسلامی سوننی"دا هەم سود لە ململانیو قۆشتی نەوان دوو بەرەی جەنگەکە دەکەن وەهەم بەگشتی لە سایەی سیاسەتی گشتی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا شەری خۆیان پەرە پیدەدەنو لە بارەی مێژویشەوە ئیسلامی سیاسی لە بەرەی ئەمریکاو ڕۆژئاوادا بوە.
هەروەک لە باسێکی پێشوودا سەبارەت بە تیرۆریزم ئاماژەم پێداوە و نوسیومە:" بەگشتی و بەجیا لەوەی کە ئەم بزوتنەوە یە لەهەردوو بارەکەیدا دەبینرێت واتە هەم لەباری ڕوبەڕوبونەوە لەگەڵ ئەمریکادا و هەم لە باری هاوشانی و هاوکاری و نزیکایەتی لەگەڵیدا، بەڵام هەروەک ئاماژەمان پێکرد لە باری ئامانجی سیاسی یەوە لەگەڵ ئەمریکادا جووتە. واتە لەباری ئەوەی کە دەوڵەتێک پێک بێت لە ڕۆژهەڵاتی ناوەرستدا ئەویش دەولەتی ئیسلامی سوننی بێت.

ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی وهەروەها ئیسلامی سیاسی لە ئیخوانەوە بگرە تا داعش و ئەوانی دیکە لەسەر ئەم ئامانجە سیاسیەیان مکوڕن. “(پەتای تیرۆریزم و چونیەتی ڕوبەڕوبونەوەی!) میلیشایی شیعەکان بەگشتی لە چوارچیوەی سیاسەت و ئیستراتیژی ئێراندان و بەم پێ یە لەم ئێستادا لە بەرەی روسیادان لە بەرانبەر ئەمریکادا.

بۆ تێگەیشتن لەم بارە ئالۆزەی ئەم هەلومەرجە پیویستە لە قۆناغی مێژووی ئەمرۆ تێبگەین “قۆناغی ئینتقالی” کە بەشێوەیەکی فراوانتر لە باسی ” پەتای تیرۆریزم و چۆنیەتی ڕوبەڕوبونەوەی!”داباسم کردوە. لیرەدا زۆر بەکورتی ئەم بڕگەیە لەو نوسراوەیە دەهێنمەوە:” لەنێوان سیستەمی تاکڕەوانەی داڕووخاوی ئەمریکاو بنیاتنانی سیسستەمێکی جیهانی چەند قوتبیدا قۆناغێک هەیە کە قۆناغێکی ڕاگوزەرە، قۆناغی ئێستا. ئەم قۆناغە واتە سیستەمی پێشوو ئاوا نەبوەو ڕازی نیە بەوەی لە ئێستادا ئاوابێت و بچێتە ناو تاریکایی مێژوەوە، لە هەمانکاتدا جیهانی چەند قوتبی وەکو جیهانێک کە جێگای ڕێکەوتنی گشت زلهێزەکان بێت تا ئێستا فەراهەم نەبوە. بەم پێ یە لەم قۆناغەدا هیچ دیاردەو دەستورو یاساو بڕیارێکی جیهانی کە لەسایەی نەتەوەیەکگرتوەکان و مەجلیسی ئاسایشەوە بڕیاری لەسەر دراوە… بە پێی لۆجیکی ئەم ڕێکخراوە جیهانیانە ناچێتە پیشەوە. ئەم ڕیکخراوە جیهانیانە خۆیان لە ژێر پرسیاردان و ئالوگۆڕی گەورەیان بەسەردادێت. بەمانایەکی دیکە بورژوایی گەورەی دونیا نەگەیشتۆتە ئاستێک لە ڕیکەوتن وددابەشکردنی بەشەکانیان لە ئاستی جیهانیدا. جا بەجەنگی ڕاستەوخۆ بیت یان بە دانوسان و جەنگە ناراستەوخۆکانی ئێستا.”

ئەم جەنگە جەنگێکی جیهانی یە بە هەموو مانایەک. تەنها ئەو هێزانەی کە دەرگیرن لە مەیدانەکانی شەڕی حەلەب “ئەلیبۆ” لە سوریادا بە ڕۆشنی ئەوە دەردەخات کە جگە لە سوریاو روسیاو ئەمریکا ووڵاتانی تورکیاو قەتەرو ئێرانو فەرەنساو بەریتانیا و عیراق و لوبنان و دانمارک و کەنداو ئوسترالیا ونیوزلاند و ئەردەن و لە موسڵیش بەهەمان شیوەیە …. چەندین ووڵاتانی دیکە بە شیوەیەکی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ بەشدارن. ئەمە نیشانەی جەنگێکی جیهانی گەورەیە بە وەکالەت لەسەر زەوی سوریاو ووڵاتی دیکەی وەک عیراق و لیبیاو یەمەن. جەنگێک کە هەردوو بەرەی جەنگەکە ڕوسیاو ئەمریکا لە سەر زەوی خۆیان ناجەنگن، وە هەردوولایان بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ هێزی سەربازی پیادەی خۆیان بەکارناهێنن، وە هەردوو لایان لە ژێر ناوی دژی تیرۆردا پاساو بۆ کارەکانیان دەهێننەوە. بەلام

لەم نەوەدا گەورەترین تیرۆریزمی دەوڵەتی بەکاردەهێنرێت، بە تایبەت لە لایەن ئەمریکاو هاوپەیمانەکانیەوە.
سەنتەرو مەیدانی سەرەکی ئەم جەنگە جیهانیە لە ئێستادا ووڵاتی سوریایە، بەلام بەرەکانی شەڕەکە فراوانترەو سەرجەم وولاتانی ناوچەکە و گەڵێك جێگای دیکە لە جیهاندا دەگرێتەوە. بەرەکانی جەنگ کە هەرئێستا شەڕ تیایدا گەرمە : عێراق و لیبیا و یەمەن و بە ئاستی جیاوازو کەمتر بەحرەین و میسرو فەلەستین و ئیسڕائیلە...
بڕیارە جەنگی سوریا چارەنوسی کۆی ئەم شەڕانەی ناوچەکە دیاری بکات و بەمانایەکی دیکە " سیستەمی نوێی جیهانی لە سوریاوە دەست پێدەکات" سەرکەوتنی هەر بەرەیەک لە سوریادا، کاریگەری گەورەی دەبێت لەسەر یەکلایکردنەوەی سیستەمی نوێی جیهانی بە قازانجی ئەو قوتبە سەرکەوتوە.
باسکە ئەوەیە ئەمریکا لەبرە لە سوریا ڕوبەرووی ڕوسیا بۆتەوە، لە سوریا بۆ یەکەمجار بە ئەمریکا وترا نەخێر و تا ئێستا ٥ ڤیتۆ بە ڕووی دا دراوە لە لایەن ڕوسیاوە سەبارەت بە سیاسەتەکانی لە سوریادا. لێرەوە لە سوریاوە ڕوسیا هەوڵەی دا وەک زلهێزێک بگەڕێتەوە نێو سیستەمی جیهانی ئەمڕۆو ڕێگری دروست بکات بەرانبەر بە سیاسەتەکانی ئەمریکاو ڕۆژئاوا. ڕوسیا بەهۆی هێز نیشاندانی لە سوریاوە و بەتایبەت بە دابەزینی ڕاستەوخۆی بە هێزی فڕۆکە جەنگیەکانی لە پایزی ٢٠١٥وە توانی پەل بهاوێت و کاریگەری هەبێت لەسەر هەلومەرجی عیراق و یەمەن و لیبیا و ئێستا لە هەموو ئەم ووڵاتانە هێزگەلێک هەن کە پشت بە ڕوسیا دەبەستن ئەمە بەجیا لەوەی کە تا ڕادەیەکی زۆر ووڵاتی میسری لە ژێر پەلی نفوزی ئەمریکا دەرکێشاوەو ئەمریکا ترسی ئەوەی هەیە کە تورکیا وەک دەوڵەتێک لە سایەی ئۆتۆریتەی سیاسی رۆژئاواو ناتۆدا نەمێنێت" لە ئیستادا ئەمە دور دێتە پێش چاو"... خاڵی بەهێزی ڕوسیا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراستو جیهانی عەرەبدا سوریایە. ئەمریکا دەیەوێت لەبرە بیشکێنێت، وەلێ ئێستادا تەنها لێرەوە دەشکێ. بە هەمان شێوە ڕوسیا دەیەوێت لەبرە لە سوریا لە خاڵی بەهێزی خۆیەوە شان بە ئەمریکا دابدات. بەم پێیە سەنتەری ململانێ و جەنگەکە ئەمڕۆ لە سوریایە. نەک لە بەرئەوەی گوایا سوریا ووڵاتێکی هەجگار جیۆپۆلتیک و گرینگە، بەڵکو تەنها لەبەرئەوەی کە ڕوسیا لیرەیەو لێرەوە بەهێز دەبێت یان دەشکێت.
بەڵام وەک هەر جەنگێکی تر، ئەمە مانای ئەوەنیە کە بەرەکانی دیکەی شەڕەکە کاریگەریان نەبێت بەسەر جەنگەکە و سوریا. هەر هانگاوێکی سەرکەوتوی هەر لایەکیان لە بەرەکانی جەنگدا، حەتمەن کاریگەری دەبیت لە سەر هەلومەرجی سوریاو گشت جەنگەکە. جەنگی عیراق و بەتایبەت شەڕی موسڵ کاریگەری بەرچاوی دەبێت لەسەر سوریاو

بەرەکانی دیکەی جەنگەکە. یەکێک لە هۆکارە سەرەکییەکانی دواکەوتنی شەڕی موسڵ تا ئێستا ئەم پەیوەندییەیە کە ئەمریکاو هاوپەیمانانی دەیانەوێت بە قازانجی خۆیان لە سوریا یەکلایی بکەنەوە. دەنگۆی ڕێکەوتنی سعودیە و ئەمریکا بۆ کردنەوەی ڕێگایەکی ئامن بۆ داعشەکان لە موسڵەوە بە ئاراستەی سوریا هەر چەند وەک پروپاگەندەیەکی جەنگی پیویستە سەرنج بدرێت بەلام لەهەمانکاتدا بە هە نیە، گریمانەیەکە پیویستە لە بەرچاو بگیرێت وە حسابی بۆ بکرێت.

سەنتەری جەنگەکە سوریایە، بەڵام ئەو مەسائیلانەی کە بڕیارە بەهۆی ئەم جەنگەوە یەکلای بکرێنەوە، کێشەو مەسائیلەکانی ئەمڕۆی جیهانی سەرمایەدارین. چارەنوسی ئەم جەنگە یان شکستی تەواوی ئامانجی ئەمریکا دەبێت بە بەدیهێنانی سیستەمی نوێی جیهانی بەڕابەری خۆی، بەم پێیە جیهانی ئەمڕۆی سەرمایەداری دەگاتە سیستەمێکی چەند قوتبی یان هەنگاوێکی گەورەیە لەم ڕاستایەدا. باسەکە ئەوەیە ئایا ئەمریکا پاش دۆراندنی لەم ناوچەیە مل دەدات بە دابەش بونەوەی نەخشەی ناوچەکە لەسەر پایەی جیهانێکی چەند قوتبی؟! یان دەرگیر دەبیت لەگەڵ چین و کێشەی کوریای باکور گەورە دەکات و ئیسلامیەکانی ئاسیای ناوەراست زیندو وە گەورە دەکاتەوە و بەکورتی شوێنی جەنگەکە دەگورێت. لە هەمانکاتدا ئایا ڕوسیا چین ئەگەر سەرکەون لە سوریادا ئایا بەوەندە ڕازی دەبن ومل دەدەن بە بەشی گەورەتری ئەمریکا؟! وەلامی هەردوو پرسیارەکە مەنفی یە. ئاراستەی ڕوداوەکان لەماوەی چەند ساڵی ڕابوردوو دا نەک تەنها لە سوریادا بەلکو لە ئاستی جیهانیدا، ئەوە نیشان دەدەن کە ئەمریکا ناتوانێت، وەک تاکە هێزی باڵا دەستی دونیا بەردەوام بیت. هەروەک ئاماژەم پیکرد ناوەڕۆکی کێشەکە لە دوا لێکدانەوەدا دەگات بەوەی کە ئایا ڕێکەوتنێک دەبیت لەسەر دوبارە دارشتنەوەی ناوچەکانی دەسەلاتو نفوز؟! ئەگەر ببێت ئەوە دەکرێت هەر ئێستا ئەوکارە بکرێت بەلام سەرمایەداری تا دوا هەناسە لە پەناو بەرژەوەندی خۆیدا دەجەنگێ و لەم نێوەشدا هەزارەها هتلەرو بۆش و بلیرو ئۆباماو پوتینی هەیە. بەهەرحاڵ هەم ڕوداوەکانی مێژووی چەند ساڵە ڕابوردوو، وە هەم فەشەلی سیاسەتەکانی لە عیراق و ئەفغانستان و پاشان لە پڕۆسەی " بەهاری عەرەبیدا" و هەروەها پێگەی لاوازی ئابوری بە بەراورد لەگەڵ سەرەتای سەدەدا، ئەوە نیشان دەدەن کە شکستی ئەمریکا لەم ناوچەیەدا ملی ڕێگای گرتوەو سەر بەرەو خوارە. ئایا ئەم هەلومەرجەو ئەم کێبەرکێ تیرۆریستی یە گەورەیە بە وەکالەت دەگاتە جەنگێکی جیهانی ڕاستەوخۆ؟! قانونمەندی بزوتنەوەی سەرمایە لە مێژوودا نەفی جەنگی جیهانی سێهەم ناکاتەوە، وە نەفی بەکارهینانی

بۆمبی ئەتۆمی ناکاتەوە، هیرۆشیما لە یادی هەموو ئینسان دەستەکدا یە.
یان ئەوەتا ئەمریکا شکست بە ڕوسیا و هاوپەیمانەکانی دەهێنێت و وبەم پێیە نێک ڕابەری بۆ سەرمایەداری ڕۆژئاوا تازە دەکاتەوە، بەڵکو لە ئاستی جیهانیشدا ڕابەری سەرمایەداری جیهانی ئەمڕۆ مسۆگەر دەکات. کە لەڕوانگەی منەوە ئەم گریمانە فەشلی هێناوەو ماوەی بەسەرچوە. هەوڵەکانی ئەمریکا لە ڕوانگەی منەوە، دوایین پەلەقاژەیە بۆ مانەوەی خۆی. پەلە قاژەو هەوڵێک کە بە کوشتنی سەدان هەزار کەسی و بگرە زیاتر ، کاولکردنی تەواوی ژێر بینای ئابوری و تەنانەت شوێنی ژیانی خەڵک تەواو دەبێت. چۆن دوای داڕوخانی یەکێتی سۆڤیەت لەسەرەتای نەوەتەکانی سەدەی پێشودا پەلاماری عیراقی دا بە قەولی مەنسوری حیکمەت " سەرهەڵدانی خوێناوی نەزمی نوێی جیهان" دەستی پێکرد"، ئاوابونی " تاک قوتبی ئەمریکا ونەزمەکەی" نەک تەنها زۆر خوێناوی ترە و بەرەکانی جەنگەکەی زۆر فراوانترەو کاولکاری و وێرانکردنی ژێر خانی ئابوری وڵاتان گەلێک گەورەترە، بەڵکو لە هەمانکاتدا سەدان هێزی گەورەو بچوکی تیرۆریستی لە دونیادا بە بەرهەم هێناوین و بیرو ئاراستەی کۆنەپەرستی و دواکەتووی لە ئاستی جیهاندا کردۆتە مۆدێلی باو و زاڵە. "سەرمایەداری خۆنمژی کۆمەڵگای بەشەرییە".
جەنگی ئەمریکا دژ بە عێراق دەستی پێکرد لە ساڵی ١٩٩١دا، لە ژێر ناوی " گەڕانەوەی حاکمیەت بە کوەیت" و" جیهانی موتەمەدن" و " دیموکراسی" و "لێدانی دیکتاتۆرەکان". بەهەرحاڵ بەزمو سەفای مافی مرۆڤ و دیموکراسی، ئەوکات لەزەت بەخش و سەرنج ڕاکێش و مۆدێلێکی باو سەرتاسەری و جیهانی بوو… مۆدێلیک کە لەسەر مەرگی " کۆمۆنیزمی سۆڤیەت" تەپڵی بۆ دەکوتراو ژونالیزمی نۆکەرو کۆمپانیاکانیان"میدیای ئازاد" خەریکی گەرمکردنی فریوکاری و گەوجکردنی ڕائی گشتی بوون. بەبەسەی سیستەمی نویی جیهانی یان مانەوەی " باڵادەستی" ئەمریکا بە جیهانی سەرمایەداری ئەوکات، لە عێراقەوە چەخماخەیەکی خوێناوی لێداو دەستیپێکرد. هەر ئەوکات وئیستاشی لەگەڵدا بیت ئامانجی سەرەکی ئەمریکا مانەوەی بوو وەک ڕابەری رۆژئاوای سەرمایەداری و یابان و ئوسترالیاو لێک نەترازانی ئەم هاوپەیمانیە بە ڕابەری خۆی و مانەوەی دامو دەزگاکانی لە ناوتۆ بگرە تا دەگاتە بانک و سندوقی پولی جیهانی ئەوانی دیکە.
مەیدانی شەڕەکە عیراق بوو، بەڵام بەیار بوو مەسائیل و کێشە گەورەکانی نیو خودی ڕۆژئاوا یەکلایی بکاتەوە وە لە ڕوانگەی منەوە ئەوکات و ئێستاشی لەگەڵدا بێت ئەو ئامانجەی ئەمریکای پێکاوە. تا ئێستا ئەوروپا بەبێ ئەمریکا ناتوانێت هەنگاو بنێت و پارێزگاری

لەخۆی بکات. وە تا ئێستا توانیویەتی قەشتی نیوان ڕوسیا و ئەوروپا فراوان بکاتەوە، بەم پێیە ڕێگا لە نزیک بونەوەیان بگرێت.
لە سایەی هەمان ئامانجی سیاسی و جیهانی دا ئەمریکا گەڵێک ئیسترتیژی جیاوازی گرتەبەرو بە شیوەیەکی پراتیکی پیادەی کرد.. لە جەنگی دژی تیرۆرەوە بگرە بەتایبەت دوای ١١ی سێبتەمبەر بە میکانیزمی " جەنگی پێش وەختەوە" تا دەگاتە بە کارهێنانی هێزی نەرم " سۆفت پاوەر" کە لە پرۆسیسی " بەهاری عەرەبی"دا بە کارهێنراو هەروەها لە ڕیگای بەکارهینانی ڕاستەوخۆی تیرۆرریزمەوە وەک لە سوریاو لیبیا دەبینین. عێراق لە ووڵاتێکی تاڕادەیەک ئاسایش و بە ئاستێکی گونجاو موتەمەدن، بۆتە یەکێک لە ترسناکترین و خەتەرترین ووڵاتانی دونیاو کۆنەپەرستی و تەراتێنی تەرۆرو ملیشیا ئیسلامی ونەتەوەییەکان مەنگ دەخوات تیایدا. ووڵاتێک کە دیاردەی تائیفی سیاسی و دابەش بوونی کۆمەلایەتی لەسەرپایەی تائیفە زۆر تیایدا لاواز بوو، ئەمڕۆ تائیفەگەری بە دیاردەیەکی فراوانی سیاسی و کۆمەلایەتی خەتەرناک، ووڵاتێک لە خوێن و ترس، پڕ لە بێکاری و هەژاری و برسێتی. سوریا کە یەکێک بوو لە ووڵاتانی موتەمەدنی عەرەبی و وتیایدا نەک تەنها تائیفەگەری دینی بەڵکو تەنەنات ئیسلام بە گشتی هەجگار لاواز بوو تیایدا، چەند ساڵێ وە ئێستاشی لە گەڵدا بێت هەوڵێکی فراوان و گەورەی جیهانی و ناوچەیی هەیە بۆ لەکترازانی" خەلکی" سوریا بەپێی تائیفەو دینی جیاواز. سوننە و شیعە کەس گوێبیستی نەبوو ئیستا عەلەوی وسوننە و دورزو مەسیحی بۆتە سەر دیری گۆقارو رۆژنامە وماس میدیای گەورە سەرمایەی دونیا… لیبیا یەک کە ڕادەی هەژاری تیادا تاڕادەی سفر بوو ئیستا خەڵکەکەی لە برسا کۆچ دەکەن. هەموو ئەم کاولکاری و نا ئەمنی و برسێتی و کاولکاری و ئاوارەیی ودەربەدەری وکوشتارە، لە ڕوانگەی ئەمریکاوە پێداویستی دابینکردنی سیستەمە نوێکەی بوون. بەڵام مایەپوچ ماوەتەوە، لایەنی کەم تا ئێستا نەیتوانیوە ئامانجەکەی بپیکێت. وە ناپێکێت.

پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت!

ئەم سیاسەتە بەشێوەیەکی کورتر بە کۆبونەوەی پیشووی کۆمیتەی ناوەندی حزبی کۆمۆنیستی کڕیکاری عیراق نوسی. کە لە ناوەڕاستی مانگی ڕابوردوو "ئەیلول"دا بەسترا. ئەوکات لە پەیوەند بە هەلومەرجی سیاسی عیراقەوە لە ژێر ناوی باسی " چەند سەرنجێک لەسە هەلومەرجی سیاسی و گشتی عێراق و کاری کۆمۆنیستی". بەڵام ئەمڕۆ لە چوارچێوەیەکی تازەدا دارێژراوەتەوەو بە شیوەیەکی فراوانتر. ئەم

جەنگە جەنگێکی جیهانی گەورەیە ، ڕۆژانە سەدان و بگرە هەزاران ئینسان دەکوژرێن یان بریندار یان ئاوارەو دەربەدەر دەبن. ئەمە بەجیا لە بڵاوبونەوەی ژەهری کۆنەپەرستی و فەرهەنگی تائیفی و جیهادی خەکوژی و مۆدێلی جۆراوجۆری بیرو فەرهەنگی دارزیوی وەها کە لە قولایی تاریکستانی مێژودا پەیدا نابن . پێش هەر مەسەلەیەک وە هەر کێشەیەکی دیکەی گەورە و لەوانە ڕوبەڕوبونەوەی تیرۆر یان وەستانەوە دژ بەداعش نابێت بەهیچ شێوەیەک لە هەلومەرجی ئێستادا، مەسەلەی سەرەکی ئەمڕۆ و سیاسەتی ئەم قۆناغە مێژوویەمان لە بەرچاو وون یان تەنانەت لێل بکات. سیاسەت و ئامانجی وەستانی " ئەم جەنگە جیهانی یە". سیاسەتی مارکسستی لەم هەلومەرجەدا بۆ وەستانەوە دژی داعش و تیرۆریستەکان مەیسەر نابێت.

سیاسەتێک ئەمڕۆ دەتوانێت وەڵام بە خواستی ملیارەها خەلک بداتەوە لە ئاستی جیهانیدا کە بەر بەم نەزیفی خوێن و کاولکاریی و نائەمنیەتە بگرێت. سیاسەتی مارکسستی لەم قۆناغەدا ئەوەیە کە: " پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت". بە هێزێکی کۆمۆنیست و مارکسیست شۆرشی کرێکاری لەم قۆناغە مێژوویە دیاریکراوەدا لەم کەناڵەوە دەگوزەرێت. تاکتیکی کۆمۆنیستی لەم قۆناغەدا لەم ڕێگایەوە جێبەجێدەبیت.

پێویستە جەنگ بوەستێت" تەنها بەمانای وەستانی" تەقە" نیە. بەڵکو بەمانای نەمانی تەواوی کەشتی یە جەنگی و سەربازییەکانی ئەمریکاو ڕوسیا و ووڵاتانی دیکەیە لە ناوچەکە و دەریای سپی ناوەراست و تەواوی پێگەو بنکە سەربازییەکانیان. جیهانی ئەمرۆ نە پێویستی بە بارچاوەشی ئەمریکایە وە نە بە حەیتەی ڕوسیا. هەروەها بەمانای وەستانی ناردنی " جیهادییەکان" و وەستانی فێرکردن و پەروەردەکردنیانە، وەستانی کۆمەکی مالی و مرەیی و، هەواڵگری و سەربازییە بەم هیزانە، بڕینی کەناڵەکانی ڕاگەیاندیانە لە کەناڵە ئاسمانیەکانەوە بگرە تا دەگاتە فەیسبوک و تویتەرو لە هێزە تیرۆریستەکان و فەتواچیەکانیان. قەدەغەکردنی موتلەقی رەوانەکردنی چەکە بۆ ڕێکخراوو هیزو گروپە تیرۆر یست و میلیشیا جیاوازەکانیان. جەنگ دەبیت بە فەوری بوەستێت. هەموو دونیا تەنانەت ئەوانەش کە زۆر گوێندانە بیستنی هەوالەکان یان ئەوانەی کە ئاگری شەڕەکانیان زۆر لەدورە لە نیوزلاندەوە بگرە تا دەگاتە ئالاسکا… لە جیهانێکی ئامن و ئارامدا گوزەران ناکەن. وەستانی جەنگ بەرژەوەندی هەموو ئەوانەش دابین دەکات چ جا بگات بە ملیارەها ئینسان کە لە ڕۆژهەلاتی ناوەراست و جیهانی عەرەب و ئەوروپاو روسیاو ئەمریکا دەژین. واتە ئەوانەی لە ناوجەرگەی جەنگ و دەوروبەرەکەیدا گوزەران دەکەن، یان وولاتەکانیان دەرگیرە لەم جەنگەدا.

سەرەتا دەبێت ئەم جەنگە بوەستێت. بەلام وەستانی واقعی جەنگی نێوان ئەمریکاو هاوپەیمانانی لە بەرانبەر روسیاو هاوپەیمانانیدا…واتە وەستانی واقعی جەنگی بە وەکالەت. کە ئیتر بەرەی نەسرەو داعش و جەیش ئەلئیسلام و هەموو جند اللە و مەقدەسەکان و ڕیکخراوی تورکمەنستانی یە ئیگۆریەکان و حکومەتی سوریاو پیویستە تەقە ڕابگرن وەک هەنگاوی یەکەم. کە دەلێم پیوسیتە تەقە ڕابگرن، مەسەلەکە ئەوەیە وە پێم وابێت دوای شەرو قەیرانی شاری ئەلیبۆ بۆ هەموو کەس ڕۆشنە کە ئەو هێزانە بە ئەمری سعودیەو ئەمریکاو قەتەر و تورکیا سیاسەتی تیرۆریستی خۆیان پیادەکەن. بەهەمان شیوە سوریاو حزب اللە و میلیشیاکانی دیکە بە ئەمری روسیاو ئێران. مەسەلەی سەرەکی سەرەتا وەستانی جەنگە لە سەنتەری کێشەی ناوچەکەدا سوریاو بە دیاریکراوی لە ” حەلەب” ئەلیبۆدا. لە حەلەبەوە چارەنوسی بەرەکانی دیکەی جەنگ و مەیدانە جیاوازەکانی شەڕ یەکلا دەبێتەوە، لە یەمەن و لیبیاو عیراق… وە تەنانەت هەلبژاردنەوەی سەرۆکی تازە بۆ لوبنان کە دووساڵ زیاترە ستۆکە. شەڕی موسڵ مەیدانیکە بەلام هێجگار هێمن تر دێتە پیش چاو بە بەراورد لەگەڵ ” ئەلیبۆ”دا. تەنانەت دواکەوتنی شەڕی موسڵ تا ئێستا بە ئاستێکی زۆر دەگەڕێتەوە بۆ یەکلای نەبونەوەی حەلەب. بەمانایەک پێکەوە بەستنەوەی گرتنەوەی موسڵ بە خواردنی بەرژەوەندی نەک تەنها لە عیراقدا بەڵکو پێش ئەوە لە سوریادا وە دابینکردنی ئەم ئامانجە، ئامانجێک کە پێم وانیە لە دوا لێکدانەوەدا سەر بگرێت بە تایبەت بۆ ئەمریکاو سعودیە. شەڕی موسڵ گرینگە، بەڵام لە پیشەوە ڕۆشنە کە بە قازانجی کام بەرەی ئەم جەنگە جیهانیە تەواو دەبێت. بۆیە کیشە و قەیڕان و شەڕی موسڵ پێش ئەوەی شەرەکە دەست پێبکات ئەنجامەکەی ڕۆشن بوەو کاریگەری□کی یەکلایکەرەوەی نابێت بۆسەر جەنگەکە لە ناوچەکەو تەنانەت ب□ یەکلایکردنەوەی مەسەلەی دەسەلات لە عێراقدا.

پرسیار دەکریت و دەوترێت ئەی شەڕی دژی داعش و هێزە تیرۆریستیەکانی دیکە چۆنە و چی بەسەر دێت؟ ئەوە نیە موسڵ بە دەست داعشەوەیە، ئەی نابێت رزگار بکریت؟! ئەی نابێت سوریا و حەلەب لە جەبهەی نوسرەو” جەیش ئەلفەتح” تیرۆریستەکانی دیکە پاک بکرێتەوە؟! ئەی ئەگەر ئەمریکا دژی تیرۆریزم کار ناکات و درۆ دەکات ئەی روسیا ئەوە نیە لە تیرۆریستەکان دەدات؟! ئەی نابێت حسابی خۆمان لەگەل هێزێکی تیرۆریست و دڕندەی وەک داعش یەکلا بکەینەوە؟! وە پرسیار گەلێکی دیکەی لەم با□ت□.

“شەڕ دژی تیرۆر” ی نێوان ووڵاتانی زلهێز یەکێکە لە درۆ گەورەکانی میژووی ئەم سەردەمە. بەشداریکردن لە هەرش□□کدا بە قازانجی لایەکی شەرەکە لە دوا لیکدانەوەدا بە قازانجی قوتبێکی جیهانی تەواو

دەبێت. لە هەلومەرجی ئێستادا ناتوانێت دژی "داعش" بجەنگیت لە بەرەکانی شەڕدا بەلام سەر بەلایەک لە لایەنەکانی ئەم جەنگە فراوانە نەبیت. "یەدەپە" لە سوریا زۆر هەوڵی دا کە وانیشان بدات کە هێزێکی سەربەخۆیە، ئێستا ڕۆشنە لە پاڵ کێدا دەجەنگێت. لە بناغەوە مەسەلەکە ئەوەیە، کە جەنگ و شەری ئێستا جەنگ نییە دژ بە تیرۆرو تیرۆریزمی ئیسلامی داعش و نەسرەو ئەوانی دیکە. دەرکەوتن وبەهێز بوونی هەموو ئەو هێزە تیرۆریستی و ملیشیاکانی دیکەی وەک حەشدو حەسیەکان و ...لە بناغەوە بە هۆی ئەم جەنگە گەورەیەوە بوە لە ناوچەکەدا. بە نەمانی داعش لە موسڵ و بەرەی نەسرە لە ئەلیبەدا جەنگە کۆتای پێ نایەت ئەگەرچی هەریەکەیان ئاماژەیە بە سەرکەوتنی لایەکی جەنگەکە.

پێویستە ئەم جەنگە بوەستێت. هەر هێزو کەس و لایەنێک بە واقعی خەباتکارە دژ بە تیرۆریزمی ئیسلامی سیاسی و دەیەوێت باری گرانی ئەم بزوتنەوە سیاسی یەو تیرۆرەکەی بەسەر شانی خەڵکی ناوچەکەو جیهانەوە نەهێلێت پیویستە لایەن و هێزێک بێت دژ بە جەنگ و خەباتی خۆی فراوانتر و ڕیکخراوتر بکات لە پێناو وەستانی جەنگدا، بە ئەوەی پێگەو هێزو نفوزی تیرۆریزم و هێزە تیرۆریستەکانی وەک داعش و نەسرە، ناکام بە کاریگەر بکرێنەوەو دواتر لە پرۆسەیەکەی دواتری دوای جەنگدا بە کاری سیاسی و فکری و سەربازی بەتەواوی رۆل و پێگەی ئەم هێزانە نابوت بکرێت.

بەهیچ شیوەیەک نابێت تیڕوانین و بیرەکەی دژی "تیرۆر" یان دژ بە "ئیسلامی سیاسی" سایە بکشێتە سەر بیرکردنەوەو هەنگاوە عەمەلی و سیاسەکاندا. بزوتنەوەی کەمۆنیستی لە بناغەوە بزوتنەوەی دژ بە ئیسلامی سیاسی و هیچ بزوتنەوەیەکی دیکە نییە، بەڵکو بزوتنەوەیەکە دژ بە سەرمایەو سەرمایەداری. ئیمە ناتوانین بە فعلی دژی تیرۆر بین و لە هەمانکاتدا ئەلیبەو موسڵ و .... بسپێرین بە نادیار، بسپێرین کە هەموو هیزێک دەتوانیت دژ بە تیرۆر بێت یان ناتوانین ڕێگایان پێ بگرین. پیویستە جەنگ بوەستێت، بە ئەوەی فعلەن ڕیگایان پێ بگرین کە نەتوانن دەخاڵەت بکەنو ئاگری جەنگەکە فراوان بکەنەوە. فراوان بونەوەی جەنگەکەو مەیدانی شەڕەکان تا زۆر تربن و دەخاڵەتی وڵاتانی زلهێزو کۆنەپەرستانی سەرمایەداری ناوچەکەی تیدا بێت بەهەمان ئاست ئێمە لە بنەبرکردنی تیرۆرو هێزە تیرۆریستەکان دور دەکەوینەوە. موسڵ بە هیچ شیوەیەک بەجەنگی ئەو هیزانە پاک ناکرێتەوە لە تیرۆریزم، بەشیکی زۆری تیرۆریستەکانی ئەم شارە خەڵکی موسڵن و کۆنە بەعسین و چەکەکانیان دادەنێن و لەوە دەمێننەوەو دەبن بە داعشی مەدەنی. لە شوێنی خۆیان دەمێننەوە وە بەتایبەت کە بەندو بەست و ڕیکەوتنی نهێنی لەم نێوەدا ڕۆڵی خۆی

دەگەڕێت، وە بەتایبەت کاتێک کە ئەمریکاو سعودیە چاویان بڕیوەتە بەرژەوەندییەکانیان لە سوریا. بۆیە دەستەواژەی "دژی تیرۆر" "distraction –الهاء- یەکی سیاسی گەورەیە کە هەموو میدیای "ئازادی" جیهان تیایدا کارایە. واتە تەنها بۆ بەلاڕێدا بردنی خەڵک و ڕەئی گشتی دونیایە. ئەگەر نا لەم قۆناغەدا تا ئەو هێزانە لێی بدەن تیرۆریزم گەورەتر ئەبێت. ئەفغانستان سەرەتاکەی بوو، ئەگەر چی ئەوکات چوارچیوەی گشتی سیاسەت و پێگەی هێزەکان زۆر جیاوازی هەبوو، روسیاو چین بە هیز بوون و ئیدعایەکی گەورەی وەکو ئێستایان نەبوو، ئەمریکاو هەر بە خۆی بوو. بەڵام بە لیدانی تالیبان و قاعیدە لەوێ، لەلایەن ئەمریکاوە، ئەو ئەنجامەی هەیە کە ئێستا دەیبینین. ئەوکات سیاسەتی بزوتنەوەی ئێمە سیاسەتێکی ناکارا بوو.
هەر بزوتنەوەو جوڵانەوەیەکی دیکە لە پێناو مافە سیاسی و مەدەنییەکاندا، ئەگەر توانای سەرهەڵدان و گەشەسەندنی هەبیت لەم هەلومەرجەدا پێویستە لەم ڕاستایەدا بەگەڕ بخرێت. تەنانەت چارەسەری برسیتی و هەژاری لەم قۆناغە دیاریکراوەدا مێژووییەدا بەستراوەتەوە بە وەستانی جەنگەوە.
" پیویستە ئەم جەنگە بوەستێت" میکانیزم و هەنگاوە پراتیکییەکانی جێبەجیکردنی ئەم ئامانجە، کارێکی گەورەو ماجستیانەی پیویستە لە ئاستی ناوخۆی ووڵاتانی زلهێز وئەو وولاتانەی کە دەرگیرن لە گەڵ جەنگداو وە هەروەها لە ئاستی جیهانیدا. لیرەدا ئەم خاڵە گشتیانە دەخەمەڕوو.
یەکەم: بەگەڕخستنی بزوتنەوەی دژی جەنگ لە ئاستی جیهانیدا:
ئەمکارە لە هەلومەرجی ئێستادا. کارێکی سەخت و بەردەوام وڕێکخراوی پێویستە. خەڵک و ڕەئی گشتی جیهانی بەگشتی زۆر چۆتە دواوەو لەدوای ٢٠٠٣ ەوە کاری لەسەر دەکرێت بۆ ئەوەی بزوتنەوەی دژی جەنگی ئەمریکا بە سەر عیراق دوبارە نەبیتەوە. ڕؤژئاوا لەم کارەیدا سەرکەوتوبە. میدیای ئازادی نەکەر ڕۆڵی کاریگەرو بەرچاوی هەبوە لە جەخستنی ئەم دیاردەی پاشەکشەی ڕەئی گستی و خەڵکی ئەوروپا بە قازانجی بورژوایی ووڵاتانی خۆیان و تێڕاونینی ئەوروپا- سەنتەر. هەڵقەی سەرەکی ئەمکارە کۆمۆنیستەکانن. بەفەوری پیویستە دەست بەمکارە بکرێت. کەسایەتیە ئازادیخوازو چەپ و ڕابەرانی کڕیکاری و هەوڵدان بە دەرکەوتن و گەیاندنی ئەم سیاسەتە بەهەر شیوەیەکی گونجاو و سود وەرگرتن لە فەیس بوک و تویتەر… دەکەونە چوارچیوەی ئەو کارانەوە کە پیویستن. بەڵام ئەم بزوتنەوەیە دژی جەنگەو بەم پێ یە جێگای هەموو کەس و هێزو لایەن و ڕێکخراو سەندیکاو …یەکی تیدا دەبێتەوە کە دژی ئەم جەنگە جیهانی یە، بە هەر بۆچون و تێڕوانینێکەوە کە هەیانە. ئەمکارە لە هەر ووڵاتیکەوە دەکرێت دەست

پێ بکرێت: ئەمریکا، بەریتانیا، فەرەنسا، ئەلمانیا، سوریا، عێراق، هەر ووڵاتێکی دیکە. لە هەر ووڵاتێکدا دەکرێت وەک سەرەتایەک "کۆمیتەکانی دژی جەنگ" پێک بهێنرێت لە چەند کەسایەتی و حزب ولایەنێک.

دووەم: لەناوخۆی ئەو ووڵاتانەی کە دەرگیرن لەگەڵ جەنگ: لە سوریا و عیراق و وولاتانی دیکە. وەستانەوە بەرانبەر بە جەنگ لەم ووڵاتانەدا هەم لەلایەن روسیا و ئەمریکاو سوریاو عیراقەوە وەهەم لەلایەن میلشیا جۆراوجۆرەکانەوە میدیای ئازادی نەکەر وای نیشان دەدات کە بزوتنەوەی لەم چەشنە لەگەڵ تیرۆریستەکانە. بۆیە لەمبارەوە پیویستی بەکاری زیاترە. کاری زیاترو چرتر لە پەیوەند بە ڕیسواکردنی ناوەرۆکی ئەم جەنگە، ئاشکراکردن و ڕیسواکردنی سیاسەتەکانی تەواوی لایەنەکانی ئەم جەنگە. هێنانە مەیدانی بزوتنەوەی فراوان بەرانبەر بە جەنگ. ڕۆشنکردنەوەی فراوانی ئەوەئ کە دژ بە جەنگ بوون وە وەستانی جەنگ لە باری واقعیەوە بەمانای دژی تیرۆرو هێزە تیرۆریستەکانە، خەباتکارانی سەرەکی دژی تیرۆر، خەباتکارانی سەرەکی دژی جەنگن. ئەم بزوتنەوەیە لە سەرەتاوە دەبیت بە ڕۆشنی مەوقعیەتی خۆی بناسێت و لەگەڵ هەر هەنگاوێکدا بە پێشەوە هەوڵ بدات خۆی چەکدار و ڕێکخراو بکات. پشتگیری هەر بزوتنەوەو ناڕەزایەتیەکی جەماوەری وکۆیکاری لە پەناو مافە سیاسی و ئابوریەکاندا ئەگەر هاتە بەرەوە. هەر ئیستا لە کوردوستان جولانەوەیەک بە موچە لە ئارادایە، لەمبارەوە پیویستە پشتگیریی بکریتو هەوڵ بدرێت بە بە دەستهێنانی خواستەکانیان" دابینکردنی موچە". بەڵام کاری کۆمۆنیستەکان لەوە زیاترە.

سێهەم: دەرکێشانی بەیانێکی هاوبەشی کۆمۆنیستی نێوان هێزە کۆمۆنیستی یەکان: لەمبارەو مەبەست لە نوسینی بەیانیکی هاوبەش نیە بەتەنها. بەڵکو کاری هاوبەش لە ئاستی دەرەوەو هەر جێگایەک کە گونجاوە. هەوڵدان بە کۆکردنەوەی هێزە کۆمۆنیستەکان لەسەر پایەی سیاسەتی دژی ئەم جەنگەو دروشمی" پیویستە ئەم جەنگە بوەستێت". هەنگاوئ دووەمی ئەمکارە کۆکردنەوەی هەموو لایەنو هێزیکی دیکەی سیاسی چەپ، و دەست پێکردنی کەمپینێکی سیاسی فراوان لە نێو ڕێکخراوە کریکاری و ئەحزابی چەپدا. بەشیکی ئەمکارە پڕوپاگەندەیە بە برەودان و بلاوکردنەوەی ئەم سیاسەتە وبەشێکی دیکەی بە کۆکردنەوەی هێزە.

١٥ ئوکتۆبەر ٢٠١٦

Saman.karim5@gmail.com